T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLASİK ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

İZMİR AGORA KAZISI SİYAH FİRNİSLİ SERAMİKLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
RABİA AKTAŞ
92080003833

DANIŞMAN

DOÇ. DR. GÜRCAN POLAT

İZMİR, 2011

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne sunduğum "İzmir Agora Kazısı Siyah Firnisli Seramikleri" adlı yüksek lisans tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Rabia Aktaş

TUTANAK

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 16/02/2011 tarih ve 7/14 sayılı kararı ile oluşturulan jüri Klasik Arkeoloji anabilim dalı yüksek lisans öğrencisi Rabia Aktaş'ın aşağıda (Türkçe / ~~İngilizce~~) belirtilen tezini incelemiş ve adayı 14/03/2011 günü saat 13.30'da 45 dakika süren tez savunmasına almıştır.

Sınav sonunda adayın tez savunmasını ve jüri üyeleri tarafından tezi ile ilgili kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevapları değerlendirerek tezin başarılı/başarısız/düzeltilmesi gerekli olduğuna oybirliğiyle / ~~oyçokluğuyla~~ karar vermiştir.

BAŞKAN
Doç.Dr. Gürcan POLAT

Başarılı ☒

Başarısız ☐

Düzeltme (Üç ay süreli) ☐

ÜYE
Prof.Dr. Binnur GÜRLER

Başarılı ☒

Başarısız ☐

Düzeltme (Üç ay süreli) ☐

ÜYE
R. Gül GÜRTEKİN DEMİR

Başarılı ☒

Başarısız ☐

Düzeltme (Üç ay süreli) ☐

Tezin Türkçe Başlığı : İzmir Agora Kazısı Siyah Firnisli Seramikleri

Tezin İngilizce Başlığı : Black Glaze Ceramics From Izmir Agora Excavation

---

* 1. Yüksek Lisans Tezi savunma süresi asgari 45 azami 90 dakikadır.
2. Tutanak (jürinin karar ve imzaları haricinde) **bilgisayarda** doldurulmalıdır.
3. **Tez başlığı (İngilizce ve Türkçe) mutlaka belirtilmelidir.**
4. Yüksek Lisans Tez savunmasında üyelerden en az birinin E.Ü.Lisansüstü eğitim öğretim yönetmeliğinin 17(2) maddesi gereğince **anabilim dışından** olması zorunludur.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

KAYNAKÇA VE KISALTMALAR ……I-XI

GİRİŞ.....1

1. SİYAH FİRNİS SERAMİĞİN GELİŞİMİ……...……...…….5

2. SİYAH FİRNİS YAPIM TEKNİĞİ…….....…...……...…….6

3. DALDIRMA FİRNİS TEKNİĞİ…...……7

4. İZMİR AGORASI SİYAH FİRNİSLİ SERAMİKLERİ ……...8

I. KASELER ……...……...…..8

a. Dışa Dönük Ağızlı Kaseler……...….8

b. İçe Dönük Ağızlı Kaseler……...……..21

II. TABAKLAR……...……...……..…..40

a. Balık Tabakları ……...…….40

- Attika taklidi balık tabakları……...…40
- Yerel üretim balık tabakları……...…….48

b. Dik Ağızlı Tabaklar……...…….....53

III. KANTHAROSLAR……54

IV. SKYPHOS…...……...…...71

a. Attika Tipi…….……..….71

b. Korinth Tipi…….….73

V. MASA AMPHORALARI..……...……...…75

VI. UNGUENTARİUM……...……...……...77

VII. KAPALI KAPLAR……..…….....80

VIII. AÇIK KAPLAR……...……...…..82

IX. GRUPLANAMAYAN KAİDE PARÇALARI…….….83

SONUÇ……...…….....86

KATALOG…….……..……93

ÇİZİMLER

LEVHALAR

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, İzmir Agorası Avlu 1–2 ve 3 sektörlerinde 2007 yılında yapılan kazı çalışmalarında ele geçen siyah firnisli seramikler "İzmir Agora Kazısı Siyah Firnisli Seramikleri" adı altında tez konusu olarak çalışılmıştır.

Tez konusunu saptamamda ve tez hazırlama aşamasında beni yönlendiren ve konuyla ilgili bilgilerini benimle paylaşan hocam ve danışmanın Doç. Dr. Gürcan Polat'a sonsuz teşekkürlerimi sunmak isterim.

Orijinal malzeme üzerinde çalışmama olanak sağlayan Yrd. Doç. Dr. Akın Ersoy'a teşekkür ederim. Ayrıca, konuyla ilgili bilgilerini ve kaynaklarını benimle paylasan hocam, Yrd. Doç. Dr. Yasemin Polat'a sonsuz şükranlarımı sunmak isterim. Depo çalışması esnasında emeği geçen sevgili arkadaşım Arkeolog Tuğçe Güçlü'ye ve kaynaklara ulaşmamda bana yardımcı olan Arş. Gör. Kahraman Yağız, Arkeolog Evren Açar, Arkeolog Deniz Arkan ve Arkeolog Gülten Çelik'e çok teşekkür ederim. Metinlerin oluşturulması esnasında görüşleriyle bana yardımcı olan ve desteğini hiç esirgemeyen Arkeolog Çağdaş Çıldır'a ve Arkeolog Cennet Pişkin'e ayrıca teşekkür ederim. Eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen sevgili aileme minnettarlığımı belirtir, teşekkürlerimi sunarım.

Rabia Aktaş

KAYNAKÇA

Akurgal	E. Akurgal, *Anadolu Uygarlıkları*, İstanbul, 2000
Alexandrescu	P. Alexandrescu, "La Céramique d'Époque Archaïque et Classique: (VII-IV. s.), *Histria IV*, Paris, 1978
Alt-Ägina II,1	R. Smetana-Scherrer, "Spätklassische und Hellenistische Keramik, Mainz, *Alt-Ägina II*, 1, sf. 56-91, 1982
Alt-Ägina II,3	I. Margreiter, "Die Kleinfunde aus dem Apollon-Heiligtum, *Alt-Ägina II, 3*, Mainz, 1988
Anderson 1954	M.S.F. Hood - John Boardman - J.K. Anderson, "Excavation on the Kofinà Ridge, Chios" *BSA,* vol. 49, sf. 123-182, 1954
Anderson-Stojanović 1987	V.R. Anderson-Stojanović, "The Chronology and Function of Ceramic Unguentaria", *AJA,* vol. 91, no. 1, sf. 105-122, 1987
Anderson-Stojanović 1992	V.R. Anderson-Stojanović, *Stobi: The Hellenistic and Roman Pottery*, Princeton, 1992
AvP XI, I	O. Ziegenaus - G. De Luca, "Das Asklepieion 1: Der Südliche Temonosbezirk in Hellenistischen und Frührömischer Zeit", *Altertümer von Pergamon,* Band XI, I, Berlin, 1968

AvP XI, 2	O. Ziegenaus - G. De Luca, "Das Asklepieion 2: Der Nordliche Temonosbezirk und Angrenzende Anlagen in Hellenistischer und Frührömischer Zeit", *Altertümer von Pergamon,* Band XI, 2, Berlin, 1975
AvP XIV	D. Pinkwart - W. Stammnitz, "Die Peristylhäuser Westlisch der Unteren Agora", *Altertümer Von Pergamon*, Band XIV, Berlin, 1984
Bean	G.E. Bean, *Eskiçağ'da Ege Bölgesi,* İstanbul, 1995
Behr	D. Behr, "Neue Ergebnisse zur Pergamenischen Westabhangkeramik" *IstMitt*, 38, sf. 97-178, 1933
Berlin	A.M. Berlin, "Studies In Hellenistic Ilion: The Lower City", *Studia Troica*, Band 9, sf. 73-156, 1999
Braun	K. Braun - T.E. Haevernich. "*Bemalte Keramik und Glas aus dem Kabirenheiligtum bei Theben IV*, Berlin, 1981
Bruneau	P. Bruneau, "L'Ilot de la Maison des Comédiens" *Delos,* Fascicule XXVII, Chapitre XI, sf. 239-262, Paris, 1970
Bulut	H. Bulut, *Daskyleion'da Akhaemenid Satraplığı Sonu ve Hellenistik Dönem*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 2007

Callaghan	P.J. Callaghan, The Little Palace Well and Knossian Pottery of the Later Third and Second Centuries B.C. *BSA*, vol. 76, sf. 35-58, 1981
Civelek 2006	A. Civelek, "Phokaia 2004: Hellenistik Dönem Seramiği Üzerine Gözlemler" *OLBA XIII*, sf. 179-198, Mersin, 2006
Coldstream	J.N. Coldstream, Knossos 1951–61: "Classical and Hellenistic Pottery from the Town" *BSA*, vol. 94, sf. 321-352
Cook	J.M. Cook "Old Smyrna: Fourth-Century Black Glaze", *BSA*, vol. 60, sf. 143-153, 1965
Corbett	P.E. Corbett, "Attic Pottery of the Later Fifth Century from the Athenian Agora", *Hesperia*, vol.18, no. 4, sf. 298-351, 1949
Corinth 1971	C.K. Williams II - J.E. Fisher "Corinth 1971: Forum Area", *Hesperia*, vol. 41, no. 2, sf. 143-184, 1972
Corinth 1972	C.K. Williams II - J.L. Angel - P. Burns - J.E. Fisher, "Corinth 1972: The Forum Area" *Hesperia*, vol. 42, no. 1, sf. 1-44, 1973
Coşkun 1999	G. Coşkun, *Daskyleion Siyah Firnisli Attika Seramiği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1999

Coşkun 2006	G. Coşkun, "Daskyleion'da M.Ö. 4. Yüzyıl Siyah Firnisli Attika Seramiği", *Olba, XIII*, Mersin, 2006
Cox	D.H. Cox, "The Greek and Roman Pottery", *The Excavation Dura-Europos,* Final Report IV, part 1, fascicle 2, New Haven, 1949
Çelik	G. Çelik, *Smyrna Agorası "I-J 16/17" Sondajı Hellenistik Dönem Malzemesi,* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İzmir, 2007
Dallık	G. Dallık, *Klaros M.Ö. 4. Yüzyıl Siyah Firnisli Attika Seramikleri,* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2009
Dereboylu	E. Dereboylu, *Daskyleion Hellenistik Devir Seramiği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1994
Doğer	E. Doğer, *İzmir'in Smyrna'sı: Paleolitik Çağ'dan Türk Fethine Kadar*, İstanbul, 2006
Doksanaltı	E.M. Doksanaltı, *Knidos Kap Krio Kazı Alanı*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 2006
Drougou	S. Drougou, *Hellenistic Pottery from Macedonia*, Thessaloniki, 1991
Dündar	E. Dündar, *Hellenistik ve Roma Dönemleri Patara Unguentariumları*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Aydın, 2006

Edward	G.R. Edward, "Corinthian Hellenistic Pottery", *Corinth,* vol. VII, part III, New Jersey, 1975
Ersoy	A. Ersoy, "İzmir Konak İlçesi Şifa Parseli Kazıları", *Arkeoloji Dergisi*, XIII/2, sf. 7-31, 2009
Ersoy 2008	A. Ersoy, "2007 Yılı Smyrna Antik Kenti Kazısı", *30. KST,* cilt.2, sf. 33-46, Ankara, 2008
Farnsworth-Simmons	M. Farnsworth - I. Simmons, "Coloring Agents for Greek Glazes", *AJA*, vol. 67, no. 4, sf. 389, 1963
FIE IX 2/2	V. Mitsopoulos-Leon, "Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos Kleinfunde" *Forschungen in Ephesos IX/2/2*, Wien, 1991
FIE XIII 1/1	V. Gassner, "Das Südtor der Tetragonos-Agora", *Forschungen ın Ephesos XIII/1/1*, Wien, 1997
Goldman	H. Goldman, "Excavations at Gözlü Kule", *Tarsus I*: *The Hellenistic and Roman Periods,* New Jersey, 1950
Göksu	E. Göksu, "Agora Arkeolojisinin Kentliye Yansıyan Yüzü", *İzmir Kent Kültürü Dergisi*, sayı 5, sf. 51-59, 2002
Gül	Y. Gül, "İzmir Merkez, Agora Örenyeri Kazı, Çevre Düzeni ve Temizlik Çalışmaları, *8. Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu*, sf. 1-12, Kuşadası, 1997

Gürler 1994	B. Gürler, *Metropolis'in Hellenistik Dönem Seramiği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İzmir, 1994
Gürler 2003	B. Gürler, "Ödemiş Buluntusu Hellenistik-Erken Roma Dönemine ait Seramikler", *Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi 3*, sf. 87-96, 2003
Gürsoy	E. Gürsoy, *Bayraklı'nın 4. Yüzyıl Siyah Firnisli Keramiği,* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1987
Hama III,2	A.P. Christensen – C. F. Johansen, "Les Potteries Hellénistique et les Terres Sigillées Orientales", *Hama: Fouilles et Recherches 1931-1938, III, 2,* Copenhague, 1971
Harlaut	C. Harlaut, "Productions Céramiques Égyptiennes d'Alexandrie à l'Époque Ptolémïque" *Céramiques Hellénistiques et Romaines,* sf. 263-287, Lyon, 2002
Hayes	J. M. Hayes, " The Hellenistic and Roman Pottery", *Paphos,* vol. III, Nicosia, 1991
Jones 1973	J. E. Jones - A. J. Graham - L. H. Sackett - M.I. Geroulanos, "An Attic Country House Below the Cave of Pan at Vari" *BSA,* vol. 68, sf. 355-452, 1973
Jones 1984–85	J.E. Jones. "Laurion: Agrileza, 1977–83: Excavation at a Silvermine Site", *Archaeological Report 31*, sf. 106-123, 1984-1985

Kızıl	A. Kızıl, "Beçin Hellenistik Dönem Oda Mezarı", *6. Müze Çalışmaları ve Kurtarma Kazıları Sempozyumu,* sf. 255-271, Didim, Ankara
Küçük	T. Küçük, *Ege Gübre Kazısı Hellenistik Dönem Seramikleri,* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 2006
Larissa 1942	J. Boehlau - K. Schefold, "Die Kleinfunde" *Larissa am Hermos III*, Berlin, 1942
Metzger 1969	I.R. Metzger, "Die Hellenistische Keramik in Eretria"*, Eretria II*, Bern, 1969
Metzger 1971	I.R. Metzger, "Piraeus-Zisterne", *Arkhaiologikon Deltion 26,* sf. 41-94, 1971
Metzger 1984	I.R. Metzger, "Ein Frühhellenistischen Keramikdepot in Eretria", *Arkhaiologikon Deltion*, Tomos 33 (1978), Atina, 1984
Metzger 1994	I.R. Metzger, "Ein Hellenistischen Grabmonument in Eretria", *Γ Συναντηση,* sf. 71-79, 1994
Metzger 1998	I.R. Metzger, "Die Klassischen und Hellenistischen Wohnhauser in Westquartier", *Eretria X*, sf. 173-227, 1998
Miller 1999	M.C. Miller, *Athens and Persia in the Fifth Century BC*, New York, 1999

Miller 1974	S.G. Miller, "Menon's Cistern", *Hesperia*, vol. 43, no. 2, sf. 194-245, 1974
Mitchell 1980	S. Mitchell, "Aşvan Kale: Keban Rescue Excavations, Eastern Anatolia. The Hellenistic, Roman And Islamic Sites", *British Institute of Archaeology at Ankara, 1. sayı/Monograph, 1980*
Mitsopoulos-Leon	V. Mitsopoulos-Leon, "Grabungen in Ephesos: Keramik aus Basilika und Prytaneion-Ein Überlick", *ÖjhBeibl 50*, sf. 495-524, 1972-75
Moore	M.B. Moore, "Attic Red-Figured and White-Ground Pottery" *The Athenian Agora*, vol. XXX, New Jersey, 1997
Noble	J.V. Noble, "The Technique of Attic Vase-Painting", *AJA*, vol. 64, no. 4, sf. 307-318, 1960
Özdemir	H. Fahri *Özdemir, Yukarı Ova (Ceyhan Ovası) Hellenistik Dönem Seramiği,* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adana, 2008
Özyiğit 1995	Ö. Özyiğit, "1994 Phokaia Kazı Çalışmaları", *XVII. Kazı Sonuçları Toplantı*sı, *II*, sf. 1-27, Ankara, 1995
Özyiğit 1998	Ö. Özyiğit, "1997 yılı Phokaia Kazı Çalışmaları", *XX. Kazı Sonuçları Toplantı*sı, II, sf. 49-68, Tarsus, 1998
Papadopoulos	J. Papadopoulos, "Ceramica a Vernice Nera" *Gortina I*, sf. 169-198, Roma, 1988

Pausanias	Pausanias, Periegesis tes Hellados (Yunanistan'ın Tasviri) http://www.theoi.com/Text/Pausanias7A.html#5
Pemberton 1985	E.G. Pemberton, "Ten Hellenistic Graves in Ancient Corinth" *Hesperia,* vol. 54, no. 3, sf. 271-307, 1985
Pemberton 1989	E.G. Pemberton, "The Sanctuary of Demeter and Kore: The Greek Pottery", *Corinth XVIII*, part, I, New Jersey, 1989
Pfrommer	M. Pfrommer, "Milet 1983–1984, Klassische und Hellenistische Keramik aus dem Heroon III", *IstMitt*. *35,* sf. 39-58, 1985
Polat	G. Polat, *Klazomenai 4. Yüzyıl Siyah Firnis Keramiği*, (Yayınlanmamış Lisans Tezi), İzmir, 1988
Pulak	C. Pulak, R.F. Townsend, C.G. Koehler, M.B. Wallace, "The Hellenistic Shipwreck at Serçe Limanı, Turkey: Preliminary Report", *AJA*, vol. 91, no. 1 sf. 31-57, 1987
Ramage	J.S. Schaeffer - N.H. Ramage - C. H. Greenewalt, Jr., *The Corinthian, Attic, and Lakonian Pottery from Sardis*, Cambridge Mas./London, 1997
Risser	M.K. Risser, "Corinthian Conventionalizing Pottery", *Corinth,* vol. VII, part, 5, New Jersey, 2001

Robinson 1933	D.M. Robinson, “Mosaics, Vases and Lamps of Olynthus Found in 1928 and 1931”, *Excavations at Olynthus*, *Part V,* Baltimiro/London 1933
Robinson 1950	D.M. Robinson, “Vases Found in 1934 and 1938”, *Excavations at Olynthus*, *Part XIII*, London, 1950
Romano	I.B. Romano, “A Hellenistic Deposit from Corinth: Evidence for Interim Period Activity (146-44 B.C.)” *Hesperia,* vol. 63, no. 1, sf. 57-104, 1994
Rotroff 1983	S.I. Rotroff, “Three Cistern Systems on the Kolonos Agoraios”, *Hesperia,* vol. 52, no. 3, sf. 257-297, 1983
Rotroff 1991	S. Rotroff, “Attic West Slope Vase Painting”, *Hesperia,* vol. 60, 1, sf. 59-102, 1991
Rotroff 1997	S.I. Rotroff, “Hellenistic Pottery, Athenian and Imported Wheelmade Table Ware and Related Material” *The Athenian Agora*, vol. XXIX, New Jersey, 1997
Rotroff 2002	S. Rotroff, “West Spole in the East”, *Céramiques Hellénistiques et Romaines,* sf. 97-115, Lyon, 2002
Rotroff-Oliver	S.I. Rotroff, A. Oliver, *The Hellenistic Pottery From Sardis: The Finds Through 1994*, London, 2003

Rudolph	W. Rudolph, "Hellenistic Fine Ware Pottery and Lamps from above the House with the Idols at Mycenae", *BSA*, vol. 73, sf. 213-234, 1978
Saltuk	S. Saltuk, *Arkeoloji Sözlüğü*, İstanbul, 1997
Samaria-Sebaste III	J.M. Crowfoot - G.M. Crowfoot - K.M. Kenyon, "The Objects from Samaria", *Samaria-Sebaste III*, London, 1957
Samos XIV	R. Tölle-Kastenbeın, " Das Kastro Tigani" *Samos XIV*, Bonn, 1974
Schäfer	J. Schäfer, "Hellenistische Keramik aus Pergamon", *PF, bant 2*, Berlin, 1968
Sevin	V. Sevin, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası I*, Ankara, 2007
Sinn	U. Sinn, "Keramik", *Demetrias I*, sf. 96-127, Bonn, 1976
Sparkes-Talcott 1970	B.A. Sparkes - L. Talcott, "Black and Plain Pottery of the 6th, 5th and 4th Centuries B.C" *The Athenian Agora*, vol. XII, Jew Jersey, 1970
Strabon	Strabon, *Geographika*, Çeviri: H. L. Jones, London, 1924
Technau	W. Technau, "Griechische Keramik im Samischen Heraion" *AM, 54*, sf. 40-59, Berlin, 1929

Thompson 1934	H.A. Thompson, "Two Centuries of Hellenistic Pottery", *Hesperia 3*, vol. 3. no. 4, sf. 311-476, 1934
Tunuz	Y. Tunuz, *Daskyleion Daldırma Firnisli Seramikleri*, (Yayınlanmamış Lisans Tezi), İzmir, 1993
Vanderpool 1962	E. Vanderpool - J.R. McCredie - A. Steinberg "Koroni: A Ptolemaic Camp on the East Coast of Attica", *Hesperia*, vol. 31, no. 1, sf. 26-61, 1962
Yağız	K. Yağız, *Antandros Urneleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İzmir, 2005
Young	J.K. Brock and G.M. Young, "Excavations in Siphnos", *BSA*, vol. 44, sf. 1-92, 1949

KISALTMALAR

AJA	*American Journal of Archaeology*
AM	*Mitteilungen des Deutschen Archaologischen Instituts, Athenische Abteilung*
BSA	*The Annual of the British School at Athens*
ÖjhBeibl	*Jahreshefte des Österreichischen Archaologishen Institutes in Wien, Beiblatt*
IstMitt	*Istanbuler Mitteilungen*
KST	*Kazı Sonuçları Toplantısı*
PF	*Pergamenischen Forschungen*

DİGER KISALTMALAR

abb.	Abbildungen
a.g.e	Adı geçen eser
bkz.	Bakınız
cm.	Santimetre
çiz.	Çizim
fig.	Figür
İ.Ö.	İsa'dan önce
İ.S.	İsa'dan sonra
kat. no.	Katalog numarası
lev.	Levha
pl.	Plate
sf.	Sayfa
şek.	Şekil
taf.	Tafel
vol.	Volume

GİRİŞ

İlk olarak İ.Ö. 3000 yılında, bugünkü Bayraklı-Tepekule höyüğü üzerinde kurulmuş olan Smyrna[1] antik kentinin kuruluşuna dair çeşitli efsaneler bilinmektedir. Bir efsaneye göre;[2] kent Phrygia kralı Tantalos tarafından kurulmuştur. İzmirli olan kral Tantalos, Smyrna'dan Magnesia'ya (Manisa) doğru uzanan Spylos dağında Phrygia halkı ile birlikte yaşamış ve sınırları Batı Anadolu'ya yayılmış devleti yönetmiştir. Diğer bir afsanede kentin,[3] Ephesos'u ele geçiren amazon kraliçesi Smyrna tarafından kurulduğu söylenir. Antik yazarlar, kurucular arasında sayılan amazon kraliçesi ve Tantalos'un, Yunan kökenli olmamasından dolayı, kentin Theseus tarafından kurulduğuna daha fazla itibar ederler.[4]

İlk yerleşimi Tunç Çağına ait olan Smyrna, İ.Ö. 1200 civarında deniz kavimlerinin sebep olduğu kargaşa döneminde terk edilmiş ya da kendini savunamayacak bir duruma düşmüştür. Kentin ikinci kuruluşunun ilk kolonizasyon hareketleri zamanında olduğu ve Aioller tarafından gerçekleştiği düşünülür. Daha sonra ise kentin İonların eline geçtiği antik kaynaklar tarafından anlatılmaktadır. İ.Ö. 650-545 yılları arasında en parlak dönemini yaşayan Smyrna, İ.Ö. 5. ve 4. yüzyılda bir köy görümündedir. Kent, Hellenistik dönemde Büyük İskender'in gördüğü bir rüya üzerine Pagos Tepesi'ne taşınır.[5] Daha sonra ise, Roma Asya Eyaleti içinde varlığını devam ettirir.[6]

Smyrna kentinin Hellenistik ve Roma dönemi yapılarından günümüze kalabilmiş az sayıdaki örnekleri arasında yer alan Devlet Agorası ve çevresinde, en erken araştırmaların 17. yüzyıldan itibaren başladığı ve günümüze kadar çeşitli seyyah ve araştırmacılar tarafından ziyaret edildiği bilinir. Bilinen ilk çalışma,[7] 1817 yılında

[1] Sevin, sf. 88; Bean, sf. 22
[2] Doğer, sf. 53–58; Bean, sf. 22
[3] Strabon, XI, 5.4; Doğer, sf. 58–63; Bean, sf. 22
[4] Doğer, sf. 63–64
[5] Bean, sf. 23–24; Doğer, sf. 90, Pausanias VII, 5. 1–3
[6] Sevin, 88, 89; Doğer, sf. 67–71
[7] Doğer, sf. 9

Konstantin Oikonomos'un Mezarlıkbaşı olarak adlandırılan semtteki Namazgah mahallesinde yaptığı araştırmadır. Cumhuriyetin ilk yıllarında H. Miltner tarafından yapılan mimari plan çalışmalarından sonra, 1932 yılında Namazgah parkı yapılırken, alanda çok sayıda mimari parça ve yazıt bulunur. Bunun üzerine, 1932'deki kısa bir çalışmadan sonra, 1933 yılında ilk sistemli kazılar İzmir Müzesi Müdürü S. Kantar ve R. Naumann başkanlığında başlar.[8] Bu çalışmalar sonucunda, Agora'nın ticari faaliyetler için yapılmadığı, resmi bir nitelik taşıdığı anlaşılır. Daha sonraki yıllarda ara ara devam eden çalışmalarda, temizlik ve restorasyon çalışmaları yürütülür.[9] 2007 yılında ise, Yrd. Doç. Dr. Akın Ersoy bu görevi devralır. Ersoy başkanlığında Şifa Hastanesi bahçesinde, Altınpark'ta, Agora bazilikası, batı alan ve bu tezin kapsamı içinde yer alan avluda çalışmalar halen devam etmektedir.[10]

Bu tez kapsamında, İzmir Agora kazılarında 2007 yaz sezonunda, H-23 ve G2-23 plankarelerinde yer alan Avlu 1, Z1-29 ve Y1-29 plankarelerinde yer alan Avlu 2 ve B2-20 plankarelerinde yer alan Avlu 3 sektörlerinde ele geçen siyah firnisli seramikler çalışılacaktır. Ele geçen seramiklerin hangi dönemde ve ne amaçla kullanıldıklarını belirlemek, yerel üretim mi yoksa Attika ithal malı mı olduğunu tespit etmek, kullanılan firnisleme tekniklerini ve seramiklerin formlarını belirlemek, yerli malzemelerin hamur ve firnis özelliklerini saptamak, seramiklerin form gelişimi ve tarihlenmesi yapmak amaçlanmaktadır. En son olarak ise, elde edilen veriler ışığında antik kaynaklar tarafından anlatılan Agora'nın kuruluş tarihinin arkeolojik veriler tarafından desteklenip desteklenmediğini belirlemek hedeflenmektedir.

Tezin hazırlanma sürecinde ilk önce seramiklerin çizimi yapılmış, fotoğrafları çekilmiştir. Daha sonra ise seramikler formlarına göre gruplandırılarak, form gelişimleri ve Attika üretimi seramikler dışında, siyah firnisli yerli üretimler belirlenmiştir. Munsell "soil color charts" katalogundan faydalanılarak, seramiklerin kil yapısı ve firnis özellikleri belirlenerek değerlendirilmesi yapılmıştır.

[8] Akurgal, sf. 301; Göksu, sf. 52, 57–58
[9] Göksu, sf. 58; Gül, sf. 1–12
[10] Ersoy, sf. 7–32; Ersoy 2008, sf. 33–46

İzmir Agorası Avlu sektörlerinde, erken tabakalar Roma ve daha geç döneme ait kültür tabakaları tarafından tahrip edilmiştir. Bu nedenle, Avlu 1 ve 3 sektörlerinde malzemeyi tarihlemeye yardımcı olacak bir veri yakalanamamıştır. Avlu 2 sektöründe ise, 11.60 m seviyesine kadar, Osmanlı, Bizans ve Roma tahribatı belirlenir. Bu seviyeden itibaren ise, Hellenistik seramiğin yoğunlaşmasına karşın, 9.11 m seviyesine kadar az da olsa Roma seramiğine rastlanması tahribatın bu seviyelere kadar indiğini göstermektedir. Bu seviyesinden itibaren, İ.Ö. 4.-1. yüzyıl arasına ait olan malzemenin homejen bir yapı göstermesine karşın, 9.11 ile 8.80 m arasında kalan yaklaşık 70 cm'lik bir seviyeden ele geçen malzemenin tek bir kasa içinde toplanması, stratigrafik bir değerlendirme yapılmasına engel olmaktadır. Bu nedenle, malzemenin tarihlendirilmesinde diğer merkezlerde ele geçen benzer örnekler ve form özelliklerinden yararlanılmıştır.

Seramiklerin formları ayrıntılı olarak incelenmeden önce, siyah firnisli seramikleri tanımak adına, siyah firnisli seramiklerin gelişimi ve firnis uygulama teknikleri ile ilgili kısa bir açıklama yapılması uygun görülmüştür. Daha sonra ise, tez kapsamına alınan dokuz farklı siyah firnisli form grubu belirlenmiştir. Her grupta, ilk olarak formun tipolojik gelişimi anlatılmış, bu tipolojik gelişime ve benzer örneklere göre parçalar incelenmiş, bölüm sonunda değerlendirme yapılmıştır.

İlk seramik grubu kaseler, kendi içinde içe dönük ağızlı ve dışa dönük ağızlı kaseler olarak gruplanmıştır. Dışa dönük ağızlı kaselerin kaideleri belirgin bir farklılık göstermemesine karşın, ağız profilinin değişkenlik göstermesi nedeniyle ağız formuna göre alt gruplara ayrılarak incelenmiştir. İçe dönük ağızlı kaseler ise bazı merkezlerde derinliklerine göre sınıflandırılırken, bazılarında ağız çaplarına göre sınıflandırılmıştır. Bizim örneklerimiz tam korunmadığı için derinlikleri belirlenememiştir. Bu nedenle, ağız çapları net olarak saptanan içe dönük ağızlı kaseler, ağız çaplarına göre alt gruplara ayrılmıştır.

İkinci seramik grubu tabaklar, kendi içinde balık tabakları ve dik ağızlı tabaklar olarak iki alt başlığa ayrılır. Bu grup içinde yer alan balık tabaklarının kendi içinde iki

farklı tipe sahip olduğunu anlaşılmış ve bu doğrultuda balık tabakları Attika taklidi balık tabakları ve yerel üretim balık tabakları olarak sınıflandırılmıştır.

Üçüncü grup oluşturan kantharoslar, Atina'da, ağız tiplerine, Korinth'te gövde profillerine, Olynthos'ta kulplarına göre sınıflandırılmıştır. Ancak, bizim örneklerimizin sadece kaidelerinin ve düz ağızlarının korunması nedeniyle, söz konusu parçalar kaidelerine göre, yüksek kaideli kantharoslar, alçak halka kaideli kantharoslar, düz ağızlı kantharoslar olarak üç alt başlığa ayrılır.

Daha sonraki gruplar içinde yer alan skyphoslar, Hellenistik masa amphoraları, unguentariumlar, kapalı kaplar, açık kaplar ve gruplanamayan kaide parçaları olarak ayrı gruplar içinde değerlendirilmiştir. Bu gruplara dahil olan örnekler, bir ya da iki parçadan oluşması nedeniyle alt başlıklara ayrılmamıştır. Çalışmanın sonuna sonuç kısmı, katalog, çizimler ve levhalar yerleştirilmiştir. Katalogda metin içinde verilen grupların sırası takip edilmiştir. Hem levhalarda hem de çizimlerde ölçek kullanılmış, çizimlerin bazıları ½ oranında küçültülmüştür.

1. SİYAH FİRNİS SERAMİĞİN GELİŞİMİ

İlk olarak Atinalılar için, Pers metal kaplarının taklitleri olarak üretilmeye başlayan[11] siyah firnisli kap formları ve bezeme sisteminin ilk ortaya çıkışı, Perslerin Batı Anadolu'da etkilerini göstermeye başladıkları ve Yunan kültürü ile ilişkilerinin arttığı, İ.Ö. 6. yüzyıl sonlarına denk gelir. İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci çeyreğinde artan bu etki, savaş sonrasında bölgedeki Pers hakimiyetinin bir sonucu olarak, Pers kültürünün Atinalılar üzerinde etkili olmaya başladığını gösterir.[12]

Geç Arkaik ve Klasik dönem seramik üretiminin küçük bir bölümünü kapsayan ve İ.Ö. 4. yüzyıldan itibaren üretimi artan siyah firnisli seramiklerin kimler tarafından kullanıldığı, bir sosyal sınıfa ait olup olmadığı konusu tam olarak bilinmemektedir. Ancak, bu konu ile ilgili bir araştırmaya göre;[13] İ.Ö. 4. yüzyılda Atina şehrinin nüfusunun 21.000 bin olduğu, bunun yaklaşık 1200-2000 arasındaki gelir grubunun zenginlerden, geri kalanının ise para kazanmak için çalışmak zorunda olan halktan oluştuğu görülür. Bu sonuca göre; İ.Ö. geç 6 yüzyıl - İ.Ö. erken 5 yüzyıl elit tabakası, bezemeli seramiklerle birlikte metal kapları da kullanırken, daha fakir halkın yaşam seviyesini yükseltmek için, metal kapların taklidi olan siyah firnisli kapları kullanmış olduğu düşünülür. Miller,[14] bu taklit ve uyarlamanın arkasında bilinen bir farkındalığın yattığını ve Pers kültürünü tanıyan iki ya da üç nesil Atinalının, bu taklit ürünlerin Pers metal kapların modelleri olduğunu bildiklerini ileri sürer. Ayrıca, sosyal uygulamalarla birlikte, objelerin de benimsendiği ve Atinalıların zamanla benimsedikleri formlar üzerinde değişikliklere gittiklerini anlatır.[15] Seramik ustaları, farklı kültürlerden aldıkları formlara, halkın istekleri doğrultusunda eklemeler yapmışlar, Pers kültüründe daha çok kulpsun ve kaidesin olan formlara kulp ve kaide ekleyerek yeni formlar yaratmışlardır.[16] Bezeme sisteminde, Pers özelliği olan yiv ve bitkisel bezemeleri, İ.Ö.

[11] Miller 1999, sf. 150
[12] A.g. e. sf. 146–147
[13] A.g. e, sf. 150
[14] A.g. e, sf. 151
[15] A.g. e, sf. 151–152
[16] A.g. e, sf. 141

5. yüzyıl başlarında Attika seramiğine girmiş ve İ.Ö. 4. yüzyılda standart haline gelmiştir.[17]

İ.Ö. 4. yüzyıla kadar kalitesini koruyan firnisin Hellenistik dönemde kalitesi bozulmaya başlar. Genellikle talep edilen renk siyah olmasına karşın, pişmeden dolayı firnis renginde kırmızı, gri, kahverengi, taba rengi, mor, yeşil tonları da görülür. Bu renk tonları, formlar üzerinde tek renk olarak görülmekle birlikte, aynı kap üzerinde farklı tonları da görülür. Erken Hellenistik döneme ait kapların %60 başarılı bir şekilde firnislenip fırınlanarak siyah renk alırken, İ.Ö. 150 yılında sonra, başarı oranı %50 düşer ve kaplar üzerindeki renkler daha çok kırmızı ve kahverengi olur. Siyah ve kırmızı rengin görüldüğü iki tonlu kaplar, İ.Ö. geç 4. yüzyıl - İ.Ö. erken 3. yüzyılda yaygındır. Bunun sebebi, olasılıkla ticari kaygıdan dolayı daha fazla üretim yapabilmek için, pişirme sırasında kapların üst üste yerleştirilmesidir. Bu durum, kapların içinde ve dışında iki farklı renk tonunun görülmesinin yanı sıra, bir istif çizgisinin oluşmasına neden olur. Bu durumun tesadüf olabileceği gibi, isteyerek yapılmış olabileceği de düşünülmektedir. İ.Ö. 4. yüzyıla ait kapların büyük bir kısmı parlak siyah firnisli iken, giderek bu başarı düşer. Yüzey metalik ya da mat bir görünüm kazanır. Çok yüksek fırınlama derecelerinde elde edilen metalik firnis, İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna kadar çok nadir görülürken, İ.Ö. 250 yılından sonraya ait kapların yarısına yakınında ortaya çıkar. Bu durumun, olasılıkla metal kaplardan bir esinlenme olduğu ve metal kap taklidi olan kalıp yapımı kaseler gibi formlar üzerinde etkili olduğu söylenir. Olasılıkla istenilmeyen bir sonuç olan mat firnis, İ.Ö. 3-2 yüzyılda üretilen kapların yaklaşık üçte birinde görülür ve İ.Ö. 1. yüzyılda oldukça yaygınlaşır.[18]

2. SİYAH FİRNİS YAPIM TEKNİĞİ

Bu teknik, ismini, inceltilmiş kilin belirli bir yöntem ve ısıyla pişirilmesi sonucu ortaya çıkan ve *"firnis"* olarak adlandırılan sulandırılmış kilden alır.[19] Bu teknikte, havuzlarda bekletilen kilin en üst ve en kaliteli tabakası olan firnis, çarkta çekildikten sonra nemli bir odada bezeme için kısmen kurutulan kabın yüzeyine uygulanır ve kap

[17] Miller 1999, sf. 146–147
[18] Rotroff 1997, sf. 10–11
[19] Farnsworth-Simmons, sf. 389

tamamen kuruduğunda fırınlanır. Özel ısı ayarlarıyla kabın fırınlanması sonucunda parlak ve kaliteli bir firnis elde edilir. Genellikle siyah renkli olan firnis, bazen yanlış fırınlama ve ısı farkları nedeniyle kırmızı ya da kahverengi tonlarında da olabilir.[20]

Antik dönemde fırının ısıtılması sırasında ısı derecesi hava girişiyle ayarlanır. Sıcaklık 800°C olduğunda, fırına yaş odun atılarak ısı sabit tutulur. Hemen hemen yarım saat süren bu aşamadan sonra ısı yavaş yavaş 945°C' ye kadar yükseltilir. Daha sonra ise fırın soğutulmaya başlanır ve ısının 875 °C' ye düşmesi beklenir. Bu aşamada fırına son kez odun atılır ve fırına temiz havanın girmesi sağlanarak, havadaki oksijen oranı arttırılır. Bu oksidasyon aşamasında kabın yüzeyi kırmızı bir renk alırken, firnisin uygulandığı alanlar, siyah firnis yapısındaki sabitleyici element (silisyum dioksit) nedeniyle kimyasal reaksiyona girmez ve siyah olarak kalır. Ancak, ısı 1050 °C üzerine çıkarılırsa firnislenmiş olan bölümlerde reoksidasyon gerçekleşir ve siyah kırmızı renge döner ve bu istemeyen bir durumdur.[21]

3. DALDIRMA FİRNİS TEKNİĞİ

Uygulama şekli nedeniyle bu isimle anılan boyama tekniğinde, çömlekçi kabı çarkta yaptıktan sonra, kabın kaidesinden tutarak, boyamak istediği yere kadar firnisin içine daldırır. Çömlekçinin eliyle tuttuğu yer ve kaidenin üzeri boş kalır. Bu boş kalan alanlarda zaman zaman çömlekçinin ellerinin firnise boyanması nedeniyle parmak izleri görünür. Bazı örnekler de firnisin akarak tüm kabı kaplar. Bunun sebebi, firnisin çok sulu olası ya da çömlekçinin kabı firnisten çıkarır çıkarmaz ters çevirmesi olarak gösterilir.[22]

Daldırma firnis ile boyanmış bazı örneklerde iki farklı renk dikkati çeker. Çömlekçi, daha fazla üretim yapabilmek için, fırınlama esnasında kapları iç içe yerleştirir. Bunun sonucunda, formun açıkta kalan bölümleri siyah bir görünüm alırken, altta kalan kısımlar kahverengi ya da kırmızı tonlarında kalır.[23]

[20] Dallık, sf. 17
[21] Noble, sf. 307–318; Farnsworth-Simmons, sf. 389–396
[22] Tunuz, sf. 3
[23] A.g.e. sf. 3

4. İZMİR AGORASI SİYAH FİRNİSLİ SERAMİKLERİ

I. KASELER

Çok erken dönemlerden itibaren kullanılmaya başlanan kaselerin tek kulplu örnekleri, İ.Ö. 6 ve 5. yüzyılda daha çok askerler ve yolcular tarafından, lapa, un çorbası ya da katı yiyecek tüketmek için kullanılmış ve sırt çantasına ya da kemere bağlanarak taşınmıştır. Üretici ve alıcı için önemli bir yere sahip olan bu tek kulplu kaseler, İ.Ö. 4. yüzyılda yerini kulpsuz kaselere bırakır ve Hellenistik dönem içinde kupsuz örneklerle varlığını devam ettirir.[24] İ.Ö. geç 5. yüzyıldan önce yaygın olmayan bu kulpsuz örnekler kendi içinde farklı gruplara ayrılır;[25]

a. Dışa Dönük Ağızlı Kaseler

Hellenistik dönemin en yaygın formlardan birisi olan dışa dönük ağızlı kaseler, ilk olarak, Atina'da daha dayanıklı formlar yaratmak isteyen çömlekçilerin yeni form denemeleri neticesinde ortaya çıkar. Bu nedenle, dışa dönük ağızlı kaselerin ilk etapta bir içki kabı olarak değil, yemek kabı olarak kullanıldığı ileri sürülür.[26] Ayrıca, Thompson,[27] dışa dönük ağızlı kaselerin kullanım şeklinin ev kadınlarının tercihine bağlı olduğunu, İ.Ö. 4. yüzyılda içki kabı olarak içe dönük ağızlı küçük kaseler kullanılırken, Hellenistik dönemde bunların yerini açık kapların aldığını belirtir. Atina'da İ.Ö. erken 5. yüzyıla ait bir örnek,[28] formun habercisi niteliğinde olmasına rağmen, dışa dönük ağızlı kaseler, İ.Ö. 5. yüzyıl sonunda yaygınlaşmaya başlar. İ.Ö. 4. yüzyılda klasik şeklini alan ve popülaritesi arttığı gözlemlenen kaselerin, Hellenistik dönem içlerine kadar devam ettiği bilinmektedir. İ.Ö. 3. yüzyılda içe dönek ağızlı kaseler kadar yaygın olmayan bu kaseler, İ.Ö. 225 civarında oldukça popüler olur.[29] İ.Ö. 1. yüzyılda ise popülaritesini yitirmeye başlar.[30]

---

[24] Tek kulplu kaselerin gelişimi için bkz. Sparkes-Talcott 1970, sf. 124–127
[25] Sparkes-Talcott 1970, sf. 128
[26] Sparkes-Talcott 1970, sf. 128
[27] Thompson 1934, sf. 437
[28] Sparkes-Talcott 1970, sf. 128, no. 777, fig. 8, pl. 32; Rotroff 1997, sf. 156; Corbert, sf. 328, no. 60–62, pl. 92
[29] Rotroff 1997, sf. 156
[30] Samaria-Sebastia III, sf. 244–245

İ.Ö. 4. yüzyılda popüler olan bu kaselerin ithal örnekleri Samos,[31] Makedonya,[32] Korinth,[33] Pergamon,[34] Daskyleion,[35] Dura,[36] Tarsus,[37] Knossos[38] ve Samaria'da[39] ele geçmiştir. Attika ithal malları çok popüler olmakla birlikte, Atina dışındaki diğer merkezlerde yerel örneklerin de üretildiği anlaşılmaktadır.[40] Korinth'te, Attika'dan etkilenerek İ.Ö. 5. yüzyıl sonunda üretilmeye başlandığı ve şehrin yıkım tarihi olan İ.Ö. 146 yılına kadar üretiminin devam ettiği bilinmektedir.[41] Mısır,[42] Pergamon[43] ve Samaria'da[44] ise, Attika etkisi ile Hellenistik dönemde başlar ve Hellenistik sonuna kadar devam eder.

Rotroff tarafından,[45] Klasik, Hellenistik ve yarı firnisli olarak üç grup altında oldukça ayrıntı olarak sınıflandırılan dışa dönük ağızlı kaselerin genel özellikleri incelendiğinde, hafif kalınlaştırılmış ya da profillendirilmiş dışa dönük bir ağız, dışbükey kavisli sığ bir gövde ve halka kaide karşımıza çıkmaktadır.[46] En erken örneklerde, gövdeden ağza tek bir kavis ile geçilirken, İ.Ö. 5. yüzyıl sonunda gövdede çift kavis oluşmaya başlar[47] ve kaideye geçişte keskin dönüş görülür. İ.Ö. 4. yüzyıl içinde ise, gövdedeki bu çift kavis daha belirgin hale gelir. Erken örneklerde, alt gövdeden üst gövdeye geçişte yumuşak bir kavis oluşur, ancak daha İ.Ö. 4. yüzyılın ortasına gelmeden, alt ve üst gövdeyi birleştiren bu yumuşak kavis hemen hemen 90° bir açı oluşturur ve üst gövde düzleşir.[48] İ.Ö. 4. yüzyılın ortasından sonra ise üst gövde dışa doğru açılır, ağız profili yumuşar. İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde gövde tekrar

[31] Technau, sf. 45, abb. 33,1
[32] Drougou, sf. 27–30, 43, 55, 89, 126–127, 131
[33] Edward, sf. 33, dip not. 17
[34] AvP, XI,I, sf. 100–102
[35] Coskun 2006, sf. 91, fig. 3. 29
[36] Cox, sf. 3-4, no. 3–13
[37] Goldman, sf. 210, no. 2, fig. 119, 178
[38] Coldstream, sf. 321–352
[39] Samaria- Sebastia III, sf. 244–246
[40] Sparkes-Talcott 1970, sf. 128; FIE XIII/1/1, sf. 42–43;
[41] Edward, sf. 33
[42] Harlaut, sf. 270
[43] Formun gelişimi için, Schäfer, sf. 35–36
[44] Samaria- Sebastia III, sf. 146, no. 7,8, fig. 37, 14–16
[45] Formun detaylı gelişimi için bkz. Rotroff 1997, sf. 156–160
[46] Edward, sf. 33; Sparkes-Talcott 1970, sf. 129
[47] Gövdenin alt kısmında dışbükey, üst kısmında ise içbükey bir kavis oluşur.
[48] Korinth'te ise bu keskin kavis İ.Ö. 250–146 yılları arasında görülür. Edward, sf. 34

içbükey kavis yapmaya başlar. İ.Ö. 3 ve 2 yüzyılda çift kavis (S kıvrımı) kullanılmaya devam ederken, bazı örnekler nerdeyse yarı küresel bir forma sahiptir, ancak keskin profilli örnekler çok daha yaygındır. İ.Ö. 175 sonrasına ait kaselerde, daha belirgin olan keskin açıyla birlikte, üst gövde dışa doğru açılır. İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreğinde, gövdenin iç yüzünde, alt ve üst gövde arasında ayrım sağlayabilmek amacıyla plastik bir şerit oluşur. Daha sonra kaybolan bu özellik, İ.Ö. 2. yüzyılda karakteristik bir özellik olarak tekrar ortaya çıkar.[49] İ.Ö. 2. yüzyılın üçüncü çeyreğine ait kaselerde ise, alt ve üst gövdesi arasında çok belirgin bir ayrım dikkat çeker. Bu gelişme sonrasında, üst ve alt gövdeyi birbirinden ayıran bir yivle birlikte, üst gövde de plastik bir şerit oluşur. İ.Ö. geç 2. yüzyıl – İ.Ö. erken 1. yüzyıla verilen bu kaselerde, kısa ve neredeyse yatay olan alt gövde, uzun, düz ya da dışa açılan üst gövdeyle keskin bir açıyla birleşir.

Atina Agorası'nda, İ.Ö. geç 5 yüzyıla ait en erken örneklerde[50] görülen yumruk şeklinde dışa profillendirilmiş ağız, İ.Ö. 4. yüzyılda gövdenin yumuşamasıyla birlikte orijinal şeklini kaybeder ve sadece gövdeye yeni bir kavis sağlar.[51] Metzger,[52] tarafından "Kuş-başı" olarak adlandırılan bu yeni ağız formu, dışa kalınlaştırılmış ya da profillendirilmiştir. İ.Ö. 300–125 yılları arasında ise, ağız profili biraz daha yumuşar ve gövdenin kavisini hafifçe devam ettirir. İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde, profillendirilmiş ağzın yerini alan dışa doğru açılıp sarkan ağız formu, kısa bir süre varlığını korur ve İ.Ö. yaklaşık 250 civarından sonra nadiren görülür. İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreğinde ise, ağız "S" profili yapar. Bununla birlikte, bu dönemde birkaç kasede keskin profil de görülür.[53] İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna doğru gövde ile ağız arasındaki "S" kıvrımının neredeyse yok olması neticesinde, dışarıya açılan üst gövde verev biçimini alır ve ağız düzleşir.

Dışa dönük ağızlı kaselerin kaidelerinde çok büyük farklılıklar görülmemekle birlikte, erken örneklerde görülen alçak halka kaide zamanla yükselir. Atina'da erken

[49] Sparkes-Talcott 1970, sf. 129; Edward, sf. 33; Rothroff-Oliver, sf. 21, no. 13, pl. 5; AvP XI,I, sf. 125–128, 134–136, no. 176, 232, taf. 48, 65
[50] Sparkes-Talcott 1970, sf. 129
[51] Sparkes-Talcott 1970, sf. 129
[52] Metzger 1984, sf. 129
[53] Rotroff 1997, sf. 157, no. 885–888

örneklerde dik ve dışbükey kavisli kaide, İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreğine ait bazı örneklerde konikleşir. Daha sonra ise, bu özellik standart hale gelir. Ayrıca, Atina ve Korinth'te,[54] İ.Ö. 3. yüzyılın başı - İ.Ö. 2. yüzyılın ortasına tarihlenen örneklerde, kaide çapı genellikle ağız çapının yarısı kadardır. İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci çeyreğine ve sonrasına ait örneklerde ağız çapının yarısından daha küçük kaideli örnekler yaygın olarak ele geçer. Atina Agorası'nda ele geçen kaselerin büyük çoğunluğunun çapları 11–15 cm arasında değişmekle birlikte, çapları 9–30 cm arasında değişen örnekler görülür. Korinth'te ele geçen örneklerin çapları ise 10–25 cm arasında değişmektedir.[55]

İ.Ö. geç 5. yüzyıldan İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci çeyreğine kadar, kaide çemberindeki rezerve alanda, merkezi nokta ve geniş firnis bant birlikte yer alır. İ.Ö. 4. yüzyıl içinde kaidenin gittikçe yükselmesi ile beraber, kaide çemberinin işlenişi de değişir. Bu dönemden sonra, tamamen siyah firnisle kaplanan kaide çemberinin merkezinde bir meme başı oluşur. Bu değişimin yanı sıra oturma düzleminin kenarından merkeze doğru oluşan eğim ve oturma düzlemindeki yiv standart hale gelir. İlk olarak İ.Ö. geç 5. yüzyılda, kaideden gövdeye geçişte görülen rezerve bant uygulaması, İ.Ö. 4. yüzyıl boyunca devam eder.[56] Ancak, İ.Ö. 300 civarında bu bandın yerini bir yiv alır. Bazı örneklerde oturma düzlemi ya tamamen ya da kısmen rezerve bırakılır. İ.Ö. 3. yüzyıla kadar görülen kaliteli parlak siyah firnisin yerini, İ.Ö. 2. yüzyılda siyahtan kahverengiye ve kırmızıya değişen kalitesiz firnis alır. İ.Ö. geç 2. yüzyıldan sonra görülen daldırma tekniği ile firnislenen kaseler ise, Hellenistik sonuna kadar görülür. Bunun dışında İ.Ö. 1. yüzyılda firnissiz örnekler de karşımıza çıkmaktadır.[57]

Dışa dönük ağızlı kaselerde, kaide çemberi içindeki firnis bezeme dışında, tondoda baskı bezeme yaygın olarak kullanılır. Atina Agorası'nda, İ.Ö. geç 5. yüzyıla ait erken örneklerde daha karmaşık ve özenli bir bezeme sistemi görülürken, İ.Ö. 4. yüzyılda bezemeler basitleşmeye başlar. İ.Ö. geç 4. yüzyılda, rulet bant ile çevrelenen

[54] Rotroff 1997, sf. 159; Edwards, sf. 33
[55] Edwards, sf. 33
[56] Sparkes-Talcott 1970, sf. 128–129
[57] Rotroff 1997, sf. 159–160; Edwards, sf. 33

palmet zinciri, dil motifi ve tek başına rulet bant popüler bezemeler haline gelir.[58] İ.Ö. 3. yüzyılda palmet zinciri yerine, rulet bant içinde bağımsız dört palmet yer alır. İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde ise, rulet bant içinde ilk kez çok küçük palmetler görülür.[59]

Dışı dönük ağızlı kaseler, Smyrna Agorası'nda 18 parça ile temsil edilmektedir. Söz konusu kaselerin 14 tanesinde ağız, üç örnekte kaide korunurken, sadece bir örnekte kaide, gövde ve ağız profili birlikte korunmuştur. Çalışılan alanda tabakalanma söz konusu olmadığı için, malzemenin tarihlemesinde form özellikleri ve diğer merkezlerde ele geçen benzer örnekler temel alınmıştır.

İncelenen parçalar genel olarak değerlendirildiğinde, **1** ve **2** nolu parçalarda dışa profillendirilmiş ağız**, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14,** nolu parçalarda hafif kalınlaştırmış dışa dönük ağız profili gözlemlenir. **1, 2, 4, 16** nolu parçalarda üst gövdeden alt gövdeye geçişte yumuşak dışbükey kavis görülmesine karşın, olasılıkla daha geç bir döneme ait olan **3, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 17, 18** nolu parçalarda bu kavisin keskinleştiği gözlemlenir. Bununla birlikte, **7, 8, 11, 12, 13, 16** nolu parçalarda gövde içinde, alt ve üst gövde ayrımında bir yiv ya da çıkıntı yer alır. Sadece dört örnekte **(8, 16, 17, 18)** kaide profili korunmuştur. **8** nolu örnekte halka kaidenin içyüzü hafif konik profil sergilerken, **16** nolu parçanın kaidesinin hafif dışbükey kavis yaptığı görülür. **17** nolu parçada dışta daha keskin profillendirilmiş bir kaide ile karşılaşılırken, **18** nolu parçada geniş oturma düzlemine sahip alçak kaide görülür. Ağız çapları, 10–20 cm arasında değişen kaselerin, kaide çapları 5–11,2 cm arasında değişmektedir.

Değerlendirilen malzemenin hemen hemen tamamı, kireç katkılı, kırmızımsı sarıdan açık kırmızıya değişen hamura sahiptir. Bu dönemde artık kalitesini yitirmeye başlayan firnis, mat siyahtan yer yer kırmızıya döner ve firnis renginde dalgalanmalar görülür. Hem hamur yapısı hem de mat firnisi ile yerel üretim olduğu saptanan kaseler içinde daldırma tekniği uygulanmış iki örnek **(8, 17)** görülür. Üç örneğin tondosunda

[58] Samaria-Sebastia III, sf. 244
[59] FIE XIII/1/1, sf. 43, no. 82, taf. 5; Thompson 1934, sf. 435

ise, **(8, 16, 17)** rulet bezeme korunmuştur. Ele geçen diğer örnekler ise herhangi bir bezeme korunmamıştır.

Smyrna Agorası'nda ele geçen dışa dönük ağızlı kaselerin, form özellikleri bakımından değişiklikler gösterdiği belirlenmiştir. Belirlenen bu değişikliklerin daha net bir şekilde anlaşılabilmesi için, ele geçen örnekler gruplara ayrılarak incelenmiştir. Ağız parçalarının kaide profillerine göre daha net bir ayrım sağlaması nedeniyle, söz konusu gruplar ağız profillerine göre oluşturulmuştur. Ancak, dışa dönük kaselere ait olma ihtimali olan üç kaide parçası da ayrı bir grup altında incelenmiştir.

1. Grup

İlk grup içinde değerlendireceğimiz örnekler, Metzger tarafından "kuşbaşı" şeklinde tanımlanan dışa profillendirilmiş ağız formuna ve gövde alt kısmında yer alan belirgin bir dönüşe sahiptirler. Benzer bir ağız formuna sahip **1** ve **2** nolu örneklerin, gövde altı ve kaideleri korunmamıştır. Bu iki örnekte, gövdenin üst kısmı hafifçe dışa doğru açılır ve gövde altına belirgin bir dönüş görülür. **2** nolu parçanın tamamı mat siyah firnisle kaplanmışken, **1** nolu örneğin dış yüzünde kırmızıdan siyaha doğru giden mat firnis ile karşılaşılmaktadır. Atina Agorası'nda ele geçen benzer üç örnek,[60] daha büyük boyutlu olmakla birlikte, ağız ve üst gövde profili oldukça benzer özellikler sergiler. Yaklaşık olarak İ.Ö. 300 civarına tarihlenen kaselerin tondosunda palmet bezeme yer almasına rağmen, firnis renginde yer yer kırmızılıklar görülür. Yine, İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreğine tarihlenen Khios[61] ve Pergamon[62] örnekleri de hem form özellikleri hem de firnis özellikleri açısından **1** ve **2** nolu parçalarla paralellik gösterir. Mısır,[63] Knidos[64] ve Eretria'da[65] ele geçen örnekler ise, İ.Ö. geç 4. yüzyıl - İ.Ö. erken 3. yüzyıla tarihlenir. Ayrıca, Thompson'ın,[66] A grubunda değerlendirdiği bir örnek, kaliteli firnisi ile farklılık göstermesine rağmen, ağız yapısı ve gövdenin kavisiyle diğer merkezlerde

[60] Sparkes-Talcott 1970, sf. 129, 294, no. 808, fig. 8, pl. 32; Rotroff 1997, sf. 330, no. 869, 870, fig. 59; Miller 1974, sf. 204–205, no. 27, fig. 3, pl. 31
[61] Anderson 1954, sf. 132–133, 145, no. 120 **(1 nolu örnek),** no.194 **(2 nolu örnek)**, fig. 15
[62] AvP XI, I, sf. 101, no. 18, taf. 65; Schäfer, C5, taf. 3
[63] Harlaut, sf. 270, fig. 8d
[64] Doksanaltı, sf. 101, 117–118, 141–146, no. 308, 596, 688,
[65] Metzger 1998, sf. 175, 188, no. 179, abb. 231
[66] Thompson 1934, sf. 317, 435, fig. 117, A9 (İ.Ö. 4. yüzyıl-İ.Ö. erken 3. yüzyıl)

ele geçen örnekleri destekler niteliktedir. **1** ve **2** nolu örneklerde, İ.Ö. 4. yüzyılın ortasından sonra görülen üst gövde yapısı, İ.Ö. 3. yüzyıl başında ortadan kalkan "kuşbaşı" şeklindeki ağız profili görülmekle birlikte, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde gövdede oluşmaya başlayan içbükey kavis henüz yoktur. Bu özellikler ve benzer örnekler dikkate alındığında **1** ve **2** nolu parçalar, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - İ.Ö. 3. yüzyıl başına ait olmalıdır.

2. Grup

Smyrna Agorası örnekleri içinde ikinci gruba dahil ettiğimiz kaselerde, dışa dönük ağız, üst gövdenin kavisini hafifçe devam ettirir ve gövde altına belirgin dönüşle geçilir. İkinci grupta değerlendirilecek olan dört örnekte, gövde altı ve kaide korunmamıştır. Kireç katkılı, açık kırmızı hamur ve mat siyah firnise sahip örneklerden bir tanesinin **(3)** ağız kısmında pişirme hatasından dolayı bozulma saptanmıştır. Diğer örneklere göre, **4** nolu parçada daha yumuşak bir gövde kavisi görülür. Dört örnek, genel olarak birbirine benzemekle birlikte**, 3** ve **4** nolu örnek, **5** nolu parçaya göre, daha düz bir dudak yapısına sahiptir. **6** nolu örnekte ise, hafif kalınlaştırılmış ağız profili görülür. Eretria'da ele geçen bir örnek,[67] yuvarlatılmış dudağı, dışa dönük ağız profili ve hafif içbükey kavisli gövdesi ile **5** nolu örnek ile paralellik gösterirken, daha düz bir ağız profili sergileyen diğer bir örnek,[68] **3** nolu parça ile benzerdir. Attika üretimi olan bu örnekler, Metzger tarafından İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenmektedir. Bu iki örnekle aynı ağız ve gövde profiline sahip Atina örneği ise,[69] İ.Ö. 250-225 yıllarına tarihlenmektedir. Yine Mykenai'de[70] ele geçen bir örnek, İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir. Mykenai'de ele geçen bu örnek, **5** nolu örnek ile yakın özellikler göstermekle birlikte, hafif kalınlaştırılmış dudak kısmı ile **6** nolu örneğe daha çok benzemektedir. **6** nolu parça ile benzerlik gösteren Atina'dan bir örnek,[71] İ.Ö. 275–250 yıllarına verilirken, Miletos[72] ve Samaria[73] buluntuları İ.Ö. 3–2 yüzyıla tarihlenir. İçbükey kavis yapmaya başlayan üst gövdeleri

[67] Metzger 1969, sf. 15, 51, no: 2, taf. 9
[68] Metzger 1969, sf. 15, 51, no: 5, taf. 9
[69] Rotroff 1997, no. 911, fig. 60
[70] Rudolph, sf. 216–217, no. 18, fig. 4, pl. 28
[71] Rotroff 1997, no. 905, fig. 60
[72] Pfrommer, sf. 48–49, 57, no. 41, abb. 41
[73] Samaria-Sebaste III, sf. 244–248, no. 6, fig. 48 (İ.Ö. 3–2 yüzyıl)

ile İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinden daha erkene gitmeyen **3, 5** ve **6** nolu parçaların, gövdelerinin iç yüzünde, İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreğinden sonra görülmeye başlayan plastik şerit henüz oluşmamıştır. Bu nedenle, bu ağız parçaları, hem benzer örnekler hem de form özellikleri dikkate alındığında, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreği ile üçüncü çeyreği arasına ait olmalıdır. Benzer bir örneği ile karşılaşmadığımız **4** nolu örnek, diğer üç parça ile benzer bir profil sergilemekle birlikte, daha yumuşak açılı bir gövde kavisine sahip olması nedeniyle, olasılıkla **3, 5** ve **6** nolu örneklerden biraz daha erkendir.

3. Grup

Dışa dönük ağızlı kaseler içinde diğer bir grup, dışa kalınlaştırılmış ağızlı örneklerden oluşur. Değerlendirmeye alınan sekiz örnekten yedi tanesinin sadece ağız kısmı korunurken, bir tanesi tama yakın ele geçmiştir. Bu örneklerin, gövdelerinin üst kısmının iyice dışa doğru açıldığı ve gövde altına keskin bir dönüşle geçildiği gözlemlenir. Söz konusu (**7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14)** örnekler içinde, **7, 8, 11, 12, 13** nolu parçaların gövde içinde birer yiv ya da plastik bir şerit yer alır. Kireç katkılı, kırmızı hamurlu, iç ve dış yüzleri mat siyah firnisle kaplı olan bu örneklerin sadece bir tanesinin **(8)** tondosunda rulet bezeme korunmuştur.

Knossos'da[74] ele geçen bir örnekte, kalınlaştırılmış ağızdan gövdeye geçişte hafif bir daralma görülmesine rağmen, gövde altına doğru cidar tekrar kalınlaşır. Bu özellikleri ile İ.Ö. 225–220 yılları arasına tarihlenen Knossos örneği, **7** nolu parça ile paralellik gösterir. Knossos örneğinde görülmemesine rağmen, **7** nolu parçanın iç yüzünde oluşan plastik şerit bu tarihi destekler niteliktedir.

Kaidesi korunan tek örnek olan **8** nolu parça, kalınlaştırılmış bir ağza, dışa açılmış bir üst gövdeye, iç yüzü konikleşmiş halka kaideye sahiptir. Gövde içinde, üst ve alt gövde geçişinde plastik bir şerit yer alır. Daldırma firnis tekniği ile boyanmış olan bu kabın kaide altı kırmızı firnisli, iç ve dış yüz mat siyah firnislidir. Dışta gövde üzerinde parmak izleri görülen kasenin iç yüzünde, baskı rulet bezeme yer alır. Kaide

[74] Callaghan, sf. 57, no. 61, fig. 9

yapısı ve bezeme şeması ile farklılık göstermesine rağmen, ağız ve gövde profiliyle uygunluk gösteren Miletos,[75] Mısır[76] ve Korinth[77] buluntuları İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir. Yine İ.Ö. 2 yüzyıla tarihlenen Sardes örneği,[78] hem form hem de bezeme şeması açısından **8** nolu örnek ile oldukça yakındır. Gövdedeki plastik şerit ile benzerlik gösteren Pergamon[79] ve Kolonos Agoraios'tan[80] ele geçen örnekler İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenirken, Khios'tan[81] ele geçen bir örnek benzer ağız formu ile İ.Ö. 3. yüzyıl ortasına tarihlenir. Ephesos[82] örneği ise, ağız formu ve rulet bezemesi ile İ.Ö. 4–2 yüzyılları arasına verilir. Bununla birlikte, Atina Agorası'dan[83] ele geçen bir örnek, kalınlaştırılmış ağzı, gövde kavisi ve içte konikleşmiş kaidesi ile İ.Ö. 225 – 175 yılları arasına tarihlenir. Firnis ve hamuruyla ile yerel özellikler gösteren **8** nolu parça, gövde içindeki plastik şerit, dışa açılmış gövdesi ve ağız çapının yarısı kadar çapa sahip konikleşmeye başlamış kaidesi ile İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl arasına ait olmalıdır.[84] Bağımsız olarak kullanılmış rulet bezeme de bu tarihi destekler niteliktedir.

Ağız profili açısından birbiriyle paralellik gösteren **9, 10, 11, 12, 13 ve 14** nolu örnekler içinde, **9, 11** ve **14** nolu parçaların sadece ağız profilleri korunurken, **10, 12, 13** nolu parçaların gövde profilleri de kısmen korunmuştur. Daha keskin bir ağız profili gösteren **10** ve **12** nolu örneklere oranla, **9, 11, 13** ve **14** örneklerde kalınlaştırılmış ağız daha belirgindir. Gövde profilleri korunan üç örnek **(10, 12, 13)** içinde, **10** nolu örneğin alt ve üst gövde ayrımında daha kesin bir açı seçilir. Örneklerin sadece üç tanesinin **(11, 12, 13)** gövde içinde yivle birlikte plastik bir şerit oluşmuştur. Khios,[85] Eretria,[86]

[75] Pfrommer, no.41, abb. 36–41
[76] Harlaut, sf. 271, fig. 10c
[77] Romano, sf. 71, no. 30, fig. 5, pl. 17
[78] Rotroff-Oliver, no. 13, pl. 5
[79] AvP XI, I, sf. 125–127, 134–136, no. 176,232, pl. 48,65
[80] Rotroff 1983, sf. 266, 281 fig. 4, 93–94, 101
[81] Anderson 1954, sf. 151, 179, no. 200, fig. 15
[82] Mitsopoulos-Leon, sf. 498, abb. 1h
[83] Rotroff 1997, sf. 334–335, no. 922, fig. 60
[84] İ.Ö. 3. yüzyılın başı - İ.Ö. 2. yüzyılın ortasına tarihlenen örneklerde, kaide çapı genellikle ağız çapının yarısı iken, İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci çeyreğine ve sonrasına ait örneklerde, kaide çapının küçüldüğü görülür. Bkz. Rotroff 1997, sf. 159; Edwards, sf. 33
[85] **9, 10, 11, 12, 13, 14:** Anderson 1954, sf. 151, 178, no. 200, fig. 15
[86] **9, 10, 11, 12, 13, 14:** Metzger 1984, sf. 207, 229, abb. 3, I3b, 8

Ephesos,[87] Daskyleion,[88] Demetrias,[89] Knidos[90] ve Ege Gübre[91] örneklerinden yola çıkarak İ.Ö. 3. - 2. yüzyıla tarihlenen bu örnekler içinde, **12** ve **13** nolu örnekler, gövde profili, gövde içindeki yiv ve plastik şerit nedeniyle, İ.Ö. 2. yüzyılın üçüncü çeyreği ile İ.Ö. erken 1. yüzyıla ait olmalıdırlar. Ayrıca, **9, 11, 14** nolu parçalarda ağızdan gövdeye geçiş daha düzdür. İ.Ö. 2 yüzyılın sonuna doğru ağız profilinin düzleştiği dikkate alındığında bu örneklerin İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna ait olma olasılığı vardır.

4. Grup

Biraz daha geç bir döneme ait olan bu grupta, dışa dönük ağız ve gövde-ağız arasındaki "S" kıvrımı neredeyse yok olur. Artık, dışarıya açılan üst gövde verev biçimindedir. Bu grup, Smyrna Agorası'nda tek bir örnek **(15)** ile temsil edilir. Sadece ağız profili korunmuş örnek, verev bir üst gövde profili sergilemekle birlikte, yuvarlatılmış bir dudağa sahiptir. İçi ve dışı mat siyah firnislidir. Mısır'dan[92] ele geçen benzer bir örnek, İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenirken, Pergamon,[93] Atina[94] ve Ege Gübre[95] kazılarından ele geçen örnekler, İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna verilir. Khios'tan[96] ele geçen bir başka örnek ise, İ.Ö. 3. yüzyıl sonu-İ.Ö. 2 yüzyıla tarihlenir. **15** nolu örneğin gövde profili tam olarak korunmadığı için kesin bir tarihleme yapmak zor olmasına karşın, benzer örnekler ve ağız profili dikkate alındığında, İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna ait olmalıdır.

Kaide Parçaları

Smyrna Agorası'nda son grup içinde değerlendirilebilecek üç adet kaide parçası ele geçmiştir. Bu parçaların kaide profillerinden yola çıkarak, kabın formu hakkında net bir fikir sahibi olmak mümkün değildir. Ancak, kısmen korunmuş olan gövde profilleri dikkate alındığında, bu örnekleri dışa dönük ağızlı kaseler içinde değerlendirilmesi daha doğru olacaktır.

---

[87] **9, 10, 11, 12, 13, 14:** Mitsopoulos-Leon, sf. 498, abb 1h
[88] **9, 10, 11, 12, 13, 14:** Tunuz, sf. 24, no. 7, şek. XVIII
[89] **10:** Sinn, sf. 97, no. 2, taf, 29
[90] **10:** Doksanaltı, sf. 678, no. 770
[91] **9, 10, 11, 12, 13, 14:** Küçük, sf. 22, kat. no. 32, çiz. 14
[92] Harlaut, sf. 272, fig. 11c
[93] Schäfer, sf. 35–36, no. C9-C10
[94] Rotroff 1997, sf. 336, no. 935, fig. 60, pl. 146; Rotroff 1983, sf. 295, no. 92, fig.4
[95] Küçük, sf. 20–25, kat. no. 34, çiz. 14
[96] Anderson 1954, sf. 152, no. 217, fig. 18

İncelenen kaide parçaları içinde hafif dışbükey kavisli halka kaideli **16** nolu parçada, kaideden gövdeye genişte iki sığ yiv yer alır. Mat siyah firnisli parçanın gövdesinde henüz keskin açının oluşmamasına karşın, gövdenin iç yüzünde İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreğinden sonra görülen plastik şerit ve bir sıra rulet bezeme yer alır. **16** nolu parça ile bezeme ve profil olarak yakın özellikler gösteren Ephesos'tan[97] bir örnek, İ.Ö. 3. yüzyıl sonu - İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir. Ancak, bu örneğin iç kısmında plastik şerit yer almaz. **16** nolu parça da, gövde içinde görülen plastik şerit ve gövdenin henüz keskin bir açı yapmaması nedeniyle, olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyıl sonuna aittir. **18** nolu örnekte ise, **16** nolu parçaya göre daha keskin bir gövde profili ve daha geniş oturma düzlemine sahip alçak halka kaide ile karşılaşılır. Kaidenin oturma düzlemi içe doğru hafif eğim yapar. **16** nolu parçaya göre, daha keskin açılı bir gövde profiline sahip olmasına karşın, henüz gövde içinde bir plastik şerit oluşmamıştır. En yakın örnekleri ile Ephesos[98] ve Mykenai[99] kazılarında karşılaşılan **18** nolu parça, gövdesinin keskin profil yapmasına karşın, henüz plastik bir şerit oluşmaması ve kaidenin yükselmemesi nedeniyle, olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına ait olmalıdır. **17** nolu parça ise, diğer iki örneğe göre daha yüksek bir kaide ve daha keskin açılı bir gövdeye sahiptir. Benzer bir örneği bulunamayan bu örnek de, yüksek kaidesi ve keskin açılı gövdesi nedeniyle İ.Ö. 3. yüzyılın ortasından daha erken olmamalıdır.

Değerlendirme

Smyrna Agorası'nda ele geçen dışa dönük ağızlı kaseler, Avlu 1, 2 ve 3 sektörlerinde tabakalanmanın mevcut olmamasından dolayı, diğer merkezlerden ele geçen buluntular dikkate alınarak, en erken İ.Ö. geç 4. yüzyıla – en geç İ.Ö. 2. yüzyılın sonuna tarihlenir. Oldukça yaygın kullanılan bu kaselerin, Kıta Yunanistan, Adalar, Mısır ve Anadolu'da çok sayıda benzer örnekleri ile karşılaşılmıştır.

İncelenen 18 adet dışa dönük ağızlı kase parçası, farklı form özellikleri göstermesi nedeniyle kendi içinde gruplanmıştır. Ele geçen örneklerden dört tanesi hariç, diğerlerinin sadece ağız profilleri korunduğu için, gruplar ağız profillerine göre

[97] FIE IX 2/2, taf. 5, A20
[98] FIE IX 2/2, taf. 6, A26
[99] Rudolph, sf. 216, no. 18, fig. 4, pl. 28 (İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci yarısı)

oluşturulmuştur. Kronolojik olarak bakıldığında **1. Grup**; İ.Ö. 4. yüzyıl sonu – İ.Ö. 3. yüzyıl başına, **2. Grup**; İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreği ile İ.Ö. 3. yüzyıl üçüncü çeyreği arasına, **3. Grup**; İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreği ile İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna, **4. Grup**; İ.Ö. 2. yüzyıl sonu, **kaide parçaları**; İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir.

Dışa çekik ağızlı kaselerde, kaide çapının ağız çapına oranı tarihleme ölçütü olarak saptanmış olmakla birlikte, kaide profili çok fazla gelişim göstermediği için hemen hemen bütün antik kentlerde, öncelikle ağız ve gövde profili dikkate alınmıştır. Smyrna Agorası'nda ele geçen örnekler arasında kaidesi korunmuş dört örneğin, yeterli veri sağlamayacağı düşünüldüğü için, ağız ve gövde profili tarihlendirmede kıstas olarak belirlenmiştir. Çalışılan kaselerin ağız ve gövde profillerine genel olarak bakıldığında, farklı tipler karşımıza çıkmaktadır. İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreğine tarihlenen en erken örneklerde "Kuşbaşı" şeklinde ağız profili, dışa açılan bir üst gövde ve gövde altına geçişte belirgin bir dönüş görülürken, İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreğinden itibaren ağzın, dışa yaptığı profilin azalmaya başladığı ve üst gövdede oluşan içbükey kavisin hafifçe devam ettirdiği gözlemlenir. İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreğinden itibaren ise, kalınlaştırılmış ağız profili oluşur. Ayrıca, bu dönemden itibaren üst gövde içbükey kavisini kaybetmeye başlar, bununla birlikte ağızdan gövdeye ve alt gövdeye geçişte keskin bir açı oluşur. Bu dönemde aynı zamanda gövde içyüzünde tek başına plastik bir şerit ya da üst ve alt gövdeyi birbirinden ayıran bir yivle birlikte, üst gövde de plastik bir şerit oluşur. İ.Ö. erken 1. yüzyıla kadar görülen bu özellikler dışında, İ.Ö. 2. yüzyıl sonunda ağız düzleşir ve üst gövde verev bir şekilde dışa açılır. Genel bir değerlendirme yapıldığında, en erken İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, en geç İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna tarihlenen örneklerin büyük çoğunluğunun İ.Ö. 3. ve İ.Ö. 2. yüzyıla ait olduğu anlaşılmaktadır.

Malzemenin hamur, firnis ve bezeme özellikleri incelendiğinde; hamurun 2,5 YR 7/6 açık kırmızı, 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı renkleriyle, örneklerin büyük çoğunluğunun birbirine yakın, kırmızı ve kırmızının tonlarında, kireç katkılı ve gözeneksiz bir yapıya sahip olduğu görülür. Bununla birlikte, Gley 1 4/N gri, 5 YR 7/4 pembe, 5 Y 3/1 çok koyu gri tonlarında seramiklerle de karşılaşılmıştır.

Büyük çoğunluğunda, Gley 1 2.5/1 siyah tonlarında firnis hakim olmasına rağmen, birkaç örnekte, 2/5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyah, 2,5 YR 5/6 kırmızı, 5 YR 5/2 yeşilimsi gri, 5 YR 3/1 çok koyu gri tonlarında firnis ile karşılaşılır. Siyah firnisli örneklerde mat firnis görülmekle birlikte, bazı örneklerde firnis renginde dalgalanma görülür. Birkaç örnekte ise, siyah, kırmızı ve gri tonlar aynı seramik üzerinde görülebilmektedir. Bütün örneklerin içi ve dışı siyah firnisli olmakla beraber, daldırma tekniğinde boyanmış olan iki örnek ele geçmiştir. Dış yüzünde parmak izleri görülen örnekler, Smyrna Agorası'nda fırça boyama tekniğiyle birlikte daldırma tekniğin birlikte kullanıldığını göstermektedir. Tek bir örnekte korunan rulet bezeme ise, Kıta Yunanistan, Adalar ve Batı Anadolu'da hemen hemen bütün yerleşimlerle paralellik gösterir. Değerlendirilen tüm örnekler, kireç katkılı, kırmızı tonlarındaki kalitesiz hamuru, siyah, kırmızı ve gri tonlarındaki mat firnisi ile yerel özellikler sergilemektedir.

b. İçe Dönük Ağızlı Kaseler

Çok geniş bir alana ihraç edilen içe dönük ağızlı kaseler,[100] tek kulplu kaselerin devamı niteliğindedir. Bu kaseler, form olarak Dor sütun başlığına benzediği için "ekhinus kase" olarak da adlandırılmıştır.[101] İlk olarak Attika'da, İ.Ö. 5. yüzyılın başlarına tarihlenen tek kulplu öncülerden yola çıkılarak üretilmiş olan bu kaseler, İ.Ö. 4. yüzyıl içinde popülerlik kazanır ve bir çok kente ihraç edilir.[102] Sağlam ve küçük formu sayesinde kolay taşınabilen kaseler, özellikle İ.Ö. 3. yüzyıl içinde oldukça yaygın kullanılır. Ancak, İ.Ö. 225 yılında dışa dönük ağızlı kaselerin popüler olmasıyla birlikte gözden düşmeye başlar. Bu kaselerin de, dışa dönük ağızlı kaseler gibi, yemek[103] ve içki[104] servisi için kullanıldığı bilinmektedir.

İ.Ö. 4 ve 3. yüzyıl içinde yaygın olarak kullanılan içe dönük ağızlı kaselerin tipolojik gelişimine bakıldığında, İ.Ö. 4. yüzyıla ait örneklerde, kalın ve dışbükey kavisli kaide göze çarpar.[105] Örneklerin kaide altlarında, meme başı görülmekle birlikte, rezerve oturma düzleminde bir yiv yer alır. Ayrıca, kaide-gövde birleşimde, rezerve bir bant bulunur. Bu yüzyıl içinde, kalın cidarlı şişkin gövde kesintisiz dışbükey kavis yapar. İçe dönük ağızdan gövdeye yumuşak bir kavisle geçilir. İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğine ve İ.Ö. 3. yüzyıla ait örneklerde ise, kaide dışa doğru açılır ve konikleşir. Kaide altında görülen meme başı, İ.Ö. 275 civarında ortadan kalkar, buna bağlı olarak, kaide altı dışbükey kavis yapar. İ.Ö. 300 civarında oturma düzlemindeki yiv kalkar ve zemin düzleşir, kaide-gövde birleşiminde yer alan rezerve bandın yerini ise bir yiv alır. Şişkinliğini kaybeden gövdenin, kaideye doğru daralarak konikleştiği dikkati çeker. Aynı zamanda gövde cidarı incelmeye başlar.[106] İ.Ö. 5. ve 4. yüzyılda neredeyse dik olan ağız, İ.Ö. 3. yüzyılda içbükey kavislidir.[107] Daha sonraki dönemde ise, (İ.Ö. 250–175) gövde daha fazla konikleşir. Ayrıca, bu dönemde formun da çeşitlilik kazandığı gözlenir. Bu dönemin sonunda ise, kaseler çok daha konik gövdeli ve ağızdan gövdeye

[100] Gürler 2003, sf. 88
[101] Edward, sf. 29; Rotroff 1983, sf. 265, no.2
[102] Samaria-Sebaste III, sf. 248
[103] Sparkes-Talcott 1970, sf. 131–132; Rotroff 1997, sf. 156–161
[104] Schäfer, sf. 37
[105] Form gelişimi için; Sparkes-Talcott 1970, sf. 131–132; Rotroff 1997, sf. 161–164
[106] Schäfer, sf. 37
[107] FIE XIII 1/1, sf. 40

geçiş daha keskindir, içe dönük ağız neredeyse yataydır.[108] Bu tip ağızlar, İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci çeyreği ve biraz daha sonrasının karakteristik özelliğidir. İçe dönük ağızlı kaselere genel olarak bakıldığında, 9–27 cm arasında değişen ağız çapına sahiptirler. İ.Ö. 4. yüzyıldaki kaselerde ayak çapı, gövdenin çapının %60'na eşit ya da daha fazladır. İ.Ö. 240 yılından sonra üretilen örneklerde ise, kaide gövde çapının yarısından daha küçüktür.

Örneklerin bezeme şeması gözden geçirildiğinde, İ.Ö. 325 öncesinde yaygın olan palmet zincirlerinin, yaklaşık İ.Ö. 310 yılından sonra daha az kullanıldığı görülür. Bu dönemden sonra tek başına rulet bant ya da rulet bant içinde dört küçük palmet bezeme moda olur. Değişkenlik gösteren firnis, İ.Ö. 300 yılından sonra bozulmaya başlar. Parlak siyah firnis ve kırmızı-siyah kombinasyonu İ.Ö. 250 yılı öncesinde yaygın olarak görülürken, İ.Ö. geç 3. yüzyıl ve İ.Ö. erken 2. yüzyılda metalik siyah firnisli örnekler görülür. Rulet bezeme son derece nadirdir.[109]

İçe dönük ağızlı kaselerin en küçük boyları olan tuzluklar, 7–8 cm arasında değişen çaplara sahiptir. İ.Ö. 4. yüzyılda çok popüler olan bu küçük kaseler, Hellenistik dönem içinde de azalarak kullanılmaya devam eder. Atina Agorası'nda, İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısı ve sonrasına ait tabakalarda 50 örnek ele geçerken, İ.Ö. 325 sonrasına ait tabakalarda bu oran yarıya düşer.[110] İ.Ö. 4. yüzyıl örnekleri, üst kısımda kalınlaştırılmış bir gövdeye ve çok keskin bir dudağa sahip olmakla beraber, oturma düzleminde bir yiv yer alır. Erken örneklerde gövdede tam bir kavis görülürken, yüzyılın sonuna doğru gövdenin konikleştiği görülür. İ.Ö. 300 civarında ortadan kaybolan kaide zeminindeki yiv, biraz daha geç bir dönemde tekrar ortaya çıkar. İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde gövde cidarı artık incelir. Ancak, gövdenin üst kısmı hala kalın, ağız ise hala keskindir. İ.Ö. 275 civarında gövde cidarı sabitleşir. Aynı döneme tarihlenen bazı örneklerde, en erken örneklerde görülen kaide altındaki meme ucu yeniden görülmeye başlanır. İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğine ait kaselerde, kavisli bir gövde, ince cidar, keskinliği azalan bir ağız, dışbükey ya da sivri bir kaide altı görülür. İçe dönük ağızlı kaselerden çok fazla

[108] FIE XIII 1/1, sf. 40
[109] Rotroff 1997, sf. 161–164; Sparkes-Talcott 1970, sf. 131–132
[110] Rotroff 1997, sf. 167

farklılık sergilemeyen tuzluklar, bazı merkezlerde içe dönük ağızlı kaselerle birlikte değerlendirilirken, bazı merkezlerde ise, ayrı bir başlık altında incelenmiştir.[111]

İ.Ö. 4. yüzyılda yaygınlaşmaya başlayan içe dönük ağızlı kaseler, gelişim süreci içinde farklı form özellikleri göstermiştir. Buna bağlı olarak, bazı bilim insanları bu kase formunu ayrı başlıklar altında gruplandırarak incelemiştir.[112] Bu gruplamada iki farklı kritere göre gerçekleştirilmektedir; kase derinliği ve ağız çapı.

Oldukça çok sayıda örnek ile temsil edilen Atina Agorası buluntuları,[113] S.I. Rotroff tarafından derinliklerine göre iki ana gruba ayrılmakla birlikte, her iki grupta, çaplarına göre bir sınıflandırmaya daha gidilir. İlk grubu oluşturan sığ kaseler,[114] İ.Ö. erken 4. yüzyılda ortaya çıkar. İkinci grubu oluşturan ve biraz daha geç bir dönemde üretilmeye başlayan derin kaseler ise,[115] İ.Ö. geç 4. yüzyılda bilinmekle birlikte, İ.Ö. 3. yüzyıl içinde popüler olur. İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısında ise, tamamen sığ kaselerin yerini alır. Bu kaselerin, derinlikleri dışında hemen hemen bütün özellikleri, sığ kaselerle benzerdir. Ancak, derin örneklerde bezeme ve rezerve bant görülmez. Derin kaselerde, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde dışbükey kavisli ve kalın olan kaidenin yerini, yüzyılın ikinci çeyreğinde ve sonrasında düz profilli alçak halka kaide alır. Ayrıca Atina Agorası'nda daha basit ve bezemesiz sığ kaseler de ele geçer.[116] İ.Ö. 4. yüzyılın son çeyreğinde üretilmeye başlayan bu örnekler, 25 yıl kadar bezemeli örneklerle birlikte üretilir. Oturma yüzeyleri yivsiz olan bezemesiz örneklerin, kaide altları ya sivri ya da dışbükey kavislidir. Ağız ve gövde kavisi değişken olmakla birlikte, gövde cidarı incedir. Firnis çoğunlukla ince ve kalitesizdir. İ.Ö. geç 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyılda ise, hem sığ kaselerin hem de derin kaselerin yarı firnisli örnekleri üretilir. İ.Ö. 150 yılından sonraya ait çok az içe dönük ağızlı kase ele geçer. İ.Ö. 2. yüzyılın üçüncü çeyreğinde ise, bu kapların yerini rulet bezemeli yarı küresel kaseler alır.[117]

[111] Rotroff 1997, sf. 165–167; Edwards, sf. 29–31
[112] Rotroff 1997, sf. 161–164; Edwards, sf. 30
[113] Rotroff 1997, sf. 161–164
[114] A.g.e. sf. 161–162
[115] A.g.e. sf. 162–163
[116] A.g.e. sf. 162
[117] A.g.e. sf. 161

En erken İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlenen, Attika etkili Korinth önekleri ise, Edwards tarafından çaplarına göre üç gruba ayrılır. İlk grubu oluşturan büyük kaseler, 28–10 cm arasında değişen çaplara sahipken, ikinci grubu oluşturan sığ kaseler, 9,3–7 cm arasındadır. Son grubu oluşturan tuzluklar ise, 7,4–6,2 cm arasında değişen çaplara sahiptir. Ele geçen içe dönük ağızlı kaselerde, halka kaide, dışbükey kavisli gövde ve içe dönük ağız yapısı ortak özelliktir. Korinth kase kaidelerinde, oldukça kalın halka kaideden dar kaideye doğru bir gelişim görülür.[118] Geç dönemlerde kaide orjinal formunu kaybeder. Ağız da ise, ayırt edici bir değişim yoktur. Örneklerin bazıları tamamen firnisli iken, daldırma tekniği uygulanmış örneklerde, dış yüz yarıya kadar firnislidir. Firnis ve üretim kalitesinin zaman içerisinde düştüğü görülür. Tek örnek haricinde tüm örneklerin oturma zemininde rezerve bant ve yiv olmadığı gibi, kaide-gövde birleşimi rezerve bantlı örnekler de ele geçmez. İki örnek haricinde bezemeli örnek yoktur. Tarihlemedeki önemli bir ölçüt olarak, İ.Ö. 4. yüzyılın ilk ve ikinci çeyreğine ait küçük kaselerde, kaide ayağından kaide altına geçişte bir yiv görülür. Bu özellik, Attika'da İ.Ö. 5. yüzyılın üçüncü ve dördüncü çeyreğine ait örneklerde karşımıza çıkar.[119] Büyük çaplı örnekler, İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci çeyreği ile İ.Ö. 146 arasına verilir. Küçük örneklerin İ.Ö. 4. yüzyıla ait, Korinth'te üretimine ilişkin bir veri yoktur; tuzluklar ise, İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreği - İ.Ö. 200 yılları arasına tarihlenir.[120] İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısı ve sonrasında Attika'da düzenli bir üretim görülür. Attika'daki bu düzenli üretim, Korinth'te büyük çaplı kaselerde görülmemesine karşın, küçük kaselerde ve tuzluklarda kısmen takip edilebilir.[121]

Hemen hemen tüm yerleşimlerde ele geçen içe dönük ağızlı kaseler, Akdeniz'in doğusunda çok yaygındır. Attika dışındaki diğer merkezlerde, Attika taklidi olarak karşımıza çıkan bu kaseler, Attika ile ilişki kesildiğinde yerel gelişim gösteren bir form haline gelir.[122] Atina ve Korinth dışında, Ephesos,[123] Olynthos,[124] Samaria,[125] Tarsus,[126]

[118] Edwards, sf. 30
[119] Corbett, sf. 301, no. 67, not. 12
[120] Edwards, sf. 30
[121] Edwards, sf. 31
[122] Gürler 2003, sf. 88
[123] FIE XIII 1/1, sf. 40, taf. 38, no. 63–81
[124] Robinson 1950, sf. 346–365

Daskyleion,[127] Samos,[128] Pergamon,[129] Beçin,[130] Sardes,[131] Demetrias,[132] Mykenai'de[133] ele geçen örnekler mevcuttur.

İçe dönük ağızlı kaselerin ele geçtiği bir diğer merkez de Smyrna Agorası'dır. 36 örnekle, Smyrna Agorası'nda en yoğun form olan içe dönük ağızlı kaselerin, 28 tanesini ağız ve gövde parçası oluştururken, yalnızca bir örnekte ağız, gövde ve kaide birlikte ele geçmiştir. Ayrıca, yedi adet kaide parçası bulunmuştur. Bu örneklerde, ağız çaplarındaki değişkenlik dikkat çekmektedir. Örneklerin büyük bölümünde 19–10 cm arasında ağız çapı görülürken, **(19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37)** yedi örnekte, 9,6–8 cm arasında değişen ağız çapı görülür **(38, 39, 40, 41, 42, 43, 44).** Sadece üç örnek, 7–6,4 cm arasında değişen ağız çapına sahiptir. **(45, 46, 47)** Ele geçen örneklerin büyük kısmında kaidenin korunmamasına rağmen, gövde eğiminden iki örneğin diğerlerine göre, daha sığ olduğu anlaşılmaktadır **(28, 44).** Malzemenin büyük kısmında, 0,5–0,6 arasında cidar kalınlığı ile karşılaşılırken, üç parçada **(19, 20, 21),** 1 cm–0,8 cm arasında kalınlık belirlenmiştir. Ele geçen parçalar içinde **19 nolu** örnek, hafif içe dönük ve kalınlaştırılmış ağzı, dike yakın gövdesi ve gri hamuruyla diğer örneklerden farklılık gösterir. Malzemenin büyük kısmında (**29, 30, 31, 32, 33, 39, 40, 41, 45, 46)** ağızdan gövdeye geçişteki yumuşak kavis ile birlikte, yuvarlatılmış dudak profili gözlenir. **24** ve **35** nolu parçalarda ise, dudağın daha düz bir profil gösterdiği dikkati çeker. **24, 25** ve **26** nolu örneklerde incelen cidarla birlikte, daha dik bir gövde görülür. **33, 34, 35, 42, 43, 44, 45, 47** nolu örneklerde ise, ağzın içe yaptığı kavis artmakla beraber, gövde profilinin kaideye doğru daralarak konikleştiği gözlemlenir. **22, 23** ve **36** nolu parçalarda konikleşen gövdenin yanı sıra ağızdan gövdeye geçiş kalınlaştırılmıştır. **37** ve **44** nolu örnekte ise, ağzın içe yaptığı kavis oldukça artarken, **42** ve **43** nolu örneklerde bu kavisin keskinleştiği gözlemlenir. **47**

[125] Samaria-Sebaste III, sf. 255
[126] Tarsus, vol.1, sf.155–156, fig. 180
[127] Coşkun 2006, sf. 92, 104, no.31, fig. 3
[128] Technau, sf. 40–59
[129] Schäfer, sf. 37
[130] Kızıl, sf. 255–271
[131] Ramage, sf. 111, 119, pl. 53, 56
[132] Sinn, sf. 97, no.1,3, taf. 29
[133] Rudolph, sf. 214, no. 1–15, fig. 1–3

nolu parçada ise hafif konikleşmiş kaidenin oturma düzleminde eğim oluşmuştur. Ele geçen yedi kaide parçasının dört tanesi **(48, 49, 50, 51)** dışbükey kavisli kaideye sahiptir ve oturma düzleminde bir yiv yer alır. Diğer üç örnekte **(52, 53, 54)** ise, hafif konik kaide görülür.

Smyrna Agorası buluntularının stratigrafik açıdan değerlendirilebilecek bir alandan ele geçmemiş olması, malzemenin değerlendirmesinin form özellikleri ve diğer merkezlerden ele geçen benzer örnekler yardımı ile yapılmasını gerekli kılar. Bu değerlendirmenin daha detaylı ve anlaşılabilir bir yapı kazanması amacıyla, farklı boyut ve derinlik özelliklerine sahip bu formun gruplandırılarak incelenmesi uygun olacaktır. Ancak, Smyrna Agorası örneklerinde kase derinliğini daha iyi ortaya koyabilecek nitelikte gövde ve kaidenin yalnızca bir örnekte korunmasına karşın, 35 örnekte çapların net bir şekilde belirlenebilmesi, gruplamanın, Rotroff'un Attika örneklerinde kıstas olarak benimsediği kase derinliğinden çok, Edwards'ın Korinth içe dönük ağızlı kaseleri için tercih ettiği ağız çapını benimsenmesini zorunlu kılar. Bu kapsamda Smyrna Agorası içe dönük ağızlı kaseleri üç grup altında toplanmıştır; büyük kaseler, küçük kaseler (sosluklar) ve tuzluklar. Bu ana gruplamanın yanı sıra, her grup kendi içinde ağız profilleri ve derinlikleri de dikkate alınarak değerlendirilecektir. Ele geçen kaide parçaları ise ayrı bir grup altında toplanmıştır.

1. Grup: Büyük Kaseler

Değerlendirmeye alınan içe dönük ağızlı kaseler içinde en yoğun grup, 19 ağız parçası **(19–37)** ile temsil edilen büyük boyutlu kaselerdir. Söz konusu kaselerin ağız çapları, 19–10 cm arasında değişmekte birlikte, ortalama ağız çapı 11–10 cm arasındadır. Örneklerin korunan yükseklikleri dikkate alındığında iki örnek haricinde **(28, 29)**, diğer örneklerin büyük bir bölümünün derin bir gövdeye sahip olduğu anlaşılır. Bu kaselerin büyük bir kısmında ince cidar görülmesine karşın, üç örnekte kalın cidar göze çarpar **(19, 20, 21)**. Örneklerden **19** nolu parçada, cidarın ağız kısmına doğru kalınlaştığı ve ağzın hafifçe içe döndüğü görülür. Bunun yanı sıra dudak keskin profil gösterir. Korunan yüksekliğinden derin bir kase olduğu anlaşılan **19** nolu parça, dike yakın bir gövdeye sahiptir ve ağzın dış yüzünde bir yiv yer almaktadır. Ayrıca, diğer

örneklerden farklı olarak hamur ve firnis rengi gri tonlarındadır. Hem profili hem de firnis yapısıyla farklılık gösteren bu parçanın en yakın örneğiyle Samos[134] buluntuları arasında görülür. Daha konik bir gövdeye sahip Samos örneğinin ağız profili, **19** nolu parçayla oldukça benzerdir. Ancak, Technau tarafından İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başına verilen bu örnekte, **19** nolu parçanın dış yüzünde görülen yiv görülmez. Atina'da form olarak farklılık göstermekle birlikte, İ.Ö. 2. yüzyıla ait gövdesi yivli örnekler ele geçmiştir.[135] Ancak, **19** nolu parçada olduğu gibi ağız kenarında yiv yer alan örnekler bilinmemektedir. Birebir paralelinin bulunamaması karşın, Samos örneği ile yakın özellikler sergileyen **19** nolu parça, tam olarak konikleşmemiş gövdesi, kalın cidarı ve ağız profili ile Samos örneğine yakın bir tarihe ait olmalıdır. Kalın cidarlı diğer bir örnek olan **20** nolu parça**, 19** nolu parçaya göre daha içe dönük bir ağza sahiptir. **19** nolu parça ile dudak profili paralellik gösteren **20** nolu örnek, kısmen konikleşmiş gövdesiyle farklıdır. Kireç katkılı, griden kırmızıya değişen hamur rengi ve siyahtan griye giden firnis rengi ile yerel nitelik taşıyan bu parçanın en yakın örneği Samos'ta[136] ele geçmiştir. İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başına tarihlenen Samos örneğinin, kalın cidarı ve keskin dudak profili, **20** nolu kaseyle yakın özellikler sergiler. Ancak, daha içe dönük ağız ve daha konik bir gövdeye sahip olan **20** nolu parça, Samos kasesinden biraz daha geç bir tarihe ait olmalıdır. Yukarıda bahsedilen iki parça dışında kalın cidara sahip olan bir diğer örnek, **21** nolu kase ağız parçasıdır. Söz konusu iki örnekte, kabın tamamında hemem hemen sabit bir cidar kalınlığı izlenirken, **21** nolu parçada sadece ağızdan gövdeye geçişin kalınlaştırıldığı ve cidarın kaideye doğru inceldiği gözlemlenir. Ayrıca, daha dik bir ağız yapısı ve keskin dudak görülür. Kireç katkılı hamuru ve mat siyah firnisi ile yerel üretim olduğu anlaşılan **21** nolu parçanın benzer örnekleriyle Daskyleion'da karşılaşılır.[137] Hamur yapısı, ağız formu ve ağız çapı ile ortak özellikler sergilemekle birlikte, yer yer kırmızılaşan firnis yapısı ve daldırma tekniği ile farklılık gösteren Daskyleion örnekleri, İ.Ö. 310 – 300 yıllarına tarihlenmektedir. Bunun dışında Atina Agorası,[138] Khios,[139] Eretria[140] ve Atina'dan[141] ele geçen benzer kaseler de,

[134] Technau, sf. 42, 44, 46, no. 3, abb. 32
[135] Rotroff 1997, sf. 134, 343–344, no. 1034–1036, fig. 64, pl.77, 146
[136] Technau, sf. 42, 44, 46, no. 3, Abb. 32
[137] Bulut, sf. 82, no. 4, şek. 9; Tunuz, sf. 4, 9, no. 12, şek. 4
[138] Rotroff 1997, sf. 338, no. 966, fig. 62, pl. 75, 146
[139] Anderson 1954, sf. 145, 178, no. 115, fig. 15

İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna verilir. Diğer merkezlerde ele geçen buluntular ve form özellikleri dikkate alındığında **21** nolu örnek, henüz tam olarak içe kıvrım yapmamış ağzı, ağızdan gövdeye geçişte kalınlaştırılmış cidarı ve kesintisiz dışbükey kavisi ile olasılıkla İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna aittir.

22 ve **23** nolu örneklerde, **21** nolu parçaya göre, daha ince bir cidar görülmesine karşın, ağızdan gövdeye geçiş hala kalındır ve ağız tam olarak içe dönük değildir. Ancak bu iki örnekte, ağızdan gövdeye geçiş daha keskin ve gövde daha koniktir. Bunun yanı sıra, kireç katkılı, gri-kırmızı hamur yapısı ve siyahtan yeşilimsi siyaha değişen kalitesiz mat firnisi ile yerel özellik gösterirler. Bu iki örnekle, ağız çapları ve profilleri uygunluk gösteren Bayraklı'dan[142] bir örnek, İ.Ö. 330–300 civarına tarihlenirken, Pergamon[143] örneği, İ.Ö. 300 civarına verilir. Daskyleion'dan[144] ele geçen başka bir örnek ise, İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci yarısı-İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir. İ.Ö. 2. yüzyılda içe dönük ağızlı kaselerin önemini yitirmeye başlamasıyla birlikte, form gelişiminin durmaya başladığı ve formun erken dönemlerden büyük farklılıklar göstermediği bilinmektedir. Ancak, form gelişiminde büyük değişiklikler görülmemesine karşın, firnisleme yönteminde daldırma firnis tekniği uygulanmaya başlar. Bu tekniğin uygulandığı Metropolis örneklerinin büyük bölümü İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir. Bu örneklerden **22** ve **23** nolu parçalarla form oldukça benzer bir kase,[145] İ.Ö. 2. yüzyıl ortasına verilir. Ancak, bu iki örnek Metropolis örneği ile form olarak benzerlik göstermesine rağmen, daldırma firnis tekniğinin uygulanmamış olması, bu örneklerin daha erken bir döneme ait olduğunu düşündürür. Buna bağlı olarak, form özellikleri dikkate alındığında gövdenin konikleşmeye başlamasına rağmen, ağızdan gövdeye geçişte hala yumuşak kavisin olması ve ağzın içe tam dönüş yapmamasından dolayı, bu parçalar İ.Ö. 4. yüzyıl sonu – 3. yüzyıl başına ait olmalıdırlar.

---

[140] Metzger 1984, sf.24, 206, no. 3a, 4, abb. 2
[141] Rotroff 1983, sf. 287, fig. 3. no. 33, pl. 54
[142] Gürsoy, sf. 8, 43, no. 34, şek. 6
[143] Schäfer, sf. 37, no. C15, taf. 4
[144] Bulut, sf. 67–68, no. 3, şek. 6a
[145] Gürler 1994, no. 19, çiz. 6

Değerlendirme kapsamına alınan **24, 25, 26** nolu örnekler ise**,** önceki örneklere göre daha ince cidarlı olmakla birlikte, gövdenin tamamında cidar kalınlığı eşittir. Bu üç parça içinde, **24** nolu örnek daha büyük boyutludur. Hafif düzleşmiş bir dudak profiline sahip bu örnek, ağızdan gövdeye kesintisiz dışbükey bir kavisle geçer. Diğer iki örnek ise **(25, 26)**, **24** nolu örneğe göre daha konik bir profil gösterirler. Bu üç örnekle, hem ağız çapı hem de gövde profili açısından paralellik gösteren Korinth'ten[146] iki kase, yaklaşık İ.Ö. 300 civarına tarihlenmektedir. Bayraklı,[147] Samos,[148] Daskyleion[149] ve Atina'dan[150] ele geçen benzer buluntular ise, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başına aittir. Ancak, Metropolis'te[151] daldırma tekniği uygulanan bir örnek, İ.Ö. 1 yüzyıla verilir. Smyrna örnekleri her ne kadar Metropolis örnekleri ile form olarak paralellik gösterse de daldırma firnis tekniğinin bu üç örnekte görülmemesi, bunların daha erken bir döneme ait olduğu gösterir. Firnis kalitesi ve hamur yapısıyla yerel nitelik taşıyan bu üç örnekte hafif içe dönük ağız ve henüz keskinleşmemiş gövde profili ve diğer merkezlerdeki örnekler dikkate alındığında, olasılıkla İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–İ.Ö. 3. yüzyıl başına ait olmalıdır.

Sadece ağız kısmı korunmuş olan **27** nolu örnek**,** yukarıda bahsedilen örneklerden faklı olarak daha küçük boyutlu ve daha keskin dudaklıdır. Ancak, bu örnekte de, ağız içe tam olarak dönmemiştir. Hamur yapısı ve kalitesiz firnisiyle yerel özellik gösteren bu parçayla aynı ağız profiline sahip Korinth'ten[152] bir örnek İ.Ö. 300 civarına tarihlenir. Ayrıca, Attika üretimi olmasına karşın, keskin dudağı ve gövdeye geçişteki kesintisiz kavisi ile Bayraklı'da[153] benzer bir kase karşımıza çıkar. Ağız ve gövde profili Bayraklı örneğine benzemekle birlikte, Bayraklı'ya göre daha derin gövdeli bir örnek, Pergamon'da[154] ele geçer. Bu iki merkezdeki örnekler, Korinth'e göre

[146] Edward, sf. 31–32, no. 23, 34, pl. 2, 43
[147] Gürsoy, sf. 8, 44, no. 35, 37, şek. 7, lev. 22
[148] Technau, sf. 45–46, no. 4, abb. 32
[149] Bulut, sf. 64, no. 16, şek. 5b (İ.Ö. 310–300)
[150] Rotroff 1997, sf. 340, no. 993, fig. 63
[151] Gürler 1994, no. 24, çiz. 7
[152] Edward, sf. 32, no. 34, pl. 2, 44
[153] Gürsoy, sf. 6, 42, no. 30, şek. 5, lev. 19
[154] Schäfer, sf. 37, no. C16, taf. 4

biraz daha erken bir tarih olan İ.Ö. 325–300 yıllarına verilir. Atina Agorası'nda[155] derin kaseler grubuna dahil edilmiş hemen hemen aynı ölçülere sahip benzer bir buluntu, Pergamon ve Bayraklı örnekleriyle aynı tarihe aittir. Sadece ağız kısmı korunduğu için, gövde profili hakkında fikir sahibi olmadığımız **27** nolu örnek, ağzın henüz içe tam olarak dönmemesi, gövdeye kesintisiz bir kavisle geçilmesi ve İ.Ö. 300 cidarının görülmeye başlayan ince cidarından dolayı, olasılıkla İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 3. yüzyıl başına aittir.

Tez kapsamına alınan **28** ve **29** nolu parçalarda, diğer örneklerden farklı olarak daha dik bir ağız profili ve sığ gövde görülmekle birlikte, ağızdan gövdeye yumuşak bir dönüş geçilir. Ancak, **28** nolu örneğin, **29** nolu parçaya göre daha ince cidarlı ve daha sığ bir gövde yasına sahip olduğu göze çarpar. **28** nolu örneğin içi ve dışı mat siyah firnisli iken, **29** nolu parçanın firnisinin siyahtan kırmızıya değişti gözlenir. Atina Agorası'nda[156] sığ kaseler içinde değerlendirilen ve Rotroff tarafından yaklaşık İ.Ö. 275 yıllarına tarihlenen bir kase, **29** nolu örnekle benzer gövde yapısı ve ağız profili sergiler. Form özellikleri dışında hamur ve firnis özellikleriyle de benzerlik gösteren Ege Gübre kazısından bir örnek,[157] İ.Ö. erken 3. yüzyıla verilirken, Ephesos[158] ve Metropolis'ten[159] ele geçen başka örnekler, İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısına yerleştirilir. Bayraklı[160] ve Vari[161] kazılarında ele geçen benzer örnekler ise, İ.Ö. 325–300 tarihlerine verilmektedir. Bu iki örnekte, henüz içe dönmemiş ağız profili, gövdeye geçişteki yumuşak kavis ve benzer örnekler dikkate alındığında İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başına ait olmalıdır.

30, 31, 32 nolu parçalarda, artık içe dönük ağız ve yuvarlatılmış dudak görülmeye başlar. Ancak, ağızdan gövdeye geçişte hala yumuşak bir kavis görülür. **31** nolu örnek, diğer iki örneğe göre daha ince bir cidara sahiptir. **31** ve **32** nolu örneklerde mat siyah firnisli görülürken, **30** nolu örnekte firnis siyahtan kırmızıya değişir. Bu üç

[155] Rotroff 1997, sf. 340, no. 993, fig. 62, pl. 76
[156] Rotroff 1997, sf. 339, no. 978, fig. 62
[157] Küçük, sf. 18, no. 14, çiz. 8
[158] FIE XIII 1/1, sf. 114, no. 430, taf. 38
[159] Gürler 1994, no. 4, çiz. 4
[160] Gürsoy, sf. 6, 42, no. 29, 30, şek. 5, lev. 19
[161] Jones 1973, sf. 377, no. 29, fig. 6

örnek, Atina Agorası'nda[162] sığ kaseler grubunda değerlendirilen bir kase ile oldukça benzer profil gösteriler. Attika üretimi olan bu örnek, Rotroff tarafından yaklaşık olarak İ.Ö. 300 yılına tarihlenir. Form özellikleri, hamur ve firnis kalitesiyle paralellik gösteren Ege Gübre[163] kazısından iki örnek, İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısına tarihlenir. Bayraklı[164] ve Samos Heraion'dan[165] örnekler ise, İ.Ö. 325–300 civarına verilir. Metropolis[166] ve Daskyleion[167] örneklerinin tarihleri ise, İ.Ö. 3. yüzyıl olarak saptanır. Ağzın artık içe dönmesi nedeniyle, olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyıldan daha erken gitmeyecek olan bu örnekler **(30, 31, 32)**, gövdenin hala kesintisiz kavis yapması ve henüz keskinleşmemesinden dolayı İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına ait olmalıdır.

Biraz daha farklı profil sergileyen **33, 34** ve **35** nolu örneklerde, ağzın içe yaptığı kavisin ve gövdenin konik formunun arttığı izlenir. **35** nolu örnek, gövde yapısı ile diğer örneklere **(33, 34)** benzemekle birlikte, düz dudak yapısı ile farklıdır. **33** ve **35** nolu örneklerde gövde genelinde sabit bir cidar kalınlığı izlenirken, **34** nolu örneğin ağızdan gövdeye geçişte hafif kalınlaştırıldığı dikkati çeker. Her üç örnekte hala ağızdan gövdeye geçişte kesintisiz kavis görülür. **33** nolu örnekte mat siyah firnis, **34** ve **35** nolu örneklerde ise siyahtan kırmızıya değişen firnis görülür. **35** nolu örnekle, dudak profili dışında, gövde formu oldukça benzerlik gösteren Ege gübre[168] kazısından bir örnek, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına verilirken, düz dudağı ve gövde yapısı ile ortak özellik gösteren Mykenai[169] ve Eretria[170] örnekleri İ.Ö. 3. yüzyıla, Dura-Europos[171] ve Daskyleion[172] örnekleri, İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısına verilir. **35** nolu örneğe göre, daha keskin bir dudak yapısı gösteren **33** nolu parçada, ağzın içe yaptığı kavisin arttığı gözlemlenmekle birlikte, henüz ağızdan gövdeye geçişte keskin kavis oluşmamıştır. Ayrıca, oldukça geniş çaplı bu örnek derin bir gövdeye sahiptir. Ağız kavisi ve derin gövde profili

[162] Rotroff 1997, sf. 340, no. 986, fig. 62
[163] Küçük, sf. 18, no. 16–17, çiz. 8
[164] Gürsoy, sf. 7, 41, no. 28, şek. 5, lev. 17, 18
[165] Technau, sf. 43–44, no.7, abb. 32
[166] Gürler 1994, sf. 137, no. 10, çiz. 5
[167] Bulut, sf. 33, 35, no. 6, şek. 1a
[168] Küçük, sf. 18, no. 16, çiz. 8
[169] Rudolph, sf. 214, no. 1. fig. 1
[170] Metzger 1969, sf. 49, no. 2, taf. 8, 33
[171] Cox, sf. 17–18, no. 101
[172] Bulut, sf. 54, no. 12, şek. 3b

oldukça benzerlik gösteren Korinth[173] ve Ege gübre[174] örnekleri, İ.Ö. 300 civarına, Atina Agorası[175] örneği ise yaklaşık İ.Ö. 325 yılına tarihlenir. Ayrıca, Eretria[176] ve Samaria[177] örnekleri İ.Ö. 3. yüzyıla verilir. Konik gövde yapısı ile **33** nolu örnekle ortak özellik gösteren **34** nolu parçada, ağızdan gövdeye geçişin hafif kalınlaştırıldığı ve ağız kavisinin biraz daha keskinleştiği anlaşılır. Dış yüzünde çark izleri görülen bu örneğin, benzer örnekleri ile Ege Gübre[178] ve Korinth[179] kazılarında karşılaşılır. Bu iki merkezdeki örnekler, İ.Ö. 300 civarına verilirken, Samaria'dan[180] ele geçen bir parça İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir. Benzer örnekler dikkate alındığında, İ.Ö. 3. yüzyıla ait olduğu anlaşılan bu örnekler, içe dönük ağız ve konik gövdesinden dolayı, olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyıl öncesine gitmez. Ayrıca, ağzın içi yaptığı kıvrımın artmasına rağmen, gövdeye geçişte keskin bir kavisin henüz oluşmamış olması, örneklerin İ.Ö. 250 yılından geç olmadığını göstermektedir.

36 nolu parçada ise, artık ağızdan gövdeye geçişin kısmen keskinleştiği görülürken, gövde tam olarak konikleşmez. Smyrna örneklerinin büyük bir bölümünde görüldüğü gibi bu örnekte de, siyahtan kırmızıya değişen firnisle karşılaşılır. Firnis ve hamur yapısıyla farklılık göstermesine karşın, ağızdan gövdeye geçişte keskin profil gösteren Ege gübre[181] kazısından benzer bir örnek, İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci yarısına tarihlenirken, Thompson'ın,[182] D grubunda değerlendirdiği bir örnekle birlikte, Ephesos[183] ve Samaria[184] örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıl ortasına verilir. Mykenai[185] örneği, İ.Ö. 3. yüzyıla, Daskyleion[186] ve Miletos[187] örnekleri, İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–2. yüzyıl ilk yarısına tarihlenir. Hamur yapısı ve kırmızıdan siyaha değişen kalitesiz firnisiyle yerel

[173] Edward, sf. 31, no. 26, pl. 2, 44
[174] Küçük, sf. 18, 37, no. 19, çiz. 9
[175] Sparkes-Talcott 1970, sf. 296, no. 842, fig. 8, pl. 33
[176] Metzger 1969, sf. 49, no. 2, taf. 8, 33
[177] Samaria-Sebaste III, sf. 249–250, no. 7, fig. 49
[178] Küçük, sf. 18, no. 17, çiz. 8
[179] Edward, sf. 31, no. 26, pl. 2, 44
[180] Samaria-Sebaste III, sf. 249–250, no. 7, fig. 49
[181] Küçük, sf. 19, no. 22, çiz. 10
[182] Thompson 1934, no. D9, fig. 117
[183] FIE XIII 1/1, sf. 41, no. 65, taf. 4
[184] Samaria-Sebaste III, sf. 249–250, no. 12, fig. 49
[185] Rudolph, sf. 214, no. 5. fig. 1
[186] Bulut, sf. 48, no.25, şek. 2c
[187] Pfrommer, sf. 57, no. 46, abb. 46

olduğu anlaşılan **36** nolu örneğinin içe dönük ağzının daha belirgin olması ve ağızdan gövdeye geçişte keskinleşmesi, bu örneğin İ.Ö. 250 yılından daha erken olmadığını gösterir. Bununla birlikte, İ.Ö. 175 yılından sonra görülen hemen hemen kaideye paralel ağız profilinin henüz oluşmaması, bu örneğin İ.Ö.175 yılından daha geç olmadığı gösterir.

37 nolu parçada, konik gövde devam etmekle birlikte, ağız profilinin içe kıvrımının iyice arttığı gözlemlenir. Artık, ağız neredeyse yatay profil kazanır ve ağızdan gövdeye geçişte keskin kavis görülür. Kırmızıdan griye değişen hamur ve firnis rengiyle yerel olduğu anlaşılan bu örneğin form açısından paralel örnekleri, Ege gübre,[188] Mykenai,[189] Ephesos[190] ve Miletos'ta[191] karşımıza çıkar. Yerel nitelik taşıyan bu örnekler, İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenirken, Pergamon örnekleri,[192] İ.Ö. 2. yüzyıl ortasına verilir. Phokaia[193] ve Metropolis[194] örnekleri de yine yakın bir tarihe aittir. Ağız kıvrımının iyice belirginleşmesine rağmen, ağızdan gövdeye geçişin çok keskin kavis göstermemesinden dolayı, **37** nolu örnek olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–2. yüzyıl başına aittir.

2. Grup: Küçük Kaseler (Sosluk)

İçe dönük ağızlı kaselerin ikinci grubu, yedi adet ağız-gövde parçasından meydana gelmektedir. Kaidesi korunmuş örneği ele geçmeyen parçaların, ağız çapları 9,6–8,2 cm arasında değişmektedir. Mika ve kireç katkılı, açık kırmızı veya gri hamurlu, mat siyah firnisli bu kaseler içinde, **38** nolu parça, diğerlerinden farklı olarak dik bir ağza sahiptir. Diğer örneklerde içe dönük ağızdan gövdeye kesintisiz bir kavis ile geçilirken **(40, 41, 25),** iki örnekte bu kavisin keskinleştiği dikkati çeker **(42, 43).** Tek bir örnek ise, diğer parçalara göre daha sığ bir gövdeye sahiptir **(44)**.

[188] Küçük, sf. 19, no. 23, çiz. 10
[189] Rudolph, sf. 214, no. 3. fig. 1
[190] FIE XIII 1/1, sf. 41, no.68, taf. 4
[191] Pfrommer, sf. 57, no. 47, abb. 46
[192] Schäfer, sf. 37, no. C17, C18, taf. 4; AvP XIV, sf. 133, K138, taf. 37
[193] Civelek 2006, sf. 183, fig. 1,i
[194] Gürler 1994, no.15, fig. 6

Diğer parçalara göre daha küçük ağız çapına sahip olan **38** nolu parça dik bir ağız profili sergilemekle beraber, ağızdan gövdeye geçişte hafif keskinleşir. İçi ve dışı siyah firnisli örneğin hamur rengi, griden kırmızıya değişim göstermektedir. Henüz dik bir profil sergileyen ağız formu nedeniyle, İ.Ö. 300 civarına ait olması gereken bu örneğin Metropolis'ten[195] ele geçen paralel bir örneği bu tarihi destekler niteliktedir. **38** nolu örnek kadar dik bir ağza sahip olmamakla beraber, benzer bir profil sergileyen **39** nolu örnekte, **38** nolu örnekten farklı olarak konik gövdeye kesintisiz bir şekilde geçilir. Yuvarlatılmış dudağı ve hafif içe dönük ağzı ile hemen hemen uygunluk gösteren benzer bir örnek Metropolis'te[196] ele geçer. Gürler tarafından İ.Ö. 310–300 yılları arasına verilen bu örneğin yanı sıra, **39** nolu örneğin hafif içe dönük ağız formu ve kısmen konikleşmiş gövdesi göz önüne alındığında, bu parça da İ.Ö. 300 civarına ait olmalıdır.

Değerlendirme kapsamına alınan **40** ve **41** nolu parçalarda artık ağzın içe döndüğü görülür. Ancak gövde, İ.Ö. 4. yüzyıl–3. yüzyıl başında görülen kesintisiz kavisini henüz kaybetmemiştir. **41** nolu örnek, **40** nolu örneğe göre daha küçük çaplı, daha kalın cidarlıdır ve ağzın içe yaptığı kıvrım daha belirgindir. Olasılıkla pişmeden dolayı griden kırmızıya değişen hamur rengi ve siyahtan kahverengiye değişen firnis rengiyle yerel özellik taşırlar. Bu iki örneğin paralelleri Atina,[197] Korinth,[198] Metropolis[199] ve Khios[200] kazılarında ele geçmiştir. Her iki örnekte de, İ.Ö. 300 yılından sonra görülmeye başlayan içe dönük ağız ve gövde yapısının yanı sıra, İ.Ö. 250 yılından sonra oluşmaya başlayan ağızdan gövdeye geçişteki keskin açı henüz görülmez. Bu özellikler ve diğer merkezlerde ele geçen buluntular göz önüne alındığında bu iki örnek olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına aittir.

Yukarıda bahsi geçen örneklerden farklı olarak, **42** ve **43** nolu parçalarda içe dönük ağızdan gövdeye geçişte, hemen hemen keskin açı oluşur. **42** nolu örnekte

[195] Gürler 1994, sf. 134, no. 1, çiz. 4, lev. 1
[196] A.g.e. sf. 134, no. 2, çiz. 4, ,lev. 1
[197] **40:** Rotroff 1997, sf. 343, no. 1029, fig. 64, pl. 64
[198] Edward, sf. 32, no. 34, pl. 2, 44
[199] Gürler 1994, sf.136, çiz. 5, no. 7
[200] Anderson 1954, sf. 152, 179, no. 221, fig. 16

ağızdan gövdeye geçişte görülen keskin açı daha az belirginken, **43** nolu örnekte bu keskin açı oldukça belirginleşir. Gri ve kırmızı tonlarındaki hamurları ve firnisleri ile her iki örnek de yerel nitelikler sergiler. Bu iki örnekte daldırma firnis tekniğinde kullanılmamasına karşın, Atina[201] ve Metropolis'te[202] ele geçmiş daldırma firnis tekniği uygulanan örneklerle benzerlik gösterir. Mykenai[203] ve Pergamon'dan[204] bu iki parça ile benzerlik gösteren örnekler ele geçmiştir. Benzer örnekler dikkate alındığında bizim örneklerimizin de İ.Ö. 3. yüzyıl sonu – İ.Ö. 2. yüzyıl başına ait olabilir.

Küçük kaseler grubuna dahil edilen son örnek olan **44** nolu parça, kaidesi korunmamasına karşın, diğerlerine göre oldukça sığ bir gövdeye sahiptir. Ağzın iyice içe döndüğü gözlemlenen bu parçada, hafif keskinleşmiş dudak profili ile karşılaşılır. Ancak, diğer örneklerde olduğu gibi, bu örnek de, kireç ve mika katkılı kırmızı hamuru ve koyu griden kırmızıya değişen kalitesiz firnisi ile yerel nitelikler gösterir. Bu parçayla, profil açısından benzerlik gösteren Attika örnekleri, Rotroff tarafından geniş kaideleri dikkate alınarak ayrı bir grup altında toplamıştır.[205] İçe dönük ağızlı, kalın cidarlı, sığ gövdeli ve alçak geniş kaideli bu örnekler, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu – İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısına verilir. Bu grup içinde değerlendirilen ve İ.Ö. 325 civarına verilen bir örnek ise,[206] **44** nolu örneğin, ağız profili ve gövde profiliyle paralellik gösterir.

3. Grup: Tuzluklar

Tuzluk başlığı altında değerlendirilen son grup üç parça ile temsil edilmektedir **(45, 46, 47)**. Bu örneklerden iki tanesinde **(45, 46)** ağız ve gövde birlikte korunurken, tek örnekte **(47)** ağız, gövde ve kaide birlikte korunmuştur. 7–6,4 cm arasında ağız çapı ve 4 cm kaide çapı belirlenen üç örnek içinde, diğer iki örneğe göre **(45, 46)** daha dik bir gövdeye sahip olduğu anlaşılan **46** nolu parçada ağızdan gövdeye kesintisiz bir kavis ile geçilir. Ayrıca, hafif içe dönük ağız profilinin yanı sıra düz dudak dikkati çeker. **46**

[201] **43:** Rotroff 1997, sf. 343, no. 1030, fig. 64, pl. 77 (İ.Ö.250–200)
[202] Gürler 1994, no. 19, 21, çiz. 6 (İ.Ö. 2. yüzyıl)
[203] **43:** Rudolph, fig. 2. no. 10, pl. 28, sf. 215 (İ.Ö. 200)
[204] AvP XIV, 1984, no. K143, taf. 37
[205] Rotroff 1997, sf. 345–346, no. 1050–1063, fig. 65, pl. 78, 146
[206] Rotroff 1997, sf. 343, no. 1050, fig. 65, pl. 78, 146

nolu parça ile dudak ve gövde yapısı paralellik gösteren Atina Agorası'ndan[207] bir örnek, Rotroff tarafından İ.Ö. 275–250 yılları arasına tarihlenmiştir. **46** nolu parçaya göre, daha içe dönük ağızlı olan **45** nolu parça ise, Atina Agorası'ndan[208] yine aynı tarihe verilen başka bir örnek ile benzerlik gösterir. Tuzluk grubuna dahil edilen son örnek ise, oldukça içe dönük bir ağza ve oturma düzlemi eğimli konik kaideye sahiptir. Diğer iki örnekle aynı tarihe ait Atina Agorası'ndan[209] başka bir örnekte, konik bir kaide ve içe dönük ağız profili görülür. Kaide çemberi düz bir profil sergileyen bu örnek, **47** nolu parça ile yakın özellikler gösterir. Ağız ve gövde profilinin benzerliği dışında yüksekliği ve ağız çapı da uygunluk gösteren Korinth'ten[210] bir örnek ise yaklaşık olarak İ.Ö. 200 civarına verilir.

Kaide parçaları

Smyrna Agorası Avlu sektörlerinde ele geçen ve değerlendirme kapsamına alınan kaide parçalarının profilleri birbirine oldukça benzemektedir. Bu benzerlik nedeni ile formu net olarak belirlenemeyen kaide parçalarının, kısmen korunmuş gövde profillerine göre bir gruplamaya gidilmiştir. Bu kaide parçaları içinde yedi kaide parçasının **(48, 49, 50, 51, 52, 53, 54)** gövdelerinin yükselişi dikkate alınarak, içe dönük ağızlı kaseler başlığı altında değerlendirmeye alınmıştır. Bu örnekler içinde **49** nolu örnek haricinde, diğer örneklerin hamur ve firnis kalitelerine bakıldığında hepsinin yerel üretim olduğu anlaşılır. Ele geçen örneklerin tamamı hafif dışbükey kavisli gövde ile yükselirken, dört tanesi **(48, 49, 50, 51)** dışbükey kavisli kaideye ve kaide altında bir yive sahiptir. Bu örnekler içinde tek Attika üretimi olan **49** nolu parçada diğerlerinden farklı olarak kaideden gövdeye geçişte rezerve bir bant yer alır. Dışbükey kavisli gövdesi, oturma düzleminde yer alan yiv ve kaide-gövde geçişinde yer alan rezerve bant ile İ.Ö. 300 civarına verebileceğimiz bu örneğin en yakın benzeri, İ.Ö. 300–275 yılları arasına verilir.[211] Dışbükey kavisli kaideye sahip diğer üç örnek **(48, 50, 51),** mat siyah firnisleri ile yerel özellik gösterir. **48** nolu parça,[212] yerel üretim olması dışında, **49** nolu

[207] Rotroff 1997, sf. 347, no. 1087, fig. 65
[208] A.g. e. sf. 348, no. 1089, fig. 65
[209] A.g. e. sf. 347, no. 1084, fig. 65, pl. 79
[210] Edward, no. 67, pl. 2, 44
[211] Rotroff 1997, no. 982, fig. 62, pl. 75
[212] A.g. e. no. 982, fig. 62, pl. 75

parça ile form ve bezeme olarak benzer özellikler sergilemektedir. Bu nedenle, olasılıkla aynı döneme aittir. Ayrıca **48** ve **49** nolu parçaların merkezlerinde yer alan ve İ.Ö. 310 civarında yaygınlaşmaya başlayan rulet bezeme, bu örneklerin İ.Ö. 300 civarına ait olabileceğini gösterir. Dışbükey kavisli kaideleri ve kaide oturma düzleminde yer alan yiv nedeniyle, olasılıkla İ.Ö. 300 civarına ait olan **50** ve **51** nolu parçaların benzer bir örneği, Rotroff tarafından[213] İ.Ö. 300–290 yıllarına verilir. **52** ve **53** nolu parçalarda ise, kaide oturma düzleminde yer alan yivin kaybolduğu ve zeminin düzleştiği görülür. İ.Ö. 300 yılından sonra görülen düz zemin ve kaide altındaki konik profil yardımı ile bu iki örnek, İ.Ö. 300 sonrasına verilebilir. Bu iki parça ile benzerlik gösteren, Atina Agorası[214] (**52** nolu örnek) ve Daskyleion'dan[215] (**53** nolu örnek) iki örnek İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–2. yüzyıl başına tarihlenir. **54** nolu parçada, konik kaide görülmekle birlikte, kaide oturma düzleminin hafif eğim yaptığı görülür. Ayrıca, konik profilli kaide altında bir yiv yer alır. Gövdenin hafif yükselerek devam etmesi nedeniyle içe dönük ağızlı kaselere ait olabilecek bu kaidenin oturma düzleminde görülen eğim ve halka kaidesinden dolayı olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyıla aittir.

Değerlendirme

Smyrna Agorası, Avlu 1, 2 ve 3 sektöründe, Hellenistik tabakanın daha geç döneme ait tabakalar tarafından tahrip edilmesi nedeniyle, bu alanlarda tabakalanma yakalanamamıştır. Buna bağlı olarak, ele geçen içe dönük ağızlı kaselerin tarihlemesinde, form özellikleri ve diğer merkezlerde ele geçen örnekler belirleyici ölçüt olmuştur. Özellikle İ.Ö. 4. ve 3. yüzyılda çok yaygın kullanılan içe dönük ağızlı kaseler, Atina dışında Korinth, Samos, Khios, Eretria, Vari, Mykenai, Samaria, Dura-Eurpos, Daskyleion, Bayraklı, Pergamon, Metropolis, Ephesos, Ege Gübre, Miletos ve Phokaia'yı içine alan oldukça geniş bir alanda karşımıza çıkar. Bu kentlerde Attika ihraç ürünleri dışında yerel örneklerle de karşılaşılmıştır. Smyrna Agorası'nda ise Attika üretimi içe dönük ağızlı kaseye ait olabilecek tek bir kaide parçası ele geçmiştir. Smyrna Agorası'nda yerel nitelikler gösteren içe dönük ağızlı kaseler, form özellikleri ve diğer

[213] Rotroff 1997, no. 998, fig. 63, pl. 76 (İ.Ö. 300–290)
[214] A.g. e. no. 1008, fig. 63, pl. 76 (İ.Ö. 225–175)
[215] Bulut, sf. 48, no. 25, şek. 2c (İ.Ö. geç 3. yüzyıl–2. yüzyıl ilk yarısı)

merkezlerde ele geçen kaseler dikkate alınarak en erken İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, en geç İ.Ö. 2. yüzyıl başına tarihlenir.

Smyrna Agorası'nda ele geçen 36 adet içe dönük ağızlı kase parçası farklı boyut ve derinliklere sahiptir. Bu nedenle, formu daha detaylı bir şekilde incelemek amacıyla, değerlendirmeye alınan örnekler farklı gruplar altında incelenmiştir. Ancak, Smyrna Agorası örnekleri içinde kase derinliğini net bir şekilde belirlememizi sağlayacak kaide ve gövde ele geçmemesine karşın, örneklerin ağız çapları net olarak saptanmıştır. Bunun sonucunda, Smyrna örnekleri ağız çaplarına göre üç gruba ayrılmıştır. Ancak, bu ana gruplama dışında, örneklerin form özellikleri de dikkate alınmıştır. Ayrıca, bu gruplamanın dışında ele geçen az sayıdaki kaide parçasını kesin olarak içe dönük ağızlı kaselere ait olduğu belirlenememesi nedeniyle, bu parçalar dördüncü bir grup altında ayrı olarak incelenmiştir. Bu gruplama içinde, büyük kaseler, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–2. yüzyıl başına, küçük kaseler, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl ilk yarısına, tuzluklar ise, İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenmiştir. Kaide parçaları ise, İ.Ö. 3. yüzyıl–2. yüzyıl başına verilmiştir.

İçe dönük ağızlı kaselerde en önemli tarihleme kıstaslarından birisi, kaide profilinde görülen gelişmedir. Ancak, Smyrna Agorası örnekleri içinde kaidesi korunan az sayıda örneğin ele geçmesi, bu tür bir gelişmeyi takip etmeye olanak vermemiştir. Bu nedenle, tarihlemede ağız ve gövde profilinin gelişimi ana kıstas olarak belirlenmiştir. İncelenen örnekler, her ne kadar ağız çaplarına göre farklı gruplar altında değerlendirilmiş olsa da, bu üç grup içinde kaselerin ağız ve gövde profillerinin gelişimi birliktelik gösterir. Smyrna kaselerine genel olarak bakıldığında, diğer merkezlerden farklı bir gelişim süreci görülmez. Örneklerde, dik ağızdan içe dönük ağza ve dışbükey kavisli gövdeden konikleşmiş gövdeye doğru bir gelişim saptanmıştır. Ağızdan gövdeye geçiş erken dönemlerde kesintisiz kavis gösterirken, geç örneklerde keskinleştiği görülür. Değerlendirmeye alınan parçaların büyük çoğunluğu İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başına tarihlenir. Bu tarih aralığına verilen örneklerde, genellikle kalın cidar, dik ya da dike yakın ağız profiliyle karşılaşılır. Bu örneklerin büyük bir kısmında, ağızdan gövdeye kesintisiz bir kavisle geçilirken, bazılarında ağızdan gövdeye geçişin

kalınlaştırıldığı göze çarpar. İ.Ö. 3. yüzyılın başından itibaren ağzın içe yaptığı kıvrımın artmasına karşın, gövde de kesintisiz kavis devam eder. Bazı örneklerde ise, bu dönemde gövdenin konikleşmeye başladığı görülür. İ.Ö. 3. yüzyılın ortasından itibaren ise, iyice içe dönen ağzın ve konikleşen gövdenin yanı sıra, ağızdan gövdeye geçişin keskinleştiği ve ağzın neredeyse yatay duruna geldiği görülür. Smyrna Agorası'nda, İ.Ö. 2. yüzyıl ve sonrasına tarihlenen örnekler ele geçmemiştir. Bu durumun sebebi, İ.Ö. 3. yüzyılın sonunda dışa dönük ağızlı kaselerin popüler olmasına bağlı olarak, diğer merkezlerde olduğu gibi Smyrna Agorası'nda da içe dönük ağızlı kaseler önemini yitirmeye başlamış olması olabilir.

İçe dönük ağızlı kaselerin hamur ve firnis özellikleri incelendiğinde; örneklerin büyük bir kısmında, 2.5 YR 7/6 açık kırmızı, 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı, 10 R 7/6 açık kırmızı hamur rengi hakim olmakla birlikte, 2.5 YR 6/4 açık kırmızımsı kahverengi, 10R 5/1 kırmızımsı gri, Gley 6/2 yeşilimsi gri ve Gley 1 5/1 gri tonlarıyla değişkenlik sergiler. Kaselerin hamur renklerindeki bu değişkenlik, firnis renginde de takip edilebilmektedir. Örneklerin büyük bir bölümünde Gley 1 2.5/N siyah firnis rengi görülürken, 5 YR 5/1 gri, 2.5 YR 3/1 çok koyu gri, 2.5 YR 6/8 açık kırmızı, 2.5 YR 5/6 kırmızı, 2.5 6/4 açık kırmızımsı kahverengi, 7.5 YR koyu kahverengi, 7.5 YR 5/4 kahverengi tonlarıyla da karşılaşılır. Ancak, bazı örneklerde, olasılıkla pişirmeden dolayı, siyah, gri, kahverengi ve kırmızı renk tonları aynı seramikler üzerinde görülür. Kireç, taşçık ve mika katkılı hamuru ve kalitesiz mat firnisi ile yerel nitelikler taşıyan Smyrna Agorası örneklerinin üç tanesinde **(48, 49, 54)** rulet bezeme korunmuştur.

II. TABAKLAR

a. Balık Tabakları

Antik isminin "οξυβφον" olduğu düşünülen[216] balık tabakları, modern ismini iç yüzüne kımızı figür tekniğiyle bezenmiş balık ve diğer deniz canlılarından almaktadır.[217] Genellikle pişmiş topraktan yapılmasına rağmen gümüş bir örneği de bulunan[218] balık tabakları, Attika'da İ.Ö. 425–400 yılları civarında ortaya çıkar, İ.Ö. 4. yüzyıl boyunca devam eder ve Hellenistik dönem içinde popüleritesi düşmeye başlar.[219] Kuzey Afrika'dan Mezopotamya'ya kadar geniş bir coğrafyada[220] ele geçen balık tabakları, üretildiği bölgelerde farklı özellikler göstermekle birlikte, ithal Attika balık tabaklarına hemen hemen bütün yerleşimlerde rastlanmaktadır. Akdeniz'de İ.Ö. 2. yüzyılda beğenilirliğini koruyan form, İ.Ö. geç 2. yüzyıl-İ.Ö. 1. yüzyılda Doğu Sigillata A içerisinde de üretilmiştir.[221]

Hemem hemen bütün antik kentlerde ele geçen Attika taklidi balık tabakları dışında, adalarda ve Batı Anadolu'da yerel özellikler gösteren balık tabakları ile de karşılaşılır. Attika üretimi balık tabağına rastlanmayan Smyrna Agorası'nda, hem Attika taklidi hem de yerel özellikler sergileyen balık tabakları ele geçmiştir. Bu nedenle ele geçen malzeme iki alt başlık altında değerlendirilecektir; Attika taklidi balık tabakları, yerel üretim balık tabakları

- ***Attika taklidi balık tabakları***

Attika üretimi balık tabakları, uzun sarkık bir ağza, kalın halka kaideye, merkeze doğru eğim yapan bir gövdeye ve merkezde olasılıkla yağın süzülmesi ya da sos koymak için yapılmış bir sosluğa sahiptir.[222] Kullanıldığı dönem içinde kaideye göre çok fazla farklılık göstermeyen ağız, İ.Ö. 4. yüzyılda keskin bir dönüşle aşağıya sarkar ve sarkan kısımda düz bir profil gösterir. İ.Ö. 3. yüzyılda bu keskin dönüş yumuşamaya,

[216] Rotroff 1997, sf. 146, not. 11; Samaria-Sebaste III, sf. 260
[217] Moore, sf. 58, no. 1214–1220; Sparkes-Talcott 1970, sf. 147; Rotroff 1997, sf. 146
[218] Rotroff 1997, sf. 146
[219] Sparkes-Talcott 1970, sf. 147; Rotroff 1997, sf. 146–148; Alt-Ägina II,3, sf. 39; Samaria-Sebaste III, sf.260
[220] Rotroff 1997, sf. 146; Samaria-Sebaste III, sf. 260
[221] Rotroff 1997, sf. 148
[222] Sparkes-Talcott 1970, sf. 147, Rotroff 1997, sf. 146–147, Schäfer, sf. 34, 35

ağız dışa doğru açılmaya başlar. İ.Ö. 225 sonrasına tarihlenen bazı balık tabaklarında ise, hafif bir kavis ile gövdeye geçilir. İ.Ö. geç 3. ve 2. yüzyılda ise ağız 45 derecelik bir açı yapar.[223] Ağız profilindeki bu değişim erken örneklerde tek tarihleme kriteri olarak kullanılmaz.

İ.Ö. geç 5. yüzyıl–erken 4. yüzyılda sığ ve küçük olan gövde, İ.Ö. 4. yüzyılın sonunda derinleşmeye ve genişlemeye başlar. İ.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreğinde ise, oldukça derinleştiği gözlenir. İ.Ö. 4. yüzyılda uzun sarkık ağız ve sığ gövde nedeniyle yandan bakıldığında gövdenin çok az bir kısmı görülürken, İ.Ö. erken 3. yüzyılda gövdenin büyük bir bölümü görülebilmektedir. İ.Ö. 275 yılından sonraya tarihlenen tabakların hemen hemen tamamında ise ayak ve gövdenin büyük bir kısmı görülür. Bu dönemde cidarın incelmesi sonucunda tabaklar oldukça kırılgan olurlar. İ.Ö. 4. yüzyıl boyunca hafifçe dışbükey kavisli olan gövde, İ.Ö. 3. yüzyıla ait bazı örneklerde içbükey kavis yapar. İ.Ö. 225–175 yılları arasına tarihlenen tabaklarda ise, içbükey kavis sabit bir özellik haline dönüşür. Gövdenin merkezinde yer alan sosluk, erken örneklerde daha sığ ve geniştir. Sosluk, İ.Ö. 4. ve 3. yüzyılda ağız çapının 1/4 oranında, İ.Ö. 225 yılından sonra ise 1/5 oranındadır.

Dönem içinde farklı özellikler gösteren kaide ise, İ.Ö. geç 5. yüzyıl–erken 4. yüzyıla ait örneklerde ayrıntılı olarak profillendirilir ve gövdeye geçişte bir boyun yapar. İ.Ö. 4. yüzyılın ilk çeyreğinde kaidenin iç yüzü içbükey kavis yapmaya başlar, geniş oturma düzlemi ve bir yiv görülür. Yüzyılın ikinci çeyreğinde konikleşmeye başlayan torus şeklinde kaide tipi ortaya çıkar. Esas tarihleme kıstası olan kaide altına geçişte görülen set, İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci çeyreğine ve sonrasına tarihlenen formlarda görülmez. İ.Ö. 4. yüzyıl ortasından itibaren kaidenin dış yüzünde dışbükey bir kavis dikkati çeker ve bu dönemde eğimli hale gelen kaide oturma düzleminde derin bir yiv yer alır. Bu özellik, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren terk edilir ve düz oturma düzlemine sahip balık tabakları görülür.[224] İ.Ö. 250 yılından sonraya tarihlenen balık tabaklarının oturma düzlemleri genellikle düz ve oldukça dardır, İ.Ö. geç 2. yüzyılda ve

[223] Sparkes-Talcott 1970, sf. 147; Rotroff 1997, sf. 146–147
[224] Metzger 1969, sf.15; Larissa 1942, sf. 181

erken 1. yüzyılda ise kaide oturma düzlemi eğimli ya da dışbükey profile sahiptir. Geç Hellenistik dönemde ise kaide küçülür.[225] Kaidenin alt yüzü en erken örneklerde düz iken, İ.Ö. 4. yüzyıl ilk çeyreğinden itibaren hafif dışbükey profil kazanır ve yüzyılın ortasından itibaren orta kısımda bir meme başı oluşturur. Balık tabaklarının kaideleri yüzyılın başında önemli bir tarihleyici kıstas olarak nitelendirilir, ancak geç dönemlerde standart bir kaide oluşmasından dolayı bu özelliğini kaybeder.[226]

Formun boyutları incelendiğinde oldukça büyük farklılıklar görülür. Atina Agorası'nda ağız çapı ortalama 12,5–39,5 cm arasında değişen farklı örnekler ele geçmiştir.[227] Büyük boyutlu olanlarının servis tabağı olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Küçük örnekler üretilmeye devam etmekle birlikte, 14–20 cm arasında ölçülere sahip olanlar, İ.Ö. geç 4. yüzyıl ve İ.Ö. 3. yüzyılda daha yaygındır. Biraz daha büyük tabaklar ise, İ.Ö. geç 3. ve 2. yüzyıla aittir.

Bezeme özelliklerini incelediğimizde ise, balık tabakları ilk ortaya çıktıkları dönemden itibaren çoğunlukla siyah firnisli olarak üretilmiştir. Atina Agorası'nda ele geçen örnekler, İ.Ö. 4. yüzyıl boyunca her zaman parlak siyah firnisli iken, İ.Ö. erken 3. yüzyılda firnis kalitesinde ve renginde farklılıklar görülür. Bu dönemden itibaren kalite düşer, bunun sonucu olarak da mat ve yer yer kırmızıya dönen firnis görülür. İ.Ö. 275 sonrasında parlak siyah firnis nadiren görülür. Kaide altı, İ.Ö. geç 5. yüzyılda kenarındaki rezerve bant haricinde, siyah firnislidir. Bunun hemen sonrasında kısa bir süre için kaide altı rezerve bırakılmış ve merkezi nokta ile bunu çevreleyen firnis bantlarla süslenmiştir.[228] Siyah firnisli örnekler daha yaygın iken, İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarında zaman zaman her iki bezeme düzeninin de birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu nedenle kaide altındaki bu bezeme şekli bir tarihleme kıstası olarak kullanılmamaktadır. İlk ortaya çıktığı dönemden itibaren oturma düzlemi rezerve olarak bırakılan balık tabaklarının kaide altı, Hellenistik dönem boyunca tamamen siyah

[225] Metzger 1969, sf. 14
[226] Sparkes-Talcott 1970, sf. 148; Rotroff 1997, sf. 147
[227] Rotroff 1997, sf. 147
[228] Sparkes-Talcott 1970, sf. 148; Jones 1984–85, sf. 122, fig. 38

firnislidir.[229] Kaide oturma düzleminde firnisli ya da rezerve olan örnekler de vardır.[230] Atina Agorası'ndan ele geçen en erken iki örnek dışında,[231] İ.Ö. 4. yüzyıl boyunca sosluğun çevresinde ve ağız kenarında her zaman sığ bir yiv görülmektedir. Bu yiv geç örneklerde plastik bir şerit ile vurgulanır. İ.Ö. 4. yüzyıl içinde bu yivi vurgulamak için bazen plastik şerit yerine rezerve bant kullanılır.[232] Sardes'te İ.Ö. 3. yüzyıla ait balık tabaklarında bu rezerve bantlara rastlanır.[233] Ayrıca, Attika balık tabaklarında rastlanmayan rulet bezemenin Anadolu'da sosluk çevresinde bir bant halinde yapıldığı görülmektedir.[234] İ.Ö. 4. yüzyıla ait tabakların hiçbirinde kırmızı aşıboyası (miltos) yoktur.

Korinth'ten ele geçen balık tabakları ise, Attika örneklerine çok benzemekle birlikte onlardan kısmen farklılıklar gösterir. Ele geçen en erken örnek, İ.Ö. 300, en geç örnek ise İ.Ö. 146 yılına aittir. Attika örnekleri kadar kaliteli olmamakla birlikte hemen hemen aynı form gelişimini gösteren Korinth örneklerinde sosluk kısmında ve kaide oturma düzleminde farklılıklar görülür. Attika örneklerinin tersine erken örneklerde derin olan sosluk, geç örneklerde daha sığdır, kaide oturma düzleminde yiv görülmez.[235]

Attika üretimi parlak siyah firnisli balık tabakları, Atina ve Korinth dışında hemen hemen bütün antik kentlerde ele geçmesine karşın, Batı Anadolu ve adalarda bu tabakların taklitleri de üretilmiştir. Form olarak Atina üretimi balık tabakları ile hemen hemen benzer özellikler sergileyen bu tabakların, hamur ve firnis kalitesi farklılık göstermektedir. Attika üretimi balık tabağı ele geçmeyen Smyrna Agorası'nda bu tabakların taklitleri ile karşılaşılmıştır.

Smyrna Agorası'dan az sayıda ele geçen Attika taklidi balık tabakları içinde tüm olarak bulunmuş örnek olmamakla birlikte, ağız, kaide ve sosluğa ait parçalar ele

[229] Rotroff 1997, sf. 147, no. 709–733; Sparkes-Talcott 1970, sf. 147–148, no.1061–1076
[230] Sparkes-Talcott 1970, sf. 148
[231] Sparkes-Talcott 1970, sf. 148, no. 1061–1062
[232] Sparkes-Talcott 1970, sf. 148; Rotroff 1997, sf.147
[233] Rotroff-Oliver, sf. 23–24, no. 28–31, pl. 6
[234] Pulak, sf. 31–57; Rotroff-Oliver, sf. 29, no. 62, 99, pl. 11,17; Mitsopoulos-Leon sf. 495–524
[235] Edward, sf. 40

geçmiştir. Balık tabaklarına ilişkin üç ağız ile altı kaide ve sosluk parçası değerlendirmeye alınmıştır. Smyrna Agorası'nda Avlu sektöründen ele geçen malzemenin tabakadan ele geçmemesi nedeniyle, tarihlemede diğer merkezlerdeki benzer balık tabakları temel alınmıştır.

Ağız profillerini incelediğimiz üç örnek içinde, **63** nolu parçada ağızdan gövdeye oldukça keskin bir dönüş görülürken, diğer iki örnekte **(61** ve **62)** bu dönüşün daha yumuşak olduğu gözlemlenmektedir. Her üç örnekte de ağzın sarkan kısmı hafif dışbükey kavis yapmasına karşın, **63** ve **62** nolu örnekler, **61** nolu örneğe göre daha ince cidara sahiptir. Parçaların ağız çapları 19,2–24,4 cm, arasında değişmektedir. Ele geçen iki parça dışında **(55** ve **60)** bütün parçalar sığ gövdelidir. Çapları 7,2–11 cm arasında değişen altı kaide parçasında konik halka kaide görülmektedir. Sosluk çapları ise 4,5–5 cm arasında değişir. Tüm parçalarda görülen bir özellik ise, ağız kenarında ve sosluk çevresinde 1–3 mm arasında genişliğe sahip sığ yivdir.

İncelenen bütün parçalar, kırmızımsı sarı ile açık kırmızı tonları arasında değişen kil yapısına sahip ve mat siyah firnislidir. Gerek firnis ve gerekse de hamur yapıları, bu malzemelerin yerel üretim olduğunu açığa vurmaktadır. İ.Ö. 4. yüzyıl içinde ağız kenarında ve sosluk çevresindeki yivleri vurgulamak için yapıldığı düşünülen rezerve bant, Smyrna Agorası'nda ele geçen bütün örneklerde 1–1,5 cm değişen kalınlıkta görülür. Üç örnekte ise **(58, 59, 60),** sosluğu çevreleyen rezerve bandın dışında, rulet bezeme yer alır. Genel bir tarihleme ölçütü olarak kullanılmayan rulet bezeme, Atina örneklerinde görülmemesine karşın, Delos'ta[236] İ.Ö. 2. yüzyıl sonu–1. yüzyıl başına tarihlenen gri seramik bir balık tabağının sosluk çevresinde rozet bezeme ile birlikte karşımıza çıkmaktadır. Bu dekoratif bezeme, Gortina'da[237] ele geçen iki örnekte ise, iki farklı şekilde uygulanmıştır. İlk örnekte, iki yivi çevreleyen kısa çizgilerden oluşan rulet bezeme gözlemlenir, diğerinde ise yivleri çevreleyen "yaprak" rulet bezeme dikkati çeker. Gortina'daki bu örnekler, İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen balık

[236] Bruneau, D54, sf. 247–248
[237] Papadopoulos, sf. 179, no. 55, 56, fig. 176–178

tabaklarında bulunurken, Ephesos'ta[238] İ.Ö. geç 4. yüzyıl ve 3. yüzyıla tarihlenen balık tabaklarının sosluk çevresinde yer alır. Sardes'te[239] ise, İ.Ö. 3. yüzyıla ait balık tabaklarında yine sosluk çevresinde karşımıza çıkar. Smyrna Agorası'nda ele geçen örneklerde de sosluk çevresinde rulet bezeme bulunmaktadır.

Smyrna Agorası'nda değerlendirmeye alınan parçalar içinde, İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısına ve daha öncesine tarihlenebilecek balık tabağı ele geçmemiştir. Ele geçen en erken örnek, konik kaidesi, derin gövdesi, oturma düzlemindeki yiv ve kaide altındaki dışbükey kavis ile **55** nolu kaide parçasıdır. İçi ve dışı siyah firnisli olan bu kaidenin oturma düzleminde ve sosluk çevresinde birer rezerve bant yer alır. Önemli tarihleyici unsur olan kaide oturma düzlemindeki yiv, Atina Agorası'nda[240] İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen balık tabaklarında karşımıza çıkmaktadır. Daskyleion'da[241] ele geçen benzer örnekler, İ.Ö. 350–325 yıllarına tarihlenirken, Susan I. Rotroff, Atina'da[242] ele geçen bir örneği İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğine vermektedir. Yine Klazomenai,[243] Koroni,[244] Korinth,[245] Eretria[246] ve Ege Gübre[247] kazılarından ele geçen örnekler, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. erken 3. yüzyıla tarihlenir. Smyrna Agorası'nda ele geçen **55** nolu parça, konik kaidesi, kaide oturma düzleminde görülen yiv ve benzer örneklerden yola çıkılarak İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreğine verilebilir. Ayrıca, diğer merkezlerde ele geçen parlak siyah firnisli Attika üretimi balık tabaklarının aksine, **55** nolu balık tabağı parçası, kabın yüzeyine özensiz uygulanmış mat siyah firnisi ile yerel nitelik taşır.

56 nolu kaide parçası ise, konik kaidesi ve kaide oturma düzleminde yer alan yivle Korinth[248] balık tabaklarına benzemekle birlikte, gövde yapısıyla kısmen farklılık

[238] Mitsopoulos-Leon, sf. 495–524
[239] Rotroff-Oliver, sf. 29, no. 62, 99, pl. 11,17
[240] Sparkes-Talcott 1970, no. 1074, fig.10
[241] Coşkun 1999, no.148, şek. 44; Coşkun 2006, sf. 94, no. 40, fig. 3
[242] Rotroff 1983, sf. 269, no.10, fig. 6
[243] Polat, sf. 58, no. 78, şek.17
[244] Vanderpool 1962, sf. 35, no. 22, fig. 8
[245] Corinth 1972, sf. 27, no. 30, fig. 6, pl. 10
[246] Metzger 1984, sf. 204, 205, 228, no. I2,2, abb. 2
[247] Küçük, sf. 27, no. 47, 48
[248] Corinth 1972, sf. 27, no. 30, fig. 6, pl. 10; Corinth 1971, sf. 159–160, no. 37–38, fig. 4, pl. 26

gösterir. Korinth örneklerinde daha düz bir gövde izlenirken, söz konusu parçada içbükey kavis yapan gövde dikkat çeker. Korinth'te ele geçen benzer örnekler İ.Ö. 325-310 yılları arasına verilir. **56** nolu parça ise, en erken İ.Ö. 3. yüzyıl başında görülen içbükey kavisli gövdesi ve en geç İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreğine kadar izlenen oturma düzlemindeki yiv nedeniyle, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğine ait olmalıdır.

Eretria'da[249] ve Atina Agorası'nda,[250] İ.Ö. erken 3. yüzyılda, balık tabaklarının kaide oturma düzleminde görülen yiv kaybolur ve İ.Ö.3 yüzyıl ortasından sonra kaide oldukça daralır. Ancak, İ.Ö. geç 2. yüzyılda oturma düzlemi tekrar eğim kazanır ve kaide konikleşmeye başlar. Smyrna Agorası'ndan ele geçen **57** nolu balık tabağı parçasında da kaidenin oturma düzleminde yivin ortadan kalktığı ve eğim oluştuğu tespit edilmiştir, ancak kaide henüz konikleşmemiş ve daralmamıştır. Kaide oturma düzleminde yivin ortadan kalkmasından dolayı, en erken İ.Ö. 3. yüzyıl başına verilebilecek bu kaide parçası, halka kaidenin henüz daralmaması nedeniyle, İ.Ö. 3. yüzyıl ortasından daha geç olmamalıdır.

Halka kaideye sahip olan **58** nolu parçada, oturma zeminin tamamen düzleştiği dikkati çekerken, **59** nolu parçada kaidenin yükseldiği ve konikleştiği gözlemlenir. **59** nolu örnekte kaidenin yükselmesi ve konikleşmesi nedeniyle, olasılıkla **58** nolu parçadan biraz daha geçtir. İki örnek arasında farklılıklar gözlemlenmesine rağmen, her ikisinde de İ.Ö. 250 yılından sonra görülmeye başlayan dar kaideye rastlanmaması bu parçaların İ.Ö. 250 yılından daha geç olmadığını düşündürür. Bu düşünce, **59** nolu parça ile form ve bezeme olarak benzerlik gösteren Khios'tan[251] ele geçen bir örnek, İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısına, aynı özelliklere sahip Pergamon[252] ve Pire[253] örneğinin de İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenmesiyle desteklenir. Aynı zamanda, **58** ve **59** nolu örneklerde sosluk çevresinde yer alan rulet bezeme, yukarıda değinildiği gibi, Anadolu ve Delos örneklerinin tarihi ile de uyumsuz değildir.

[249] Metzger 1969, sf. 15, 46, no. 7, taf. 5
[250] Rotroff 1997, sf. 147
[251] Anderson 1954, sf. 132–133, 150–152, no. 191, fig. 17
[252] AvP XI, 2, sf. 64, no. 13, taf. 77
[253] Metzger 1971, sf. 49, 80, no. 36, abb.2

Değerlendirmeye alınan son kaide parçası olan **60** nolu örnekte oturma düzlemine doğru darlaşan konik kaide profili ile karşılaşılır. Hafif içbükey kavisli gövdenin yükseldiği ve kaide altının konikleştiği gözlemlenmektedir. Kaide formu ve bezeme şeması açısından bu örnek ile benzerlik gösteren Histria'dan ele geçen bir balık tabağı, İ.Ö. 3. yüzyıl ortasına tarihlenmiştir.[254] **60** nolu örneğimiz de, İ.Ö. 3. yüzyıldan itibaren görülen hafif içbükey kavisli gövdesi, İ.Ö. 250 yıllarından sonra görülen konik ve dar kaidesi, sosluk çevresindeki rulet bezemesiyle, İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısına ait olmalıdır.

Smyrna Agorası'nda, yalnızca ağız kısımları korunmuş üç balık tabağı ele geçmiştir. **61, 62, 63** nolu parçaların hepsinde ağzın sarkan kısmının dışbükey kavis yaptığı görülürken, diğerlerine göre ağızdan gövdeye daha keskin bir dönüşe sahip olan **63** nolu örnek, daha ince bir cidara, daha uzun bir ağza ve daha derin bir gövdeye sahiptir. **61** ve **62** nolu parçalar Korinth,[255] Atina Agorası[256] ve Bayraklı'dan[257] ele geçen benzer örnekler dikkate alınarak İ.Ö. geç 4. yüzyıl-erken 3. yüzyıla tarihlenir. Farklı özelliklerinden dolayı diğerlerinden biraz daha geç olduğu düşünülen **63** nolu parça ise Pergamon,[258] Koroni,[259] Sardes[260] ve Daskyleion'dan[261] ele geçen örnekler yardımıyla İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenir. Ele geçen bu üç ağız parçası, hem hamur ve hem de mat siyahtan yer yer kırmızıya değişen özensiz uygulanmış firnisi ile diğer merkezlerden farklı olarak yerel özellik gösterirler.

- ***Yerel üretim balık tabakları***

Smyrna Agorası'nda Attika taklidi balık tabaklarından farklı nitelik gösteren tabakları da ele geçmiştir. Tipik Attika üretimi balık tabağı sağlam, sarkık dudağa sahipken, bu tabaklarda sarkık ağız kaybolur. Ayrıca, ağız kenarında ve merkezde rezerve bir bant görülür. Form itibariyle Attika balık tabaklarından ayrılan bu tabaklar,

[254] Alexandrescu, sf. 91– 93, no. 609, fig. 15
[255] Edward, sf. 40–42, no.132, pl. 5–46
[256] Rotroff 1997, no. 714, fig.50
[257] Cook, sf. 152, no. 3, fig.10
[258] AvP XI, I, no. 16, taf. 64
[259] Vanderpool 1962, no. 22, fig. 8, taf. 21
[260] Rotroff-Oliver, sf.23, no. 24, pl. 6
[261] Bulut, sf. 54, no. 14, şek. 3b

rezerve bantları nedeniyle, S. Rotroff tarafından bantlı balık tabakları olarak isimlendirilir.[262] Ancak bazı merkezlerde "tabaklar" başlığı altında da değerlendirilir.[263] Smyrna Agorası'nda, tam profil veren örneklerin ele geçmemesi nedeniyle, bu malzemenin formu konusunda net bir şey söylemek mümkün değildir. Bu nedenle, benzer örneklerin daha çok balık tabakları başlığı altında değerlendirilmesi sebebiyle, bizim örneklerimiz de balık tabakları başlığı altında incelenecektir.

Atina Agorası'nda benzer balık tabaklarını ithal malzemeler arasında değerlendiren Rotroff, bu tabakların Batı Anadolu'da çok yaygın olduğunu söylemekle birlikte, özellikle Kyme kentinde çok sayıda ele geçtiğini belirtir.[264] Ayrıca Pergamon,[265] Ephesos,[266] Daskyleion,[267] Samos'ta[268] bu tabaklara rastlanır. Ancak, Batı Anadolu ve adalarda ele geçen malzeme çoğunlukla yayınlanmamıştır. Yayınlanan malzemelerin de, tipolojik bir sınıflandırılması oluşturulmamıştır. Bu nedenle bu balık tabaklarının form gelişimini şimdilik belirlemek mümkün değildir.

Smyrna Agorası'nda, bu gruba dahil edebileceğimiz dört adet ağız parçasının, tabakasız alandan ele geçmesi nedeniyle, malzemenin değerlendirilmesinde benzer örnekler dikkate alınacaktır. İncelenen bütün parçalar, açık kırmızı tondaki kil yapısına ve mat siyah firnise sahiptir. Form itibariyle yerel üretim olduğu düşünülen bu örneklerin gerek firnis ve gerekse de hamur yapıları, bu düşünceyi desteklemektedir. Bezeme şeması incelendiğinde ise, üç örnekte ağız kenarında rezerve bant görülürken, bir örnekte merkezde yer alan rezerve bant ile birlikte özensiz uygulanmış bir sıra rulet bezeme görülür.

Yerel örnekler içinde değerlendirmeye alınan **64** nolu parçada ağız, gövde ve kaide birlikte korunmasına karşın, kaide oturma düzlemi korunmamıştır. Konik daralan

[262] Rotroff 1997, sf. 416, no. 1718, fig. 102, pl. 136
[263] Özyiğit 1994, sf. 18, çiz. 8; AvP XI, I, no. 237, taf. 48, 65; Samos XIV, sf. 158, abb. 258 A,B
[264] Rotroff 1997, sf. 416, no. 1718, fig. 102, pl. 136
[265] AvP XI, I, no. 237, 147, 152, taf. 43, 48, 65, sf. 123–124; AvP XI,2, sf. 87–88, taf. 51,2
[266] Mitsopoulou-Leon, sf. 498
[267] Bulut, sf. 76
[268] Samos XIV, sf. 158, abb. 258 A,B

sığ bir gövdeye sahip **64** nolu parçada, Attika taklidi örneklerine göre, ağzın sarkıklığının azaldığı ve yumuşak bir ağız profile sahip olduğu görülür. Bu örnekte ağız kenarının iç yüzünde yiv görülmezken, dış yüzünde sığ bir yiv yer alır. İçi dışı mat siyah firnisli olan parçada, diğer örneklerden farklı olarak rezerve bant ağız kenarında değil, içte merkezde yer alır. Bu bandın çevresinde ise, özensizce uygulanmış rulet bezemesi görülür. Bu tabak ile **(64)** yakın özelliklere sahip Ege Gübre kazısından bir ağız parçası[269] ve Antandros'tan[270] tam ele geçmiş başka bir örnek erken Hellenistik döneme verilir. İzmir Şifa Hastanesi kazılarında ele geçen ve balık tabakları içinde değerlendirilen bir diğer örneğin,[271] hamur yapısı, firnis kalitesi ve ağız profili, **64** nolu parça ile çok yakın özellikler sergilemekle birlikte, **64** nolu örneğin dudak yapısı daha yuvarlak bir profile sahiptir. Şifa Hastanesi kazısında ele geçen bu örnek ise, benzer örnek yardımı ile İ.Ö. 3–2. yüzyıla verilir. Ephesos kazılarından ele geçen ve İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenen bir tabak,[272] form ve merkezde yer alan rulet bezemesiyle yakın özellikler gösterir. Pergamon'da[273] İ.Ö. 2. yüzyıla verilen bir örnek ise, ağzın iç kenarında yer alan yiv dışında **64** nolu parça ile benzerdir.

65 ve **66** nolu parçalarda ise sarkık ağzın tamamen ortadan kalktığı görülür. **65** nolu örnekte, ağzın iç ve dış kenarında sığ birer yiv görülmesine karşın, **66** nolu parçada sadece dış yüzde derin bir yiv yer alır. **65** nolu parçada sığ ve konik profil gösteren gövde, **66** nolu parçada hafif içbükey kavis yapar. Ele geçen bu iki örneğin bezeme anlayışına bakıldığında, ağzın iç kısmında kalın rezerve bir bant yer alırken, dış yüzleri tamamen siyah firnislidir. **65** nolu parça, Ege Gübre,[274] Antandros[275] ve Phokaia[276] kazılarından ele geçen örneklerle paralellik gösterirken, **66** nolu parçanın benzer örneğiyle Phokaia'da[277] karşılaşılır. **65** ve **66** nolu parçalar benzer örnekler yardımı ile

[269] Küçük, sf. 48, kat. no. 57, çiz. 20, lev. 4 (Bu örneğin yakın bir benzeri bulunamamasına karşın, birlikte ele geçen diğer balık tabaklarıyla firnis ve bezeme anlayışındaki uyumdan yola çıkılarak Erken Hellenistik döneme verilir.)
[270] Yağız, sf. 46, 85, fig. 13, lev. 12a (Mezar buluntuları yardımıyla tarihlenir.)
[271] Ersoy, sf. 10, no. 1, şek. 1
[272] FIE XIII 1/1, sf. 44–45, no. 95, taf. 6
[273] AvP XI, I, no. 237, taf. 48, 65
[274] Küçük, sf. 48, kat. no. 57, çiz. 20, lev. 4
[275] Yağız, sf. 46,85, fig. 13, lev. 12a
[276] Özyiğit 1995, sf. 18, çiz. 8
[277] A.g. e. sf. 18, çiz. 8

Erken Hellenistik döneme tarihlenirken, Smyrna Agorası'nda 2003 yılında yapılan kazılarda ele geçen benzer örnekler,[278] İ.Ö. 2. yüzyıla verilir. Ancak, G. Çelik tarafından benzer örnekler yardımı ile yapılan bu tarihlemede, verilen paralel örneklerin farklı nitelikler sergilediği görülür. Bu nedenle Ege Gübre, Antandros ve Phokaia kazılarında ele geçen örneklerin hem bizim malzememiz hem de Çelik'in değerlendirdiği malzeme ile daha yakın özellikler sergilemesi nedeniyle, her iki örnek de erken Hellenistik döneme ait olmalıdır.

67 nolu ağız parçası hafif sarkık ağza ve sığ bir gövdeye sahiptir. Ayrıca ağız, uç kısımda sivri bir profil yapar. Ağzın iç kenarında bir yiv yer alırken, dış kenarının profillendirildiği görülür. İçi ve dışı mat siyah firnisli olan bu örnekte, ağzın hem iç kenarında hem dış kenarında kalın rezerve bir bant yer alır. Erken Hellenistik döneme tarihlenen diğer örnekler **(64, 65, 66)** dikkate alındığında, benzer örneğine rastlayamadığımız **67** nolu örnek de Erken Hellenistik döneme ait olabilir.

Değerlendirme

Smyrna Agorası'nda Avlu 1, 2 ve 3 sektörlerinde tabakalanmanın olmamasından dolayı, balık tabaklarının tarihlendirilmesinde diğer merkezlerden ele geçen benzer örneklerden yararlanılmıştır. Smyrna balık tabaklarına genel olarak bakıldığında, İ.Ö. geç 4. yüzyıl-İ.Ö. 2. yüzyıl tarih aralığına ait olduğu görülür. Form açısından malzemenin tarihlendirilmesinde Korinth, Atina Agorası, Pergamon, Eretria, Koroni, Khios, Antandros, Klazomenai, Phokaia ve Daskyleion'dan ele geçen benzer örnekler etkili olmuştur.

Az sayıda ele geçen balık tabakları içinde, tam olarak ele geçmiş örnek olmamakla birlikte, ağız, kaide ve sosluğa ait 13 adet balık tabağı parçası değerlendirmeye alınmıştır. Diğer merkezlerde ele geçen balık tabağı örnekleri, ağız formu, gövde derinliği, sosluk genişliği ve kaide özellikleri ile birlikte değerlendirilerek bir sonuca varılmıştır. Smyrna Agorası'nda ele geçen örnekler arasında, hem kaide hem de ağız parçalarının bulunmasından dolayı tüm bu kıstaslar ve diğer merkezlerdeki

[278] Çelik, sf. 99–100, no. 140, 142, çiz. 52, lev. 25

benzer örnekler dikkate alınarak tarihlemesi gerçekleştirilmiştir. İncelenen parçaların form özelliklerine bakıldığında Smyrna Agorası'nda iki farklı tipte balık tabağı tespit edilmiştir. Ele geçen 13 örnek içinde, dokuz parçanın Attika taklidi balık tabakları olduğu belirlenirken, sarkık ağız profilini kaybetmiş dört örneğin, Batı Anadolu ve adalara özgü yerel üretim olduğu saptanmıştır.

Tez kapsamına alınan Attika taklidi parçalar arasında, İ.Ö. 4. yüzyılın ilk yarısına ve daha öncesine tarihlenebilecek balık tabağı ele geçmemiştir. En erken İ.Ö. 4. yüzyıl ikinci yarısına tarihlenen örneklerde, en önemli tarihleyici kıstas, konikleşen kaidenin oturma düzlemindeki yivdir. Ayrıca, kalın cidar, derin ve verev gövdesi bu tarihi destekler niteliktedir. Bununla birlikte, bu dönemde ağzın sarkan kısmı, dışbükey kavis yapar ve gövdeye geçişte keskin bir dönüş sergiler. İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğine kadar kaide oturma düzlemindeki yivin görülmeye devam etmesiyle birlikte, İ.Ö. 3. yüzyıl başından itibaren gövde içyüzünde içbükey bir kavis meydana gelir. Gövde daha fazla derinleşir, cidar incelir ve ağzın sarkan kısmı biraz daha uzar. Bu dönemden itibaren kaide oturma düzleminde eğim oluşur, ancak kaide henüz konikleşmez. İ.Ö. 3. yüzyılın ortasına doğru ise, oturma zemini düzleşen kaide yükselir ve konikleşir. İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısında ise konikleşen kaidenin oturma düzlemine doğru darlaştığı ve kaide çemberinin konikleştiği görülür.

Yerel üretim başlığı altında incelenen dört parçanın kaidelerinin ve sosluk bölümlerinin ele geçmemesi nedeniyle, tarihleyici kıstas olarak ağız profili alınmıştır. Attika taklidi balık tabaklarının aksine, ağız sarkıklığının hemen hemen ortadan kalktığı görülen bu balık tabakları benzer örnekler dikkate alınarak Erken Hellenistik döneme tarihlenir. Tek parça haricinde yumuşak bir ağız profiline sahip örneklerin, ağızlarının iç ve dış kısımlarında birer yiv görülür. Batı Anadolu'da yer alan birçok antik kentte ele geçen yerel üretim balık tabaklarının hala yayınlanmamış olması ile beraber, bazı merkezlerde yayınlanan malzemenin de sınıflandırılması yapılmamıştır. Bu nedenle formun tipolojik ve kronolojik gelişimi şimdilik tam olarak bilinmemektedir. Smyrna Agorası'nda ele geçen malzemenin dört parça ile sınırlı olması ve tabakasız bir alandan

ele geçmesi, Smyrna Agorası için tipolojik ve kronolojik bir sınıflandırmanın oluşturulmasını engeller.

Değerlendirmeye alınan dokuz adet Attika taklidi balık tabağı örneğinin hamur, firnis ve bezeme özellikleri incelendiğinde, örneklerin tamamı, kireç katkılı, 5 YR 7/6 kırmızımsı sarıdan, 2.5 YR 7/6 açık kırmızıya değişen hamurları ve 5 YR 2.5/N mat siyahtan, 2.5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyaha değişen kalitesiz firnisleriyle yerel özellikler göstermektedir. Ele geçen malzeme, form bakımından Kıta Yunanistan, adalar ve Anadolu'da çok sayıdaki antik kent ile benzerlik göstermesine rağmen, bezeme şeması açısından Anadolu ve adalarla yakın özellikler sergilemektedir. Bütün örneklerin ağız ve sosluk çevresinde yer alan rezerve bant, İ.Ö. 4. yüzyılda Atina örneklerinde nadiren görülürken, Khios, Pergamon, Delos, Ephesos, Gortina örneklerinde daha fazla karşımıza çıkar. Attika örneklerinde kullanılmayan, Anadolu ve adalarda ise farklı dönemlerde kullanılan rulet bezeme, Smyrna Agorası'nda İ.Ö. 3. yüzyıla ait balık tabaklarında sosluk çevresinde rezerve bant ile birlikte görülür.

Yerel üretim balık tabaklarının tamamında ise kireç katkı ile birlikte, 2.5 YR 7/6 açık kırmızı hamur rengi ile tek tip bir kil yapısı belirlenirken, firnis renginin 2.5 Y 2.5/1 siyah, Gley 1 2.5/N siyah, 2.5 Y 3/1, çok koyu gri, Gley 1 3/N çok koyu gri arasında değiştiği görülür. Bezeme şemasına bakıldığında ise bazı örneklerde ağız kenarında kalın rezerve bant görülürken, bazılarında merkezde rulet bezeme ile birlikte kalın rezerve bir bant yer alır. Bu balık tabaklarının sadece adalar ve Batı Anadolu'da saptanması, tabakların bölgeye özgü bir üretim olduğu göstermekte birlikte, Atina Agorası'nda ele geçmiş birkaç örneğin olması bu balık tabaklarının bölge dışına da ithal edildiğini gösterir.

b. Dik Ağızlı Tabaklar

Kısa ve neredeyse dik bir ağza sahip olan bu tabaklar, oldukça küçük halka kaideye sahiptirler. Kaide çapı, aşağı yukarı ağız çapının üçte biri oranındadır. Bu tabakların bazılarında düz oturma düzlemine sahip dışa açılan ayak görülürken, bazılarında profillendirilmiş kaide ve kaide oturma düzleminde yiv vardır. Bazı örnekler

sığ ve tabak gibiyken, bazıları derin ve kase gibidir. Gövde içinde bazen rulet bezeme yer alır. Doğu Akdeniz'de siyah firnisli örnekleri bilinmeyen bu tabakların gri örnekleri yaygındır. Ancak, İtalya'da siyah firnisli örnekleri çok popülerdir.[279] Bu tabaklar Doğu Sigillata A formuna da çok yakın özellikler gösterir.[280]

Smyrna agorasında bu grup içinde değerlendirebileceğimiz tek örnek **68** nolu parçadır. Kaidesi korunmamış örneğin ağız çapı 11,8 cm'dir. Hemem hemen dike yakın ağız profiline ve keskin açılı sığ gövdeye sahiptir. Mika ve kireç katkılı, 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı hamuru ve 5 YR 3/1 çok koyu griden, 10 R 4/4 soluk kırmızıya değişen firnisi ile yerel özellikler sergileyen bu tabağın birebir örneği bulunmamasına karşın, yakın profile sahip örnekleri Delos,[281] Atina Agorası,[282] Pergamon,[283] Avşar Kale,[284] Hama,[285] ve Samos'ta[286] ele geçmiştir. Benzer örnekleri ile karşılaştığımız kentlerde bu tür tabaklar geç Hellenistik döneme tarihlenir. **68** nolu parçanın birebir benzer örneği ile karşılaşmamamıza karşın, diğer kentlerde ele geçen örnekler dikkate alındığında bizim örneğimiz de geç Hellenistik döneme ait olmalıdır.

[279] Rotroff 1997, sf. 154–155
[280] Rotroff 1997, sf. 155, dip. not. 32; Hama III,2, sf. 8, no. 32, fig. 4, 5; Samaria-Sebaste III, sf. 312–314, form 1, no. 1–14, fig. 73
[281] Bruneau, sf. 246–247, 249, no. D 44, D 50, D 64, fig. 126, 127
[282] Rotroff 1997, no. 849, 1604 (İ.Ö. 110–86); Thompson 1934, E 151, fig. 110, 116
[283] Schäfer, sf. 34, C3, taf. 1 (Geç Hellenistik)
[284] Mitchell 1980, no. 147–161, 189, fig. 27–28 (Geç Hellenistik)
[285] Hama III,2 sf. 8, no. 32, fig. 4, 5 (Geç Hellenistik)
[286] Samos XIV, Z 125, C

III. KANTHAROSLAR

İçki kabı olarak erken dönemlerden itibaren[287] kullanılan kantharoslar, Arkaik, Klasik ve Hellenistik dönemler boyunca yaygın olarak görülür.[288] Siyah firnisli örnekleri İ.Ö. 6. yüzyılda gelişmeye başlayan kantharoslar, belirgin form farklılıkları nedeniyle, M.Ö. 6-5 yüzyıl, M.Ö. 4. yüzyıl (klasik kantharos) ve Hellenistik kantharoslar olmak üzere üç ana dönemsel grup altında incelenmektedir.[289]

Kendi içinde çok fazla çeşitlilik gösteren kantharoslar, erken Hellenistik içine kadar devam eden cup-kantharos, calyx-cup, bowl-kantharos gibi içki kapları ile yakın ilişki içindedir. Erken Klasik dönem kantharoslarından farklı olarak, İ.Ö. 4. yüzyıl ikinci çeyreğinde tekrar biçimlenmeye başlayan kantharos formu, bu dönemde cup-kantharosların farklı bir grubu olarak üretilir.[290] İ.Ö. 4. yüzyıl kantharoslarında, kalınlaştırılmış ağız kenarlı ve düz ağız kenarlı olmak üzere iki tip ağız profili görülür. Olynthos'ta çok sayıda ele geçen kalınlaştırılmış ağız kenarlı örnek, erken dönemlerde çok yaygın kullanılmasına karşın, erken Hellenistik dönemde düz ağız kenarlı örnekler çok daha popüler olmuştur.[291] Her iki grup kantharos da, cup-kantharoslar kadar erken bir dönemde (İ.Ö. erken 4. yy) üretilmeye başlamasına karşın, düz ağız kenarlı kantharosların üretiminin İ.Ö. 350 yılından sonra arttığı görülür.[292]

Ağız profilleri dışında çok fazla farklılık göstermeyen kalınlaştırılmış ve düz ağız kenarlı kantharosların form gelişimi, İ.Ö. 4. yüzyıl içinde paralel olarak devam eder.[293] Her iki form da kalıp yapımı konik kaideye sahiptir. Merkezinde meme başı şeklinde çıkıntı bulunan kaide altı, erken örneklerde (İ.Ö. 375–300) genellikle içbükey kavislidir.[294] İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde hem içbükey kavisli hem de konik profilli

[287] Young, sf. 41
[288] Özdemir, sf. 31; Coşkun 1999, sf. 29
[289] Sparkes-Talcott 1970, sf. 113–124; Rotroff 1997, sf. 83–92, 97–105
[290] Rotroff 1997, sf. 83
[291] Robinson 1933, no. 501–532, pl. 148–150; Robinson 1950, sf. 274–294, no. 499–528; Samaria-Sebaste III, sf. 241
[292] Rotroff 1997, sf. 84; Sparkes-Talcott 1970, sf. 122
[293] Rotroff 1997, sf. 85
[294] Sparkes-Talcott 1970, sf. 122

örnekler görülürken, İ.Ö. 275 ve sonrasında kaide altı konik profillidir.[295] Kaide oturma düzlemi genellikle, içeriye doğru hafifçe eğimli, düz yapıda olup, kazıma bir yive sahiptir. İ.Ö. 375–325 yılları arasında gövde, direk olarak kaide üzerine otururken, İ. Ö. 325 sonrasında kaide ile gövde arasında içbükey kavisli silindirik bir ayak oluşur. İ. Ö. 325–300 civarında kısa ve silindirik forma sahip olan bu ayak, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde uzamaya başlar.

İ.Ö. 4. yüzyıl içinde 6–12 cm arasında yüksekliğe sahip olan kantharosların, gövde çaplarının da benzer ölçüde olması, forma kare şeklinde bir görünüm kazandırır. Bu dönemde, dışbükey kavisli olan gövde basık ve yuvarlatılmış, içbükey kavisli olan boyun ise, neredeyse dikey ve hemen hemen gövde ile aynı yüksekliktedir. Erken örneklerde görülen geniş ve kısa gövdenin,[296] İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde uzamaya başladığı, daha ince ve uzun bir forma sahip olduğu gözlemlenir. Artık gövde keskin profil sergilerken, gövdeden daha uzun olan boyun dışa doğru hafif bir eğim yapar. Bu dönemden itibaren cidar kalınlığının inceldiği tespit edilen kantharosların,[297] İ.Ö. 275 civarında daha büyük boyutlu örnekleri (13–15 cm) yaygınlaşmaya başlar. İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinde ise, gövdenin cidar kalınlığının arttığı görülür. Bazı örneklerde ise, kulbun hemen altında ve gövde-kaide birleşiminde kazıma bir yiv yer alırken, bazı örneklerde gövde dikey yivlere sahiptir. Daha çok kalın ağız kenarlı kantharoslarda görülen bu yivler, gövde altında yer alan yatay bir yiv ile sınırlandırılır.

İ.Ö. geç 5 yüzyıl cup-skyphos formundan gelişen yüksek ince kulpların yerini, İ.Ö. 4. yüzyılda kalın ve sağlam kulplar alır. Gövdenin en geniş yerinden çıkıp, ağız kenarına birleşen ve hemem hemen kare şeklinde olan dikey kulplar, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinde gövdenin yükselmesine bağlı olarak yükselir.[298] İ.Ö. 4. yüzyıl boyunca kulplar üzerinde görülen mahmuzlar, İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci çeyreğinde küçük ve sivri forma sahip olmakla birlikte, yukarı doğru hafif bir eğim yapar. İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreğinde ise, yukarı doğru eğim yapmaya devam eden mahmuzların uç kısmının

[295] Rotroff 1997, sf. 83; Edward, sf. 76
[296] Rotroff 1983, sf. 264
[297] Edward, sf. 76
[298] Rotroff 1997, sf. 84; Sparkes-Talcott 1970, sf. 122

kütleştiği görülür. İ.Ö. 325 civarında ise, hala ağızdan yüksek olan mahmuz uzar ve uç kısma doğru genişleyerek, sivriliğini kaybeder. İ.Ö. 4. yüzyıl son çeyreğinde ise genellikle, neredeyse yatay olan mahmuzların uç kısımları düz ya da yuvarlatılmış olan örnekleri karşımıza çıkar. İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreğinde ağız kenarından açıyla yükselen ve açılan mahmuzlar, İ.Ö. 3. yüzyıl içinde oldukça yaygınlaşır.[299]

İ.Ö. 4. yüzyıla ait örneklerde (İ.Ö. 350–325) rulet ve palmet bezemenin yanı sıra, ek boya ile bezenmiş örneklerle de karşılaşılır. Bu bezeme anlayışının İ.Ö. 4. yüzyılın sonunda ve İ.Ö. 3. yüzyıl içinde oldukça yaygınlaştığı görülür. Hellenistik dönem içinde ise batı yamacı bezeme stili, bu kaplarlarda yaygınlaşır. İçi ve dışı siyah firnisli örneklerde kaide oturma düzleminin rezerve bırakıldığı ya da pembe astar ile boyandığı görülür. Korinth örneklerinde ise, kaide ve gövde arasında yer alan ayak kısmının rezerve bırakıldığı ya da pembe astar uygulandığı görülür.[300]

İ.Ö. 3. yüzyıldan itibaren ise, kantharos formunda ciddi bir değişim göze çarpar. Thompson, formdaki bu değişimi Boiotia kökenli İ.Ö. geç 5. yüzyıldan İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına kadar üretilen Thebes Kabeiric kantharoslarına bağlamaktadır.[301] Thompson'a göre;[302] İ.Ö. 335 yılında İskender'in Boiotia yıkımından sonra birçok Thebesli öldürülmüş ya da köleleştirilmiştir. Bazıları ise bu saldırıdan kaçmış ve başka bir kente göç etmiştir. Antik kaynaklardan da öğrenildiğine göre,[303] Atina'ya mülteci olarak gelen Thebes halkının bir bölümü buraya yerleşmiş ve kendi geleneklerini devam ettirerek Atina seramik sanatını etkilemişlerdir. Küçük boyutlu ve adak amaçlı kullanıldığı düşünülen Kabeiric etkili kantharosların, Atina Agorası'nda bu tarihten önceye ait tabakalarda ele geçmemesi, şimdilik bu düşünceyi doğrular niteliktedir.

İ.Ö. 3 yüzyıldan itibaren standart içki kapları arasında yer alan Hellenistik kantharosların en dikkat çekici özelliği, düz bir boyna sahip olmalarıdır.[304] 13–7 cm

[299] Rotroff 1997, sf. 84; Sparkes-Talcott 1970, sf. 117, 122; Edward, sf. 74–88, pl. 52–53; Özdemir, sf. 31
[300] Edward, sf. 75, 76
[301] Rotroff 1997, sf. 97, 98; Samaria-Sebatia III, sf. 236; Braun, taf. 9–21
[302] Thompson 1934, sf. 444–445
[303] Pausanias, IX, 25.10
[304] Edward, sf. 77; Rotroff 1997, sf. 97–100

ağız çapına sahip kantharoslar, İ.Ö. 3. yüzyıl başında dış yüzü profillendirilmiş halka kaideli[305] ve hafif içbükey kavisli, derin gövdelidirler. Ayrıca, bazı örneklerde oturma düzleminde ve kaide-gövde birleşiminde kazıma yiv yer alır. İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinin sonuna doğru, gövdede keskin bir açı oluşmaya[306] ve sarmaşık yapraklı şerit kulplar görülmeye başlar. İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreği sonu ile ikinci çeyreğinde kulplar üzerinde mahmuzların yanı sıra, kabartma masklar da karşımıza çıkar. Kulplar arasında, yivlerle sınırlandırılan bezeme alanında, siyah firnis üzerine ek boya ile yapılmış sarmaşık, mersin ya da zeytin dalı gerdanlık görülür. İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğinin sonuna doğru sarmaşık yapraklarının yerini, zeytin yaprakları alır.[307]

İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğine ait kantharoslarda,[308] boyun ile gövdeyi yalnızca bir açı ayırmaya başlar.[309] Erken örneklerinde çok belirgin olmayan bu açı, bir yivle de vurgulanır. İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinde dışbükey kavisli alçak gövdeye ve içbükey kavisli boyna sahip olan kantharoslar, genel olarak bodur formludurlar. Bu kantharosların kaide-gövde birleşiminde ve oturma düzleminde yiv görülmekle beraber, bazı örneklerde kaide-gövde birleşimi plastik ince bir şeritle vurgulanır. Kulplarda genellikle sarmaşık yaprağı yer almasına karşın, bazen mask ya da insan yüzü de kullanılır. Erken safhalarında siyah firnisli örnekleri görülürken, ortaya çıkışlarından kısa bir zaman sonra (İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci çeyreği) batı yamacı stilinde bezenmiş kantharoslar görülmeye başlar. İ.Ö. 250 yılından sonra gövde derinleşir ve gövde ile boynu ayıran açı, daha belirgin olur. Bu örneklerde bezeme olarak yunus figürlerine de rastlanır. İ.Ö. 3. yüzyılın üçüncü çeyreğinde ise, kantharos daha ince ve uzun bir forma sahiptir (15 cm ve üzeri). Oldukça derin gövde ve içbükey kavisli boyun birleşiminde görülen açı, dışbükey kavise dönüşür. Firnisli olan kaide oturma düzlemi, yivsiz ve hafif eğimlidir. Bu dönemde kulplar üzerinde sarmaşık yaprakları görülmeye devam eder.

[305] Edward, sf. 77
[306] Rudolph, sf. 219
[307] Rotroff 1997, sf. 99; Edward, sf. 74–75
[308] Rotroff 1991, sf. 82
[309] Ancak Korinth örnekleri arasında İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna tarihlenen açı yapan örnekler ele geçmiştir. Edward, sf. 83

Batı yamacı stilinde bezenen kantharoslar, yüksek karınlı, halka kaideli, makara şeklindeki plastik eklentili dikey şerit kulplara sahiptir. Batı yamacı stilinde çok kullanılan bu kaplar, D. Behr tarafından Pergamon buluntuları dikkate alınarak üç safhaya ayrılır. İlk safhada form, "S" profile sahiptir. Bu formda boyun içbükey kavisli, gövde ise dışbükey kavislidir. Bu ilk dönem, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısından İ.Ö.3. yüzyıl sonuna kadar devam eder. İkinci safhada gövde "S" profilini kaybetmemekle birlikte, izdüşümü noktası yukarıya doğru kayar. Buna bağlı olarak boyun kısalır, gövde şişkinleşir. Halka kaide yükselir ve ağız dışa doğru daha belirgin bir şekilde döner. İkinci safha, İ.Ö. 3. yüzyıl sonundan, İ.Ö. 1. yüzyıl ikinci çeyreğinin sonuna kadar devam eder. Üçüncü safhada ise, gövde iyice şişkinleşir, kulplar yükselir. İ.Ö. geç 2. yüzyılda başlayan bu safha, ikinci safha ile birlikte İ.Ö. 1. yüzyıl ortasına kadar devam eder.[310]

Kullanıldığı dönemler içinde oldukça farklı form özellikleri gösteren kantharoslar, ele geçtiği merkezlerde gövde, kulp ve ağız profillerine göre farklı gruplar altında incelenmiştir.[311] Atina Agorası'nda çok sayıda ele geçen kantharosları, İ.Ö. 6–5 yüzyıl ve İ.Ö. 4. yüzyıl formları olarak iki ana başlık altında toplayan B.A. Sparkes-L. Talcott, her iki grup kendi içinde ağız ve kulp tiplerine göre alt gruplara ayırmıştır; kalın ağız kenarlı, düz ağızlı, tek kulplu, özel kulplu ve kadehler.[312] Sparkes-Talcott, İ.Ö. 4. yüzyıla ait örnekleri tek bir isim altında değerlendirmemesine karşın, S. Rotroff,[313] İ.Ö. 4. yüzyıl örneklerini Klasik kantharoslar başlığı altında, Hellenistik döneme ait örnekleri ise, Hellenistik kantharoslar başlığı altında inceler. İ.Ö. 4. yüzyıl ikinci çeyreğinde biçimlenmeye başlayan klasik kantharosları kalın ağız kenarlı ve düz ağızlı örnekler olarak iki grubu ayırır. Ağız profilleri dışında form gelişimleri paralel giden her iki grup da, İ.Ö. 3. yüzyılın başında yerini Hellenistik kantharoslara bırakır. S. Rotroff, Klasik kantharosları ağız profillerine göre gruplandırmasına karşın, Hellenistik kantharosları gövde profillerine göre gruplara ayırmış ve her grupta, çaplarına göre yeni

[310] Behr, sf. 111–125, abb. 1–6; Rotroff 2002, sf. 97–115; Thompson 1934, sf. 438–447; Rotroff 1991, sf. 59–102; Dereboylu, sf. 61–94; Berlin, sf. 89, pl. 2–3; Samaria-Sebaste III, sf. 236–239, fig. 44
[311] Rotroff 1997, sf. 83–92, 97–105; Sparkes-Talcott 1970, sf. 113–124; Edward, 62–88; Robinson 1950, sf. 274–294
[312] Sparkes-Talcott 1970, sf. 113–124
[313] Rotroff 1997, sf. 83–92, 97–105

bir sınıflandırmaya gitmiştir. İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreğinde görülmeye başlayan düz gövdeli örneklerin yerini, İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinde keskin açılı gövdeye sahip örnekler alır. İ.Ö. 220 civarında son bulan bu form ile aynı dönemde torba gövdeli ve profillendirilmiş ağızlı örnekler de görülür. İ.Ö. 2. yüzyılın başında ise torba formlu kantharoslar ağırlık kazanır. İ.Ö. 4. yüzyıl içinde siyah firnisli, rulet ve palmet bezemeli örnekleri ele geçen kantharoslar, İ.Ö. 4. yüzyıl sonunda ve Hellenistik dönemde batı yamacı stilinde bezenmeye başlar.

Derin içki kapları arasında değerlendirilen Korinth kantharosları ise, E.G. Edwars tarafından gövde profillerine göre, altı gruba ayrılır. İlk grubu oluşturan tek kavisli kantharoslar[314] gövdenin kesintisiz dışbükey kavis yapmasından dolayı bu ismi alır. Halka kaideli formun erken örneklerinde kısa bir ayak görülürken, geç örneklerinde bu ayak daha belirginleşir. İ.Ö. 325–250 yılları arasında görülen bu formun şerit kulplarında, Herakles düğümü görülür. Kulplar arasında yivlerle sınırlandırılan bezeme alanında ek boya ile yapılmış bitkisel bezeme ve gerdanlık yer alır. Olynthos'ta benzer örnekleri ele geçmeyen formun, Attika örnekleri ile aynı kökenden geldiği düşünülür.[315] İkinci grubu oluşturan ve tek kavisli kantharoslar ile hemem hemen aynı dönemde üretilen (İ.Ö. 330–225) "Kyma" kantharoslar,[316] gövde profilinin Kyma Reversa'ya[317] benzemesi nedeniyle bu isimle anılır. Erken örneklerde görülen halka kaidenin sonraki dönemlerde konikleştiği ve bir ayak oluştuğu görülür. Düz oturma düzleminde yiv yer almayan bu kantharoslar, dışbükey kavisli gövdeye ve içbükey kavisli boyna sahiptir. Şerit kulpların üzerinde bant şeklinde bir destek vardır. Bu formun yabancı bir üretimin Korinth taklidi olduğu, ancak kesinlikle Attika olmadığı belirtilir.[318] Akrokorinth'ten ele geçtiği için bu isimle anılan üçüncü grup kantharoslar,[319] İ.Ö. 330 ile 3. yüzyıl ilk çeyreğinde görülür. Alt yüzü konik profilli yüksek kaidenin oturma düzlemi düz ve yivsizdir. Diğer gruplarda olduğu gibi gövde ile kaide arasında bir ayak vardır. Dışa

[314] Edward, sf. 74–76; Pemberton 1989, sf. 35–36
[315] Thompson 1934, sf. 321; Edward, sf. 5
[316] Edward sf. 76–82; Pemberton 1989, sf. 35–36
[317] Antik mimarlıkta kullanılan, kesitinde üst bölümü dışbükey, alt bölümü içbükey görülen çift silme motifi. S. Saltuk, sf. 108
[318] Edward, sf. 76
[319] A.g.e. sf. 82–83

dönük ağız, neredeyse dik bir profile sahip boyuna keskin bir açıyla birleşir. Dördüncü grubu oluşturan kantharoslar,[320] boyun ve gövde arasında bir açı oluşturması nedeniyle eklemli kantharos ismiyle anılır,[321] Atina Agorasında ele geçen "Angular" kantharos formu[322] ile benzerlik gösteren bu form, İ.Ö. 325 ile 3. yüzyıl üçüncü çeyreği arasında varlığını devam ettirir. Halka kaideli bu örnekler şerit kulpludur. Beşinci grup ise, Korinth yakınlarında Hexamilia kentinde ele geçtiği için bu ismi alır.[323] İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci çeyreğinden İ.Ö. 3. yüzyıl son çeyreğine kadar varlığını devam ettiren form, halka kaide, dışbükey kavisli gövdeli, ağızdan gövdeye doğru kalınlaşan cidarlı düz boyuna sahip ve dikey şerit kulpludur. Daldırma tekniğinde firnislenmiş kabın kaidesi ve gövde altı firnissizdir. Son grubu ise, gövde üzerinde yer alan kabartma diken bezemesinden alan "dikenli" kantharoslardır.[324] İ.Ö. 150 civarında görülen bu form, konik kaideli, derin gövdeli, uzun içbükey kavisli boyunlu ve dışa dönük ağızlıdır.

Olynthos örnekleri ise, D.M. Robinson tarafından üç ana grup altında toplanmıştır.[325] Birinci grubu oluşturan açık kulplu örnekler,[326] kendi içinde dokuz alt gruba ayrılır.[327] İkinci grubu oluşturan halka kulplu örnekler,[328] üç alt başlık altında toplanır.[329] Son grup olan yivli gövdeye sahip olan kantharoslar tek bir başlık altında değerlendirilmiş olup, örnekler içinde açık kulplu ve halka kulplu parçalar birlikte yer alır. Birinci grubu oluşturan açık kulplu kantharoslarda, gövdenin en geniş yerinden çıkıp ağzın üstüne yükselen dikey kulplar, içe eğim yapmasına karşın ağız kenarına birleşmez. En erken örnekleri İ.Ö. 5. yüzyılın ikinci çeyreğinde görülen bu kantharosların geç örnekleri, İ.Ö. 3. yüzyıl başında varlığı devam ettirir. İkinci grubu oluşturan halka kulplu örneklerde, gövdenin en geniş yerinden çıkan kulp ağız kenarına

[320] Edward, sf. 83–86; Pemberton 1989, sf. 36
[321] Rudolph, sf. 219
[322] Rotroff 1997, sf 100–103
[323] Edward, sf. 86; Rudolph, sf. 219; Pemberton 1985, sf. 282–283
[324] Edward, sf. 87
[325] Robinson 1950, sf. 274–294
[326] Rotroff, Sparkes ve Talcott tarafından Atina agorasında ele geçen benzer örnekler cup-kantharos olarak isimlendirilir. Sparkes-Talcott 1970, sf. 118–121; Rotroff 1997, sf. 85–91
[327] Robinson 1950, sf. 274–280, 283
[328] Rotroff, Sparkes ve Talcott tarafından Atina agorasında ele geçen benzer örnekler kalın ağız kenarlı ve düz ağız kenarlı kantharos olarak isimlendirilir. Sparkes-Talcott 1970, sf. 122–124; Rotroff 1997, sf. 83–85
[329] Robinson 1950, sf. 280–282, 288

birleşir ve kulplar üzerinde mahmuz yer alır. Bu grubun örnekleri İ.Ö. 4. yüzyıl içinde görülür. Son grubu oluşturan yivli gövdeye sahip kantharosların açık kulplu örnekleri ve mahmuzlu halka kulplu örnekleri birlikte görülür. Bu grup ise, İ.Ö. 4. yüzyıl birinci ve ikinci çeyreğinde görülür.

Hemem hemen bütün antik kentlerde ele geçen kantharoslar,[330] Smyrna Agorası'nda 19 örnekle temsil edilmektedir. Bu örneklerin 12 tanesi kaide, beş tanesi ağız, iki tanesi ise gövde parçasından oluşur. Kaide parçalarının büyük kısmının tam olarak ele geçmesinden dolayı kaide çapları belirlenirken, ağız parçalarının çap vermeyecek kadar küçük korunması nedeniyle ağız çapları net olarak belirlenememiştir. 7,4–4,5 cm arasında değişen çaplara sahip kaide parçalarından dokuz tanesi, konik profilli olmakla birlikte **(69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77)**, üç örnekte **(75, 76, 77)** belirgin bir ayak oluştuğu görülür. Diğer üç örnek ise **(78, 79, 80),** dış yüzü profillendirilmiş halka kaideye sahiptir. Halka kaideli örneklerin hepsinin oturma düzleminde bir eğimin oluştuğu görülürken, konik profilli kaideler içinde üç örnekte **(70, 75, 76)** oturma düzleminde bir eğim meydana gelir. **69** nolu parçada ise, eğimle birlikte oturma düzleminde ince bir yiv yer alır. Konik kaideli yedi örnekte **(71, 72, 73, 74, 75, 76, 77)** kaide altının konik profil yaptığı izlenirken, iki örnekte **(69, 70),** kaide altının içbükey bir kavis oluşturduğu belirlenir. Ele geçen ağız parçalarının tamamı düz ağız kenarlı örneklerden oluşur. Dört örnekte **(82, 83, 84, 85),** hafif dışa dönük ağız profili ile karşılaşılır. **81** nolu örnekte ise, düz bir ağız profili görülmekle beraber, ağız kenarında mahmuz yer alır. Ele geçen gövde parçalarından **86** nolu örnek yivli bir alt gövdeye ait, **87** nolu parça ise gövde-kaide birleşimine aittir.

Değerlendirme kapsamına alınan kantharos örneklerin tamamında kireç katkı tespit edilmekle beraber, dört örnekte **(72, 73, 74, 80)** mikayla da karşılaşılmıştır. Parçaların hamur renkleri incelendiğinde açık kırmızı ve kırmızımsı sarı tonlarının yoğunlukta olduğu bir renk skalası tespit edilmekle birlikte, pembe ve açık kahverengi kile sahip örnekler de görülmüştür. Ayrıca, üç örnekte gri tonlar tespit edilmiştir. Pişmeden dolayı oluşmuş renk farkları dışında hemem hemen sabit bir hamur rengi

[330] Gürsoy, sf. 24–27; Civelek 2006, sf. 190; Behr, sf. 111–126*;* Coşkun 2006, sf. 86–89

belirlenen örneklerde, firnis oldukça değişkenlik gösterir. Söz konusu örneklerde, siyah tonlar ağırlıkta olmasına karşın, kahverengi, kırmızı ve gri tonları da yoğun olarak görülür. Örneklerin hiçbirinde baskı bezeme ile karşılaşılmazken, tek örnekte **(81)** çok az beyaz ek boya korunmuştur.

Smyrna Agorası'nda ele geçen kantharosların, stratigrafik açıdan değerlendirilebilecek bir alandan ele geçmemiş olması, malzemenin değerlendirmesinde, diğer merkezlerden ele geçen benzer örnekleri temel alınmasını zorunlu kılmaktadır. Atina, Korinth ve Olynthos'ta formun daha iyi değerlendirilebilmesi ve anlaşılabilmesi amacıyla ele geçen örneklerin gövde, ağız ve kulp yapılarına göre sınıflandırıldığı görülür. Buna karşın, bu gruplamalar içinde, gövde profillerinin birlik göstermesine rağmen, kaideler için özel bir sınıflandırma yapılmadığı ve kaidelerin gruplar içinde bile çeşitlilik gösterdiği anlaşılmıştır. Ancak, Smyrna Agorası örneklerinde benzer bir sınıflandırmayı yapmamızı sağlayacak gövde ve kulp parçalarının ele geçmemiş olması, sadece kaide ve ağız parçalarının ele geçmiş olması, Smyrna Agorası örnekleri için farklı bir sınıflandırma yapmayı zorunlu kılmaktadır. Bu doğrultuda Smyrna Agorası kantharosları üç grup altında incelenecektir; yüksek kaideli kantharoslar, alçak halka kaideli kantharoslar ve düz ağız kenarlı kantharoslar.

1. Grup: Yüksek Kaideli Kantharoslar

Değerlendirmeye alınan kantharoslar içinde en büyük grubu yüksek kaideli kantharoslar oluşturur. 4,5–6 cm arasında değişen çaplara sahip örnekler içinde, altı parçada **(69, 70, 71, 72, 73, 74)** kaideden gövdeye direk geçiş yapılırken, üç örnekte **(75, 76, 77)** belirgin bir ayak göze çarpar. **69** nolu kalın cidarlı kaide parçasında ise, hafif eğimli oturma düzleminde ince bir yiv yer alır. Dış yüzü profillendirilmiş bu kaide parçasının, kaide-gövde geçişinde ince plastik bir şerit korunmuştur. Kaide altı ise henüz içbükey kavislidir. **69** nolu parça ile en yakın profile sahip Metropolis örneği,[331] B. Gürler tarafından İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir. Ancak, Metropolis örneği tam bir profile sahip olmasına karşın, tarihlemede kabın ağız, gövde ve kaidesi farklı farklı değerlendirmeye alınmış ve her bir öğe için farklı tarihler belirlenmiştir. Formun

[331] Gürler 1994, sf. 18, no. 28, çiz. 8, lev. 2

tamamı dikkate alındığında tek kavisli kantharoslar grubuna giren bu örnek, İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısından daha geç olmamalıdır. İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısı ile İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısına tarihlenen Eretria'dan[332] ele geçen benzer bir örnek de, bu tarihi destekler niteliktedir. Bizim örneğimiz (**69**), Eretria ve Metropolis'te ele geçen kantharoslarla benzerlik göstermekle birlikte, parçanın kaide altında, İ.Ö. 4. yüzyıl boyunca görülen içbükey kavisin hala görülüyor olması ve İ.Ö. 300 yılından sonra görülmeye başlayan konik profilli kaide altının henüz oluşmaması nedeniyle, İ.Ö. 300 yılından daha geç bir döneme ait olmamalıdır.

70 nolu parçada kaide altının hala içbükey kavisli olmasına karşın, kaide cidarının inceldiği, kaidenin konikleştiği ve kaide oturma düzleminde eğim oluştuğu görülür. Ancak, henüz kaideden gövdeye geçişte ayak oluşmamıştır. Bu parça ile yakın özellikler gösteren Eretria örneği,[333] İ.Ö. 4. yüzyıl ikinci yarısı-erken 3. yüzyıla tarihlenir. Ancak, bizim örneğimizde direk olarak kaideden gövdeye geçilmesi ve henüz bir ayak oluşmaması nedeniyle İ.Ö. 4. yüzyıl son çeyreğinden daha geç olmamalıdır. **71** nolu örnekte ise, kaideden gövdeye geçişte henüz bir ayak görülmemesine karşın, kaide altının konikleştiği ve plastik bir şerit oluştuğu görülür. Oturma zemini ise düzleşir. İ.Ö. 4–3 yüzyıla ait bir tabakadan ele geçen Eretria'dan[334] benzer bir örnek, Korinth[335] örneği dikkate alınarak İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına tarihlenir. Tam olarak ele geçmiş olan Korinth örneği, kısa bir ayağa sahip olması ve batı yamacı stilinde bezemeye sahip olması nedeniyle bu tarihe verilir. Ancak, Eretria ve bizim örneğimizde böyle bir ayak oluşmaması ve gövde profilinin ele geçmemesi sonucunda kaide profilinden yola çıkılarak, hem Eretria örneği hem de bizim örneğimiz, İ.Ö. 4. yüzyıl sonundan daha geç olmamalıdır.

Ele geçen diğer üç örnekte **(72, 73, 74)** kaidenin dış yüzü konik profil sergilemekle birlikte, kaide altının da konikleştiği ve kaide oturma düzleminin daraldığı görülür. Ancak gövdeden kaideye geçişte hala bir ayak oluşmamıştır. Diğer iki örneğe

[332] Metzger 1998, no.531, abb. 256
[333] Metzger 1998, sf. 176, no. 240, abb. 233
[334] Metzger 1998, sf. 196, no.419, abb. 244
[335] Edward, sf. 78–79, no. 408, pl. 15, 52

göre daha alçak kaideli olan **72** nolu parçanın benzer örneklerine, Tigani,[336] Phokaia[337] ve Eretria'da[338] rastlanırken**, 73** ve **74** örneklerin en yakın örneği sadece Eretria'da[339] ele geçer. İ.Ö. 4. yüzyıl boyunca görülen içbükey kavisin kaybolmasıyla birlikte, henüz kaide-gövde geçişinde bir ayağın oluşmamış olması, bu örneklerin İ.Ö. 4. yüzyıl sonunu ait olduğunu gösterir. Ele geçen benzer örnekler de bu tarihi destekler.

75, 76 ve **77** nolu örneklerde artık belirgin bir ayağın oluşmaya başladığı görülür. Bu örnekler içinde **75** nolu parçanın oturma düzleminde geniş bir yiv ve konik kaide altında olasılıkla yapım hatasından kaynaklanan gelişigüzel iki yiv görülür. Ayak, hafif içbükey bir kavisle yükselir. Ayağın tamamının korunmaması nedeniyle ayak yüksekliği net olarak belirlenememektedir. Çok sayıda antik kentte benzer örnekleri ile karşılaşılan bu parçanın en yakın örneği, Atina Agorası'nda ele geçer.[340] S. Rotroff tarafından İ.Ö. 275 yılına tarihlenen bu örnek, parlak siyah firnisi dışında **75** nolu parça ile benzerlik gösterir. Batı yamacı sitilinde bezenmiş başka bir örneği ise,[341] yine yakın bir tarih olan İ.Ö. 275–265 yıllarına tarihler. Samaria'da[342] ele geçen benzer örnekler ise, İ.Ö. geç 4. yüzyıl-erken 3. yüzyıl arasına tarihlenir. Kaide altındaki konik profil ve ayağın oluşması, bu örneği en erken İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna tarihlerken, ayağın yüksekliğinin belirlenememesine karşın, benzer örnekler dikkate alınarak, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk yarısından daha geç olmadığı söylenebilir. **76** nolu parça kaide oturma düzleminde görülen eğim dışında, **75** nolu parça ile benzer özellikler sergiler. Ayrıca, bu kaidenin dış yüzünde rezerve bir bant yer alır. Bu parçada da ayağın tam olarak korunmamış olması, dar bir tarih aralığı vermemizi zorlaştırır. Kaide altının konik profil göstermesi, ve ayağın oluşması, bu örneğin **75** nolu örnekte olduğu gibi, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısına tarihler. Eretria[343] ve Atina Agorası'nda[344] ele geçen örnekler de bu tarihi destekler. Diğer bir örnek olan **77** nolu örnekte, ayak korunmamış

[336] Samos XIV, Z 131c
[337] Özyiğit 1998, sf. 52, 55, çiz. 2
[338] Metzger 1984, sf. 207, 209, 230, no. I6,4, abb. 3
[339] A.g. e. sf. 207, 209, 230, no. I6,4, abb. 3
[340] Rotroff 1997, no.16, fig. 4, pl. 2
[341] Rotroff 1991, sf. 70–71, no. 24, fig. 5, pl. 19
[342] Samaria-Sebaste III, sf. 241–242, no. 7–10, fig. 46
[343] Metzger 1984, sf. 209, no. I 6,8, abb. 3 (İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 300 civarı); Metzger 1998, sf. 174, no. 16, abb. 222 (İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 3. yüzyıl başı)
[344] Rotroff 1997, no.12, fig. 4, pl. 2 (İ.Ö. 300–290)

olmasına karşın, kaideden gövdeye geçişte bir ayağın varlığı hissedilir. Özensizliği nedeniyle yerel üretim olduğu anlaşılan örneğin, oturma düzlemi düz, kaide altı ise konik profillidir. Parçanın form özellikleri, Atina[345] ve Eretria'dan[346] ele geçen örnekler dikkate alındığında **77** nolu parça olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyıl başına aittir.

2. Grup: Alçak Halka Kaideli Kantharoslar

Bu gruba dahil edilebilecek üç kantharos kaidesi **(78, 79, 80)** ele geçmiştir. 7,4–5,7–4,6 cm çaplara sahip örneklerin üçünün de oturma düzleminde eğim vardır ve her birinin dış yüzü profillendirilmiştir. İ.Ö. 3. yüzyılda gövde profilleri kendi içinde bir birliktelik sergilemesine karşın, kaide profillerinin, aynı grup içinde bile oldukça farklılıklar göstermektedir. Bizim örneklerimizin gövde profilleri korunmadığı için net bir tarihleme yapmak oldukça zordur. Bu nedenle, bu üç örneğin tarihlemesinde benzer örnekler temel teşkil etmektedir. **79** ve **80** nolu örneklere göre, daha kalın cidarlı olan ve gövde içinde çark izleri görülen **78** nolu örneğin benzer örneklerine, Phokaia[347] ve Pergamon'da[348] rastlanır. Form özellikleri incelendiğinde, Pergamon örneği yakın bir tarih verirken (İ.Ö. 275 civarı), Phokaia örneği oldukça erken bir tarihe verilir (İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreği). Yaygın olarak batı yamacı stilinde bezenen ve Pergamon'da görülen bu kapların en erken örneklerinin İ.Ö. 3. yüzyıldan itibaren üretilmeye başlandığı göz önüne alındığında, Phokaia örneğinin tarihlemesinin bir kez daha gözden geçirilmesi gereği ortaya çıkar. Phokaia'da bir çöplükten ele geçen bu örnek, form özellikleri göz ardı edilerek konteks içindeki diğer buluntularla İ.Ö. 4. yüzyıl üçüncü çeyreğine tarihlenmiştir. Ancak, bu kantharos, form özellikleri incelendiğinde "S" kıvrımlı bir gövdeye sahip olması ve gövdenin izdüşümü noktasının aşağıda yer alması nedeniyle, Berh'in[349] birinci safha olarak değerlendirdiği İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenmelidir. Aynı Phokaia konteksi içinde benzer formların ve batı yamacı stilinde bezenmiş kantharosların ele geçmiş olması da bu tarihi doğrular. Diğer merkezlerle yakın özellikler gösteren bizim örneğimiz de, **(78)** olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyıla aittir. **79** nolu

[345] Rotroff 1997, no. 59, fig.7, pl. 6
[346] Metzger 1969, no. 9, taf. 12
[347] Özyiğit 1998, sf. 52, 56, çiz. 4
[348] Schäfer, sf. 49, 55, 58, 61, D52, taf. 15–16
[349] Behr, sf. 111- 125, abb. 1- 6

parçada, kalın cidarlı ve eğimli oturma düzlemine sahip bir kaide ile birlikte, ince cidarlı gövde görülür. Bu örnek de Korinth,[350] Pergamon,[351] İlion[352] ve Atina'dan[353] ele geçen benzer örnekler yardımı ile İ. Ö. 3. yüzyıla tarihlenir. Bu grup içinde daha ince cidarlı ve küçük olan **80** nolu örnek Atina[354] ve Eretria'dan[355] ele geçen benzerler örnekler yardımı ile İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlenir.

3. Grup: Düz Ağız Kenarlı Kantharoslar

Smyrna Agorası'nda ele geçen kantharosların son grubu, düz ağız kenarlı örneklerden oluşur. Bu grup içinde değerlendirilen örneklerin dört tanesinde sadece ağız profili, bir tanesinde ise, ağız ile birlikte mahmuz korunmuştur. Parçaların ağız kısmının oldukça az korunmuş olması nedeniyle, ağız çapları net olarak belirlenememekle birlikte, ortalama 7,5–8 cm ağız çapı görülür. Tek mahmuzlu örnek olan **81** nolu parçada, sadece kulp-ağız birleşme noktası korunması nedeniyle ağız profili net olarak saptanamamakla beraber, gövdeye doğru daralan düz ağız profili ve hemen ağız kenarından çıkış yapan mahmuz görülür. Mahmuzun üst kısmında düz bir zemin oluştuğu ve uç kısmının hafif yuvarlatılmış olduğu görülür. Atina Agorası'nda[356] hem ağız hem kulp profili açısından benzerlik gösteren örnekler, İ.Ö. 325–300 yılları arasına tarihlenirken, Samaria'da[357] ele geçmiş ithal örnekler, İ.Ö. 3. yüzyıla verilir. **81** nolu örneğin ağız profili tam olarak korunmadığı için, net bir tarih vermemekle beraber, yatay bir mahmuzun olması ve mahmuzun uç kısmının hafif yuvarlak profil sergilemesi nedeniyle, örnek **(81)** olasılıkla İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna aittir. Ayrıca, gövde üzerinde İ.Ö. 4. yüzyıl sonunda yaygınlaşmaya başlayan beyaz ek boyanın korunması, parçanın İ.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısından daha erken olmadığını gösterir.

[350] Edward, sf. 84, no. 466, pl 16, 53 (İ.Ö. 275); Pemberton 1989, sf. 34–36, no. 436, fig. 10, pl. 46 (İ.Ö. 3. yüzyıl ortası)
[351] Schäfer, sf. 49, 55, 58, 61, D52, taf. 15–16 (İ.Ö. 275)
[352] Berlin, sf. 89, 113, 118, 120, no. 63, 100, 105, pl. 3 (İ.Ö. 3. yüzyıl)
[353] Rotroff 1991, sf. 81–82, no. 64, fig. 12, pl. 32 (İ.Ö. 275–240)
[354] Rotroff 1997, no. 190–195, fig. 14, pl. 18
[355] Metzger 1998, sf. 176, 190, no. 241, abb. 233 (İ.Ö. 3. yüzyıl başı)
[356] Rotroff 1997, no.7, fig. 4, pl. 1; Sparkes-Talcott 1970, no. 713, pl. 29
[357] Samaria-Sebaste III, sf. 241–242, no. 3–4, fig. 46

82 ve **83** nolu parçalarda ağzın hafif dışa doğru döndüğü ve düz ağız kenarının iç kısımda yumuşak bir profil sergilediği görülür. Mat siyah firnisli her iki parçanın benzer örneklerine birçok antik kentte rastlanır. Bayraklı'da[358] ince ağız kenarlı örnekler içinde değerlendirilen benzer bir örneğin ağız profili, tarihlemede kullanılmasına karşın, ince uzun gövdesi, dar konik kaidesi ve uç kısımları kütleşmiş mahmuzları ile İ.Ö. 325–300 yılları arasına tarihlenir. Batı yamacı seramikleri arasında değerlendirilen Daskyleion[359] örneği ise, 1 nolu yapıda A odasının taban malzemesine göre, en erken İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı-en geç İ.Ö. 2. yüzyıl ilk yarısına verilir. Atina'dan[360] ele geçen örnek, hem form özellikleri hem de geç Klasik-erken Hellenistik dönemde görülen batı yamacı bezemesi ile İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 3. yüzyıl başına verilir. Çizimleri verilmediği için birebir örnekler olduğu saptanamamakla birlikte, verilen fotoğraflar ve tanımlardan yola çıkılarak benzer olduğu düşünülen Vanderpool,[361] Miller[362] ve Thompson'ın[363] örnekleri, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–İ.Ö. 3. yüzyıl başına tarihlenir. İlion'da[364] ele geçen örnekler ise, H1 çöplüğüne ve yukarıda bahsettiğimiz Koroni örneğine göre,[365] İ.Ö. 260 civarına verilir. Samaria'da[366] da batı yamacı stili başlığı altında değerlendirilen benzer örnekler, hem bezeme özellikleri hem form özellikleri ile İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısına tarihlenir. **82** ve **83** nolu parçalarda gövdenin korunmamış olması nedeniyle batı yamacı stilinde bezenip bezenmediği bilinmemektedir. Bu nedenle bezemeye göre bir tarihleme yapılamamakla birlikte, form açısından benzer örnekler dikkate alındığında her iki örnek de İ.Ö. geç 4. yüzyıl–erken 3. yüzyıla ait olmalıdır.

84 nolu parçada ise yukarıda bahsi geçen örneklere göre, oldukça ince bir cidar görülür ve hafif içbükey kavisle gövdeye geçilir. Kırmızıdan siyaha değişen firnisi ile yerel üretim olduğu görülen kantharosun, Atina Agorası Klasik kantharoslar arasında

[358] Gürsoy, no. 123, şek. 23
[359] Bulut, sf. 33, 35, no. 9, şek. 1b
[360] Rotroff 1983, sf. 264, 286–287, no. 28, fig. 2, pl. 53
[361] Vanderpool 1962, sf. 37, no. 36, pl. 20
[362] Miller 1974, sf. 201–202, no. 5, pl. 30 (İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreği)
[363] Thompson 1934, sf. 319, fig. 5, A29 (İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–İ.Ö. 3. yüzyıl başı)
[364] Berlin, sf. 89, 90, 113, no. 60, pl. 2 (İ.Ö. 260 civarı)
[365] Vanderpool 1962, sf. 37, no. 36, pl. 20
[366] Samaria-Sebaste III, sf. 236–237, no. 3, fig. 44 (İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı)

değerlendirilen benzer bir örneği,[367] İ.Ö. 290–275 yılları arasına verilir. Korinth'te İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci çeyreği-İ.Ö. 3. yüzyıl ortasına tarihlenen ve "Kyme" kantharoslar içinde değerlendirilen örnekle,[368] ince cidarı ve boynun içbükey kavisi açısından benzerlik gösterir. Benzer diğer bir örnek ise,[369] Smyrna Agorası'nda 2003 sezonunda çalışılan I-J 16/17 sondajından ele geçer. Bu örnek batı yamacı stilinde bezemesi ve Pergamon[370] örnekleri dikkate alınarak İ.Ö. 3. yüzyıla tarihlenir. Ancak, Daskyleion'dan ele geçen ve G. Çoşkun tarafından İ.Ö. 325 yılına tarihlenen bir cup-kantharos örneği,[371] ince cidarı ve ağız profili ile **84** nolu parça ile benzerlik gösterir. Ağız formu ve ince cidarı ile hem kantharos hem de cup-kantharoslara benzeyen **84** nolu parçanın gövde ve kulp profilinin korunmamış olması, parçanın formu konusunda bizi şüpheye düşürür. Ancak, benzer örnekler ve İ.Ö. 3. yüzyılın başında kantharosların daha uzun ve ince bir forma sahip olduğu, boynun hafif içbükey kavis yaptığı ve cidar kalınlığının inceldiği dikkate alındığında **84** nolu örnek, İ.Ö. erken 3. yüzyıla ait olmalıdır.

85 nolu örnekte, düz ağız kenarının iyice dışa doğru açıldığı ve dudağın keskinleştiği görülür. Olasılıkla "S" kıvrımlı kantharoslar grubunda yer alan **85** nolu parçanın benzer örneklerine, Pergamon,[372] Ege Gübre,[373] Bayraklı,[374] Daskyleion[375] ve Sardes'te[376] rastlanır. Ege Gübre ve Bayraklı'da ele geçen örnekler, İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına, Daskyleion ve Sardes örnekleri İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci yarısı–İ.Ö. 2. yüzyıla, Pergamon örnekleri İ.Ö. 2. yüzyıl-İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarına tarihlenir. **85** nolu parçanın gövde profilinin korunmamış olması, sadece ağız profilinin çok küçük bir bölümünün korunması, formun tarihlemesinde dar bir aralık saptanmasını zorlaştırır. Ancak, Behr'in[377] Pergamon buluntularından yola çıkarak yaptığı gruplamada, ikinci grupta ağzın dışa doğru belirgin bir şekilde döndüğü görülür. Ağız profilinin dışa dönmüş

[367] Rotroff 1997, no. 15, fig. 4, pl. 2
[368] Pemberton 1989, no. 435, fig. 10, pl. 46
[369] Çelik, no. 91, çiz. 34, lev. 16
[370] AvP XI, I, no. 156, taf. 43
[371] Coşkun 1999, sf. 26, no. 86, şek. 28
[372] Schäfer, sf. 55, 58, taf. 15, D 64
[373] Küçük, , no. 62, çiz. 23
[374] Gürsoy, no. 125, şek. 23
[375] Bulut, sf. 70, no. 13, şek. 6b
[376] Rotroff-Oliver, sf. 38–39, no. 105, pl. 18
[377] Behr, sf. 111–125, abb. 1–6

olması ve benzer örnekler dikkate alındığında **85** nolu parça da, İ.Ö. 3. yüzyıl ortası-İ.Ö. 2. yüzyıla ait olmalıdır.

Değerlendirme

Smyrna Agorası'nda ele geçen kantharoslar, Avlu 1, 2 ve 3 sektörlerinde tabakalanmaya rastlanmaması nedeniyle, diğer merkezlerden ele geçen buluntular dikkate alınarak, en erken İ.Ö. geç 4. yüzyıl, en geç. Ö. 3. yüzyıl ortası-İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir. Hemen hemen her kentte çok sayıda ele geçen kantharos formu, Kıta Yunanistan, Batı Anadolu, adalarda yaygın olarak görülür.

Değerlendirmeye alınan 19 kantharos parçası, farklı özellikler sergilemesi nedeniyle, Atina, Korinth ve Olynthos'ta olduğu gibi gruplara ayrılmıştır. Ancak, Smyrna Agorası'nda ele geçen örneklerde, sadece kaide ve ağız parçaları korunmuştur. Bu nedenle, diğer merkezlerde oluşturulan gruplama yönteminden farklı olarak, kaide ve ağız profillerine göre bir gruplama yöntemi izlenmiştir. Bu gruplama içinde **1. Grup:** yüksek kaideli kantharoslar İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–İ.Ö. 3. yüzyıl başı, **2. Grup:** alçak halka kaideli kantharoslar İ.Ö. 3. yüzyıl, **3. Grup:** düz ağız kenarlı kantharoslar İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–İ.Ö. 2. yüzyıl aralığına tarihlenir.

Smyrna Agorası'nda ele geçen kantharosların form gelişimine bakıldığında, İ.Ö. 4. yüzyıl ikinci yarısına tarihlenen en erken örneklerde kaide altının içbükey kavis yaptığı, kaide çaplarının küçük olduğu ve kaide oturma düzleminde eğim oluştuğu görülür. Ayrıca, düz bir ağız profiline sahip örneklerin bazılarında mahmuz görülür. Kantharoslarının form gelişiminde, İ.Ö. 4. yüzyıl sonundan itibaren ise, kaide altındaki içbükey kavisin konikleştiği tespit edilir. İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 3. yüzyılın başına tarihlenen örneklerde kaide altının konik profilin devam etmesiyle beraber, artık bir ayağın oluştuğu ve düz ağız kenarının hafif dışa döndüğü görülür. İ.Ö. 3. yüzyıl başından itibaren kantharos formunda, konik kaidenin yerini halka kaide alır. Dış yüzü profillendirilmiş olan kaideler aynı grup içinde değerlendirilen kantharoslarda bile, detaylarda farklılık gösterir. Ayrıca düz ağız kenarı iyice dışa açılır ve dudak keskinleşir.

Malzemenin hamur, firnis ve bezeme özellikleri incelendiğinde; hamur renginde, 2.5 YR 7/6 açık kırmızı ile 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı renklerinin yoğunluk olduğu görülmekle birlikte, pişmeden dolayı 7/5 YR 8/2 pembemsi beyaz, 5 YR 7/1 açık gri, 2.5 YR 5/2 koyu gri, 10 R 8/4 pembe ve Gley 1 8/1 beyaz renkleriyle de karşılaşılır. Tamamına yakınında kireç katkısı tespit edilen örneklerin firnis rengi incelendiğinde ise, hamur renginde görülen değişim firnis yapısında da izlenir. Gley 1 2.5/N siyah tonunun yoğun olarak görülmesi dışında, 2.5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyah, 10 YR 3/1 çok koyu gri, 7.5 YR 4/4 kahverengi, 5 YR 2.5/2 koyu kırmızımsı kahverengi, 2.5 YR 4/8 kırmızı tonları da görülür. Siyah firnisli örnekler içinde mat siyah firnisle birlikte, bazı örneklerin firnisinde dalgalanma görülür. Bazı örneklerde ise, olasılıkla pişirme hatasından dolayı aynı seramik üzerinde, kırmızı ve siyah firnis birlikte görülür. Daldırma teknikle boyanmış malzeme ele geçmemekle beraber, örneklerin tamamının içi ve dışı firnislidir. Tek bir örnekte görülen beyaz boya kalıntısı ise, Smyrna Agorası'nda batı yamacı tekniğinin de kullanıldığını gösterir. Smyrna Agorası'nda ele geçen kantharoslar, Atina, Korinth ve Olynthos örnekleri ile form gelişimi bakımından paralellik göstermesine karşın, üretim hataları, hamur katkı maddeleri, firnis ve hamur rengindeki görülen farklılık göz önüne alındığında örneklerin tamamının yerel üretim olduğu belirlenir.

IV. SKYPHOS

İçki kabı olarak erken dönemlerden itibaren kullanılan skyphosların İ.Ö. 6. yüzyıldan itibaren iki tipinin yaygın olarak kullanıldığı görülür; Attika tipi, Korinth tipi[378]

a. Attika Tipi

İlk olarak Korinth tipi skyphosların bir uyarlaması olarak ortaya çıkan Attika tipi skyphoslar,[379] İ.Ö. 6. yüzyılın ortasında üretilmeye başlanmasına karşın, uzun bir deneme süresi geçirir ve yaygın olan kullanılan konik form, ancak İ.Ö. 5. yüzyıl ortalarında görülür. Hatta İ.Ö. 5. yüzyıl içinde dahi formdaki melez özellikler çok fazladır. Bu nedenle, bu dönemde formun bir sınıflandırmasını yapmak oldukça güçtür. Form gelişimini, İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna kadar devam eden skyphosların üretimi, olasılıkla İ.Ö. 3. ortalarında (İ.Ö. 260) son bulur. Bir sonraki dönemde üretimi ve kullanımı devam etmiş olma olasılığına karşın, az sayıda ele geçmesi nedeniyle bu dönemde popülaritesini kaybettiği düşünülür.[380]

Bu skyphosların genellikle özensiz bir formu olmasına karşın, kabın profili, ait olduğu dönem hakkında genel bir fikir verir. Attika skyphosları, Korinth tipi skyphoslardan farklı olarak kalın cidarlı, torus kaideli, kalın sağlam kulplu ve tamamen siyah firnislidir. Erken örneklerde kaidenin hemen üstünde ince kırmızı firnisli bir bant yer alır. Kabın tamamının siyah firnisli olması ilk olarak bu form üzerinde ortaya çıkar. Daha sonra bu özellik, Korinth ustaları tarafından da kullanılır. İ.Ö. 480 sonrasında tutarlılık göstermeye başlayan form, yüzyıl sonunda yavaşça gelişmeye başlar. Erken örneklerde ağzın biraz altında yer alan izdüşüm noktası, bu dönemden sonra ağız kısmında yer alır. Erken örneklerinde tek kavisli olan gövdede, yavaş yavaş çift kavis oluşmaya başlar. Alt gövde kavisi, İ.Ö. 5. yüzyıl ikinci çeyreğinde oldukça belirgin bir hale gelir. İ.Ö. 5. yüzyıl sonuna kadar ağız altında görülen daralmayla birlikte, dışa dönük bir ağız yapısı oluşur. Bu özellik dördüncü yüzyılda daha hızlı ve etkileyici olarak devam eder. Formun erken dönemlerinde çeşitlilik göstermesine karşın, Korinth

[378] Sparkes-Talcott 1970, sf. 84; Rotroff 1997, sf. 94; Pemberton 1989, sf. 30
[379] Sparkes-Talcott 1970, sf. 84
[380] Sparkes-Talcott 1970, sf. 84; Rotroff 1997, sf. 94

taklitlerinden ayırt edici bir özellik olan torus kaide ile İ.Ö. 5. yüzyılda karşılaşılır.[381] Kaba ve kullanışsız olan formun alt gövdesi, gelişiminin sonunda daralarak bir ayak vazifesi görür.[382] Hellenistik döneme doğru keskin açılı bir gövdesi ve gittikçe küçülen bir kaidesi vardır. İnce cidarı, bir ayak gibi tutulan alt gövdesi ve küçük ayağı göz önüne alındığında bu dönemde formda çok büyük değişiklikler göze çarpmaz. S.I. Rotroff'a göre; çok büyük değişiklikler görülmemesine karşın, formun varlığını erken Hellenistik dönemde de devam ettirmesi, çömlekçi ve müşterinin bu kadar popüler ve kullanışlı olan bir formun yok olmasını istememelerine bağlıdır.[383]

Formun gelişim sürecinde, İ.Ö. 6. yüzyılda Korinth tipinin taklidi olan yatay çan şeklindeki kulplar, Attika tipine tamamen uygun farklı bir ağırlık kazanır. Korinth tipinde görülen at nalı şeklinde kuplar bir süre kullanıldıktan sonra, İ.Ö. 5. yüzyıl sonunda üçgen kulplar görülür. Kulpların dip kısımları birbirine yaklaşması sonucunda, kulplar daha kırılgan ve kullanışsız hale gelir. Bu tip kulplar daha çok duvara asmak amaçlı kullanılır. İ.Ö. 400 yılından sonra dudağın dışa dönmesiyle birlikte, kulplar ağzın biraz daha altında yer alır.[384]

Erken örneklerde görülen kaide altını tamamen firnisleme uygulaması ortadan kalktıktan sonra, rezerve alanda, merkezinde tek nokta yer alan daire bezenme anlayışı başlar. Ayrıca, erken dönemlerde seyrek olarak kaidenin dış yüzü rezerve bırakılırken, İ.Ö. 5. yüzyıl ikinci çeyreğinden sonra bu gelenek terk edilir.[385] İ.Ö. 4. yüzyıl sonunda düz ve dik ağızlı örneklerin adak kapları olarak kullanıldığı ve geç dönemde üretimi azalarak devam eden formun bazı özelliklerinin, daha geç "kantharos" ve "cup-kantharos" formunda devam ettiği görülür. [386]

[381] Sparkes-Talcott 1970, sf. 85
[382] A.g.e. sf. 85
[383] Rotroff 1997, sf. 94
[384] Sparkes-Talcott 1970, sf. 85
[385] Sparkes-Talcott 1970, sf. 85
[386] Rotroff 1997, sf. 94, no. 1394, fig. 85, pl. 107

b. Korinth Tipi

Ağız ve gövdeleri kotylelere benzeyen geleneksel skyphoslar, ilk olarak İ.Ö. 6. yüzyıl son çeyreğinde ortaya çıkar.[387] Korinth tipi skyphoslar ise, İ.Ö. erken 5. yüzyılda başlar ve hem siyah firnisli hem de figürlü örnekleri İ.Ö. 3. yüzyıl içine kadar devam eder. Attika tipi skyphoslarının ortaya çıkışından sonra, İ.Ö. 5. yüzyılda Korinth'te Attika tipi bezeme ve firnisli birçok taklit görülür.[388] Formun tek düzeliğine rağmen en son Korinth tipi skyphoslar İ.Ö. 325–275 yılları arasında görülür.[389]

İ.Ö. 5. yüzyıl sonunda gövde ağız altında içbükey bir kavis yapar ve buna bağlı olarak ağız dışa açılır. İ.Ö. 4. yüzyıl üçüncü çeyreğine tarihlenen örnekleri yüksek ve dışa açılan kaide görülür. İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna tarihlenen örnekler ise, daha ince bir gövde yapısına sahiptir. Form erken Hellenistik dönemde kısa bir süre varlığını sürdürür. Bezeme sisteminin değişmesi ile birlikte form da değişime uğrar. Gövde formu aynı kalmasına karşın, cidar incelir. Halka kaide yerini, bant kulplu "kantharos" ve "bowl" kantharoslarda görülen kısa ayaklı dışa dönük bir kaideye bırakır. Genellikle yatay olan kulpların yerine bazen sarmaşık yapraklı dikey kulplar da yapılır. Bunlar çağdaş olan kantharos ve "bowl" kantharoslarla benzerlik gösterir.[390]

Hellenistik dönemde küçülen kaide, gövde yüksekliğinin yarısından daha küçük bir çapa sahiptir. İ.Ö. 4. yüzyılın üçüncü çeyreği sonu-dördüncü çeyreği başında, skyphosların kaide altında meme başı oluşmakla birlikte, torus kaide görülür. Profil daha derinleşir ve geç örneklerde hemen hemen konikleşir. Dar ayağın dengesini sağladığı düşünülen kalın kaide ve ayak daralır. Ayak, uzar ve daha dikkat çekici hale gelir. Alt ve üst gövde arasındaki ayrım keskinleşir, dudak daha keskin bir profille dışa açılır. İ.Ö. 4. yüzyılın ortası-üçüncü çeyreği sonrasına ait tüm skyphosların ağız çapları, maksimum çaptan daha küçüktür. Erken Hellenistik skyphoslarda bu fark 1–2 mm iken, geç örneklerde 5 mm civarındadır. İ.Ö. 4. yüzyıl ortası-üçüncü çeyreği öncesine ait skyphoslarda ağız çapı, maksimum çapla ya aynıdır ya da biraz daha büyüktür. Kulplar,

[387] Risser, sf. 70
[388] Pemberton 1989, sf. 30
[389] Rotroff 1997, sf. 95
[390] A.g.e. sf. 95

giderek üçgen bir form alır ve dudağın üzerine yükselir. Geç örnekler bu özelliği kaybeden kulplar, özensiz bir şekilde yuvarlatılır, küçülür ve simetrisini kaybeder.[391]

Smyrna Agorası'nda Avlu sektörlerinde yapılan çalışmada sadece tek bir skyphos örneği **(88)** ele geçmiştir. Sadece ağzı ve gövdesinin bir bölümü korunan parçanın, kireç katkılı, 5 YR 7/8 kırmızımsı sarı hamuru ve Gley 1 2.5/N siyah mat firnisi ile yerel üretim olduğu anlaşılır. Dudak kısmı çok az korunması nedeniyle net bir çap belirlenememekle birlikte, 13 cm (?) civarında bir çapa sahiptir. Dışa dönük ağızlı parçanın hemen ağız altında silindirik bir kulp çıkışı korunmuştur. Genişleyerek inen gövdeden ağza belirgin bir geçiş görülür. İ.Ö. 4. yüzyıl sonunda görülen ağzın dışa keskin dönüşü ve ağız çapının, maksimum çapından daha küçük olması, bu örneğin İ.Ö. 4. yüzyıl sonundan daha erken olmadığını gösterir. Korinth,[392] Atina,[393] Bayraklı[394] ve Daskyleion'dan[395] ele geçen benzer örnekler de bu tarihi doğrular. Diğer merkezlerden ele geçen benzer ağız profillerinden ve form özelliklerinden yola çıkılarak tarihi aşağı yukarı belirlenebilen parçanın, tam olarak ele geçmemiş olması ve Attika tipi ile Korinth tipi skyphosların ağızlarının birbirinden çok farklı özellikler göstermemesi nedeniyle, **88** nolu parçanın hangi gruba dahil olduğunu belirlemek oldukça zordur.

[391] Pemberton 1985, sf. 280–281
[392] Edwars, no. 330, pl. 13, 150; Pemberton 1989, no. 115, fig. 7
[393] Rotroff 1997, no. 1393, fig. 85, pl. 107
[394] Gürsoy, no. 137, lev. 69, şek. 27
[395] Bulut, sf. 148, no. 6, şek. 21b

V. MASA AMPHORASI

Hellenistik dönemde yaratın bir form olan batı yamacı masa amphoraları, Atina dışında İtalya'dan Anadolu'ya pek çok antik kentte üretilmiştir.[396] Bu amphoralar kendi içinde üç farklı tipe ayrılırlar; bikonik gövdeli ve bant kulplu Gnatia amphoraları,[397] yivli gövdeli, profillendirilmiş bir ağızlı ve bant kulplu Anadolu ve Karadeniz amphoraları ve düz gövdeli,[398] düz ağızlı ve burgu kulplu Attika amphoraları.[399]

Attika örneklerinde, iki ya da daha fazla basamaklı profillendirilmiş bir kaide ve düz ya da eğimli rezerve oturma düzleminin yanı sıra, her zaman hafif içbükey kavisli kaide altı, oldukça bodur gövde, silindirik boyun ve dışa dönük ağız görülür. Ağız altından çıkış yapan dikey kulplar omuza birleşir. Kaide, omuz altı, boyun-gövde birleşiminde ve ağız altında yivler yer alır. İçi ve dışı firnisli olan bu amphoralar batı yamacı stilinde bezenir.[400] Atina Agorası kazılarında en erken örnekler İ.Ö. 275 yılına tarihlenirken,[401] en geç örnekler İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna verilir.[402] Formun erken örneklerinde (İ.Ö. 275–250) şişkin, dışbükey kavisli bir gövde, sarkık olmayan dışa dönük bir ağız ve üst kısmı yere paralel olan dikey burgu kulplar görülür. Omuzda bezeme olarak bitkisel motifler kullanılır. Bir geçiş formu olma niteliğine sahip olan İ.Ö. 240–220 civarına ait örneklerde, kemersiz kulplar ve bitkisel bezeme görülmeye devam ederken, ağız artık yatay (yere paralel) bir görünüme sahiptir. Bu dönemde artık gövde uzar, kulplarda topuzlar ve bazen masklar yer alır. İ.Ö. 235 sonrasına ait örneklerde, dama tahtası ve dikdörtgen motifler görülür, kulplarda kemer oluşmaya başlar, ağız altındaki yiv boyuna doğru iner. Bu dönemde omuzlardaki geometrik bezeme ve kulplardaki aplike masklar zorunlu hale gelir.[403] İlerleyen dönemde (İ.Ö. 225–175) ağız hafifçe sarkmaya başlar. İ.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreğinde kulplardaki kemerlerin yok olmasına karşın, düz bir alt gövde ve keskin açı görülür. İ.Ö. 2. yüzyıl

[396] Rotroff 1997, sf. 120
[397] Rotroff 1997, sf. 120
[398] Schäfer, sf. 50, 62, pl. 17–20, D67-D72; Goldman, sf. 219, no. 115–117; Hayes, sf. 6, 108, no.1, fig. 4, pl. II, 16
[399] Rotroff 1997, sf. 120
[400] A.g.e. sf. 120
[401] A.g.e. sf. 121
[402] A.g.e. sf. 123
[403] A.g.e. sf. 121

ortasına ait örneklerde ise, boyundan yatay olarak çıkan kulp güçlü bir kemer yapar. İ.Ö. 2. yüzyıl ikinci yarısında keskin açılı sarkık ağzın yanı sıra, basit kemerli kulplar tekrar görülür. İ.Ö. 140–86 arasında sarkık ağız yerine, dışa dönük profillendirilmiş ağızlı örnekler görülür. Kulpların kemeri hemem hemen dışa açılan ağız altına kadar yükselir. Kulp altı eklentileri basitleşir ya da el yapımı parçalar görülür. İ.Ö. 100 yılından sonraya ait örneklerin alt gövdeleri düzleşir ve bazen keskin açı yapar.

Atina dışında Aigina,[404] Korinth,[405] Samos,[406] Pergamon,[407] Tarsus,[408] Ege Gübre,[409] Sardes[410] gibi birçok antik kentte ele geçen bu amphora tipi, Smyrna Agorası'nda iki örnek ile temsil edilmektedir. İki kaide parçasından oluşan bu örnekler, **(89, 90)** kireç katkılı, 10 R 7/6 açık kırmızı hamuru ve Gley 1 2.5/N siyah ile 2.5 Y 4/2 koyu grimsi kahverengi tonlarında kalitesiz mat firnisi ile yerel özellikler gösterir. Kaide oturma düzlemi korunmadı için **89** nolu parçanın çapı belirlenememesine karşın, **90** nolu parça için 15,6 cm çap belirlenmiştir. Smyrna Agorası'nda malzemenin ele geçtiği Avlu 2 sektöründe herhangi bir tarihleyici tabakalanma yakalanamaması sebebiyle, örneklerin tarihlemesinde benzer örnekler dikkate alınmıştır. Oturma düzlemi korunmamış olan **89** nolu parçanın kaidesinin iç yüzü, plastik bir şerit ile birlikte konik bir profil yaparken, dış yüzü profillendirilmiştir. **90** nolu parça ise, **89** nolu parçaya göre daha alçak bir kaideye sahip olmakla beraber, kaide oturma düzleminde geniş ve sığ yiv yer alır. Ege gübre kazısında ele geçen en yakın profile sahip örnekler,[411] T. Küçük tarafından İ.Ö. 3. yüzyıl sonu-İ.Ö. 2. yüzyıl ikinci yarısına verilir. İlion'da ele geçen bir örnek ise,[412] İ.Ö. 225–130 arasına verilir.

[404] Alt-Ägina II,1, sf. 74, no. 553–554
[405] Edward, sf. 44
[406] Samos XIV, sf. 116
[407] Schäfer, sf. 50, 62, abb 3,4, taf. 17–20
[408] Goldman, sf. 219, no. 115–117
[409] Küçük, sf. 65–69
[410] Rotroff-Oliver, sf. 52–54, no. 154–173
[411] **89:** Küçük, sf. 68–69, 92–93, kat. no. 106–107, 109, çiz. 40–41
90: Küçük sf. 68–69, 92–93 kat. no. 108, 110, çiz. 40–41
[412] Berlin, sf. 94, 126, no. 156, 157, pl. 5, 25

VI. UNGUENTARİUM

Gözyaşı şişesi olarak da bilinen unguentariumlar, Akdeniz'in hemen hemen her yerinde, Hellenistik ve Roma dönemi yerleşimlerinde ele geçmiştir.[413] Genellikle parfüm ve yağ konulan bu kaplar, günlük yaşamda kişisel bakım, ölü hediyesi, adak olarak ya da tıbbı tedaviler için kullanılırdı.[414] Erken Hellenistik dönemden itibaren özellikle nekropolis alanlarında oldukça sık rastlanılan unguentarium, erken Bizans dönemine kadar (yaklaşık İ.S.7. yüzyıl) yaygın olarak kullanılmıştır.[415]

Karınlı amphoralardan esinlenerek üretildiği düşünülen bu minyatür kapların, siyah firnisli ve gri örnekleri bulunmaktadır. S. I. Rotroff, [416] daha erken bir döneme ait olduğu düşünülen siyah firnisli örneklerin, gri üretimler için bir model olabileceğini ya da İ.Ö. erken 4. yüzyılda büyük boyutlu örneklerin siyah ve gri küçük unguentariumlar için model olmuş olabileceğini söyler. Daha az gözenekli olması nedeniyle sıvı saklamak için daha çok kullanılmış olan gri kapların, yaygınlaşması sonucunda, erken Hellenistik sonrasında siyah firnisli örneklerin kullanımı azalmıştır.[417] Gri hamurlu ve siyah firnisli unguentariumların geçirgenliğinin test edildiği bir uygulamada,[418] siyah firnisli örneklerin iki gün içinde içindeki sıvının üçte ikisini kaybettiği görülürken, erken gri unguentariumların beş günde içindeki sıvının %20'sini kaybettiği belirlenmiştir. Bu unguentariumların iç kısmının, sızmayı engellemek için, ticari amphoralarda olduğu gibi, balmumu ya da mum yağı ile kapladığı düşünülmektedir.

Form, Hellenistik ve Roma unguentariumları olarak iki ana gruba ayrılır. Hellenistik dönem unguentariumları iğ gövdeli olarak anılırken, Roma unguentariumları soğan gövdeli olarak isimlendirilir.[419] Doğu Akdeniz bölgesinde ilk görüldüğü dönem

[413] Anderson-Stojanovic 1992, sf. 81; Thompson 1934, sf. 472; Goldman, sf. 171; Anderson-Stojanovic 1987, sf. 105
[414] Gürler, sf. 63; Goldman, sf. 171
[415] Dündar, sf. 8
[416] Rotroff 1997, sf. 177
[417] Rotroff 1997, sf. 176; Thompson 1934, sf. 472
[418] Rotroff 1997, sf. 175, dip not. 33
[419] Rotroff 1997, sf. 175, 176, dip not. 28; Thompson 1934, sf. 472; Dündar, sf. 8

olan İ.Ö. 4. yüzyıl ortalarından, İ.Ö. 1. yüzyıl sonlarına kadar sıkça kullanılan "iğ formlu tip" İ.Ö. 325 civarında ortadan kalkan bodur lekythosların yerini alır.[420]

Yüksekliği 5,6 ile 8,8 cm arasında değişen erken Hellenistik dönem siyah firnisli unguentariumları, yükseltilmiş kaide, hafif yuvarlatılmış karın, belirginleştirilmiş omuz, oldukça kısa boyun ve sarkık ağızla beraber, çok ince ve kırılgan bir gövde yapısına sahiptir. Ayrıca, formun omuz kısmında, olasılıkla ilk örneklerde yer alan boya bantların bir taklidi olarak, bir ya da iki kazıma yiv yer alırken, ağız ve boynun hem iç hem de dış yüzünde siyah firnis görülür.[421] İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna doğru ayağı oluşmaya başlayan kabın, omzu daralır, keskin açı yumuşar ve yükseklik artar.[422] İ.Ö. 4. yüzyıl son çeyreğinde popüler olan siyah firnisli örnekler, İ.Ö. 300 civarında incelen formu ile birlikte, kabalaşır ve bu dönemden sonra kaybolur.[423]

İ. Ö. geç 4. yüzyılda üretilmeye başlayan gri unguentariumlar, uzun ve ince formu ile birlikte, bazen işlevsiz kulplara sahiptirler. Ancak, bu aplik kulpların yerinde bazen boya ile yapılmış kulplar da görülür.[424] İ.Ö. geç 4. yüzyıl- İ.Ö. erken 3. yüzyılda ayak uzunluğu boyundan daha kısa iken, İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısında boyun ve ayak yüksekliği birbirine eşit hale gelir. Gövdenin en geniş yeri karına iner ve kalın cidar görülür. İ.Ö. 275 civarında alt gövde içbükey bir profil yapar. İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci yarısında ise, uzayan içi dolu ayak ve incelen gövde ile beraber, dışa dönük ağız ve profillendirilmiş kaide görülür. İ.Ö. 3. yüzyıl sonunda kaide basitleşir, ayak ise alt gövde kavisinin devamı olur. İ.Ö. 2. yüzyılda kalın cidar, belirgin bir omuz, uzun boyun, dışa dönük ağız, ince uzun bir gövde (iğ formlu) ve profilsiz bir kaide görülür.[425] Bununla birlikte izdüşüm noktası karında yer alır. Geç Hellenistik dönemde boyun, ayak ve gövde uzar. Uzayan gövde ise daha fazla daralır, omuz vurgusu ortadan kalkar. Bununla birlikte, özensiz ve uzun yapılan ayak, artık dik durmaya uygun değildir. İç hazneleri daralan kapların ayakları tamamen doludur. İ.Ö. 1. yüzyıl ortalarında izdüşüm

[420] Rotroff 1997, sf. 176; Goldman, sf. 171; Dündar, sf. 8
[421] Rotroff 1997, sf. 177; Thompson 1934, sf. 472; Dündar, sf. 22
[422] Dündar, sf. 23
[423] Rotroff 1997, sf. 178
[424] Rotroff 1997, sf. 178; Dündar, sf. 29
[425] Dündar, sf. 28, 29, 32; Rotroff 1997, sf. 178

noktası, artık karın altına iner. Bu dönemde Roma döneminde görülen torba gövdeli unguentariumlara bir geçiş görülür.[426]

İğ formlu tipten farklı olarak düz dipli olan torba gövdeli unguentariumlar, geç Hellenistik–Erken Roma döneminde yoğun olarak kullanılmış olmalarına karşın, iğ formlu unguentariumlar kadar uzun bir süre kullanılmamışlardır.[427]

Smyrna Agorası'nda ele geçen tek unguentarium örneği olan **91** nolu parçada, gövdenin bir kısmı ve ayak korunmuştur. 2.5 YR 6/6 açık kırmızı hamura sahip unguentariumun **(91)** üst gövdesinin firnislendiği, alt kısmın ise rezerve bırakıldığı görülür. Ayrıca, 5 YR 5/6 sarımsı kırmızıdan, 5 YR 4/2 koyu kırmızımsı griye değişen firnis, özensiz bir şekilde uygulanmıştır**.** Kaidesi korunmamış olan parçanın kısa ve içi boş ayağı vardır. Ayaktan şişkin gövdeye hafif içbükey kavisle geçilir. İç yüzünde ise derin çark izleri yer alır. Örneğin, stratigrafik olarak değerlendirilecek bir alandan ele geçmemesi ve formun tüm olarak korunmaması nedeniyle, tarihi hakkında kesin bir saptama yapılamamaktadır. Ancak, İ.Ö. 275 yılından sonra alt gövdenin içbükey kavis yaptığı göz önüne alındığında, eserin İ.Ö. 275 yılından daha erken olmadığı anlaşılır. Patara'da[428] ele geçen yakın bir örnek, İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci yarısına verilirken, Tarsus'ta ele geçen yakın bir örnek, geç Hellenistik döneme tarihlenir.[429]

[426] Dündar, sf. 38, 40
[427] Dündar, sf. 9
[428] Dündar, kat. no. U57, lev. IX
[429] Goldman, sf. 230, no. 234, fig. 135

VII. KAPALI KAPLAR

Smyrna Agorası'nda ele geçen iki parçanın, formları net olarak belirlenememesi nedeniyle, belirli bir sınıflandırılması yapılamamıştır. Bu nedenle, kapalı kap olduğu anlaşılan iki örneğin, bu başlık altında değerlendirilmesine karar verilmiştir. Bir ağız parçası **(92)** ve bir kaide **(93)** parçasından oluşan örneklerin, ele geçtiği Avlu 2 sektöründe herhangi bir tabaka ile karşılaşılmaması sebebiyle, malzeme değerlendirilirken diğer merkezlerden ele geçen örnekler temel alınmıştır.

Örneklerde kireç katkılı hamurun, **92** nolu parçada 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı, **93** nolu parçada ise 10 YR 5/3 kahverengi ile 10 YR 6/4 açık sarımsı kahverengi olduğu görülür. **92** nolu parçanın içi dışı tamamen 7.5 YR 2.5/1 siyah firnisli iken, **93** nolu parçada, kaide altı ve gövde içyüzü rezerve, dış yüz Gley 1 2.5/N siyah mat firnislidir. **92** nolu parça, dar bir boyundan genişleyerek yükselen ekhinus şeklinde bir ağza ve içe dönük bir dudağa sahiptir. Smyrna Agorası'nda başka bir örneği ile karşılaşmadığımız bu parçanın en yakın örneği Korinth'te[430] ele geçmiştir. Düz dipli, sarkık torba gövdeli, dar boyunlu, ekhinus ağızlı, içe dönük dudaklı ve boyundan omuza yüksek dikey kulplu bu örneğin boynunun iç kısmında delikler yer alır. Bu delikler nedeniyle süzgeç olduğu düşünülen bu kap İ.Ö. 144–44 arasına verilir. Eretria'de[431] ağız formu benzerlik gösteren bir Lagynos ise, İ.Ö. geç 2 yüzyıl–erken 1. yüzyıla verilir. Ephesos'tan[432] ele geçen başka bir örnek ise karınlı "jug" (testi) olarak değerlendirilmiş ve İ.Ö. 2. yüzyıla verilmiştir. **92** nolu parça Eretria ve Ephesos örnekleri ile yakın özellikler göstermesine karşın, Korinth örneği ile oldukça benzerdir. Bizim parçamızın **(92)** boyun kısmı korunmamış olması nedeniyle, süzgeç olup olmadı konusunda kesin bir yorum getirememekle birlikte, her üç örneğin tarihi dikkate alındığında, İ.Ö. 2–1 yüzyıla ait olmalıdır.

Sadece kaidesi korunmuş olan **93** nolu parçanın, oturma düzlemi hafif içe doğru eğimli alçak konik kaidelidir. Ayrıca, kaide altı da dışbükey profile sahiptir. İç yüzünde çark izleri yer alan parçanın içi ve kaide altı rezerve, dış yüzü ise mat siyah firnislidir.

[430] Romano, sf. 71, no. 27, fig. 4, pl. 17
[431] Metzger 1994, sf. 73–74, 79. no. 2, taf. 36, 37β
[432] FIE XIII 1/1, no. 148, taf. 8

Malzemenin tabakasız bir alandan ele geçmesi ve benzer bir örneği bulunamaması sebebiyle, tarihi ve formu hakkında net bir yorum yapmak mümkün değildir. Ancak iç kısımdaki çark izleri kapalı bir kaba ait olduğunu, mat siyah firnisin kalitesi de Hellenistik dönemden daha erkene gitmeyeceğini gösterir.

VIII. AÇIK KAPLAR

Tez kapsamına alınan örnekler içinde yer alan bir ağız parçası, **(94)** form olarak değerlendirmeye alınan diğer örneklerden farklı nitelik taşımaktadır. Bu nedenle, oluşturulmuş gruplar içinde değerlendirilemeyen bu örneğin, ayrı bir başlık altında incelenmesine karar verilmiştir.

Kireç katkılı, 10 R 7/4 soluk kırmızı hamura sahip kasenin, içi ve dışı 2.5 YR 2.5/1 siyah firnisli olmakla beraber, dış yüzde ağız kenarında kalın rezerve bir bant yer alır. Sarkık ağızdan, konik daralan derin gövdeye yumuşak bir kavisle geçilen örneğin iç yüzünde ince bir set, dış yüzünde ise iki adet yiv görülür. 19 cm ağız çapına sahip örneğin bir lekaneye ait olma olasılığı vardır. Ancak, lekanelere göre daha yuvarlatılmış bir ağız profiline ve oldukça konik daralan gövdeye sahip olması ve benzer örneği ile karşılaşılamaması nedeniyle formu konusunda kesin bir yargıya varmak çok zordur. Ayrıca, Smyrna Agorası'nda tarihlemeye yardımcı olacak tabakalanmanın olmaması nedeniyle parçanın tarihi hakkında da fikir sahibi olmak oldukça güçtür. Ancak, kabın üzerindeki firnis kalitesi ve tamamen firnisli gövde üzerinde rezerve bant bezeme anlayışı, ki bu bezeme anlayışı Hellenistik dönem balık tabaklarında görülür, bu örneğin de Hellenistik döneme ait olduğunun işaretini verir.

IX. GRUPLANAMAYAN KAİDE PARÇALARI

Smyrna Agorası örnekleri arasında, formu saptanan parçalar dışında, herhangi bir gruba dahil edilemeyen dokuz adet kaide parçası ele geçmiştir **(95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103).** Bu örneklerin profilleri, içe dönük ağızlı kase, dışa dönük ağızlı kase ve balık tabağı kaideleri ile oldukça benzerlik göstermektedir. Ancak, gövde profilleri korunmadığı ve bu üç gruba ait kaide profillerinin birbirine benzerlik göstermesi nedeniyle, parçaların formları net olarak belirlenememiştir. Bu nedenle, ele geçen bu dokuz parça, herhangi bir grup içinde değerlendirilmek yerine, ayrı bir başlık altında incelenmesinin daha uygun olacağı görülmüştür.

Smyrna Agorası'nda, malzemenin ele geçtiği alanda, kesin bir tarihleme yapmamıza yardımcı olacak tabakalanma söz konusu olmamakla birlikte, çok küçük parçalar halinde korunması nedeniyle formları belirlenemeyen bu örneklerin, tipolojik bir değerlendirilmesini yapmak mümkün görünmemektedir. Bu nedenle, tarihlemede daha çok benzer örnekler temel alınacaktır. Ele geçen kaide parçalarının kireç ve mika katkılı hamur rengi, ağırlıklı olarak 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı ve 2.5 YR 7/6 açık kırmızı tonlarında olmakla birlikte, 5 YR 6/1 gri ve 10 YR 5/2 grimsi kahverengi tonları ile de karşılaşılır. Hemen hemen sabit hamur yapısına sahip olan parçaların, mat firnis renkleri siyah, çok koyu gri, koyu grimsi kahverengi, koyu kahverengi, kırmızımsı kahverengi, kırmızı, açık kırmızı, kırmızımsı siyah olarak oldukça değişkenlik gösterir. Sadece iki örnekte **(98, 99)** daldırma firnis görülürken, **96, 97, 99, 100** nolu parçalarda rulet bezeme ile karşılaşılır. Ele geçen dokuz adet kaide parçalarının gerek hamur yapıları gerekse firnis kaliteleri dikkate alındığında yerel üretim olduğu anlaşılır.

11.2-4 cm arasında değişen kaide çapına sahip örneklerin, form özellikleri incelendiğinde, **95** nolu parçada, düz bir oturma düzlemine sahip kaidenin, hafif dışbükey kavis yaptığı görülür. Siyah ile koyu grimsi kahverengiye arasında değişen firnise sahip olan bu parçanın, yakın bir örneği ile Atina Agorası buluntuları arasında karşılaşılır. İ.Ö. 200–175 yılları arasına verilen bu örnek dışa dönük ağızlı bir kaseye

aittir.[433] Çok küçük bir kısmı korunması nedeniyle profili hakkında kesin bir yargıya varmak çok zor olmakla birlikte, benzer örnek dikkate alındığında, parçanın dışa dönük ağızlı kaselere ait olma olasılığı vardır.

95 nolu kaide parçasına göre, daha alçak ve eğimli kaideye sahip olan **96** nolu parçanın, kaide altının konik profil yaptığı görülür. Geç dönemde görülen konik profilli kaide altı nedeniyle geç Hellenistik döneme ait olma olasılığı olan bu parçanın, Atina Agorası'nda dışa dönük ağızlı kaseler içinde değerlendirilen yakın bir örneği, İ.Ö. 175–150 yıllarına tarihlenir.[434] Benzer örnek ve gövdenin yükselişi dikkate alındığında, kesin olmamakla birlikte, bu parça da dışa dönük ağızlı kaselere ait olabilir.

Yüksek halka kaideli ve düz oturma düzlemine sahip **97** ve **98** nolu parçalarda gövde ve kaidenin çok az korunmasına karşın, gövdenin yükselişi ve kaide altının konik bir profiline bakıldığında parçanın dışa dönük ağızlı kase ya da balık tabaklarına ait olma olasılığına karşın, gövde profillerinin oldukça az korunması ve yakın bir örneği tespit edilememiş olması, formları konusunda kesin bir şey söylemeye engel olur. Ancak, bu kaideler üzerinde görülen, kaidede dışbükey kavis kaybolması ve oturma düzleminin düz olması nedeniyle, İ.Ö. 3. yüzyıl başından daha erkene gitmeyeceği anlaşılır. Ayrıca bu örneklerde kaidenin oturma düzlemine doğru henüz daralmaya başlamamış olması da, bunların İ.Ö. 3. yüzyılın ortasından daha geç olmadığını ortaya koyar.

Yüksek konik kaideye sahip olan **99** nolu parçanın iç kısmında çok az rulet bezeme korunmuştur. 11,2 cm çapa sahip olan parçanın sadece kaide ayağının korunması, örneğin formunu net olarak belirlememize engel olmakla birlikte, kaidenin yüksekliği ve gövdenin yükselişi dikkate alındığında balık tabaklarına ya da dışa dönük ağızlı kaselere ait olma olasılığı vardır. Formu net olarak belirlenememesine karşın kaide oturma düzleminde bir yivin bulunmaması ve henüz bir eğimin meydana gelmemesi, bu kaidenin İ.Ö. 3–2 yüzyıla ait olma olasılığını yükseltir.

[433] Rotroff 1997, no. 948, fig. 61
[434] Rotroff 1997, no. 929, fig. 60

100 nolu parçada ise halka kaidenin iç kısmının yükseldiği ve hafif bir plastik şerit yaptığı görülür. Ayrıca, gövde içinde iki sıra rulet bezeme yer alır. Dışa dönük ağızlı kaselere ait olma olasılığı muhtemel olan bu parçanın Ephesos'tan[435] ve Miletos'tan[436] ele geçen en yakın örnekleri, İ.Ö. 2. yüzyıla verilir.

Olasılıkla dışa dönük ağızlı kaselere ait olan **101** nolu parçada, kaide profilinin oturma düzlemine doğru daraldığı ve kaide ayağının iç kısmının hafif çıkıntı yaptığı görülürken, gövdenin ayaktan çıkış profili neredeyse yere paraleldir. Bu parça ile yakın profil sergileyen Atina Agorası'ndan bir örnek,[437] İ.Ö. 225–175 yılları arasına verilirken, Ephesos örneği,[438] İ.Ö. 2. yüzyıla verilir. Bizim örneğimiz de, İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci yarısından sonra görülen dar oturma düzlemine sahip olması ve benzer örnekler dikkate alındığında, olasılıkla İ.Ö. 3. yüzyıl ortasından daha geç bir döneme ait olmalıdır.

Çok az korunmasına karşın, gövdenin yükselişi dikkate alındığında, olasılıkla içe dönük ağızlı kaselere ait olan **102** nolu parçada, alçak halka kaide ile birlikte, dışbükey kavisli kaide altı görülür. Düz oturma düzlemi ve kaide altı profile bakıldığında İ.Ö. 275 sonrasına ait olabilecek bu örneğin, Atina Agorası'ndan[439] ele geçen yakın bir benzeri, İ.Ö. 175 civarına, Ephesos'tan[440] ele geçen bir benzeri ise, İ.Ö. 2. yüzyıl üçüncü çeyreğine verilir.

Bu grup içinde değerlendirmeye alınan son örneğimiz olan **103** nolu parça ince cidara, alçak halka kaideye, hemem hemen yere paralel bir gövdeye ve kaide altında meme başına sahiptir. Olasılıkla pişmeden dolayı gri hamura sahip olan parçanın benzer örneği tespit edilememiştir. Ancak parçanın küçük çapta olması ve gövde profili dikkate alındığında dışa dönük ağızlı kaselere ait olma olasılığı vardır.

---

[435] FIE IX 2/2, taf. 6, A24
[436] Pfrommer, no. 41, abb, 36–41
[437] Rotroff 1997, no.893, fig. 60, pl. 146
[438] FIE XIII 1/1, no. 82, taf. 5
[439] Rotroff 1997, no. 943, fig. 61
[440] FIE IX, 2/2, taf. 6, A30

SONUÇ

Smyrna Agorası'nın H–23 ve G2–23 plankarelerinde yer alan Avlu 1, Z1–29 ve Y1–29 plankarelerinde yer alan Avlu 2 ve B2–20 plankarelerinde yer alan Avlu 3 sektörlerinde 2007 yılında Smyrna Agorası'nın tarihsel süreçleriyle ilgili en erken buluntulara ulaşmak amacıyla kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu sondaj çalışmaları stratigrafik olarak değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmaktadır;

Avlu 1 sektöründe 14.41 m seviyesinden itibaren yapılan çalışmalarda, Osmanlı ve Bizans dönemine ait mezarlar ve Roma dönemine ait kısmen korunmuş bir taban dışında herhangi bir mimari yapı ile karşılaşılmamıştır. Ancak çok yoğun seramik buluntu ele geçmiştir. Ele geçen seramikler stratigrafik olarak değerlendirildiğinde, yüzeyden, 12.99 m seviyesine kadar Türk, Osmanlı, Bizans, Roma ve Hellenistik döneme ait seramiklerle karşılaşılırken, 12.99 m seviyesinden 10.87 m seviyesine kadar Roma ve Hellenistik dönem seramiklerinin karışık olarak ele geçtiği görülür. 10.87 m seviyesinden, çalışmanın sonlandırıldığı 9.87 m seviyesine kadar ise herhangi bir buluntu ele geçmemiştir. Seramik bulguların yüzeyden en alt seviyeye kadar karışık olarak ele geçmesi, erken tabakaların olasılıkla ilk olarak Roma dönemine ait Agora'nın inşa aşamasında, daha sonra ise Bizans ve Osmanlı döneminde mezarlık olarak kullanılması sonucunda tahrip edildiğini göstermektedir. Alandan seramik dışında tarihleyici malzeme olarak, beş adet bronz sikke ele geçmiştir. Ancak, sikkelerin aşırı korozyona uğraması nedeniyle herhangi bir tarihleme yapmak mümkün değildir. Tüm seviyelerde erken ve geç döneme ait malzemenin karışık olarak ele geçmesi, bu alan için stratigrafik bir değerlendirme yapmamızı mümkün kılmamaktadır. Bu nedenle malzemenin tarihlemesinde, diğer merkezlerden ele geçen benzer buluntular temel alınmıştır. Avlu 1 sektöründe, Atina Agorası buluntuları ile paralel bir gelişim sergileyen az sayıdaki Hellenistik seramik, en erken İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başına ait, en geç örnek ise İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–2. yüzyıldır.

Hellenistik döneme ait malzemenin en yoğun ele geçtiği Avlu 2 sektöründe 14.04 m seviyesinde başlayan çalışmalarda, Roma dönemine ait mermer bir taban ve mermer blok parçaları dışında mimari bir öğeye rastlanmamıştır. Ancak, Avlu 1

sektöründe olduğu gibi, yoğun seramik buluntu ile karşılaşılmıştır. Yüzey seviyesinden, Roma taban dolgusunun bulunduğu 13.40 m seviyesine kadar ele geçen seramik buluntular arasında Osmanlı, Bizans, Roma ve Hellenistik döneme ait seramikler birlikte görülürken, bu seviyeden itibaren 11.60 m seviyesine kadar sadece Roma ve Hellenistik dönem seramikleri ele geçmiştir. 11.60 m seviyesinden sonra ise Hellenistik dönem seramik oranı oldukça artmasına karşın, Z1–29 plankaresinde 9.71 m seviyesinde bir adet geç Roma kırmızı astarlı ağız parçası ve 9.47 m seviyesinde bir cam parçası, Y1-29 plankaresinde ise, 9.11 m seviyesinde bir adet terrasigillata parçası, Hellenistik tabakaların Osmanlı ve Bizans tahribatından kurtulmuş olmasına karşın, Roma dönemi Agorası'nın belli bir seviyeye kadar Hellenistik tabakalara zarar verdiğini ortaya koyar. 9.47 m seviyesinden itibaren ise Roma seramiğine rastlanmamıştır. Her ne kadar, 9.47 m seviyesinden itibaren homojen Hellenistik malzeme ele geçmiş olsa da, Z1–29 açmasında 9.47-8.80 m arasında, 67 cm'lik seviyeden ele geçen, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 2. yüzyıl sonuna ait malzemenin tek bir kasa içinde toplanması, bu seviyeler için stratigrafik bir değerlendirme yapılmasını engellemektedir. Y1–29 açmasında ise, 9.11–8.63 m seviyeleri arasında, tez kapsamına alınan tek örnek olan kantharos kaide parçası, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısına tarihlenirken, tez kapsamına girmeyen diğer buluntular, bu malzeme kadar erkene ait değildir. Bu nedenle, bu alan için de stratigrafik bir değerlendirme yapılamadığı için malzemenin tarihlendirilmesinde diğer merkezlerden ele geçen seramikler temel teşkil etmiştir.

Avlu 3 sektöründe ise, 14.07 m seviyesinde başlayan çalışmalarda Avlu 1 ve 2 sektörlerinde karşılaşılan mermer tabanın dolgusu ve bir kanal dışında, mimari bir yapı ile karşılaşılmamıştır. 12.56 m seviyesine kadar Osmanlı, Bizans, Roma ve Hellenistik dönemlere ait seramiklerle birlikte ele geçerken, bu seviyeden itibaren Hellenistik ve Roma dönemine ait malzemeler birlikte görülür. 12.30 m seviyesinden itibaren ise herhangi bir buluntu ele geçmemiştir. Bu alandaki çalışma, kültür tabakasının sona ermesi nedeni ile 11.67 m seviyesine bitirilmiştir. Avlu 3 sektöründe, Avlu 1 ve 2 sektöründe olduğu gibi, erken tabakaların, Roma ve daha geç dönem kültürleri tarafından tahrip edilmesi nedeniyle, alan stratigrafik olarak değerlendirilemez. Bu nedenle az sayıda ele geçen siyah firnisli seramiğin değerlendirilmesinde diğer

merkezlerden ele geçen örneklerden yararlanılmıştır. Bu alanda ele geçen iki adet dışa dönük ağızlı kase ve altı adet içe dönük ağızlı kase ile sınırlı olan Hellenistik malzeme, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu/İ.Ö. 3. yüzyıl başı ile İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci çeyreği arasına aittir. Olasılıkla arazinin eğiminden dolayı, diğer iki sektöre göre daha üst seviyelerde yakalanan Hellenistik tabaka her ne kadar, Roma tahribatına uğraması nedeniyle stratigrafik olarak homojen bir yapı göstermese de, malzemeler aynı tarih aralığına aittir.

Yapılan çalışmalarda ele geçen seramikler tipolojik ve kronolojik olarak değerledirildiğinde; Avlu 1 sektöründe ele geçen seramiklerin içe dönük ağızlı kase, dışa dönük ağızlı kase, kantharos ve üç kaide parçası ile sınırlı olduğu ve bu parçaların yarısından fazlasının içe dönük kase parçalarından oluştuğu görülür. Kantharosların üç parça, dışa dönük ağızlı kaselerin ise tek parça ile temsil edildiği örnekler içinde, içe dönük ağızlı kaseler, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu/3. yüzyıl başı ile İ.Ö. 2. yüzyıl başı aralığına, kantharoslar İ.Ö. 4. yüzyıl sonu/3. yüzyıl başı ile İ.Ö. 2. yüzyıl aralığına, dışa dönük ağızlı parça ise, İ.Ö. 3. yüzyıl ortalarına aittir. Attika örnekleri ile paralel bir gelişim gösteren seramiklerin geneline bakıldığında, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu/3. yüzyıl başı ile İ.Ö. 2. yüzyıl aralığına ait oldukları belirlenir.

Avlu 2 açmasında 77 adet seramik parçası değerlendirme kapsamına alınmıştır. Bu örneklerden en yoğun olan grup, 19 parça ile içe dönük ağızlı kaselerdir. Dışa dönük ağızlı kaseler ve kantharoslar ise, 15'er parça ile temsil edilir. 13 adet örnekle sınırlı olan balık tabaklarının dokuzu Attika örneklerinin taklitleri iken, dört örneğin adalar ve Batı Anadolu'ya özgü özellikleri ile yerel üretim olduğu belirlenir. Tarihleyici malzeme içinde yer alan skyphoslar ve unguentariumlar tek örnekle, Hellenistik masa ampholları iki örnekle temsil edilirken, formları konusunda net bir görüş belirtemediğimiz bir açık kap parçası, bir kapalı kap parçası ve altı adet kaide parçası ele geçmiştir. En kalabalık grubu oluşturan içe dönük ağızlı kaseler, İ.Ö.4. yüzyıl sonu/3. yüzyıl başından İ.Ö. 2. yüzyıl başına kadar görülmekle birlikte, yoğun olarak İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısına ait örnekler saptanmıştır. Dışa dönük ağızlı kaselerin, içe dönük ağızlı kaseler kadar erken bir döneme gitmediği, ancak, İ.Ö. 3. yüzyıl başından İ.Ö. erken 1. yüzyıla kadar uzun

bir süre devam ettiği belirlenirken, en yoğun görüldüğü dönem İ.Ö. 2. yüzyıldır. Kantharosların tarih aralığına bakıldığında ise, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu ile İ.Ö. 3. yüzyıla ait olan örneklerin hemem hemem tarihsel bir birliktelik gösterdiği görülür. İki farklı tipi tespit edilen balık tabaklarının büyük bölümünün Attika balık tabakları ile benzer form gelişimi sergileyen taklit üretimler olduğu saptanırken, Attika üretimlerinden farklı olarak yerel nitelik taşıyan az sayıda örnek tespit edilmiştir. Attika takdili yerel örnekler için, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci yarısı tarihsel aralık olarak belirlenmekle birlikte, bir örnek haricinde, diğer parçaların İ.Ö. 4. yüzyıl-İ.Ö. 3. yüzyıl başına ait olduğu tespit edilir. Adalar ve Batı Anadolu'ya özgü bir form olduğu düşünülen yerel üretim balık tabaklarının bölgede ve Smyrna Agorası'nda kronolojik bir gelişimi belirlenememekle birlikte, diğer merkezlerde konteks buluntularla ele geçen örnekler yardımıyla erken Hellenistik döneme tarihlenirler. Yukarıda bahsi geçen seramik grupları dışında, tek örnekle temsil edilen İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna ait olan bir skyphos parçası ve İ.Ö. 3. yüzyıl sonuna ait amphora parçalarının az sayıda olmasının nedeni, bu örneklerin Hellenistik dönemde daha çok, bu tezin kapsamı dışında kalan, batı yamacı bezeme sisteminde bezenmesi olmalıdır. Bu parçalar dışında ele geçen açık kaba ait bir ağız parçası, profil açısından lekanelere benzemesine karşın, iç kısımda lekaneler kadar keskin açı yapmaması nedeniyle bunlardan ayrılır. Bununla birlikte, Hellenistik dönem balık tabaklarında görülen, firnis kalitesi ve tamamen firnisli gövde üzerinde rezerve bant bezeme anlayışı, bu örneğin de Hellenistik döneme ait olduğuna işaret eder.

Avlu 3 sektöründe ise diğer iki sektöre göre az sayıda ele geçen seramikler, iki dışa dönük ağızlı ile altı içe dönük ağızlı kaseden oluşur. Bu seramikler, her ne kadar geç dönemlere ait malzemelerle birlikte ele geçmiş olsa da, İ.Ö. 4. yüzyıl sonu-İ.Ö. 3. yüzyıl başına ait oldukları saptanmıştır.

Bu üç sondajdan ele geçen seramikler karşılaştırıldığında, en yoğun seramiğin Avlu 2 sektöründe ele geçtiği görülür. Bunun nedeni, Avlu 1 ve Avlu 2 sektörlerinde arazi eğiminden dolayı kültür tabakalarının daha üst seviyelerde son bulması olmalıdır. Avlu 1 sektöründe; İ.Ö. 4. yüzyıl sonu/İ.Ö.3. yüzyıl başı ile İ.Ö. 2. yüzyıl, Avlu 2

sektöründe; İ.Ö. 4. yüzyıl sonu/İ.Ö.3. yüzyıl başı ile İ.Ö. erken 1. yüzyıl, Avlu 3 sektöründe; İ.Ö. 4. yüzyıl sonu/İ.Ö. 3. yüzyıl başına ait örnekler tespit edilmiştir.

Smyrna Agorası'nda Avlu 1, 2 ve 3 sektörlerinde ele geçen seramik gruplarına genel olarak bakıldığında, ele geçen 103 siyah firnisli parça içinde, en büyük grubun 36 örnekle içe dönük kaseler olduğu saptanır. Bu grubu 19 örnekle kantharoslar, 18 parça ile dışa dönük ağızlı kaseler, 13 parça ile balık tabakları, ikişer parça ile masa amphoraları ve kapalı kap parçaları, birer örnekle skyphos, unguentarium, dik ağızlı tabak, açık kap, dokuz örnekle ise gruplanamayan kaide parçaları takip eder. Smyrna Agorası'nda tek örnek ile temsil edilen Attika üretimi seramiğe karşın, incelenen diğer seramiklerin kalitesiz hamur ve firnis yapıları ile yerel üretim olduğu anlaşılır. Bu yerel üretimlerin Attika seramikleri ile paralel bir gelişim göstermesi, bunların Attika ürünlerini taklit ettiğini ortaya koyar. Ancak, yerel üretim balık tabağı olduğu anlaşılan dört parça, bu değerlendirmenin dışında kalır. Rotroff, ithal bir örneği Atina'da ele geçen bu tabakların, adalar ve Batı Anadolu'ya özgü olduğunu, özellikle Kyme kentinde çok sayıda ele geçtiğini belirtir. Ancak, Kyme, Ege Gübre, Antandros örneklerinin tamamının yayınlanmamış, Samos, Daskyleion, Pergamon, Ephesos, Phokaia için yayınlanan malzemenin de henüz bir tipolojisinin oluşturulmamış olması, bu grup için bilgilerimizin yetersiz kalmasına neden olmaktadır. İzmir Agorası'nda daha önceki yıllarda da ele geçen ve G. Çelik tarafından yüksek lisans tezi içinde değerlendirilerek, İ.Ö. 2. tarihlenen balık tabaklarının, bizim örneklerimizde dört parça ile sınırlı olması da, Smyrna Agorası örneklerine ilişkin bir tipoloji oluşturulmasına engel olur.

Attika örneklerini taklit eden yerel Smyrna Agorası seramiklerinin hamur özellikleri mika ve kireç katkılı olup, yarısına yakınında, 2.5 YR 7/6 açık kırmızı, üçte birinde, 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı renk hamur görülür. Bu tonların dışında ise olasılıkla fırınlama hatası nedeniyle, kırmızı, kahverengi, gri, pembe tonlarında hamur rengine sahip olan seramikler de tespit edilmiştir.

Yerel üretimlerde, hamur renginde olduğu gibi, firnis renginde de büyük oranda birliktelik görülmektedir. Firnis rengi, %70 oranında Gley 1 2.5/N siyah ve % 15

oranında 2.5 YR 5/6 kırmızı, az sayıda da gri, kırmızı, kahverengi ve siyah tonlarında oldukça değişik renkte belirlenmiştir. Ayrıca, Smyrna Agorası'nda birkaç kase formunda daldırma firnis uygulaması görülür. Daldırma firnisin yanı sıra, Smyrna Agorası firnisli seramiklerin bazıları rezerve bant ve rulet bezemeye sahiptir. Rezerve bantlara, balık tabaklarının ağız kenarında ve sosluk çevresinde rastlanırken, bazı kaselerin tondosunu ve Attika örneklerinden farklı olarak, balık tabaklarının sosluk çevresindeki rezerve bantları rulet bezeme çevreler.

Avlu 1, 2 ve 3 sektörülerinde ele geçen ve çalışma kapsamına alınan 103 seramik parçası, tarihsel olarak değerlendirildiğinde, en erken örneklerin İ.Ö. 4. yüzyıl sonuna tarihlenmesi, kentin Büyük İskender tarafından kurulduğu yolundaki veriyi doğrular niteliktedir. Malzemenin daha yoğun olarak İ.Ö. 3–2 yüzyıla ait olması, kentin Hellenistik dönem içinde geliştiği gösterir. Bu düşünce, Smyrna Agorası'nda, G. Çelik'in yüksek lisans tezinde incelenen batı yamacı seramiklerinin ve kalıp yapımı kaselerin çok sayıda ele geçmesi ile de desteklenir. Ancak tez kapsamında değerlendirilen malzemenin çok küçük alanlarda yapılan sondajlardan gelmesi, kentin kuruluş dönemine ilişkin kesin kanıya ulaşma ihtimalini oldukça düşürür. Bu soru, Smyrna kentinin farklı alanlarında ve daha büyük kazı alanlarından gelen malzemelerin değerlendirilmesiyle daha doğru bir şekilde yanıtlanacaktır.

KATALOG

DIŞI ÇEKİK AĞIZLI KASELER

Kat. No: 1 **Çiz.** 1

Buluntu Kodu: Avlu 3/07/07

Buluntu Yeri: B2 – 20

Buluntu Tarihi: 12.09.07

Seviye: 13.10 – 12.87 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 12.4 cm

Yükseklik: 2.6 cm

Kil Rengi: 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah - 2.5 YR 5/6 kırmızı

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, dışa dönük yuvarlatılmış dudaklı, dışa açılan üst gövdeden gövde altına belirgin dönüşlü, iki parça kırık birleşti.

Bezeme: Gövdenin iç yüzü mat siyah firnisli, dış yüzde ise gövde üst kısmı kırmızı, gövde altı siyah firnisli

Benzer Örnekler: Sparkes-Talcott 1970, sf. 129, 294, no. 808, fig. 8, pl. 32; Rotroff 1997, sf. 330, no. 869, fig. 59, 870; Miller 1974, sf. 204–205, no. 27, fig. 3, pl. 31; Anderson 1954, sf. 132–133, 145, no. 120, fig. 15; AvP XI, I, sf. 101, no. 18, taf. 65; Schäfer, C5, taf. 3; Harlaut, sf. 270, fig. 8d; Doksanaltı, no. 308, 596, 688, sf. 101, 117–118, 141–146; Metzger 1998, sf. 175, 188, no. 179, abb. 231; Thompson 1934, sf. 317, 435, fig. 117, A9

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 2 **Çiz.** 1

Buluntu Kodu: Avlu 3/07/07

Buluntu Yeri: B2 – 20

Buluntu Tarihi: 12.09.07

Seviye: 13.10 – 12.87 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 12 cm (?)

Yükseklik: 1.7 cm

Kil Rengi: Gley 1 4/N koyu gri - 5 YR 5/4 kırmızımsı kahverengi

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Katkısız hamurlu, ince cidarlı, dışa dönük yuvarlatılmış dudaklı, gövde altına belirgin dönüşlü.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Sparkes-Talcott 1970, sf. 129, 294, no. 808, fig. 8, pl. 32; Rotroff 1997, sf. 330, no. 869, fig. 59, 870; Miller 1974, sf. 204–205, no. 27, fig. 3, pl. 31; Anderson 1954, sf. 132–133, 145, no. 120, fig. 15; AvP XI, I, sf. 101, no. 18, taf. 65; Schäfer, C5, taf. 3; Harlaut, sf. 270, fig. 8d; Doksanaltı, no. 308, 596, 688, sf. 101, 117–118, 141–146; Metzger 1998, sf. 175, 188, no. 179, abb. 231; Thompson 1934, sf. 317, 435, fig. 117, A9

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 3 **Çiz.** 1

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/27

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 04.09.07

Seviye: 9.58 – 9.11 m

Ölçüler:

Yükseklik: 2.8 cm (?)

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, hafif dışa dönük ağızlı, üretim hatası sonucu, ağız kısmındaki bozulmalar nedeniyle çap alınamıyor. Dışta ağız altında ince plastik bir şerit yer alıyor. Gövde altına belirgin dönüşlü.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Metzger 1969, sf. 15, 51, no. 5, taf. 9; Rotroff 1997, no. 911, fig. 60

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreği-İ.Ö. 3. yüzyıl üçüncü çeyreği (Yerel üretim)

Kat. No: 4 **Çiz.** 1

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/25

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 24.08.09

Seviye: 9.47 – 8.80 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 11.2 cm

Yükseklik: 2.7 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 YR 5/6 kırmızı - 5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, hafif dışa dönük ağızlı, düz dudaklı, gövde altına belirgin dönüşlü, kaide korunmamış.

Bezeme: İçte ve dışta firnis kırmızıdan siyaha değişiyor.

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 5 **Çiz.** 2

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/35

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 03.09.07

Seviye: 10.18 – 9.71 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 18 cm

Yükseklik: 3.3 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 5 Y 3/1 çok koyu gri

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip, dışa dönük ağızlı, dışta gövde altına keskin dönüşlü.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Metzger 1969, sf. 15,51, no. 2, taf. 9; Rotroff 1997, no. 911, fig. 60; Rudolph, sf. 216–217, no. 18, fig. 4, pl. 28

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreği-İ.Ö. 3. yüzyıl üçüncü çeyreği (Yerel üretim)

Kat. No: 6 **Çiz.** 2

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/33

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 31.08.07

Seviye: 31.08.07

Ölçüler:

Ağız Çapı: 20.4 cm

Yükseklik: 4.2 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 5 YR 2.5/1 siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip. Dışa dönük ağızlı, hafif düzleştirilmiş dudaklı, gövde altına belirgin dönüşlü

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, dış yüzde firnis aşınmış.

Benzer Örnekler: Rudolph sf. 216–217, no. 18, fig. 4, pl. 28; Rotroff 1997, no. 905, fig. 60; Pfrommer, sf. 48–49, 57, no. 41, abb. 41; Samaria-Sebaste III, sf. 244–248, no. 6, fig. 48

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreği-İ.Ö. 3. yüzyıl üçüncü çeyreği (Yerel üretim)

Kat. No: 7 **Çiz.** 3

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/23

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 23.08.07

Seviye: 10.04 – 9.71 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 9,6 cm

Yükseklik: 2.4 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/8 açık kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip, dışa dönük kalınlaştırılmış ağızlı, düz dudaklı, gövde altına belirgin dönüşlü, gövde iç yüzünde plastik bir şerit görülüyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Callaghan, sf. 57, no. 61, fig. 9

Tarih: İ.Ö. 225–220 (Yerel üretim)

Kat. No: 8 **Lev.** 1 **Çiz.** 3

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/22

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 23.08.07

Seviye: 10.30 – 10.04 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 13.2 cm

Kaide Çapı: 6.8 cm

Yükseklik: 5.1 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 10 R 5/8 kırmızı (Kaide altı) 2.5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız, gövde ve kaide parçası. Bol kireç katkılı hamura sahip, oturma düzlemi düzleştirilmiş ve iç kısmı konikleştirilmiş halka kaideli, dışa dönük kalınlaştırılmış ağızlı. Gövdenin iç yüzü gövde altına geçişte plastik bir şerit yer alıyor. Kaide altında pişmeden dolayı oluşmuş çatlaklar bulunuyor.

Bezeme: İçi ve dışı daldırma tekniğinde uygulanmış siyah firnisli. Kaide üzerinde parmak izleri görülüyor. Kaide altı kırmızı firnisli, gövde içinde merkezde beş sıra baskı rulet bezeme yer alıyor.

Benzer Örnekler: Pfrommer, no. 41, abb. 36–41; Harlaut, sf. 271, fig. 10c; Romano, sf. 71, no. 30, fig. 5, pl. 17; Rotroff-Oliver, no. 13, pl. 5; AvP XI, I, sf. 125–127, 134–136, no. 176, 232, pl. 48, 65; Rotroff 1983, sf. 266, 281, fig. 4, 93–94, 101; Anderson 1954, sf. 151, no. 200, 179, fig. 15; Rotroff 1997, sf. 334–335, no. 922, fig. 60; Mitsopoulos-Leon, sf. 498, abb 1h

Tarih: İ.Ö. 225–220 (Yerel üretim)

Kat. No: 9 **Çiz.** 3

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/35

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 03.09.07

Seviye: 10.18 – 9.71 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 13.2 cm

Yükseklik: 2.3 cm

Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, dışa dönük kalınlaştırılmış ağızlı

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Anderson 1954, sf. 151, 178, no. 200, fig. 15; Metzger 1984, sf. 207, 229, abb. 3, I3b, 8; Mitsopoulos-Leon, sf. 498, abb 1h; Tunuz, sf. 24, no. 7, şek. XVIII; Küçük, sf. 22, kat. no. 32, çiz. 14

Tarih: İ.Ö.2. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 10 **Çiz.** 4

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/25

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 24.08.09

Seviye: 9.47 – 8.80 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 11.4 cm

Yükseklik: 3.3 cm

Kil Rengi: 5 YR pembe / 2.5 YR 6/2 açık kahverengimsi gri

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Gözenekli ve az miktarda kireç katkılı hamura sahip. Dışa dönük ağızlı, düz dudaklı, ağızdan gövdeye ve gövde altına geçişte keskin profillendirilmiş.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Anderson 1954, sf. 151, 178, no. 200, fig. 15; Metzger 1984, sf. 207, 229, abb. 3, I3b, 8; Mitsopoulos-Leon, sf. 498, abb 1h; Tunuz, sf. 24, no. 7, şek. XVIII; Sinn, sf. 97, no.2, taf, 29; Doksanaltı, sf. 678, no.770; Küçük, sf.22, kat. no.32, çiz.14
Tarih: İ.Ö. 2. yüzyıl ikinci yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 11 **Çiz.** 4
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/19
Buluntu Yeri: Z1 – 29
Buluntu Tarihi: 22.08.2007
Seviye: 10.68- 10.40 m
Ölçüler:
Ağız Çapı: 12.2 cm
Yükseklik: 2.4 cm
Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı
Firnis Rengi: Gley 1 2.5/1 siyah - 5 Y 5/2 yeşilimsi gri (Yakın ton)
Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Gözenekli ve kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, dışa dönük kalınlaştırılmış ağızlı, düz dudaklı. Konik daralan gövdeli, gövdenin dış yüzünde üç adet ince yatay yiv, gövde içinde ise bir adet geniş sığ yiv görülüyor.
Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli
Benzer Örnekler: Anderson 1954, sf. 151, 178, no. 200, fig. 15; Metzger 1984, sf. 207, 229, abb. 3, I3b, 8; Mitsopoulos-Leon, sf. 498, abb 1h; Tunuz, sf. 24, no. 7, şek. XVIII; Küçük, sf. 22, kat. no. 32, çiz. 14
Tarih: İ.Ö. 2. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 12 **Çiz.** 4
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/19
Buluntu Yeri: Z1–29
Buluntu Tarihi: 22.08.2007
Seviye: 10.68- 10.40 m
Ölçüler:

Ağız Çapı: 15 cm

Yükseklik: 3 cm

Kil Rengi: 2.5 YR kırmızı- 2.5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyah

Firnis Rengi: 2.5 YR 6/8 açık kırmızı

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Dışa dönük ağızlı, düz dudaklı, dışta ağız altında ince plastik bir şerit yer alıyor. Gövde altına keskin dönüşlü, gövde içinde geniş plastik bir şerit görülüyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, dışta firnis yer yer kırmızı

Benzer Örnekler: Anderson 1954, sf. 151, 178, no. 200, fig. 15; Metzger 1984, sf. 207, 229, abb. 3, I3b, 8; Mitsopoulos-Leon, sf. 498, abb 1h; Tunuz, sf. 24, no. 7, şek. XVIII; Küçük, sf. 22, kat. no. 32, çiz. 14

Tarih: İ.Ö. 2. yüzyıl üçüncü çeyreği–İ.Ö. erken 1. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 13 **Çiz.** 5

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/19

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 22.08.2007

Seviye: 10.68 – 10.40 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: ?

Yükseklik: 2.8 cm (?)

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı - 7.5 YR 6/2 pembemsi gri

Firnis Rengi: 2.5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Gözenekli ve bol kireç katkılı hamura sahip, dışa dönük kalınlaştırılmış ağızlı, Gövde altına keskin dönüşlü, gövde içinde sığ bir yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Anderson 1954, sf. 151, 178, no. 200, fig. 15; Metzger 1984, sf. 207, 229, abb. 3, I3b, 8; Mitsopoulos-Leon, sf. 498, abb 1h; Tunuz, sf. 24, no. 7, şek. XVIII; Küçük, sf. 22, kat. no. 32, çiz. 14

Tarih: İ.Ö. 2. yüzyıl üçüncü çeyreği–İ.Ö. erken 1. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 14 **Çiz.** 5

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/34

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 03.09.07

Seviye: 12.02 – 11.07 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 10 cm

Yükseklik: 1.9 cm

Kil Rengi: 10 R 6/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, dışa dönük kalınlaştırılmış ağızlı, konik daralan gövdeli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Anderson 1954, sf. 151, 178, no. 200, fig. 15; Metzger 1984, sf. 207, 229, abb. 3, I3b, 8; Mitsopoulos-Leon, sf. 498, abb 1h; Tunuz, sf. 24, no. 7, şek. XVIII; Küçük, sf. 22, kat. no. 32, çiz. 14

Tarih: İ.Ö. 2. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 15 **Çiz.** 5

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/36

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 04.09.07

Seviye: 9.79 – 9.58 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 14 cm

Yükseklik: 2.6 cm

Kil Rengi: 7.5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, kalın cidarlı, dışa dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, konik daralan gövdeli

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Harlaut, sf. 272, fig. 11c; Schäfer, sf. 35–36, C9-C10; Rotroff 1997, sf. 336, no. 935, fig. 60, pl. 146; Rotroff 1983, sf. 295, no. 92, fig.4; Küçük, sf. 20–25, kat. no. 34, çiz. 14; Anderson 1954, sf. 152, no. 217, fig. 18
Tarih: İ.Ö. 2. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 16 **Çiz.** 6
Buluntu Kodu: Avlu2/07/25
Buluntu Yeri: Z1 – 29
Buluntu Tarihi: 24.08.07
Seviye: 9.47 – 8.80 m
Ölçüler:
Kaide Çapı: 8.4 cm
Yükseklik: 3.7 cm
Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı
Firnis Rengi: 7.5 YR 2.5/1 siyah - 10 R 4/6 kırmızı
Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Bol kireç katkılı hamura sahip, oturma düzlemi düzleştirilmiş halka kaideli, dışta kaideden gövdeye geçişte iki adet yiv bulunuyor.
Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, iç yüzünde çok az baskı rulet bezeme korunmuş.
Benzer Örnekler: FIE IX 2/2, taf. 5, A 20
Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 17 **Lev.** 2 **Çiz.** 6
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/37
Buluntu Yeri: Y1 – 29
Buluntu Tarihi: 04.09.07
Seviye: 9.58 – 9.11 m
Ölçüler:
Kaide Çapı: 7.6 cm
Yükseklik: 2.8 cm
Kil Rengi: 2.5 YR 6/1 gri - 2.5 YR 7/8 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase kaide ve gövde parçası. Bol mika ve kireç katkılı hamura sahip, kalın cidarlı, dış yüzde keskin profillendirilmiş halka kaideli. Kaide altında çark izleri görülüyor, kaideden gövdeye geçişte ve kaide oturma düzleminde bozulmalar meydana gelmiş.

Bezeme: İçi ve dışı daldırma tekniği ile yapılmış mat siyah firnisli, kaide altında ve dış yüzde parmak izleri görülüyor. Olasılıkla pişmeden dolayı, firniste mor ve yeşil tonlar fark ediliyor. Gövde içinde bir sıra baskı rulet bezeme yer alıyor. Bezeme altında silindir izi belirgin.

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ortasından sonra (Yerel üretim)

Kat. No: 18 **Çiz.** 6

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/21

Buluntu Yeri: H2 - 23

Buluntu Tarihi: 01.08.07

Seviye: 12.71 – 12.78 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 5 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Dışa dönük ağızlı kase kaide ve gövde parçası. Gözenekli ve kireç katkılı hamura sahip, geniş oturma düzlemine sahip alçak halka kaideli, gövde altına keski dönüşlü, gövdenin dış yüzünde bir adet yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli, iç yüzde firnis aşınmış

Benzer Örnekler: FIE IX 2/2, taf. 6, A26; Rudolph, sf. 216, no. 18, fig. 4, pl. 28

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ortaları (Yerel üretim)

İÇE DÖNÜK AĞIZLI KASELER

Kat. No: 19 **Lev.** 3 **Çiz.** 7

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/ 02

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 13.08.07

Seviye: 14.06 – 14.02 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 15.4 cm

Yükseklik: 4 cm

Kil Rengi: Gley 1 5/1 gri

Firnis Rengi: 2.5 Y 3/1 Çok koyu gri (Yakın ton)

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Bol kireç, taşçık ve mika katkılı gri hamurlu, dudağa doğru kalınlaşan cidarlı, hafif içe dönük ağızlı, dışta ağız altında bir adet yatay yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Technau, sf. 42, 44, 46, no. 3, abb. 32

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 20 **Lev.** 3 **Çiz.** 7

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/18

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 21.08.07

Seviye: 10.89 – 10.68 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 16.2 cm

Yükseklik: 3.3 cm

Kil Rengi: Gley 1 6/2 yeşilimsi gri / 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/1 siyah - 5 Y 4/1 koyu gri

Tanımı: İçe dönük açızlı kase ağız ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, kalın cidarlı, içe dönük ağızlı, keskin dudaklı

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, firnis dış yüzde aşınmış.

Benzer Örnekler: Technau, sf. 42, 44, 46, no. 3, abb. 32

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No:21 **Çiz.** 8

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/25

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 24.08.07

Seviye: 9.37 – 8.80 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 10.2 cm

Yükseklik: 2.6 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Az miktara kireç katkılı hamura sahip. İçe dönük ağızlı, keskin dudaklı, ağızdan gövdeye geçişte cidar kalınlaştırılmış.

Bezeme: İç ve dış mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Bulut, sf. 82, no. 4, şek. 9; Tunuz, sf. 4, 9, no. 12, şek. 4; Rotroff 1997, sf. 338, no. 966, fig. 62, pl. 75, 146; Rotroff 1983, sf. 287, fig. 3. no. 33, pl. 54; Metzger 1984, sf. 24, 206, no. 3a, 4, abb. 2; Anderson 1954, sf. 145, 178, no.115, fig.15

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 22 **Çiz.** 8

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/31

Buluntu Yeri: H2 – 23

Buluntu Tarihi: 06.08.07

Seviye: 11.68 – 11.45 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 12.6 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 6/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Katkısız hamurlu, içe dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, ağızdan gövdeye geçişte hafif keskin açılı, konik daralan gövdeli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, ancak dışta ağız kenarı hariç firnis korunmamış.
Benzer Örnekler: Gürsoy, sf. 8, 43, no. 34, şek. 6; Schäfer, sf. 37, C15, taf. 4; Bulut, sf. 67–68, no. 3, şek. 6a; Gürler 1994, no. 19, çiz. 6
Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 23 **Lev.** 3 **Çiz.** 9
Buluntu Kodu: Avlu 1/07/25
Buluntu Yeri: H2 - 23
Buluntu Tarihi: 03.08.07
Seviye: 12.35 – 12.13 m
Ölçüler:
Ağız Çapı: 14.8 cm
Yükseklik: 2.9 cm
Kil Rengi: Gley 1 5/N gri - 2.5 YR 6/8 açık kırmızı
Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah - Gley 1 2.5/10Y yeşilimsi siyah
Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı, gözenekli hamura sahip, içe dönük ağızlı, ağızdan gövdeye geçişte hafif keskin açılı, konik daralan gövdeli. İki parça kırık birleşti.
Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli.
Benzer Örnekler: Gürsoy, sf. 8, 43, no. 34, şek. 6; Schäfer, sf. 37, C15, taf. 4; Bulut, sf. 67–68, no. 3, şek. 6a; Gürler 1994, no. 19, çiz. 6
Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 24 **Çiz.** 9
Buluntu Kodu: Avlu 1/07/ 37
Buluntu Yeri: Y1 – 29
Buluntu Tarihi: 04.09.07
Seviye: 9.58 – 9.11 m
Ölçüler:
Ağız Çapı: 16 cm
Yükseklik: 3.4 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 6/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı hamura sahip, içe dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, dışbükey kavisli gövdeye sahip.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Edward, sf. 31–32, no. 23, 34, pl. 2, 43; Gürsoy, sf. 8, 44, no. 35, 37, şek. 7, lev. 22; Technau, sf. 45–46, no. 4, abb. 32; Bulut, sf. 64, no. 16, şek. 5b; Rotroff 1997, sf. 340, no. 993, fig. 63; Gürler 1994, no. 24, çiz. 7

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 25 **Çiz.** 8

Buluntu Kodu: Avlu 2/ 07/19

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 22.08.2007

Seviye: 10. 68–10.40 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 10.2 cm

Yükseklik: 3.2 cm

Kil Rengi: 10 R 7/4 soluk kırmızı - 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Gözenekli, az miktarda kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, içe dönük ağızlı, konik daralan gövdeli. Ağızdan gövdeye genişte hafif keskin açı yapıyor.

Bezeme: İçi ve dışı parlak siyah firnisli

Benzer Örnekler: Edward, sf. 31–32, no. 23, 34, pl. 2, 43; Gürsoy, sf. 8, 44, no. 35, 37, şek. 7, lev. 22; Technau, sf. 45–46, no. 4, abb. 32; Bulut, sf. 64, no. 16, şek. 5b; Rotroff 1997, sf. 340, no. 993, fig. 63; Gürler 1994, no. 24, çiz. 7

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 26 **Lev.** 3 **Çiz.** 8

Buluntu Kodu: Avlu 3/07/07

Buluntu Yeri: B2 – 20

Buluntu Tarihi: 12.09.07

Seviye: 13.10 – 12.87 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 13.2 cm

Yükseklik: 2.9 cm

Kil Rengi: 5 Y 5/1 gri

Firnis Rengi: 5 Y 3/1 çok koyu gri (Dış Yüz) - 10 YR 5/3 kahverengi (İç Yüz)

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Kireç ve mika katkılı hamura sahip, içe dönük ağızlı, gövdeye yumuşak geçişli

Bezeme: Dış yüz gri firnisli, iç yüz açık kahverengi firnisli (Olasılıkla pişmeden dolayı)

Benzer Örnekler: Edward, sf. 31–32, no. 23, 34, pl. 2, 43; Gürsoy, sf. 8, 44, no. 35, 37, şek. 7, lev. 22; Technau, sf. 45–46, no. 4, abb. 32; Bulut, sf. 64, no. 16, Şek. 5b; Rotroff 1997, sf. 340, no. 993, fig. 63; Gürler 1994, no. 24, çiz. 7

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 27 **Çiz.** 10

Buluntu Kodu: Avlu 3/07/07

Buluntu Yeri: B2 – 20

Buluntu Tarihi: 12.09.07

Seviye: 13.10 – 12.87 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 10.6 cm

Yükseklik: 1.9 cm

Kil Rengi: 10 R 5/1 kırmızımsı gri - 2.5 YR 6/4 açık kırmızımsı kahverengi

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, hafif içe dönük ağızlı, keskin dudaklı, gövdeye yumuşak geçişli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Edward, sf. 31–32, no. 23, 34, pl. 2, 43; Gürsoy, sf. 8, 44, no.35, 37, şek. 7, lev. 22; Schäfer, sf. 37, C16, taf. 4; Rotroff 1997, sf. 340, no. 993, fig. 62, pl. 76

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 28 **Çiz.** 10

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/35

Buluntu Yeri: H2 – 23

Buluntu Tarihi: 07.08.07

Seviye: 11.22 – 11.04 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 13 cm

Yükseklik: 2.1 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Gözenekli ve kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, hafif içe dönük ağızlı, sığ gövdeli

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Küçük, sf. 18, no. 14, çiz. 8; FIE XIII 1/1, sf. 114, no. 430, taf. 38; Gürler 1994, no. 4, çiz. 4; Gürsoy, sf. 6, 42, no. 29, 30, şek. 5, lev. 19; Jones 1973, sf. 377, fig. 6, no. 29

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 29 **Lev.** 3 **Çiz.** 9

Buluntu Kodu: Avlu 3/07/07

Buluntu Yeri: B2 – 20

Buluntu Tarihi: 12.09.07

Seviye: 13.10 – 12.87 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 15.4 cm

Yükseklik: 2.6 cm

Kil Rengi: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah - 2.5 YR 4/kırmızımsı kahverengi - 2.5 YR 5/6 kırmızı

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Bol kireç, az miktarda mika katkılı hamura sahip. Kalın cidarlı, içe dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, gövdeye yumuşak dönüşlü, konik daralan gövdeli.
Bezeme: İçi ve dışı kırmızıdan siyaha değişen firnisli
Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 339, no. 978, fig. 62; Küçük, sf. 18, no. 14, çiz. 8; FIE XIII 1/1, sf. 114, no. 430, taf. 38; Gürler 1994, no. 4, çiz. 4; Gürsoy, sf. 6, 42, no. 29, 30, şek. 5, lev. 19; Jones 1973, sf. 377, fig. 6, no. 29
Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 30 **Çiz.** 10
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/10
Buluntu Yeri: Z1–29
Buluntu Tarihi: 17.08.07
Seviye: 12.19 – 11.80 m
Ölçüler:
Ağız Çapı: 10.6 cm
Yükseklik: 2.2 cm
Kil Rengi: Gley 1 7/10Y açık yeşilimsi gri
Firnis Rengi: 7.5 YR 5/6 koyu kahverengi - Gley 1 2.5/N siyah
Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Kalın cidarlı, içe dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, ağızında gövdeye dışbükey kavisle geçiliyor.
Bezeme: İç yüzü siyah firnisli, dış yüzünde firnis kahverengiden siyah'a değişiyor.
Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 340, no. 986, fig. 62; Küçük, sf. 18, no. 16–17, çiz. 8; Gürsoy, sf. 7, 41, no. 28, şek. 5, lev. 17, 18; Gürler 1994, sf. 137, no. 10, çiz. 5
Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 31 **Çiz.** 10
Buluntu Kodu: Avlu 2/ 07/36
Buluntu Yeri: Y1 – 29
Buluntu Tarihi: 04.09.07
Seviye: 9.79 – 9.58 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 10.4 cm

Yükseklik: 2.5 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Bol mika ve kireç katkılı hamura sahip, içe dönük ağızlı, gövdeye dışbükey kavisle geçiliyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, dış yüzde firnis aşınmış

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 340, no. 986, fig. 62; Küçük, sf. 18, no. 16, çiz. 8; Gürsoy, sf. 7, 41, no. 28, şek. 5, lev. 17, 18

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 32 **Lev.** 4 **Çiz.** 11

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/24

Buluntu Yeri: H2 – 23

Buluntu Tarihi: 02.08.07

Seviye: 12.59 – 12.35 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 13.6 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 10 R 7/4 soluk kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip. İçe dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, gövdeye dışbükey kavisle geçiliyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, firnis dış yüzde çatlamalar yapmış.

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 340, no. 986, fig. 62; Küçük, sf. 18, no. 16, çiz. 8; Gürsoy, sf. 7, 41, no. 28, şek. 5, lev. 17, 18; Technau, sf. 43–44, abb. 32, no. 7; Bulut, sf. 33, 35, no. 6, şek. 1a

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 33 **Çiz.** 12

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/25

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 24.08.07

Seviye: 9.47 – 8.80

Ölçüler:

Ağız Çapı: 19.2 cm

Yükseklik: 4 cm

Kil Rengi: Gley 1 2.5/ siyah

Firnis Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Bol kireç katkılı hamura sahip, içe dönül ağızlı, konik daralan gövdeli. Ağızında gövdeye dışbükey kavisle geçiliyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Edward, sf. 31, no. 26, pl. 2, 44; Küçük, sf. 18, 37, no. 19, çiz. 9; Sparkes-Talcott 1970, sf. 296, no. 842, fig. 8, pl. 33; Metzger 1969, sf. 49, no. 2, taf. 8, 33; Samaria-Sebaste III, sf. 249–250, no. 7, fig. 49

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 34 **Lev.** 4 **Çiz.** 12

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/22

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 23/08/07

Seviye: 10.30 – 10.04 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 15 cm

Yükseklik: 4.5 cm

Kil Rengi: 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah - 7.5 YR 2.5/1 siyah - 2.5 YR 4/4 kırmızımsı kahverengi

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı hamura sahip, içe dönük ağızlı, ağızndan gövdeye geçişte kalınlaştırılmış, derin gövdeli, gövdenin dış yüzünde olasılıkla çark izinden kaynaklanan iki adet yarım yiv yer alıyor.
Bezeme: İç yüzü ve dışta gövde altına kadar siyah firnisli, gövde altı kırmızı firnisli
Benzer Örnekler: Küçük, sf. 18, 44, no. 17, çiz. 8; Samaria-Sebaste III, sf. 249–250, no. 7, fig. 49; Edwars, sf. 31, no. 26, pl. 2
Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 35 **Çiz.** 11
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/21
Buluntu Yeri: Z1 – 29
Buluntu Tarihi: 22/08/07
Seviye: 10.40 – 10.30 m
Ölçüler:
Ağız Çapı: 11.4 cm
Yükseklik: 3.2 cm
Kil Rengi: 2.5 YR açık kırmızı
Firnis Rengi: 5 YR 2.5/1 siyah - 2.5 YR 5/8 kırmızı
Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Gözenekli ve kireç katkılı hamura sahip, içi dönük ağızlı, düz dudaklı, konik daralan gövdeli.
Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli
Benzer Örnekler: Küçük, sf. 18, no. 16, çiz. 8; Rudolph, sf. 214, no. 1. fig. 1; Metzger 1969, sf. 49, no. 2, taf. 8, 33; Cox, sf. 17–18, no. 101; Bulut, sf. 54, şek. 3b, no. 12
Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 36 **Lev.** 4 **Çiz.** 11
Buluntu Kodu: Avlu 1/07/24
Buluntu Yeri: H2 – 23
Buluntu Tarihi: 02.08.07
Seviye: 11.59 – 12.35 m
Ölçüler:

Ağız Çapı: 11.02 cm

Yükseklik: 3.8 cm

Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah - 2.5 YR 4/4 kırmızımsı kahverengi

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Kireç ve mika katkılı hamura sahip, içe dönük ağızlı, ağızdan gövdeye geçiş keskin açılı, konik daralan gövdeli.

Bezeme: İçi mat siyah firnisli, dış yüzde pişmeden dolayı gövde üstü kırmızı, gövde altı ise mat siyah firnisli

Benzer Örnekler:Küçük, sf. 19, no. 22, çiz. 10; Thompson 1934, fig. 117, D9; FIE XIII 1/1, sf. 41, no. 65, taf. 4; Samaria-Sebaste III, sf. 249–250, no. 12, fig. 49; Rudolph, sf.214, no.5. fig.1; Bulut, sf.48, no.25, şek.2c; Pfrommer, sf.57, no.46, abb. 46

Tarih: İ.Ö. 250–175 (Yerel üretim)

Kat. No: 37 **Lev.** 4 **Çiz.** 13

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/35

Buluntu Yeri: Y1–29

Buluntu Tarihi: 03.09.07

Seviye: 10.18 – 9.71 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 11.8 cm

Yükseklik: 4.5 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı - 7.5 YR 6/1 gri

Firnis Rengi: 5Y 3/1çok koyu gri - 2.5 YR 5/6 kırmızı

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Pişmeden dolayı griden kırmızıya değişen çok az kireç katkılı hamura sahip. Hemen hemen yere paralel içe dönük ağızlı, derin gövdeli, ağızdan gövdeye geçişte keskin açılı.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, ancak pişmeden dolayı firnis yer yer kırmızı renktedir.

Benzer Örnekler: Küçük, sf. 19, no. 23, çiz. 10; Rudolph, sf. 214, no. 3. fig. 1; FIE XIII 1/1, sf. 41, no. 68, taf. 4; Pfrommer, sf. 57, no. 47, abb. 46; Schäfer, sf. 37, no.

C17, C18, taf. 4; AvP XIV, sf. 133, taf. 37, K 138; Civelek 2006, sf. 183, fig. 1,i; Gürler 1994, no. 15, fig. 6

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–İ.Ö. 2. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 38 **Çiz.** 13

Buluntu Kodu: Avlu 2/ 07/19

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 22.08.2007

Seviye: 10. 68–10.40 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 8.2 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 10 R 5/1 kırmızımsı gri - 10 R 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Katkısız hamurlu, kalın cidarlı, dik ağızlı, dışta gövde altına geçişte hafif keskin açılı.

Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli

Benzer Örnekler: Gürler 1994, sf. 134, no. 1, çiz. 4, lev. 1

Tarih: İ.Ö. 300 civarı (Yerel üretim)

Kat. No: 39 **Çiz.** 13

Buluntu Kodu: Avlu 2/ 07/ 36

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 04.09.07

Seviye: 9.79 – 9.58 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 8.6 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 5 YR 3/1 çok koyu gri

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Mika ve bol kireç katkılı hamura sahip, kalın cidarlı, hafif içe dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, konik daralan gövdeli.
Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, Firnis yer yer atmış
Benzer Örnekler: Gürler 1994, sf. 134, no. 2, çiz. 4, lev. 1
Tarih: İ.Ö. 300 civarı (Yerel üretim)

Kat. No: 40 **Çiz.** 14
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/22
Buluntu Yeri: Z1 – 29
Buluntu Tarihi: 23.08/22
Seviye: 10.30 – 10.04 m
Ölçüler:
Ağız Çapı: 9.4 cm (?)
Yükseklik: 2.7 cm
Kil Rengi: Gley 1 8/1 beyaz - 2.5 YR 7/6 açık kırmızı
Firnis Rengi: 5 YR 2.5/1 siyah - Gley 1 2.5/N siyah
Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, içe dönük ağızlı, ağızdan gövdeye geçiş dışbükey kavisli.
Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli
Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 343, no. 1029, fig. 64, pl. 64; Anderson 1954, sf. 152, 179, no.221, fig.16; Gürler 1994, sf.136, no.7, çiz.5; Edward, sf.32, no.34, pl. 2, 44
Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 41 **Çiz.** 14
Buluntu Kodu: Avlu 2/ 07/15
Buluntu Yeri: Z1 – 29
Buluntu Tarihi: 21.08.07
Seviye: 11.09 – 10.89 m
Ölçüler:
Ağız Çapı: 8.4 cm
Yükseklik: 2.7 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı - 10 YR 7/2 açık gri

Firnis Rengi: 7.5 YR 5/4 kahverengi - Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı hamura sahip, kalın cidarlı, İçe dönük ağızlı, ağızdan gövdeye dışbükey kavisle geçiliyor.

Bezeme: Dış yüz ve içte ağız altına kadar mat siyah firnisli, içte ise gövde pişmeden dolayı soluk kahverengi firnisli.

Benzer Örnekler: Edward, sf. 32, no. 34, pl. 2, 44; Anderson 1954, sf. 152, 179, no. 221, fig. 16; Gürler 1994, sf. 136, çiz. 5, no. 7

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 42 **Çiz.** 14

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/23

Buluntu Yeri: M2 - 23

Buluntu Tarihi: 01.08.07

Seviye: 12.78 – 12.59 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 9.6 cm

Yükseklik: 3.1 cm

Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı - 2.5 Y 7/2 açık gri

Firnis Rengi: 5 Y 4/1 koyu gri - 5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: İçe dönük agızlı kase ağız ve gövde parçası. Gözenekli, az mika ve kireç katkılı hamura sahip. İçe dönük ağızlı, ağızdan gövdeye geçiş keskin açılı, konik daralan derin gövdeli.

Bezeme: Dış yüzü mat siyah firnisli, iç yüzde firnis pişmeden dolayı gri renklidir. Firnis dış yüzde aşınmış.

Benzer Örnekler: Gürler 1994, no. 19, 21, çiz. 6; AvP XIV, 1984, taf. 37, no. K 143

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–İ.Ö. 2. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 43 **Çiz.** 14

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/39

Buluntu Yeri: H2 – 22

Buluntu Tarihi: 09.08.07

Seviye: 13.59 – 13.01 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 9.6 cm

Yükseklik: 2.3 cm

Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 YR 2.5/1 siyah - Gley 1 2.5/Nsiyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, içe dönük ağızlı, ağızndan gövdeye geçiş keskin açılı, konik daralan gövdeli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 343, no. 1030, fig. 64, pl. 77; Gürler 1994, no. 19, 21, çiz. 6; Rudolph, sf. 215, no. 10, fig. 2, pl. 28; AvP XIV, 1984, taf. 37, K 143

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–İ.Ö. 2. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 44 **Çiz.** 15

Buluntu Kodu: Avlu 2 /07/22

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 23.08.07

Seviye: 10.30 – 10.04 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 8.6 cm

Yükseklik: 2.2 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 3/1 çok koyu gri - 2.5 YR 3/2 koyu kırmızı

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Çok az kireç ve mika katkılı hamura sahip, içe dönük ağızlı, ağızdan gövdeye geçiş keskin açılı, konik daralan sığ gövdeli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 345–346, no. 1050–1063, fig. 65, pl. 78, 146; Rotroff 1997, sf. 343, no. 1050, fig. 65, pl. 78, 146

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–İ.Ö. 3. yüzyıl başı (?) (Yerel üretim)

Kat. No: 45 **Çiz.** 15

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/35

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 03.09.07

Seviye: 10.18 – 9.71 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 7 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 YR 4/4 kırmızımsı kahverengi - 2.5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase ağız ve gövde parçası. Az miktarda kireç ve mika katkılı, gözenekli hamura sahip, içe dönük ağızlı, ağızdan gövdeye geçiş dışbükey kavisli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 347, no. 1087, fig. 65

Tarih: İ.Ö. 275–250 (Yerel üretim)

Kat. No: 46 **Çiz.** 15

Buluntu Kodu: Avlu 3/07/07

Buluntu Yeri: B2 – 20

Buluntu Tarihi: 12.09.07

Seviye: 13.10 – 12. 87 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 6.2 cm

Yükseklik: 2.2 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase (Tuzluk) ağız ve gövde parçası. Az miktarda mika katkılı hamura sahip. İçe dönük ağızlı, ağızdan gövdeye geçiş dışbükey kavisli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 348, no. 1089, fig. 65

Tarih: İ.Ö. 275–250 (Yerel üretim)

Kat. No: 47 **Lev.** 5 **Çiz.** 15

Buluntu Kodu: Avlu 2 /07/21

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 22/07/21

Seviye: 10.40 – 10.30 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 6.4 cm

Kaide Çapı: 4 cm

Yükseklik: 3.2 cm

Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase (Tuzluk) ağız, gövde ve kaide parçası. Kireç katkılı hamura sahip, içe dönük ağızlı, ağızdan gövdeye geçiş keskin açılı, konik daralan gövdeli, oturma düzlemi içe eğimli halka kaideli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, sf. 347, no.1084, fig.65, pl.79; Edward, no.67, pl.2, 44

Tarih: İ.Ö. 275–250 (Yerel üretim)

Kat. No: 48 **Lev.** 5 **Çiz.** 16

Buluntu Kodu: Avlu 3/07/04

Buluntu Yeri: 10.09.07

Buluntu Tarihi: B2 -20

Seviye: 13.58 – 13.39 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: -

Kaide Çapı: 10 cm (?)

Yükseklik: 3.3 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/3 açık kırmızımsı kahverengi

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase kaide ve gövde parçası. Gözenekli ve az miktarda kireç katkılı hamura sahip, yüksek konik kaideli, kaide oturma düzleminde bir adey yiv yer alıyor. Kaidenin dış yüzü profillendirilmiş. Kaide çok az korunduğu için çap alınmıyor.
Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli, gövde içinde iki sıra baskı rulet bezeme yer alıyor.
Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 982, fig. 62, pl. 75
Tarih: İ.Ö. 300 civarı (Yerel üretim)

Kat. No: 49 **Lev.** 5 **Çiz.** 16
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/36
Buluntu Yeri: Y1 - 29
Buluntu Tarihi: 04.09.07
Seviye: 9.79 – 9.58 m
Ölçüler:
Kaide Çapı: 11.6 cm
Yükseklik: 3.9 cm
Kil Rengi: 7.5 YR 7/6 kırmızımsı sarı
Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah
Tanımı: Attika üretimi içe dönük ağızlı kase kaide ve gövde parçası. Mika katkılı hamura sahip, halka kaideli, kaide oturma düzleminde bir adet yiv yer alıyor. Kaide alt kısmında ve dışta gövdeye geçişte birer plastik şerit bulunuyor.
Bezeme: İçi ve dışı parlak siyah firnisli, tondoda bir sıra baskı rulet bezeme yer alıyor. Dışta kaideden gövdeye geçişte rezerve bir bant görülüyor.
Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 982, fig. 62, pl. 75
Tarih: Tarih: İ.Ö. 300 civarı (Attika üretim)

Kat. No: 50 **Çiz.** 16
Buluntu Kodu: Avlu 1
Ölçüler:
Kaide Çapı: 7.2 cm
Yükseklik: 2.5 cm
Kil Rengi: 2.5 YR 5/2 grimsi kahverengi - 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah - 5 YR 3/1 çok koyu gri

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase kaide ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, dış yüzü dışbükey kavisli halka kaideli, kaide oturma düzleminde bir adet yiv yer alıyor. Kaide altında çark izleri görülüyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 998, fig. 63, pl. 76

Tarih: İ.Ö. 300 civarı (Yerel üretim)

Kat. No: 51 **Çiz.** 17

Buluntu Kodu: Avlu 3/07/07

Buluntu Yeri: B2 – 20

Buluntu Tarihi: 12.09.07

Seviye: 13.10 – 12.87 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 7.1 cm

Yükseklik: 2.2 cm

Kil Rengi: 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı - 10 YR 7/4 çok soluk kahverengi

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase kaide ve gövde parçası. Katkısız hamurlu, ince cidarlı, kaide dışyüzde dışbükey kavis yapıyor. Kaide oturma düzleminde ve kaideden gövdeye geçişte birer adet ince yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 998, fig. 63, pl. 76

Tarih: İ.Ö. 300 civarı (Yerel üretim)

Kat. No: 52 **Çiz.** 17

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/24

Buluntu Yeri: H2 - 23

Buluntu Tarihi: 02.08.07

Seviye: 12.59 -12.35 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 7.2 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 10 YR 3/1 çok koyu gri - 7.5 YR 3/2 koyu gri

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase kaide ve gövde parçası. Az miktarda kireç ve mika katkılı hamura sahip, geniş oturma düzlemine sahip halka kaideli, kaideden gövdeye geçişte bir adet yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 1008, fig. 63, pl. 76

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–2. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 53 **Lev.** 6 **Çiz.** 17

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/25

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 24.08.09

Seviye: 9.47 – 8.80 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 6.4 cm

Yükseklik: 2.2 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/4 açık kırmızımsı kahverengi - 2.5 Y 6/1 gri

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağızlı kase kaide ve gövde parçası. Gözenekli ve bol kireç katkılı hamura sahip, halka kaideli, dışta kaideden gövdeye geçişte bir adet yiv yer alıyor. Kaide altında ve dış yüzde çark izleri belirgin

Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli

Benzer Örnekler: Bulut, sf. 48, no. 25, şek. 2c

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–2. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 54 **Lev.** 7 **Çiz.** 18

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/18

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 21.08.2007

Seviye: 10.89–10.68

Ölçüler:

Kaide Çapı: 6 cm

Yükseklik: 2 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 2 2.5/N siyah

Tanımı: İçe dönük ağzılı kase kaide ve gövde parçası. Gözenekli ve bol mika katkılı hamura sahip, halka kaideli, kaide dış yüzünde bir adet geniş sığ yiv yer alıyor. Kaide oturma düzlemi içe eğimli, kaide altı dışbükey kavisli ve merkezde daire şeklinde bir yiv görülüyor.

Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli, gövde içinde merkezde parmak izi ve 3 sıra baskı rulet bezeme yer alıyor.

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl (Yerel üretim)

BALIK TABAKLARI

Kat. No: 55 **Çiz.** 18

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/37

Buluntu Yeri: Y1–29

Buluntu Tarihi: 04/09/07

Seviye: 9.58 – 9.11 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 8.6 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 5 YR kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 7.5 YR 2.5/1 siyah

Tanımı: Balık tabağı kaide ve gövde parçası. Gözenekli ve bol kireç katkılı hamura sahip, yüksek konik kaideli, kaideden gövdeye keskin geçişli, kaide oturma düzleminde bir adet geniş yiv yer alıyor. Çok az korunmuş sosluk çevresini sığ bir yiv kuşatmakta. 3 parçalı kırık birleşti.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, firnis kaide altına özensizce uygulanmış.. Kaide oturma düzlemi rezerve bırakılmış, içyüzde sosluk çevresinde kalın rezerve bir bant yer alıyor.

Benzer Örnekler: Sparkes-Talcott 1970, no. 1074, fig. 10; Coşkun 1999, no. 148, şek. 44; Coşkun 2006, sf. 94, no. 40, fig. 3; Rotroff 1983, sf. 269, no. 10, fig. 6; Polat, sf. 58, no. 78, şek. 17; Vanderpool 1962, sf. 35, no. 22, fig. 8; Corinth 1972, sf. 27, no. 30, fig. 6, pl. 10; Metzger 1984, sf. 204, 205, 228, no. I2,2, abb. 2; Küçük, sf. 27, no. 47, 48

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 56 **Çiz.** 18

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/18

Buluntu Yeri: G2–23

Buluntu Tarihi: 30.07.07

Seviye: 13.41–13.24 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 9 cm

Yükseklik: 3.2 cm

Kil Rengi: 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı - 10 YR 5/3 kahverengi

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Balık tabağı kaide ve gövde parçası. Mika ve kireç katkılı hamura sahip, kalın cidarlı, yüksek konik kaideli, kaideden gövdeye keskin geçişli, kaide iç yüzünde oturma düzlemi kenarında ince bir yiv yer alıyor. Kaidenin dış yüzünde ise bir düzgün diğeri ise özensiz yapılmış (olasılıkla yapım hatası) iki adet yiv, kaideden gövdeye geçişte ve çok az korunmuş sosluğun çevresinde birer sığ bir yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli**,** kaide oturma düzlemi ve kaidenin dış yüzünde ayağın alt kısmı rezerve bırakılmış. İçyüzde sosluk çevresinde kalın rezerve bir bant bulunuyor.

Benzer Örnekler: Corinth 1972, sf. 27, no. 30, fig. 6, pl. 10; Corinth 1971, sf. 159–160, no. 37–38, fig. 4, pl. 26

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk çeyreği (Yerel üretim)

Kat. No: 57 **Çiz.** 18

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/19

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 22.08.09

Seviye: 10.08 – 10.40 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 7.4 cm (?)

Yükseklik: 2.5 cm

Kil Rengi: 10 R 7/4 soluk kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyah

Tanımı: Balık tabağı kaide ve gövde parçası. Çok az kireç ve taşçık katkılı hamura sahip, oturma düzlemi içe eğimli halka kaideli. Çok az korunan sosluk çevresinde sığ bir yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, kaide oturma düzlemi rezerve bırakılmış, içte sosluk çevresinde kalın bir rezerve bant görülmekte.

Benzer Örnekler: Metzger 1969, sf. 15, 46, no. 7, taf. 5

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 58 **Lev.** 7 **Çiz.** 19

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/25

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 24.08.07

Seviye: 9.47 -8.80 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 8.4 cm

Yükseklik: 2.7cm

Kil Rengi: 10 R 7/4 soluk kırmızı

Firnis Rengi: 5 YR 2.5/1siyah

Tanımı: Balık tabağı kaide ve gövde parçası. Az miktarda kireç ve mika katkılı hamura sahip, dışyüzü dışbükey kavisli, iç yüzü konikleştirilmiş halka kaideli, kaide alt yüzü dışbükey profillendirilmiş, kaideden gövdeye keskin dönüşlü, tam korunmuş sosluk

çevresinde geniş sığ bir yiv yer alıyor. Kaidede küçük eksikler bulunuyor. Üç parça kırık birleşti.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, kaide oturma düzlemi rezerve bırakılmış, iç yüzde sosluk çevresindeki kalın rezerve bant etrafında siyah firnisli alanda bir sıra baskı rulet bezeme yer alıyor.

Benzer Örnekler: Küçük, no. 44, çiz. 17 (silinecek)

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 59 **Lev.** 8 **Çiz.** 19

Buluntu Kodu: Avlu 2/ 07/25

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 24.08.07

Seviye: 9.47- 8.80 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 11 cm

Yükseklik: 3.2 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı - 2.5 Y 7/1 açık gri

Firnis Rengi: 5 YR 2.5/1 siyah

Tanımı: Balık tabağı kaide ve gövde parçası. Gözenekli, çok az kireç katkılı hamura sahip, yüksek konik kaideli, çok az korunmuş sosluk sığ bir yiv ile çevrelenmiş. Dışbükey kavisli kaide altında frınlamadan dolayı çatlaklar görülüyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, kaide oturma düzlemi rezerve bırakılmış. İç yüzde sosluk çevresinde kalın rezerve bant yer alıyor. Rezerve bant çevresinde ise siyah firnisli alanda üç sıra halinde baskı rulet bezeme bulunmaktadır.

Benzer Örnekler: Anderson 1954, sf. 132–133, 150–152, no. 191, fig. 17; AvP XI,2, sf. 64, no. 13, taf. 77; Metzger 1971, sf. 49, 80, no. 36, abb. 2

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 60 **Lev.** 8 **Çiz.** 19

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/22

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 23/08/07

Seviye: 10.30–10.04 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 7.2 cm

Yükseklik: 3.4 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 7.5 YR 2.5/1 siyah

Tanımı: Balık tabağı kaide ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı hamura sahip, oturma düzlemine doğru daralan halka kaideli, kaide altı dışbükey kavisli. Sosluk çevresinde bir adet ince sığ yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli, kaide oturma düzlemi rezerve bırakılmış. Ağız kenarında bulunan rezerve bandın birçok küçük bir bölümü korunmuş. Sosluğun etrafında kalın rezerve bant çevresinde siyah firnisli alanda iki sıra baskı rulet bezeme yer alıyor. Rulet bezeme çevresinde ise özensiz yapılmış ince bir yiv bulunuyor.

Benzer Örnekler: Alexandrescu, sf. 91–93, no. 609, fig. 15

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ikinci yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 61 **Lev.** 9 **Çiz.** 20

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/22

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 23.08.2007

Seviye: 10.30–10.04 m

Ölçüler:

Ağız Çapı:24.4 cm

Yükseklik: 1.9 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/8 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 5 YR 2.5/1 siyah - 2.5 YR 6/8 Light Red

Tanımı: Balık tabağı ağız ve gövde parçası. Gözenekli ve kireç katkılı hamura sahip, dışbükey kavisli sarkık ağızlı, ağızdan gövdeye keskin dönüşlü, içte ağız kenarında sığ bir yiv yer alıyor. Dışta ise gövdeye geçişte ince plastik bir serit görülüyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, içte ağız kenarında kalın rezerve bant bulunmakta.

Benzer Örnekler: Edward, sf. 40–42, no. 132, pl. 5–46; Rotroff 1997, no. 714, fig. 50; Cook, sf. 152, no. 3, fig. 10

Tarih: İ.Ö. geç 4. yüzyıl–İ.Ö. erken 3. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 62 **Lev.** 9 **Çiz.** 20

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/08

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 16.08.07

Seviye: 13.40–12.95 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 19.2 cm

Yükseklik: 1.9 cm

Kil Rengi: 7.5 YR 7/6 kırmızımsı sarı (Kesit) - 5 YR 8/4 pembe (Yüzey)

Firnis Rengi: 10 YR 3/1 çok koyu gri (İç yüz) - 7.5 YR 2.5/1siyah (Dış yüz)

Tanımı: Balık tabağı ağız ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, dışbükey kavisli sarkık ağızlı, ağızdan gövdeye keskin dönüşlü, içte ağız kenarında sığ bir yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, gövde içinde ağız kenarında kalın rezerve bir bant yer alıyor.

Benzer Örnekler: Edward, sf. 40–42, no. 132, pl. 5–46; Rotroff 1997, no. 714, fig. 50; Cook, sf. 152, no. 3, fig. 10

Tarih: İ.Ö. geç 4. yüzyıl – İ.Ö. erken 3. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 63 **Lev.** 9 **Çiz.** 20

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/19

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 22.08.2007

Seviye: 10. 68–10.40 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 24.4 cm

Yükseklik: 2.4 cm

Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/1 siyah - 2.5 YR 6/8 açık kırmızı

Tanımı: Balık tabağı ağız ve gövde parçası. Gözenekli ve kireç katkılı hamura sahip, hafif dışbükey kavisili sarkık ağızlı, ağızdan gövdeye keskin dönüşlü, içte ağız kenarında sığ bir yiv yer alıyor. Dışta ağız altı hafif profillendirilmiş, gövdeye geçişte ince plastik bir bant yer alıyor. 3 parça kırık birleşti.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, içte ağız kenarında kalın kırmızı bir bant yer alıyor.

Benzer Örnekler: AvP XI, I, no. 16, taf. 64; Vanderpool 1962, no. 22, fig. 8, taf. 21; Rotroff-Oliver, sf. 23, no. 24, pl. 6; Bulut, sf. 54, no. 14, şek. 3b

Tarih: İ.Ö. 3. ilk çeyreği (Yerel üretim)

Kat. No: 64 **Lev.** 10 **Çiz.** 20

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/18

Buluntu Yeri: Z1 – 07

Buluntu Tarihi: 21.08.07

Seviye: 10.89 – 10.68 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 17.6 cm

Yükseklik: 2.6 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: Balık tabağı ağız, gövde ve kaide parçası. Kireç katkılı hamura sahip, hafif sarkık ağızlı, kaideden gövdeye keskin dönüşlü, konik daralan sığ gövdeli, iki parçalı kırık birleşti. Kaide oturma düzlemi korunmamış.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, iç yüzde merkezde kalın rezerve bir bant yer alıyor, bu bant çevresinde firnisli alanda çok az belirgin olan bir sıra rulet bezeme bulunuyor.

Benzer Örnekler: Küçük, sf. 48, kat. no. 57, çiz. 20, lev. 4; Yağız, sf. 46, 85, fig. 13, lev. 12a; Ersoy, sf. 10, no. 1, Şek. 1; FIE XIII 1/1, sf. 44–45, no. 95, taf. 6; AvP XI, I, no. 237, taf. 48, 65

Tarih: İ.Ö. 3- 2. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 65 **Lev.** 10 **Çiz.** 20

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/25

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 24.08.07

Seviye: 9.47 – 8.80 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 19.6 cm

Yükseklik: 1.2 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı - 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 3/N çok koyu gri

Tanımı: Balık tabağı ağız ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı hamura sahip, hafif kalınlaştırılmış ağızlı, konik daralan sığ gövdeli, içte ve dışta ağızdan gövdeye geçişte birer sığ yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, içte ağız altında kalın rezerve bir bant yer alıyor.

Benzer Örnekler: Küçük, sf. 48, kat. no. 57, çiz. 20, lev. 4; Özyiğit 1995, sf. 18, çiz. 8;Yağız, sf. 46, 85, fig. 13, lev. 12a; Çelik, sf. 99–100, no. 140, 142, çiz. 52, lev. 25

Tarih: Erken Hellenistik (Yerel üretim)

Kat. No: 66 **Lev.** 10 **Çiz.** 20

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/37

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 04.09.07

Seviye: 9.58 – 9.11 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 19.6 cm

Yükseklik: 2.1 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 2.5 Y 3/1 çok koyu gri

Tanımı: Balık tabağı ağız ve gövde parçası. Kireç ve mika katkılı hamura sahip, düz ağızlı, hafif içbükey kavisli sığ gövdeli, dışta ağız altında derin bir yiv bulunmakta, iki parçalı kırık birleşti.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, içte ağız altında kalın rezerve bir bant yer alıyor.

Benzer Örnekler: Özyiğit 1995, sf. 18, çiz. 8; Çelik, sf. 99–100, no. 140,142, çiz. 52, lev. 25

Tarih: Erken Hellenistik (Yerel üretim)

Kat. No: 67 **Lev.** 11 **Çiz.** 20

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/22

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 23.08.07

Seviye: 10.30 – 10.04 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 20.4 cm

Yükseklik: 1.5 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Balık tabağı ağız ve gövde parçası. Kireç ve taşçık katkılı hamura sahip, kenkin profillendirilmiş sarkık ağızlı, konik daralan gövdeli, ağız içinde ve dışında birer sığ bir yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, içte ve dışta ağız kenarında kalın rezerve bir bant yer alıyor.

Tarih: Erken Hellenistik (Yerel üretim)

DİK AĞIZLI TABAKLAR

Kat. No: 68 **Lev.** 11 **Çiz.** 21

Buluntu Kodu: Avlu 2/ 07/31

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 29.08.07

Seviye: 13.36 – 12.71 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 11.8 cm

Yükseklik: 2.4 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 5 YR 3/1 çok koyu gri - 10 R 4/4 zayıf kırmızı (Yakın ton)

Tanımı: Dik ağızlı tabak ağız ve gövde parçası. Mika ve kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, hafif dışbükey kavisli dik ağızlı, gövde altına keskin geçişli. İki parçalı kırık birleşti.

Bezeme: İçi ve dışı kahverengiden siyaha değişen mat firnisli

Tarih: Geç Hellenistik (?) (Yerel üretim)

KANTHAROSLAR

Kat. No: 69 **Çiz.** 21

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/39

Buluntu Yeri: Y1 - 29

Buluntu Tarihi: 05.09.07

Seviye: 9.11 – 8.63 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 6 cm

Yükseklik: 1.5 cm

Kil Rengi: 10 R 8/4 pembe - Gley 1 8/1 beyaz

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Kantharos kaide parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip, kalın cidarlı, basamaklı alça konik kaideli, kaide altı içbükey kavisli, kaideden gövdeye keskin geçişli, kaide oturma düzleminde ince bir yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Gürler 1994, sf. 18, no. 28, çiz. 8, lev. 2; Metzger 1998, no. 531, abb. 256

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–İ.Ö. 3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 70 **Lev.** 11 **Çiz.** 21

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/36

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 04.09.07

Seviye: 9.79 – 9.58 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 4.8 cm

Yükseklik: 2.1 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah(İç yüz) - 5 YR 2.5/1 siyah (Dış yüz)

Tanımı: Kantharos kaide ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, bsamaklı konik kaideli, kaide altı içbükey kavisli, oturma düzlemi hafif içe eğimli. Kaideden gövdeye geçişte ince plastik bir şerit yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Metzger 1998, sf. 176, no. 240, abb. 233

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl ikinci yarısı–İ.Ö. erken 3. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 71 **Lev.** 11 **Çiz.** 21

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/21

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 22/08/07

Seviye: 10.40 – 10.30 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 4.5 cm

Yükseklik: 2.5 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 5 Y 2.5/2 siyah - 10 YR 3/1 çok koyu gri

Tanımı: Kantharos kaide ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, basamaklı konik kaideli, kaide altı hafif profillendirilmiş, kaideden gövdeye keskin geçişli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Metzger 1998, sf. 196, no. 419, abb. 244; Edward, sf. 78–79, no. 408, pl. 15, 52

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 72 **Lev.** 11 **Çiz.** 21

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/35

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 03.09.07

Seviye: 10.18 – 9.71 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 4.7 cm

Yükseklik: 2.5 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 7.5 YR 2.5/1 siyah - 7.5 YR 4/4 kahverengi (Dış yüz) - 2.5 YR 5/6 kırmızı (İç yüz)

Tanımı: Kantharos kaide ve gövde parçası. Az miktarda mika katkılı hamura sahip, basamaklı konik kaideli, kaide oturma düzlemi yuvarlatılmış, kaide altı konik profilli, kaideden gövdeye keskin geçişli.

Bezeme: Kaide altı ve dış yüz mat siyah firnisli, iç yüz kırmızı firnisli

Benzer Örnekler: Samos XIV Z 131c; Özyiğit 1998, sf. 52, 55, çiz. 2; Metzger 1984, sf. 207, 209, 230, no. I6,4, abb. 3

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 73 **Çiz.** 21

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/35

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 03.09.07

Seviye: 10.18 – 9.71 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 5.4 cm (?)

Yükseklik: 3.1 cm

Kil Rengi: 7.5 YR 7/4 Pembe

Firnis Rengi: 2..5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyah - 5 YR2.5/1 siyah

Tanımı: Kantharos kaide ve gövde parçası. Gözenekli, az kireç, bol mika katkılı hamura sahip, basamaklı konik kaideli, kaide altı konik profilli, kaideden gövdeye keskin geçişli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Metzger 1984, sf. 207, 209, 230, no. I6,4, abb. 3

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 74 **Çiz.** 21

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/35

Buluntu Yeri: Y1 - 29

Buluntu Tarihi: 03.09.07

Seviye: 10.18 – 9.71 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 5.6 cm

Yükseklik: 3.2 cm

Kil Rengi: 7.5 YR 6/4 açık kahverengi - 2.5 Y 5/koyu gri

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Kantharos kaide ve gövde parçası. Mika ve kireç katkılı hamura sahip, basamaklı konik kaideli, kaide altı konik profilli.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Metzger 1984, sf. 207, 209, 230, no. I6,4, abb. 3

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 75 **Lev.** 11 **Çiz.** 22

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/37

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 04.09.07

Seviye: 9.58 – 9.11 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 5.3 cm

Yükseklik: 2.1 cm

Kil Rengi: 5 Y 7/1 açık kırmızı - 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: Kantharos kaide parçası. Gözenekli ve kireç katkılı hamura sahip, basamaklı yüksek konik kaideli, kaide altı konik profilli, kaide oturma düzleminde geniş sığ bir yiv yer alıyor. Kaideden gövdeye geçişte bir ayak oluşmuş. 3 parça kırık birleşti.

Bezeme: İç ve dış mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no.16, fig.4, pl.2; Rotroff 1991, sf.70–71, no.24, Fig.5, pl.19; Samaria Sebaste III, sf. 241–242, no. 7–10, fig. 46

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 76 **Lev.** 12 **Çiz.** 22

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/36

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 04.09.07

Seviye: 9.75 – 9.58 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 5 cm

Yükseklik: 2 cm

Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 Y 3/2 çok koyu grimsi kahverengi

Tanımı: Kantharos kaide parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip, basamaklı konik kaideli, kaide altı konik profilli, kaide oturma düzlemi içe eğim yapıyor. Kaideden gövdeye geçişte ayak oluşmuş.

Bezeme: İçi ve dışı kahverengi firnisli, dış yüzde ikinci basamak altında ince rezerve bir bant yer alıyor.

Benzer Örnekler: Metzger 1984, sf. 209, no. I 6, 8, abb. 3; Metzger 1998, sf. 174, no. 16, abb. 222; Rotroff 1997, no. 12, fig. 4, pl. 2

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu–İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 77 **Çiz.** 22

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/23

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 23.08.07

Seviye: 10.04 - .71 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 4.8 cm

Yükseklik: 2.1 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Kantharos kaide parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip, basamaklı konik kaideli, kaide iç yüzünde ince plastik bir şerit yer alıyor. İki parça kırık birleşti.

Bezeme: İç ve dış mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 59, fig. 7, pl. 6; Metzger 1969, taf. 12, no. 9

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 78 **Çiz.** 22

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/24

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 23.08.07

Seviye: 9.71 – 9.47 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 5.7 cm

Yükseklik: 1.9 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah (Dış yüz) - 5 YR 2.5/2 koyu kırmızımsı kahverengi (iç yüz)

Tanımı: Kantharos kaide ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, dış yüzü profillendirilmiş alçak halka kaideli, kaide oturma düzlemi içe eğimli, kaide altı hafifkonik profilli, kaide oturma düzleminde ve iç yüzde çark izleri görülüyor.

Bezeme: İçi ve dışı siyahtan kırmızı değişen firnisli

Benzer Örnekler: Özyiğit 1998, sf. 52, 56, çiz.4; Schäfer, sf. 49, 55, 58, D52, taf.15-16
Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 79 **Çiz.** 22
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/36
Buluntu Yeri: Y1 – 29
Buluntu Tarihi: 04.09.07
Seviye: 9.75 – 9.58 m
Ölçüler:
Kaide Çapı: 7.4 cm
Yükseklik: 1.9 cm
Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı - 2.5 YR 5/1 gri
Firnis Rengi: 2.5 YR 3/1 koyu kırmızımsı gri (İç yüz) - Gley 1 2.5/N siyah (Dış)
Tanımı: Kantharos kaide ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı hamura sahip, dış yüzü profillendirilmiş alçak konik kaideli, kaide oturma düzlemi içe eğimli.
Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli
Benzer Örnekler: Edward, no. 466, pl. 16, 53, sf. 84; Pemberton 1989, sf. 34–36, fig. 10, pl. 46, no. 436; Schäfer, sf. 49, 55, 58, 61, D52, taf.15–16; Berlin, sf. 89, 113, 118, 120 no. 63, 100, 105, pl. 3; Rotroff 1991, sf. 81–82, no. 64, fig. 12, pl. 32
Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 80 **Çiz.** 22
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/19
Buluntu Yeri: Z1–29
Buluntu Tarihi: 22.08.07
Seviye: 10.08 – 10.40 m
Ölçüler:
Kaide Çapı: 4.6 cm
Yükseklik: 1.6 cm
Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı - 7.5 YR 8/2 pembemsi beyaz
Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Kantharos kaide ve gövde parçası. Gözenekli, az miktarda kireç ve mika katkılı hamura sahip, dışta profillendirilmiş kısa konik kaideli, Kaide oturma düzlemi hafif içbükey kavisli, kaidenin alt kısmında ayak kenarında ince plastik bir şerit yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 190–195, fig. 14, pl. 18; Metzger 1998, sf. 176, 190, no. 241, abb. 233

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 81 **Lev.** 12 **Çiz.** 23

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/21

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 22.08.07

Seviye: 10.40 – 10.30 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 8.4 cm (?)

Yükseklik: 2.4 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyah - 2.5 YR 4/8 kırmızı

Tanımı: Kantharos ağız, kulp ve gövde parçası. Katkısız hamurlu, düz ağızlı, mahmuzlu, dikey şerit kulplu, mahmuz uç kısmı hafif yuvarlatılmış bir profile sahip.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, gövdenin dış yüzünde beyaz ek boya ile yapılmış çizgi görülüyor. (olasılıkla batı yamacı stilinde bir bezemeye ait)

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 7, fig. 4, pl. 1; Sparkes-Talcott 1970, no. 713, pl. 29; Samaria-Sebaste III, sf. 241–242, no. 3–4, fig. 46

Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

Kat. No: 82 **Çiz.** 23

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/23

Buluntu Yeri: M2 - 23

Buluntu Tarihi: 01.08.07

Seviye: 12.78 – 12.59 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 7.8 cm

Yükseklik: 2.4 cm

Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Kantharos ağız ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı hamura sahip, ince cidarlı, düz ağızlı, ağızdan gövdeye geçiş hafif içbükey kavisli.

Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli

Benzer Örnekler: Gürsoy, no. 123, şek. 23; Bulut, sf. 33, 35, no. 9, şek. 1b; Rotroff 1983, sf. 264, 286–287, no. 28, pl. 53, fig. 2; Vanderpool 1962, sf. 37, no. 36, pl. 20; Miller 1974, sf. 201–202, no. 5, pl. 30; Thompson 1934, sf. 319, fig. 5, A29; Berlin, sf. 89, 90, 113, no. 60, pl. 2; Samaria-Sebaste III, sf. 236–237, fig. 44, no. 3

Tarih: İ.Ö. geç 4. yüzyıl–İ.Ö. erken 3. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 83 **Çiz.** 23

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/13

Buluntu Yeri: H2 - 23

Buluntu Tarihi: 25.07.07

Seviye: 13.56 – 13.23 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 10 cm (?)

Yükseklik: 2.4 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 10 YR 2/1 siyah

Tanımı: Kantharos ağız ve gövde parçası. Katkısız hamurlu, düz ağızlı, ağızdan gövdeye geçiş hafif içbükey kavisli.

Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli

Benzer Örnekler: Gürsoy, no. 123, şek. 23; Bulut, sf. 3, 35, no. 9, şek. 1b; Rotroff 1983, sf. 264, 286–287, no. 28, pl. 53, fig. 2; Vanderpool 1962, sf. 37, no. 36, pl. 20;

Miller 1974, sf. 201–202, no. 5, pl. 30; Thompson 1934, sf. 319, fig. 5, A29; Berlin, sf. 89, 90, 113, no. 60, pl. 2; Samaria-Sebaste III, sf. 236–237, fig. 44, no. 3

Tarih: İ.Ö. geç 4. yüzyıl–İ.Ö. erken 3. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 84 **Çiz.** 23

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/22

Buluntu Yeri: Z1 – 29

Buluntu Tarihi: 23.08.07

Seviye: 10.30 – 10.04 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 6.8 cm (?)

Yükseklik: 2.2 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah - 2.5 YR 4/8 kırmızı

Tanımı: Kantharos ağız ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, düz ağızlı, ağızında gövdeye geçiş içbükey kavisli

Bezeme: Dış yüz mat siyah firnisli, içte pişmeden dolayı kırmızıdan siyaha değişen firnis görülüyor.

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 15, fig. 4, pl. 2; Pemberton 1989, no. 435, fig. 10, pl. 46; Çelik, no. 91, çiz. 34, lev. 16; AvP XI, I, no. 156, taf. 43

Tarih: İ.Ö. erken 3. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 85 **Çiz.** 24

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/40

Buluntu Yeri: H2 - 22

Buluntu Tarihi: 10.08.07

Seviye: 13.59 -13.29 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 7 cm (?)

Yükseklik: 0.9 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 6/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Kantharos ağız parçası. Çok az kireç katkılı, , dışa dönük ağızlı, keskin dudaklı, ağız altında kulp çıkışı korunmuş.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Schäfer, sf. 55, 58, D64, taf. 15; Küçük, no. 62, çiz. 23; Gürsoy, no. 125, şek. 23; Bulut, sf. 70, no. 13, şek. 6b; Rotroff-Oliver, sf. 38–39, no. 105, pl. 18

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ortası–İ.Ö. 2. yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 86 **Lev.** 12

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/23

Buluntu Yeri: Z1 - 29

Buluntu Tarihi: 23.08.07

Seviye: 10.04 – 9.71 m

Ölçüler:

Genişlik: 6 cm

Yükseklik: 5.6 cm

Kil Rengi: 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah - 2.5 Y 3/2 çok koyu grimsi kahverengi

Tanımı: Kantharos gövde parçası. Çok az kireç katkılı hamura sahip, Gövde altına geçiş keskin profilli, gövde altı dikey olarak yivlendirilmiş.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, firnis dış yüzde pişmeden dolayı yer yer çatlamış

Kat. No: 87

Buluntu Kodu: Avlu 1/M7/M8

Buluntu Yeri: H2 - 23

Buluntu Tarihi: 31.07.07

Seviye: 13.16 (M8) /13.42 (M7) – 13.09 m

Ölçüler:

Yükseklik: 3.6 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Kantharos gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, konik genişleyen gövdeli, ayaktan gövdeye keskin dönüşlü, iki parçalı kırık birleşti.
Bezeme: İçi ve dışı siyah firnisli

SKYPHOS
Kat. No: 88 **Çiz.** 24
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/25
Buluntu Yeri: Z1 – 29
Buluntu Tarihi: 24.08.07
Seviye: 9.47 – 8.80 m
Ölçüler:
Ağız Çapı: 13,4 cm (?)
Yükseklik: 3.5 cm (?)
Kil Rengi: 5 YR 7/8 kırmızımsı sarı
Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah
Tanımı: Skyphos ağız, gövde ve kulp parçası. Kireç katkılı hamura sahip, dışa dönük yuvarlatılmış ağızlı, ağızndan gövdeye geçişte keskin açılı, genişleyerek inen gövdeli, ağız altında geniş silindirik kulp çıkışı korunmuş.
Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, dış yüzde firnis yer yer korunmamış.
Benzer Örnekler: Edwars, no. 330, pl. 13, 150; Pemberton 1989, fig. 7, no. 115; Rotroff 1997, no. 1393, fig. 85, pl. 107; Gürsoy, no. 137, lev. 69, şek. 27; Bulut, sf. 148, no. 6, şek. 21b
Tarih: İ.Ö. 4. yüzyıl sonu (Yerel üretim)

MASA AMPHORASI
Kat. No: 89 **Çiz.** 24
Buluntu Kodu: Avlu 2/07/36
Buluntu Yeri: Y1 -29
Buluntu Tarihi: 04.09.07
Seviye: 9.79 – 9.58 m
Ölçüler:

Yükseklik: 2.8 cm (?)

Kil Rengi: 10 R 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah - 2.5 Y 4/2 koyu grimsi kahverengi

Tanımı: Masa amphorası kaide ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, dış yüzü profillendirilmiş alçak konik kaideli, kaide oturma düzlemi korunmamış. Kaide altında ince plastik bir şerit yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli.

Benzer Örnekler: Küçük, sf. 68–69, 92–93, kat. no. 106–107, 109, çiz. 40–41; Berlin, sf. 94, 126, no. 156, 157, pl. 5, 25

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–İ.Ö. 2. yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 90 **Çiz.** 24

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/14

Buluntu Yeri: Z1 – 07

Buluntu Tarihi: 20/08/07

Seviye: 11.41 – 11. 09 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: -

Kaide Çapı: 15.6 cm

Yükseklik: 1.9 cm

Kil Rengi: 5 YR 6/4 açık kırmızımsı kahverengi

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Masa amphorası kaide parçası. Gözenekli, az miktarda kireç katkılı hamura sahip, dışta profillendirilmiş alçak konik kaideli, geniş oturma düzleminde geniş sığ yiv yer alıyor.

Bezeme: Mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Küçük sf. 68–69, 92–93 kat. no. 108, 110, çiz. 40–41; Berlin, sf. 94, 126, no. 156, 157, pl. 5, 25

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–İ.Ö. 2. yüzyıl başı (Yerel üretim)

UNGUENTARİUM

Kat. No: 91 **Lev.** 12 **Çiz.** 25

Buluntu Kodu: Avlu 3/07/

Buluntu Yeri: Z1- 29

Buluntu Tarihi: 24.08.07

Seviye: 9.47 – 8.80 m

Ölçüler:

Yükseklik: 7.5 cm (?)

Kil Rengi: 2.5 YR 6/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 5 YR 4/2 koyu kırmızımsı gri - 5 YR 5/6 sarımsı kırmızı

Tanımı: Unguentarium gövde ve ayak parçası. Gözenekli ve bol kireç katkılı, kaide korunmamış, içi boş kısa ayaklı, oval yükselen gövdeli, gövdeden ayaa geçiş içbükey kavisli, gövde içinde derin çark izleri görülüyor.

Bezeme: Gövde üst kısmı kırmızı firnisli, gövde altı rezerve

Benzer Örnekler: Dündar, kat. no. U57, lev. IX; Goldman, sf. 230, no. 234, fig. 135

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu–İ.Ö. 2. yüzyıl başı (Yerel üretim)

KAPALI KAPLAR

Kat. No: 92 **Lev.** 12 **Çiz.** 25

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/14

Buluntu Yeri: Z1 - 29

Buluntu Tarihi: 20.08.07

Seviye: 11.41 – 11.09 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 5 cm

Yükseklik: 2.7 cm

Kil Rengi: 5 YR 6/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 7.5 YR 2.5/1 siyah

Tanımı: Kapalı kap ağız parçası. Gözenekli, kireç ve mika katkılı hamura sahip, ekinus ağızlı, , içe dönük dudaklı, dar boyunlu, ağızdan boyuna yumuşak geçişli

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: FIE XIII 1/1, no. 148, taf. 8; Metzger 1994, sf. 73–74, 79. no. 2, taf. 36, 37β; Romano, sf. 71, no. 27, fig. 4, pl. 17

Tarih: İ.Ö. 2–1 yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 93 **Çiz.** 25

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/27

Buluntu Yeri: H2 -23

Buluntu Tarihi: 03.08.07

Seviye: 12.13 – 11.87 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: -

Kaide Çapı: 6.6 cm

Yükseklik: 2 cm

Kil Rengi: 10 YR 5/3 kahverengi - 10 YR 6/4 açık sarımsı kahverengi

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah

Tanımı: Kapalı kap kaide ve gövde parçası. Az miktarda kireç ve mika katkılı hamura sahip, alçak geniş konik kaideli, kaide oturma düzlemi içe eğimli, kaide altı dışbükey kavisli. İç yüzde çok az çark izi görülüyor.

Bezeme: İç yüz ve kaide altı rezerve, dış yüz mat siyah firnisli

AÇIK KAPLAR

Kat. No: 94 **Lev.** 13 **Çiz.** 25

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/25

Buluntu Yeri: Z1–29

Buluntu Tarihi: 24.08.07

Seviye: 9.47 – 8.80 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: 19 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 10 R 7/4 soluk kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: Açık kap ağız ve gövde parçası. Bol kireç katkılı hamura sahip, sarkık ağızlı, konik daralan gövdeli, gövdenin iç yüzünde ince plastik bir şerit bulunuyor. Gövdenin dış yüzünde iki adet yiv yer alıyor. Ağız altında küçük bir çıkıntı görülüyor.
Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, ağız üzerinde kalın rezerve bir bant yer alıyor.
Tarih: Hellenistik

GRUPLANAMAYAN KAİDE PARÇALARI

Kat. No: 95 **Çiz.** 25

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/21

Buluntu Yeri: Z1 - 29

Buluntu Tarihi: 22/08/09

Seviye: 10.40 – 10.30 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 10 cm

Yükseklik: 2.8 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N siyah (İç) - 7.5 YR 3/2 koyu kahverengi (Dış) - 2.5 Y 4/2 koyu grimsi kahverengi (Kaide altı)

Tanımı: Açık kap kaide ve gövde parçası. Gözenekli, kireç ve mika katkılı hamura sahip, yüksek konik kaideli, kaideden gövdeye geçişte bir adet yiv yer alıyor.

Bezeme: Gövde içinde siyah renkte olan firnis pişmeden dolayı gövde dış yüzünde kahverengi tonlarında, kaide altında ise yeşil tonlarındadır.

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 948, fig. 61

Tarih: İ.Ö. 200–175 (Yerel üretim)

Kat. No: 96 **Lev.** 13 **Çiz.** 26

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/36

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 04.09.07

Seviye: 9.75 – 9.58 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 6.2 cm

Yükseklik: 1.8 cm

Kil Rengi: 2.5 Yr 7/6 açık kırmızı

Firnis Rengi: 5 YR 4/3 kırmızımsı kahverengi - 2.5 YR 3/1 çok koyu gri

Tanımı: Açık kap kaide ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, kalın konik kaideli, kaide altı konik profilli

Bezeme: İçi ve dışı kırmızı firnisli, iç yüzde üç sıra baskı rulet bezeme yer alıyor.

Benzer Örnekler: Rotroff 1997 no. 929, fig. 60

Tarih: İ.Ö. 175 – 150 (Yerel üretim)

Kat. No: 97 **Çiz.** 26

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/37

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 04.09.07

Seviye: 9.58 – 9.11 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 7.2 cm

Yükseklik: 2.5 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: Gley 1 3/N çok koyu gri 10 R 6/4 soluk kırmızı

Tanımı: Açık kap kaide ve gövde parçası. Bol kireç katkılı hamura sahip, yüksek halka kaideli, kaideden gövdeye keskin dönüşlü

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, kaide altı kırmızı firnisli, gövde iç yüzünde bir kısmı korunmuş baskı rulet bezeme yer alıyor.

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 98 **Çiz.** 27

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/24

Buluntu Yeri: Z1 - 29

Buluntu Tarihi: 23.08.07

Seviye: 9.71 – 9.47 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 7.2 cm

Yükseklik: 2.1 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/8 açık kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 YR 4/4 kırmızımsı kahverengi - 2.5 YR 5/8 kırmızı - Gley 1 2.5/N siyah (Yakın ton)

Tanımı: Açık kap kaide ve gövde parçası. Az miktarda kireç katkılı hamura sahip, konik kaideli, kaideden gövdeye geçişte ince bir yive sahip.

Bezeme: İçi ve dışı kırmızıdan siyaha değişen mat firnisli

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl ilk yarısı (Yerel üretim)

Kat. No: 99 **Çiz.** 27

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/23

Buluntu Yeri: Y1 – 29

Buluntu Tarihi: 31.08.07

Seviye: 12.71 – 12.02 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 11.2 cm

Yükseklik: 2.9 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 10 YR 4/2 koyu grimsi kahverengi (İç) - 7.5 YR 2.5/1 siyah - 2.5 YR 6/8 açık kırmızı (Dış)

Tanımı: Açık kap kaide ve gövde parçası. Az miktarda kireç, mika ve taşçık katkılı hamura sahip, yüksek konik kaideli, kaideden gövdeye geçişte ince bir yive sahip.

Bezeme: İçi ve dışı kahverengiden siyaha değişen mat firnisli, iç yüzünde üç sıra baskı rulet bezeme yer alıyor.

Tarih: İ.Ö. 3–2 yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 100 **Çiz.** 27

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/35

Buluntu Yeri: Y1 -29

Buluntu Tarihi: 03.09.07

Seviye: 10.18 – 9.71 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 7 cm

Yükseklik: 2.1 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 7/6 açık kırmızı - 5 YR 6/1 gri

Firnis Rengi: 7.5 YR 3/1 çok koyu gri - 5 Y 2.5/1 siyah

Tanımı: Açık kap kaide ve gövde parçası. Kireç katkılı hamura sahip, konik kaideli, kaide altında ince plastik bir şerit yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli, iç yüzde bir az korunmuş iki sıra baskı rulet bezeme yer alıyor.

Benzer Örnekler: FIE IX 2/2, taf. 6, A24; Pfrommer, no. 41, abb. 36–41

Tarih: İ.Ö. 2 yüzyıl (Yerel üretim)

Kat. No: 101 **Çiz.** 28

Buluntu Kodu: Avlu 2/07/26

Buluntu Yeri: Z1-29

Buluntu Tarihi: 24.08.07

Seviye: 8.80 – 8.65 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 7.4 cm

Yükseklik: 1.7 cm

Kil Rengi: 2.5 YR 6/8 açık kırmızı

Firnis Rengi: 2.5 YR 4/6 kırmızı - 2.5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyah

Tanımı: Açık kap kaide ve gövde parçası. Gözenekli, kireç ve mika katkılı hamura sahip, oturma düzlemine doğru daralan halka kaideli, kaide ayağı iç kısmında ince plastik bir şerit yer alıyor.

Bezeme: Gövde içinde firnis kırmızıdan siyaha değişiyor, dış yüz mat siyah firnisli, kaide altı kırmızı firnisli

Benzer Örnekler: FIE XIII 1/1, No. 82, Taf. 5; Rotroff 1997, No. 893, fig. 60, pl. 146

Tarih: İ.Ö. 3. yüzyıl sonu-2 yüzyıl başı (Yerel üretim)

Kat. No: 102 **Çiz.** 28

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/13

Buluntu Yeri: H2 – 23

Buluntu Tarihi: 25.07.07

Seviye: 13.56 – 13.23 m

Ölçüler:

Kaide Çapı: 7.4 cm

Yükseklik: 2 cm

Kil Rengi: 5 YR 7/6 kırmızımsı sarı

Firnis Rengi: 5 YR 2.5/1 siyah - 10 YR 3/1 çok koyu gri

Tanımı: Açık kap kaide ve gövde parçası. Oldukça az kireç katkılı hamura sahip, konik alçak kaideli, kaideden gövdeye geçişte sığ bir yiv yer alıyor.

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

Benzer Örnekler: Rotroff 1997, no. 943, fig. 61; FIE IX, 2/2, taf. 6, A30

Tarih: İ.Ö. 2. yüzyıl (?) (Yerel üretim)

Kat. No: 103 **Çiz.** 28

Buluntu Kodu: Avlu 1/07/10

Buluntu Yeri: G2 -23/ H2/23

Buluntu Tarihi: 23.07.07

Seviye: 13.76 – 13. 71 m

Ölçüler:

Ağız Çapı: -

Kaide Çapı: 4 cm

Yükseklik: 1.3 cm

Kil Rengi: 10 YR 5/2 Grayish Brown

Firnis Rengi: Gley 1 2.5/N Black

Tanımı: Açık kap kaide ve gövde parçası. Az miktarda mika katkılı pişmeden dolayı gri hamurlu, ince cidarlı, halka kaideli, düz genişleye gövdeli

Bezeme: İçi ve dışı mat siyah firnisli

ÖZET

Smyrna kentinin Hellenistik ve Roma dönemi yapılarından günümüze kalabilmiş az sayıdaki örnekleri arasında olan Devlet Agorası, bugün İkiçeşmelik semti sınırları içinde yer alır. 2007 yılında Yrd. Doç. Dr. Akın Ersoy başkanlığında tekrar başlatılan Agora kazılarında erken tabakalara ulaşmak amacıyla yapılan avlu sondaj çalışmalarında ele geçen siyah firnisli seramikler bu tezin konusunu oluşturmaktadır**.**

Smyrna Agorası'nda avlu sondajından ele geçen siyah firnisli seramikler formlarına göre gruplara ayrılmıştır. Bu gruplar, içe dönük ağızlı kaseler, dışa dönük ağızlı kaseler, balık tabakları, dik ağızlı tabaklar, kantharoslar, masa amphoraları, skyphos, unguentarium, kapalı kaplar, açık kaplar ve gruplanamayan kaide parçalarından oluşur. Bu seramik gruplarına genel olarak bakıldığında, ele geçen 103 siyah firnisli parça içinde, en geniş grubu içe dönük ağızlı kaselerin oluşturduğu anlaşılır.

Smyrna Agorası avlu sektörlerinde tek örnek ile temsil edilen Attika üretimi seramiğe karşın, incelenen diğer seramiklerin kalitesiz hamur ve firnis yapılarından yerel üretim olduğu anlaşılır. Bu yerel üretimlerin Attika seramikleri ile paralel bir gelişim göstermesi, bunların Attika ürünlerini taklit ettiğini ortaya koyar. Ancak, yerel üretim balık tabağı olduğu anlaşılan dört parça, bu değerlendirmenin dışında kalır. Adalar ve Batı Anadolu'ya özgü olan formun, birçok merkezde yayınlanmamış olması, yayınlanan malzemenin ise sınırlı olması bu grup için bilgilerimizin yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Bu malzemenin Smyrna Agorası'nda da az sayıda ele geçmesi bu grup için bir tipoloji oluşturmasını engellemektedir.

Avlu 1, 2 ve 3 sektörlerinde ele geçen ve çalışma kapsamına alınan 103 seramik parçası, tarihsel olarak değerlendirildiğinde, en erken örneklerin İ.Ö. 4. yüzyıl sonu, en geç örneklerin İ.Ö. erken 1. yüzyıla ait olduğu görülür. Ancak, malzemenin büyük çoğunluğunun İ.Ö. 3. ve 2. yüzyıla ait olması, malzeme yaklaşık iki yüzyıllık bir dönemde yoğun olarak kullanıldığı gösterir.

ABSTRACT

One of the few examples left from the Hellenistic and Roman times of the city of Smyrna, is the State Agora and it is now located in the county of Ikicesmelik. Ceramics with black glaze obtained in the Agora diggings which were restarted in 2007 under the headship of Asst. Prof. Dr. Akin Ersoy with the aim of reaching the earlier layers using the concept of Yard drilling is the main topic of this thesis.

Ceramics with black glaze obtained in the yard drilling of the Smyrna Agora were separated into group according to their forms. These groups consist of; echinus bowls, outturned rim bowls, fish plates, upturned rim plates, kantharoses, table amphoras, skyphos, unguentarium, closed pots, open pots and base parts which could not be put into any of the other groups. When these ceramics groups are examined in a general way, it is understood that, among the 103 parts with black glaze, the largest group is the one with the echinus bowls.

Despite the Attica produced ceramics which is represented with only one sample in the Yard sectors of Smyrna Agora, it is also understood that the other ceramics with of poor quality clay and glaze structures are local production. These local productions being in a parallel development with the Attica ceramics shows that these products are just imitations of the Attica products. However, four parts which were understood to be locally-produced fish plates, are excluded from this assessment. The form which is specific to the Islands and Western Anatolia being unpublished in many centers and published material being very limited in nature, cause our knowledge to be insufficient. This material being obtained in very small numbers in the Smyrna Agora prevent from creating a typology for this group.

When 103 ceramics parts which were obtained in Yard 1, 2 and 3 and included in our study are evaluated in a historical way, the earliest samples are seen to be coming from B.C. the end of 4th century and the latest samples are seen to be coming from B.C at the beginning of the 1st century. However, most of the material belonging to the B.C. 3rd and 2nd centuries shows that these materials were used intensively in a two hundred years period of time.

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Rabia Aktaş

e-posta: aktas83@gmail.com

Doğum Yeri Ve Tarihi: İZMİR/1983

EĞİTİM BİLGİLERİ

İlkokul :Mustafa Kemal İlköğretim Okulu (1989)
Anafartalar İlköğretim Okula (1990–1994)

Ortaokul :Anafartalar İlköğretim Okulu (1994–1997)

Lise :Gaziemir Lisesi (1997–2000)

Üniversite :Lisans : Ege Üniversitesi (2001–2006)
Yüksek Lisans: Ege Üniversitesi (2008–2011)

İŞ DENEYİMİ

2003 – 2007 (Temmuz - Eylül) : Antandros Kazısı-EDREMİT/Altınoluk

2009 – 2010 (Temmuz - Eylül) : Antandros Kazısı-EDREMİT/Altınoluk

2006 (Ekim- Kasım) : Ayasuluk Tepesi Selçuk Kalesi Kazısı-İZMİR/Selçuk

2007 – 2008 (Aralık - Şubat) : Şifa Hastanesi Kurtarma Kazısı-İZMİR/Basmane

2008 – 2009 (Şubat - Mayıs) : İzmir Agora Kazısı-İZMİR/İkiçeşmelik

2009 – 2011 (Eylül -) : Türkiye Kömür İşletmeleri Kurtarma Kazıları-MUĞLA/Milas

REFERANS

Doç. Dr. Gürcan Polat

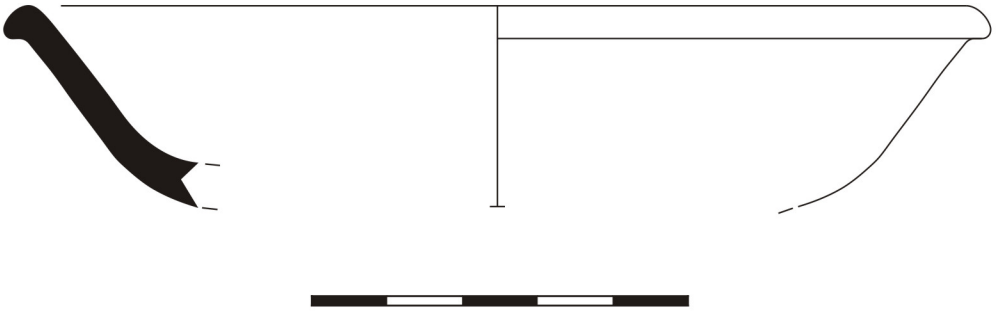
Yrd. Doç. Dr. Yasemin Polat

Yrd. Doç. Dr. Aytekin Erdoğan

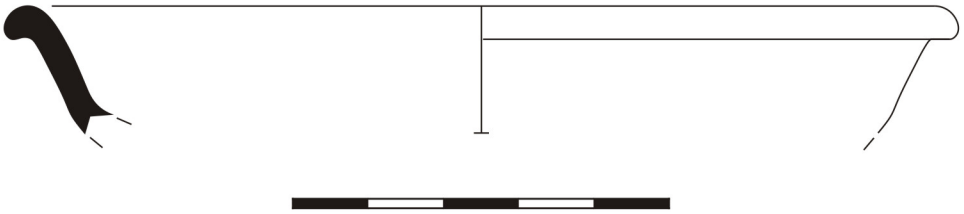
Yrd. Doç. Dr. Akın Ersoy

ÇİZİMLER

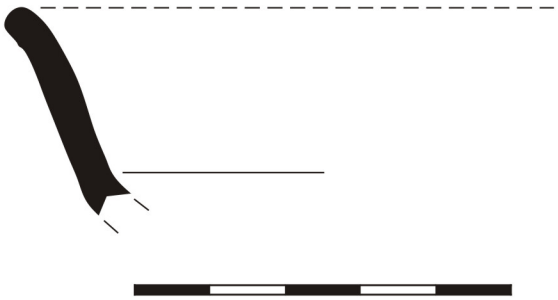
Çizim 1

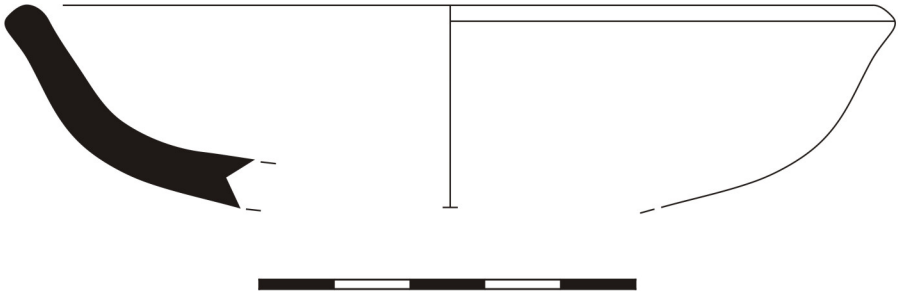
Kat.No.1

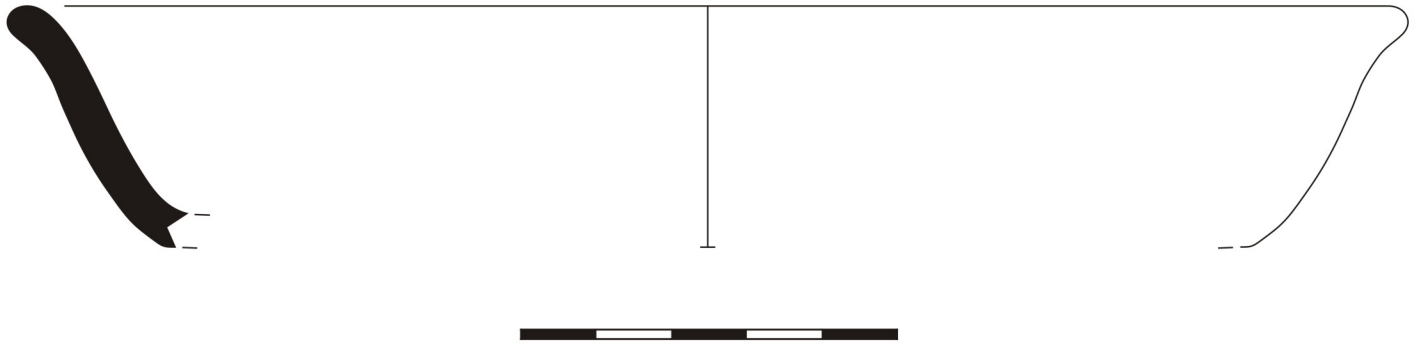
Kat.No.2

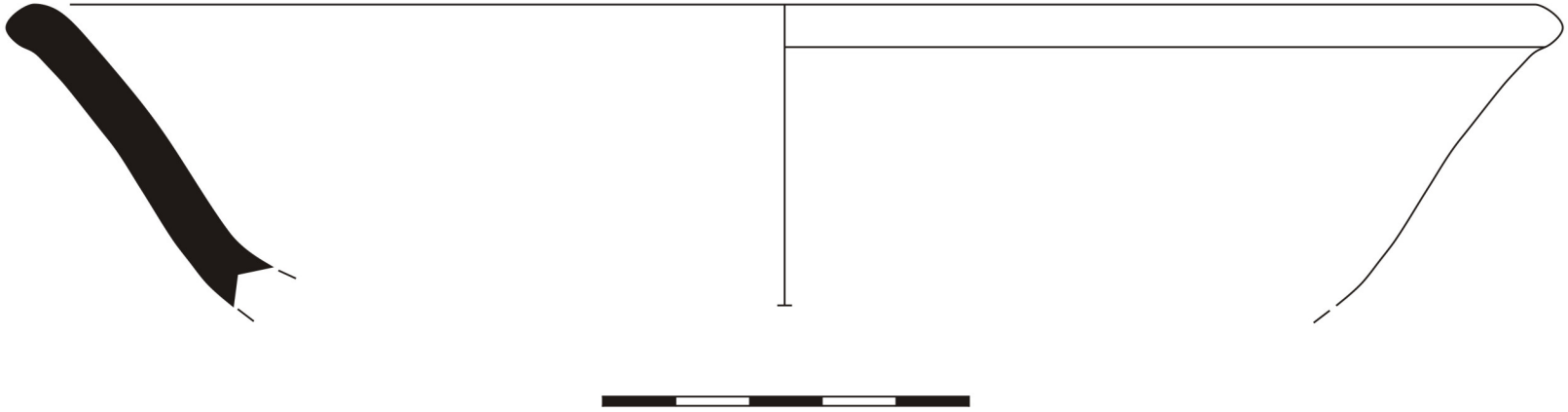
Kat.No.3

Kat.No.4

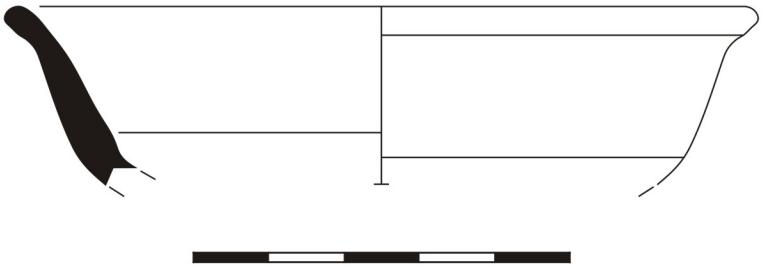
Kat.No.5

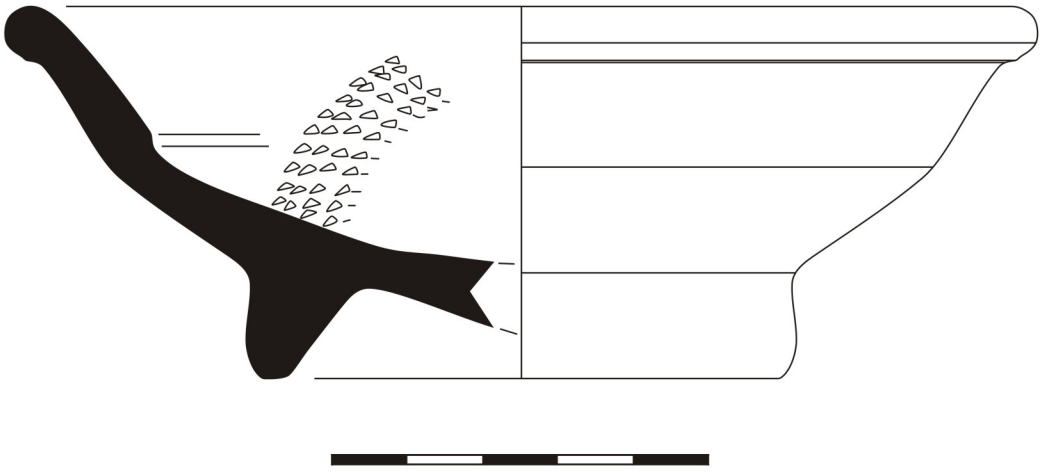
Kat.No.6

Çizim 2

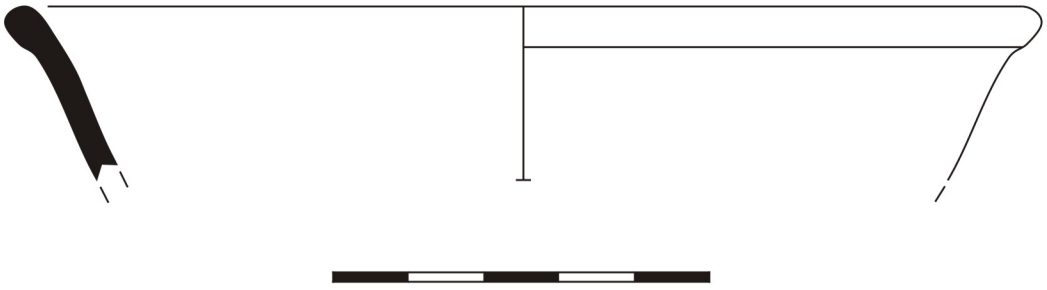
Çizim 3

Kat.No.7

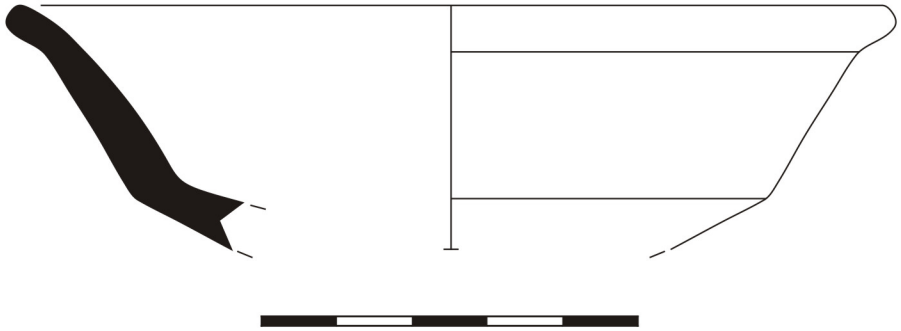

Kat.No.8

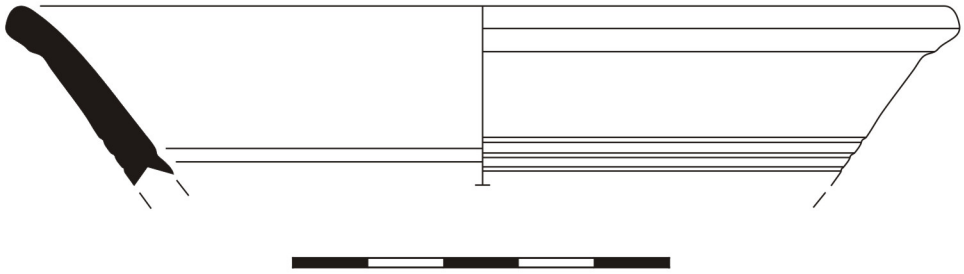

Kat.No.9

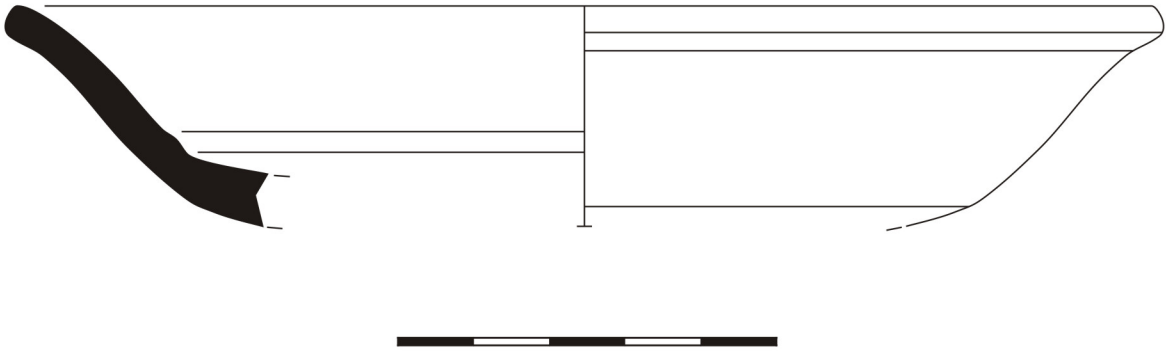
Çizim 4

Kat.No.10

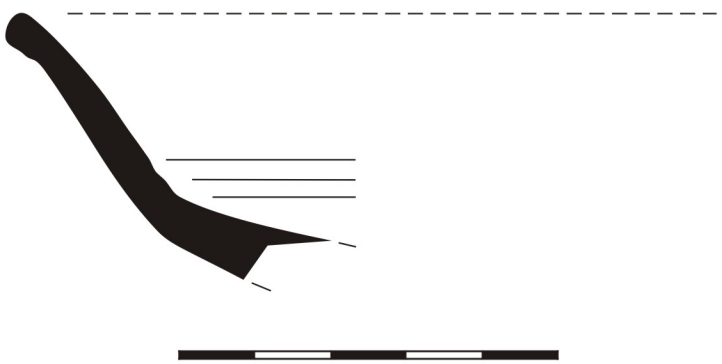

Kat.No.11

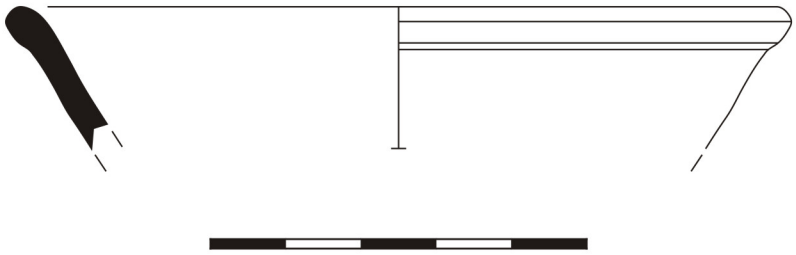

Kat.No.12

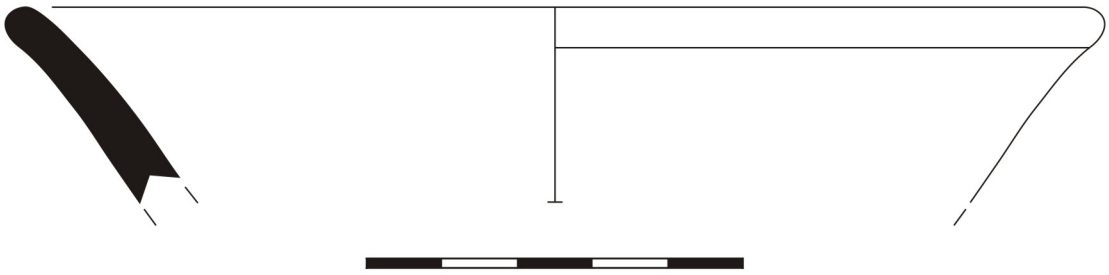
Çizim 5

Kat.No.13

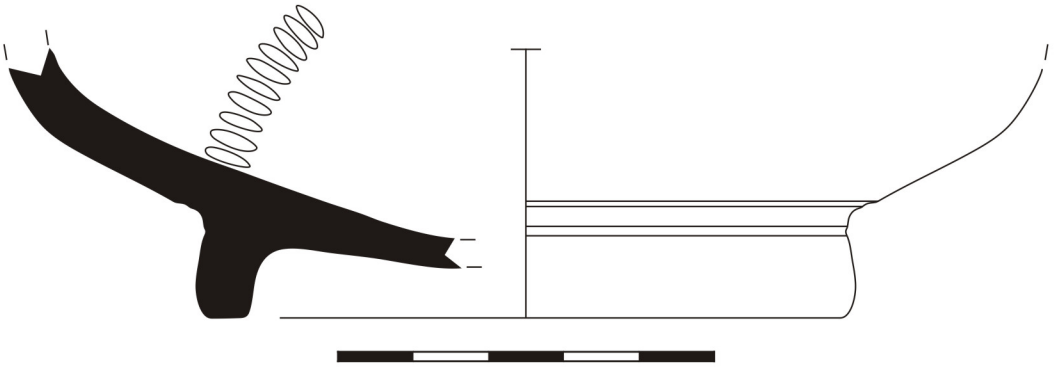

Kat.No.14

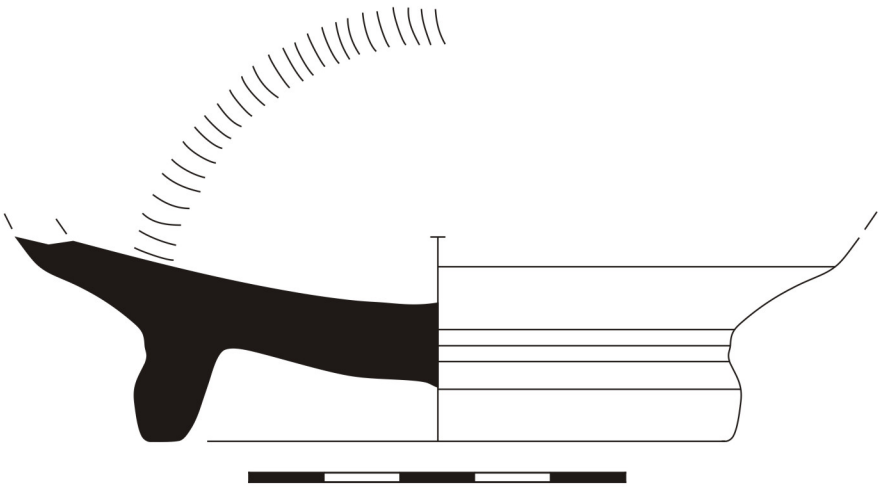

Kat.No.15

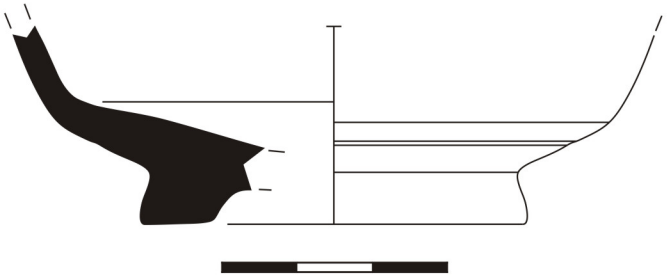
Çizim 6

Kat.No.16

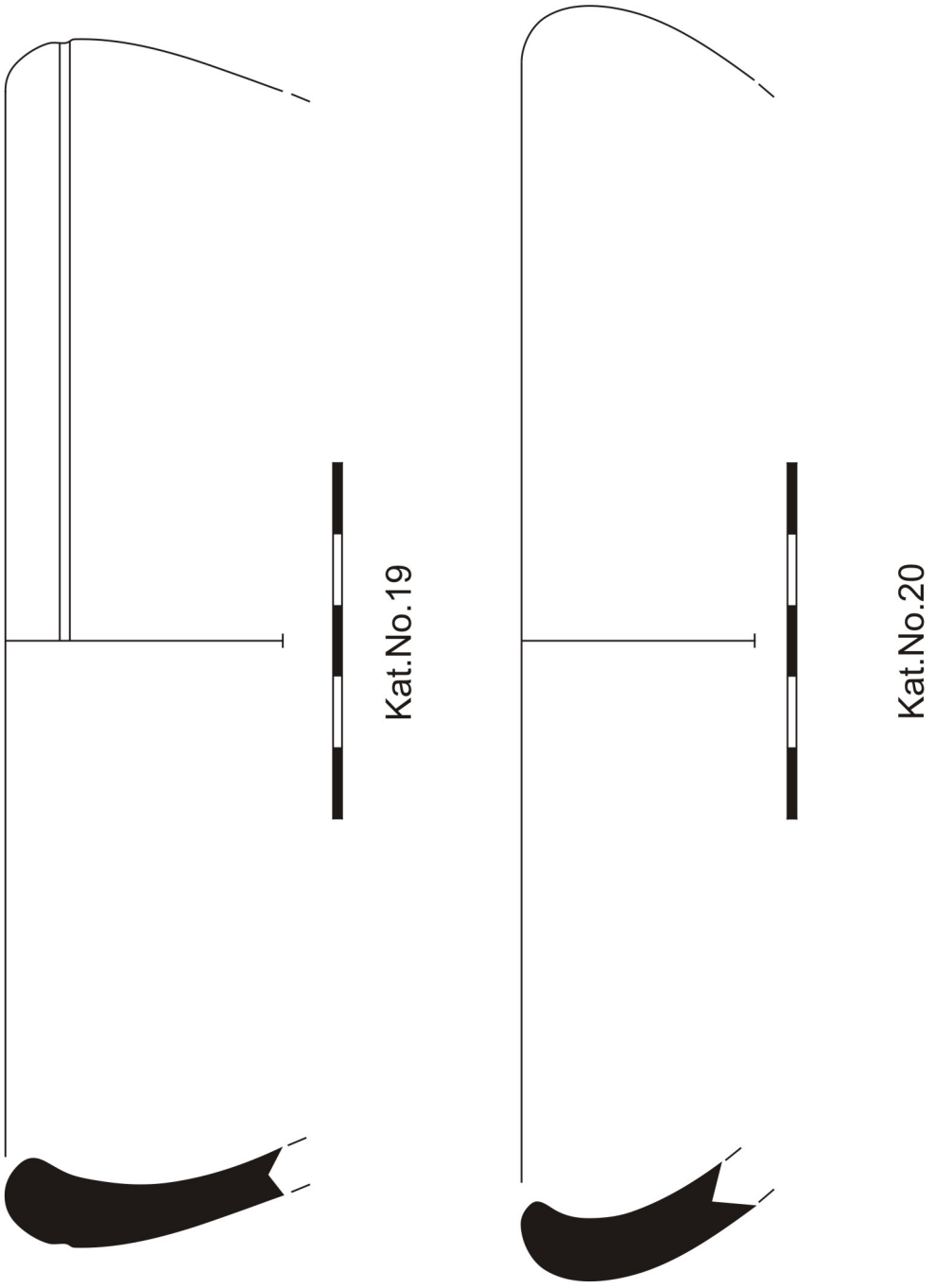

Kat.No.17

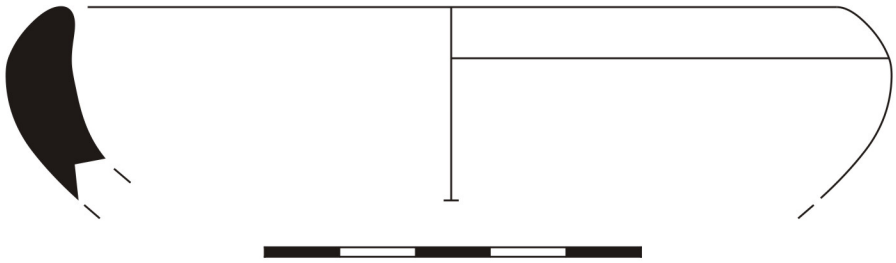

Kat.No.18

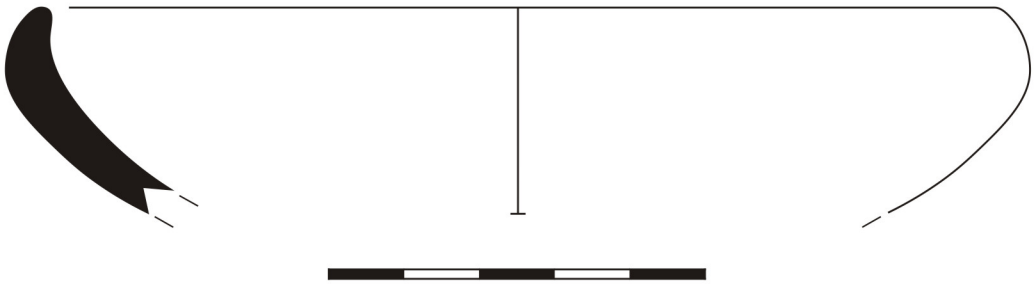
Çizim 7

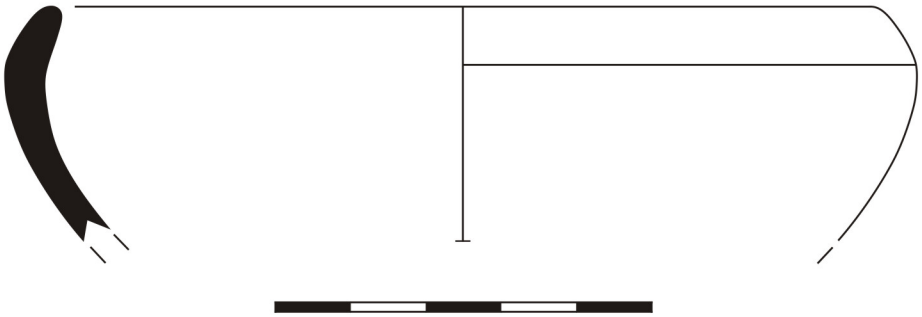
Çizim 8

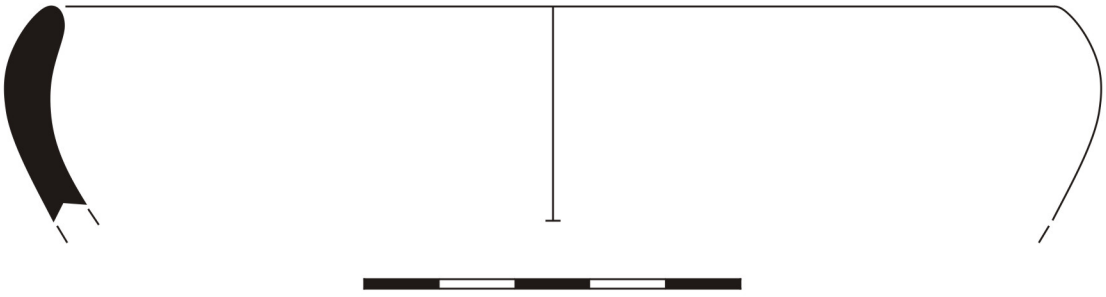
Kat.No.21

Kat.No.22

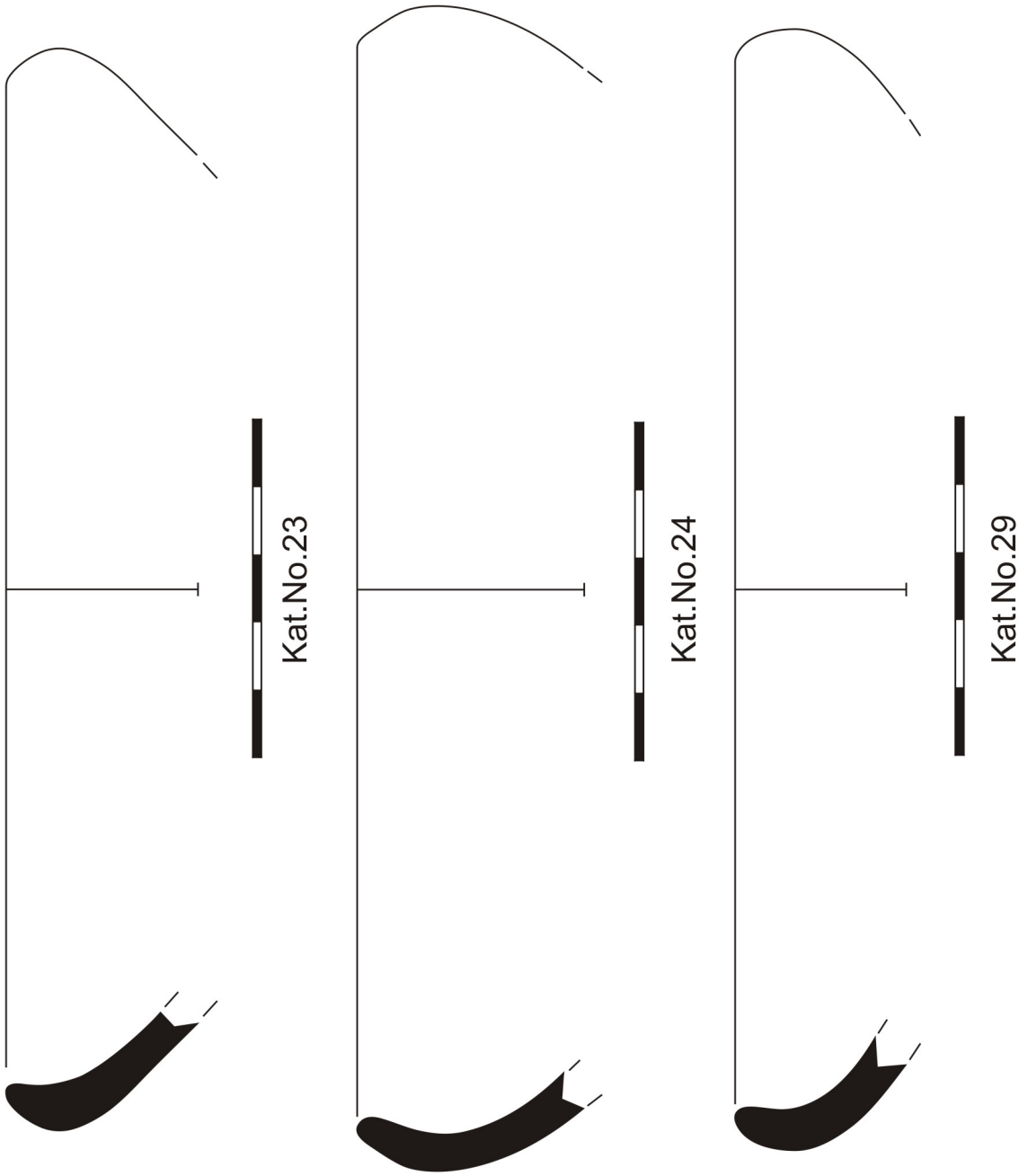

Kat.No.25

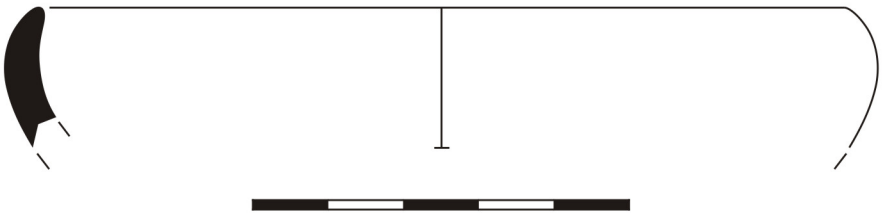

Kat.No.26

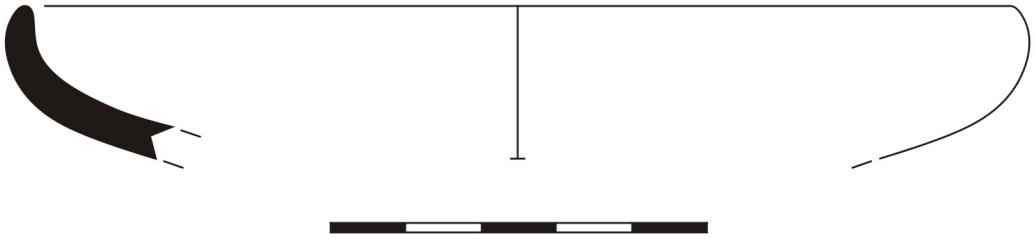
Çizim 9

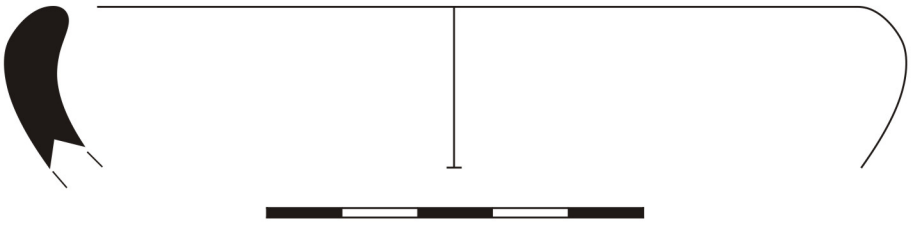
Çizim 10

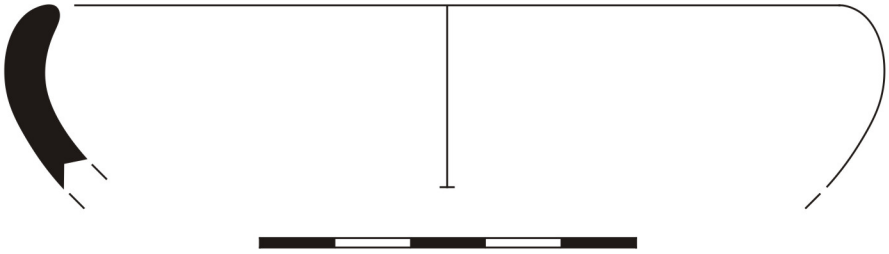
Kat.No.27

Kat.No.28

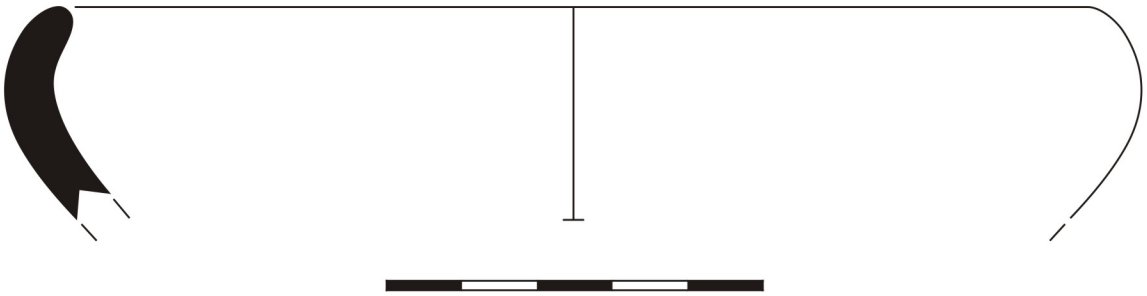

Kat.No.30

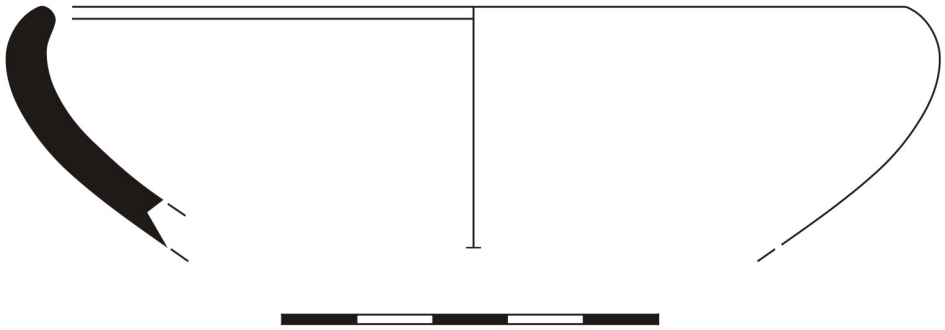

Kat.No.31

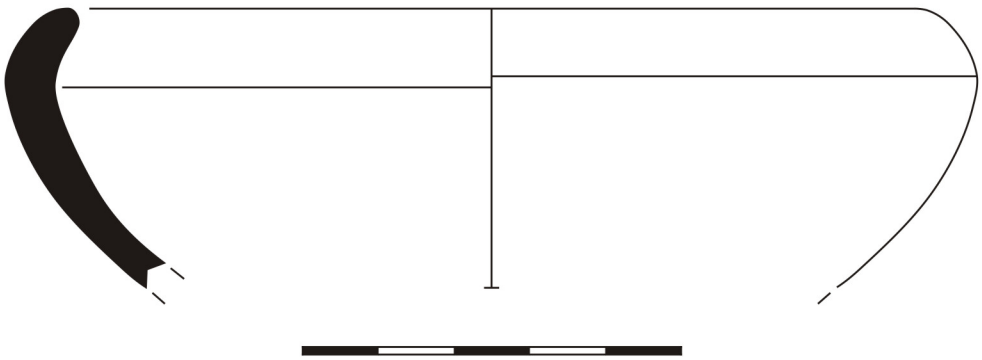
Çizim 11

Kat.No.32

Kat.No.35

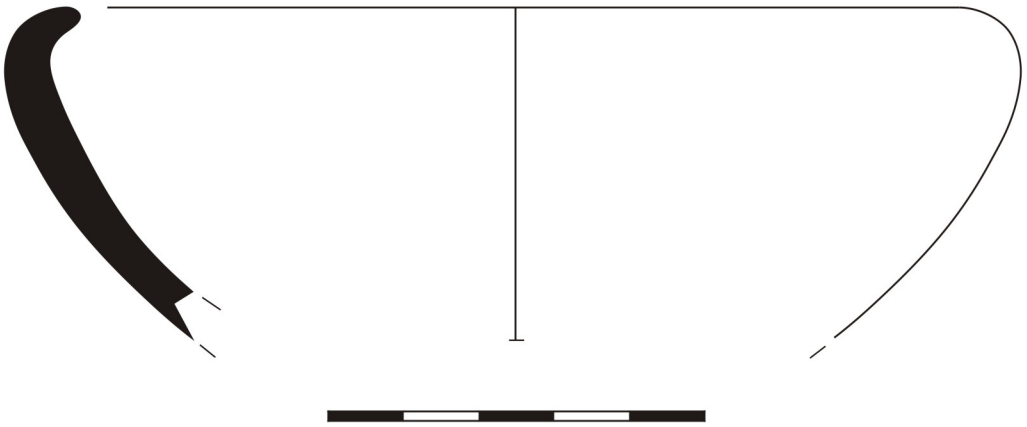
Kat.No.36

Kat.No. 33

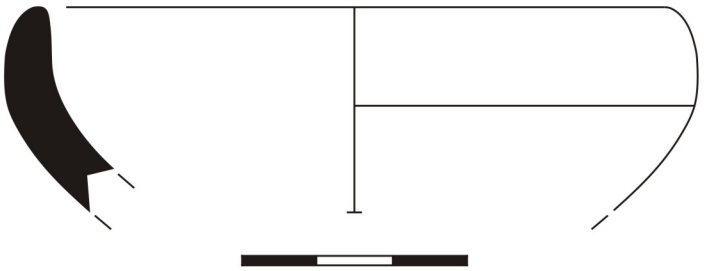
Kat.No.34

Çizim 12

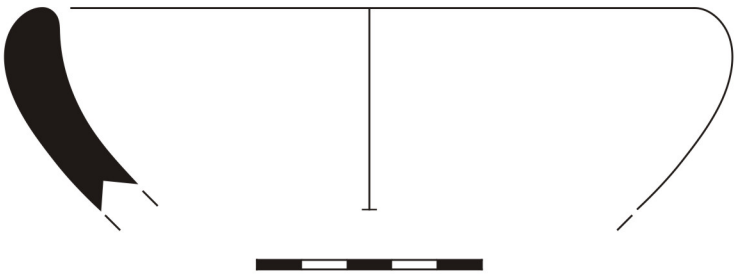
Çizim 13

Kat.No.37

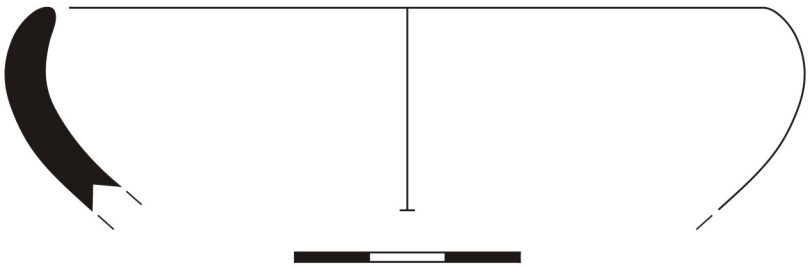

Kat.No.38

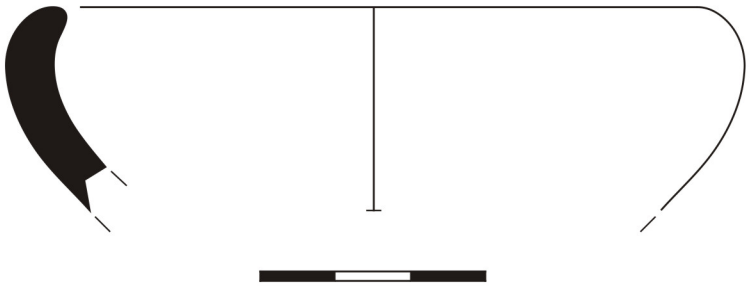

Kat.No.39

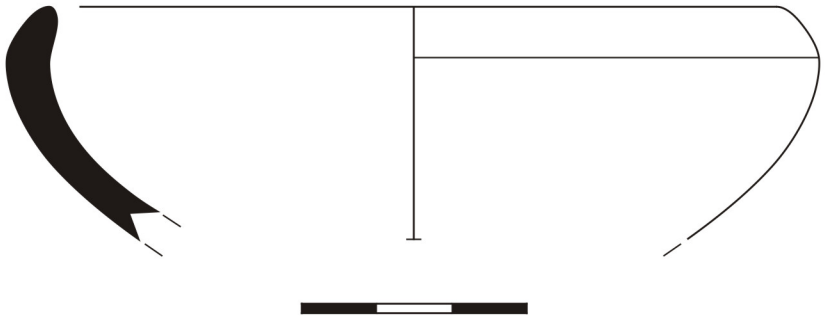
Çizim 14

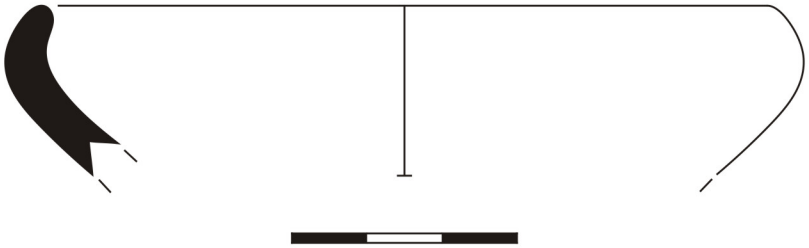
Kat.No.40

Kat.No.41

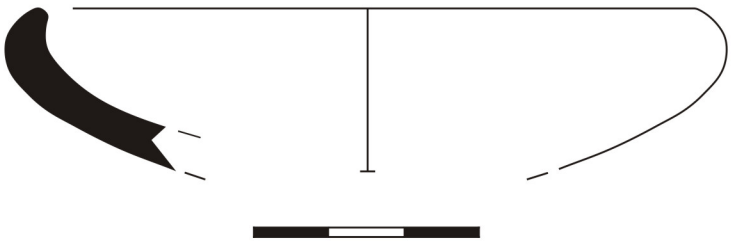

Kat.No.42

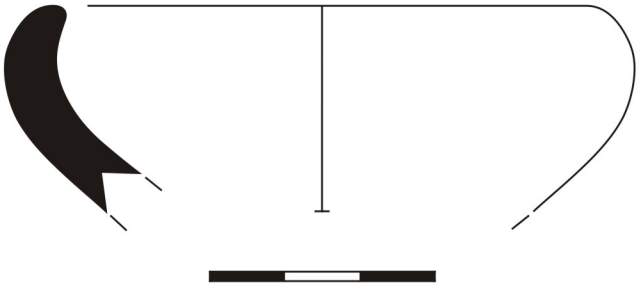

Kat.No.43

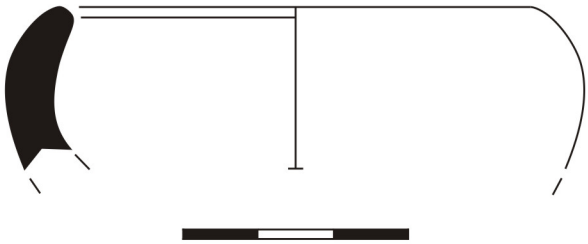
Çizim 15

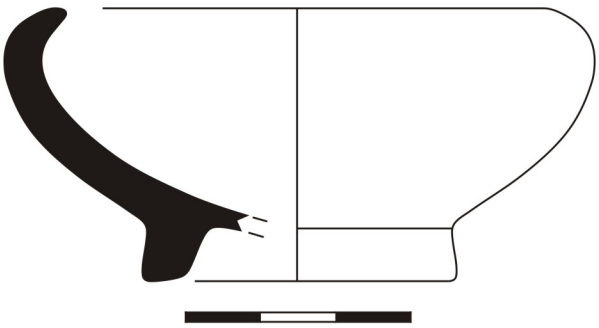
Kat.No.44

Kat.No.45

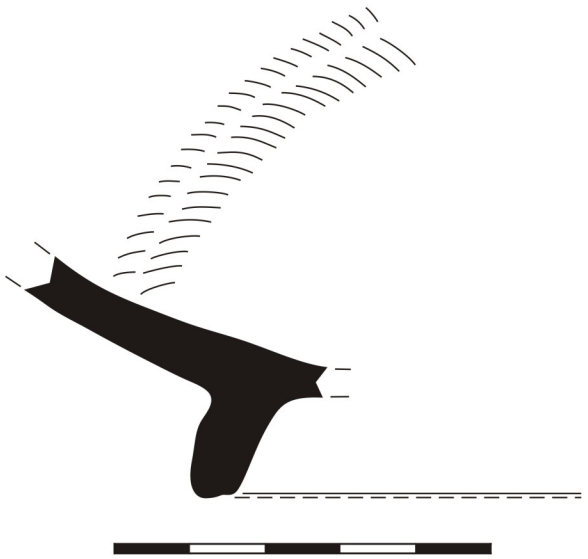

Kat.No.46

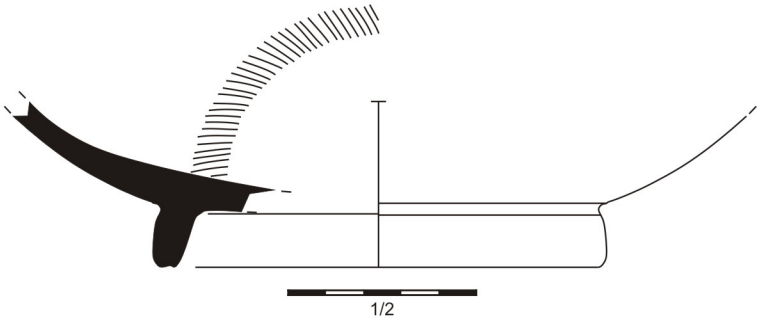

Kat.No.47

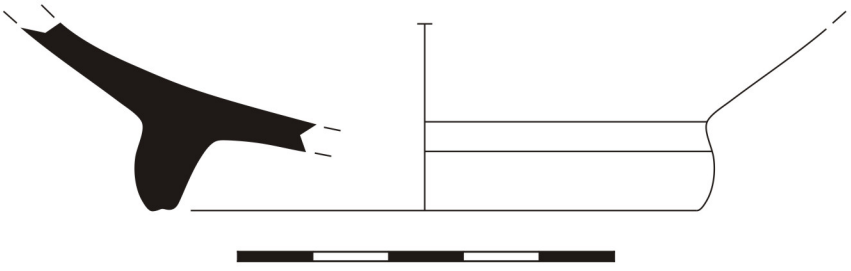
Çizim 16

Kat.No.48

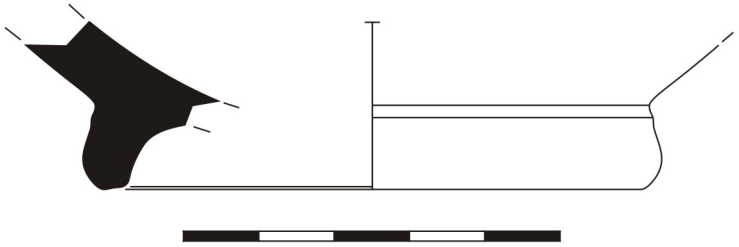

Kat.No. 49

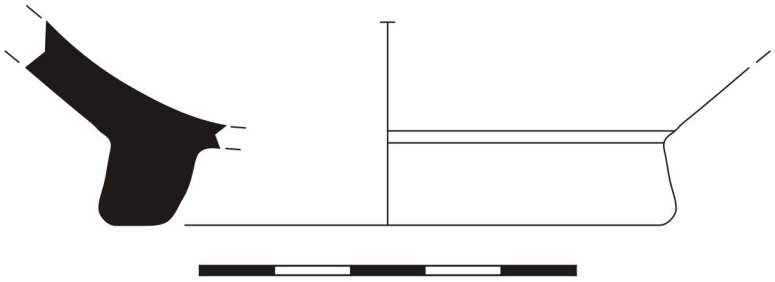

Kat.No.50

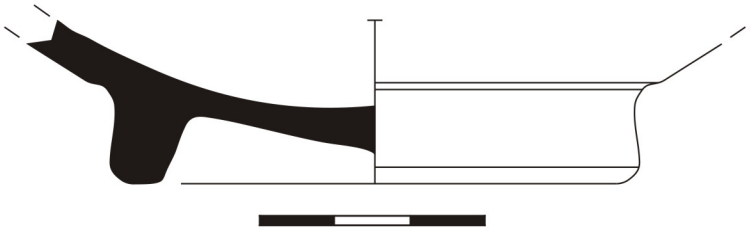
Çizim 17

Kat.No.51

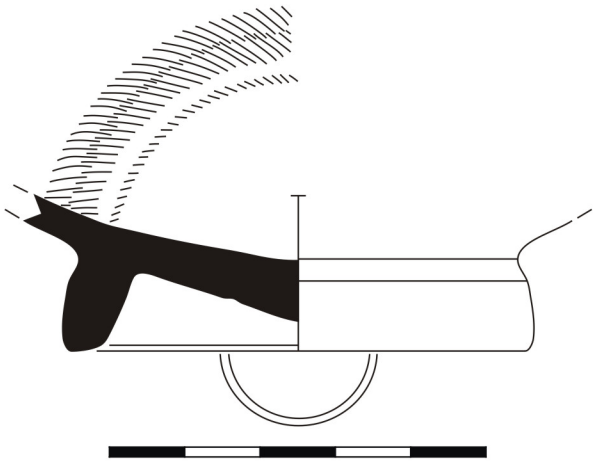

Kat.No.52

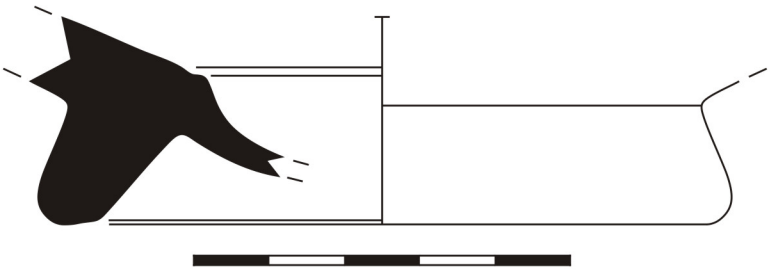

Kat.No.53

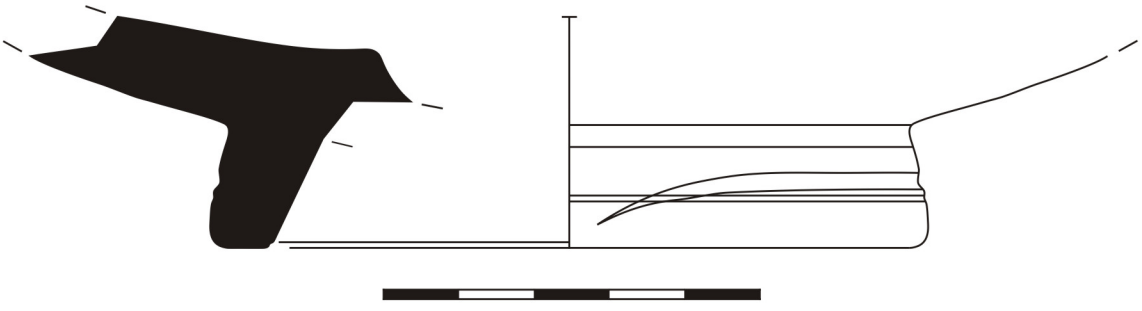
Çizim 18

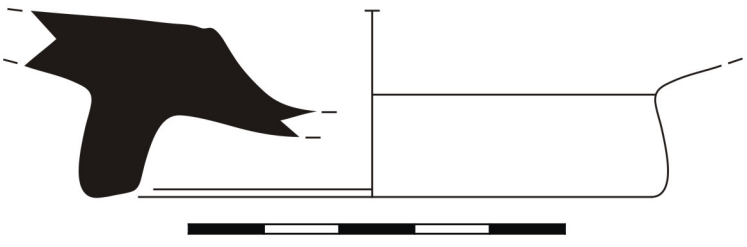
Kat.No.54

Kat.No.55

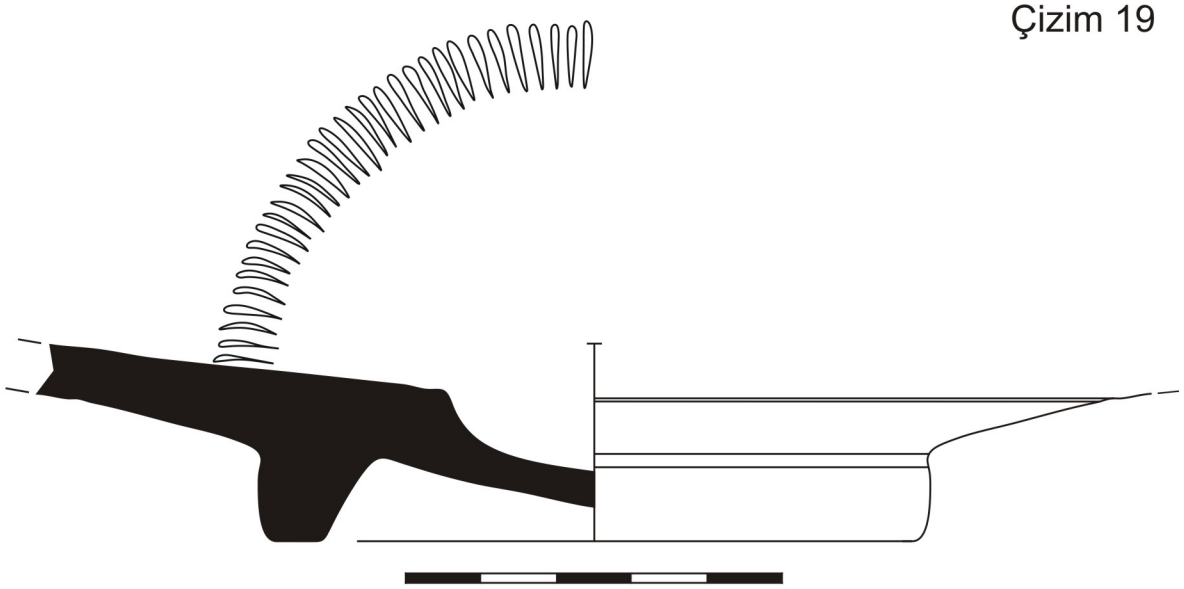

Kat.No.56

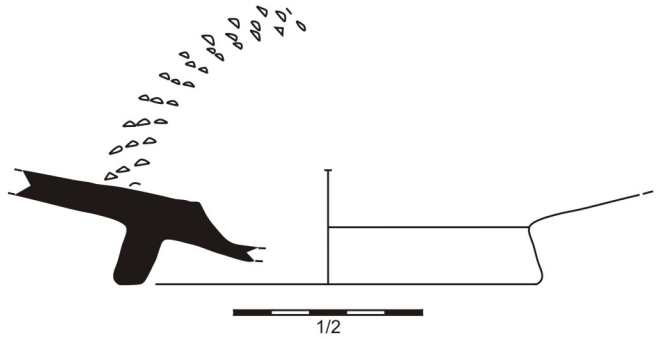

Kat.No.57

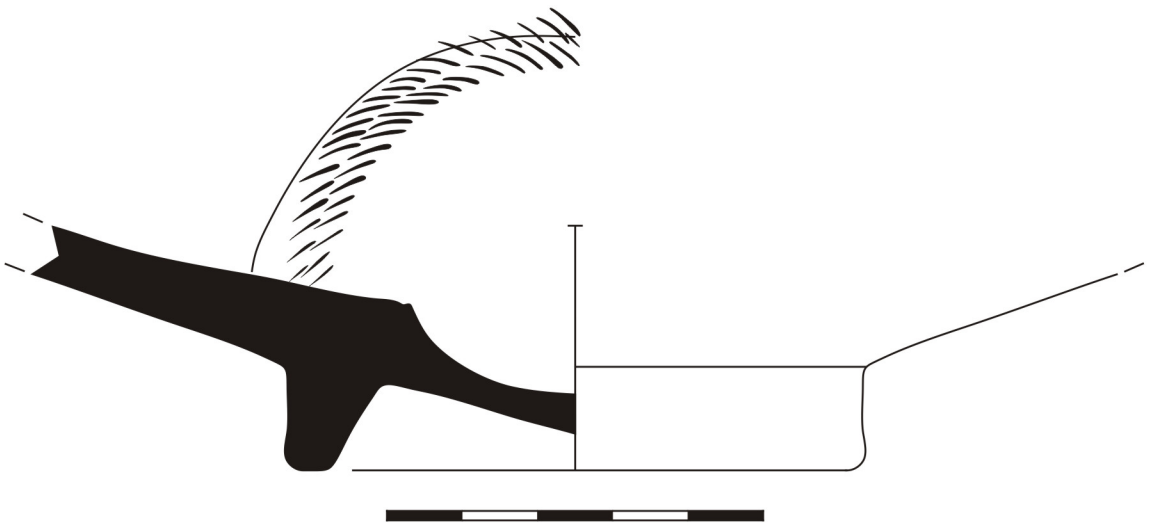
Çizim 19

Kat.No.58

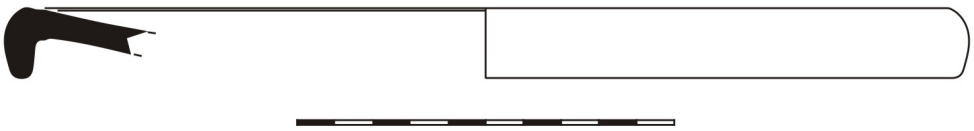

Kat.No.59

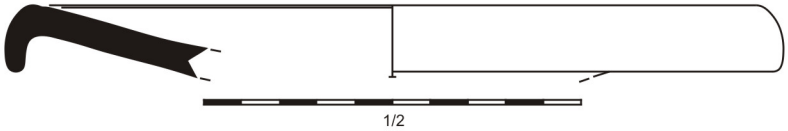

Kat.No.60

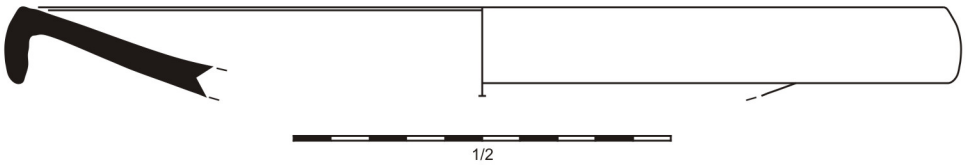
Çizim 20

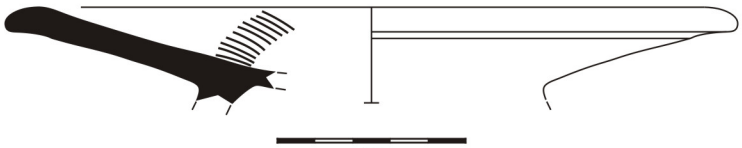
Kat.No.61

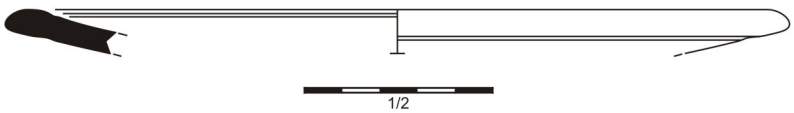
Kat.No.62

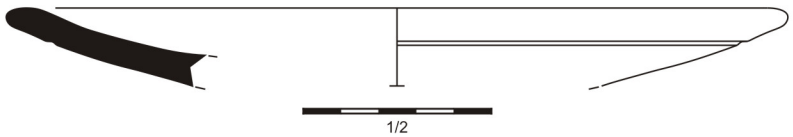
Kat.No.63

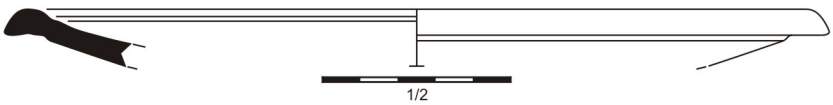
Kat.No.64

Kat.No.65

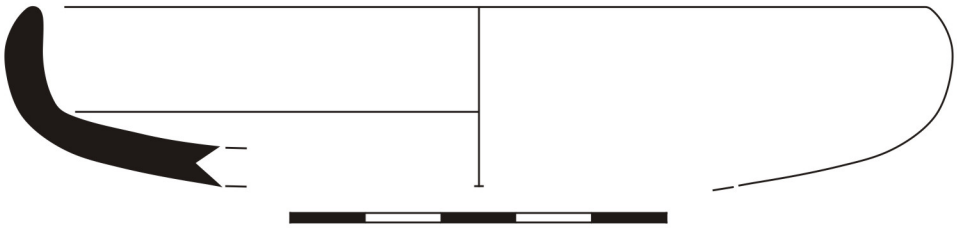

Kat.No.66

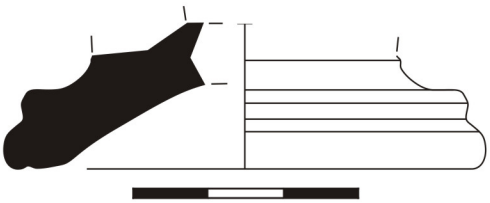

Kat.No.67

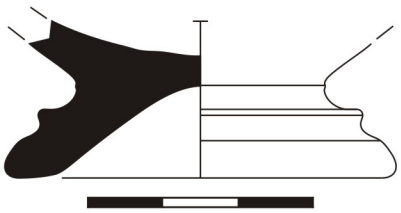
Çizim 21

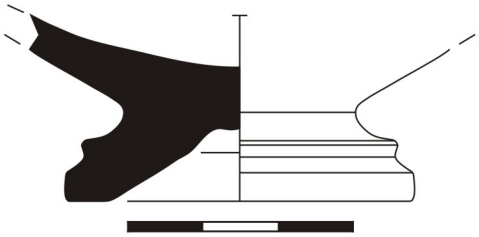
Kat.No.68

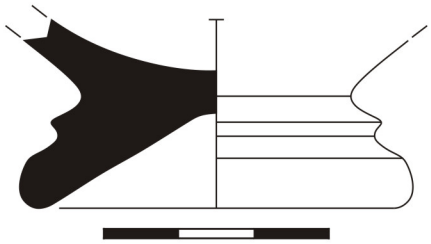
Kat.No.69

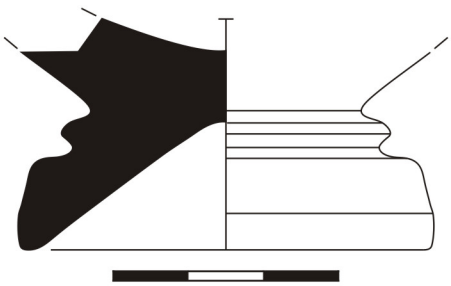
Kat.No.70

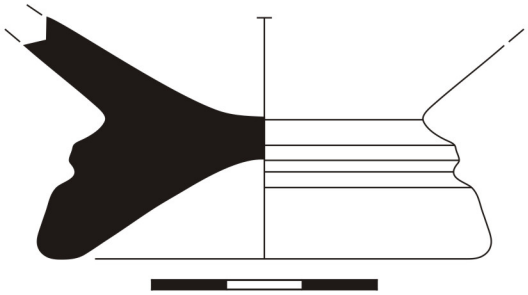
Kat.No.71

Kat.No.72

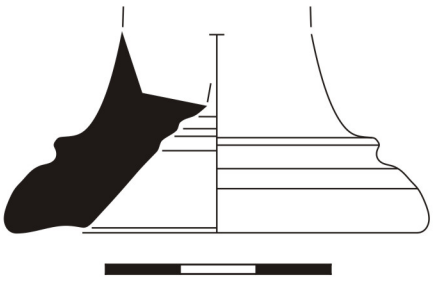

Kat.No.73

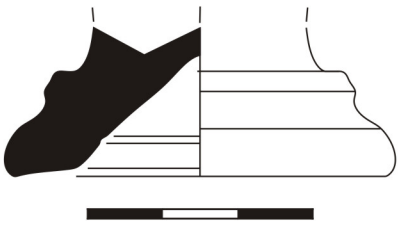

Kat.No.74

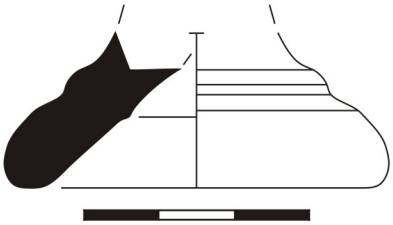
Çizim 22

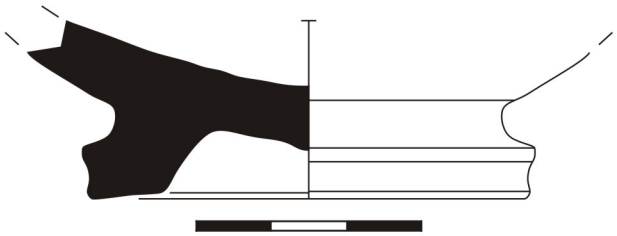
Kat.No.75

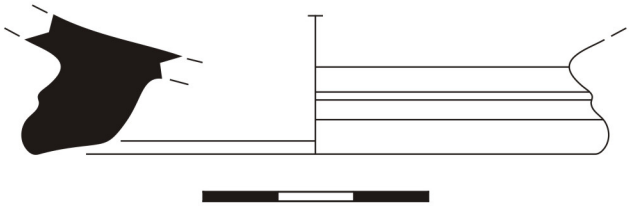
Kat.No.76

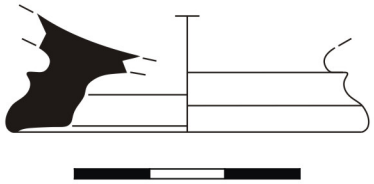
Kat.No.77

Kat.No.78

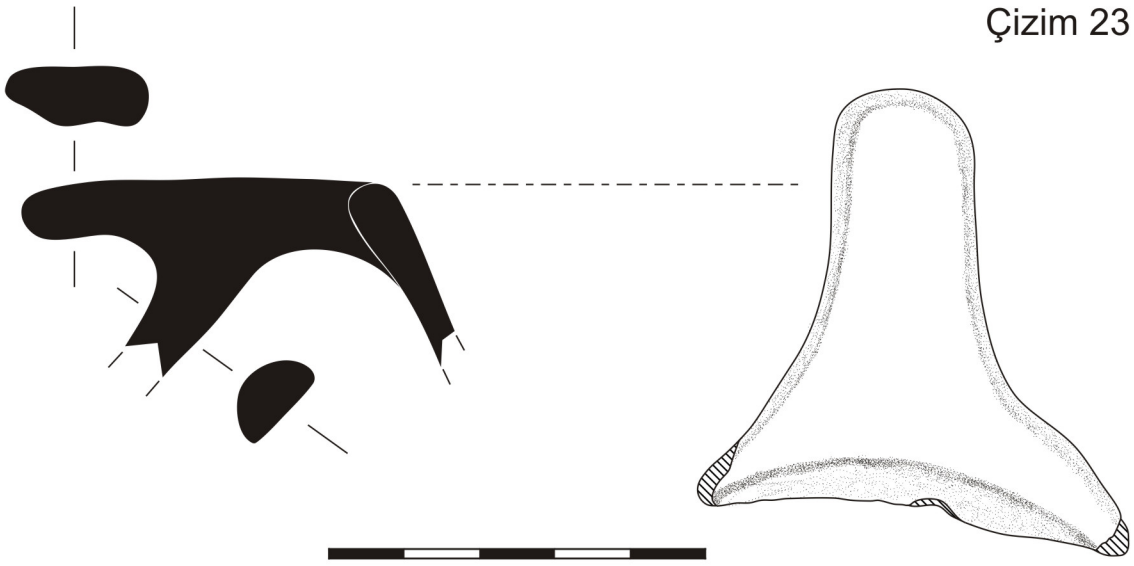

Kat.No.79

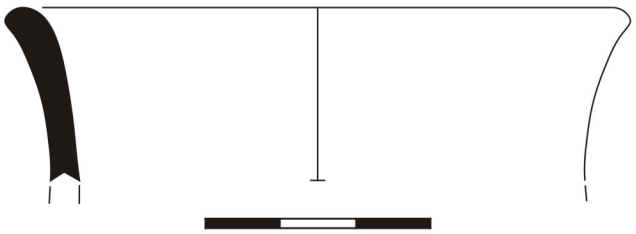

Kat.No.80

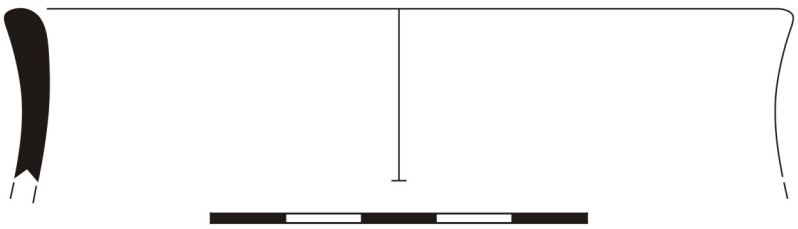
Çizim 23

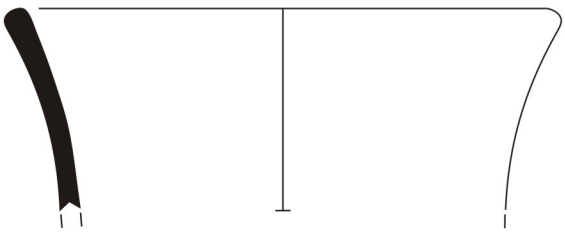
Kat.No.81

Kat.No.82

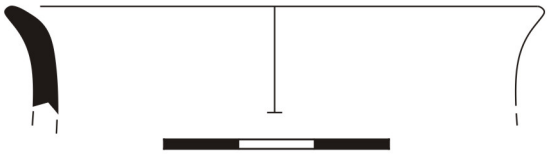

Kat.No.83

Kat.No.84

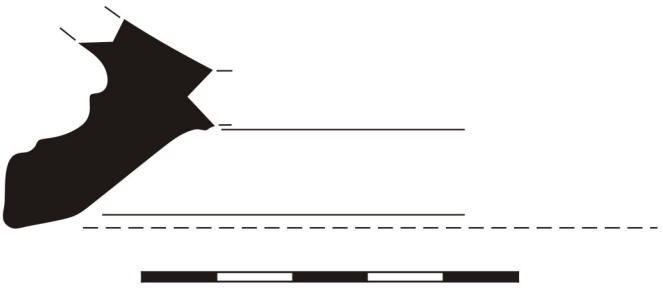
Çizim 24

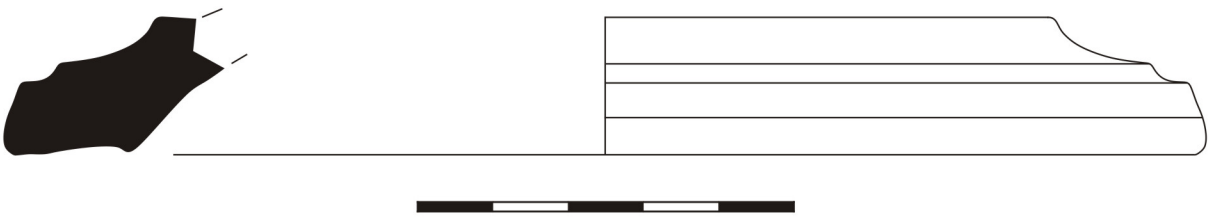
Kat.No.85

Kat.No.88

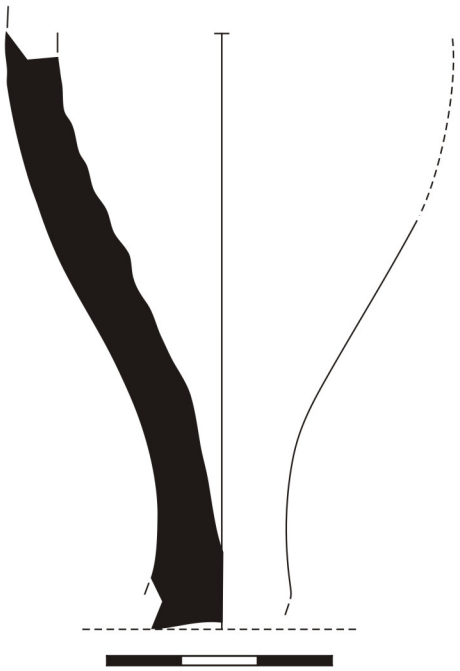

Kat.No.89

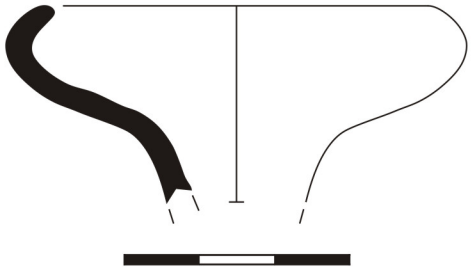

Kat.No.90

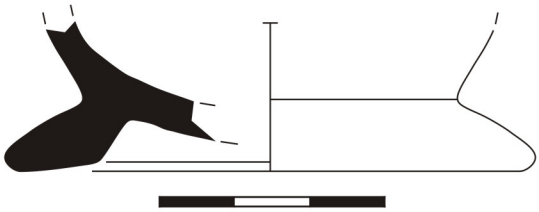
Çizim 25

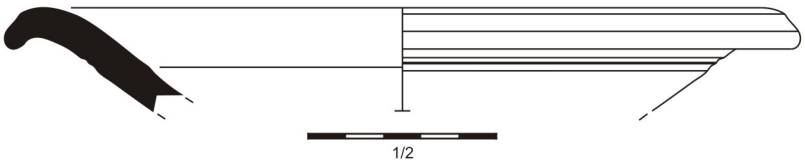
Kat.No.91

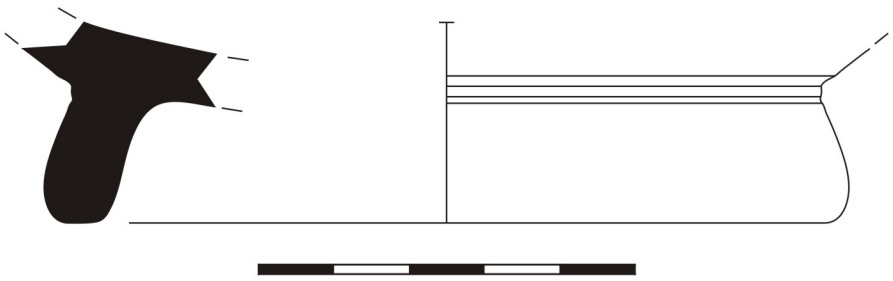
Kat.No.92

Kat.No.93

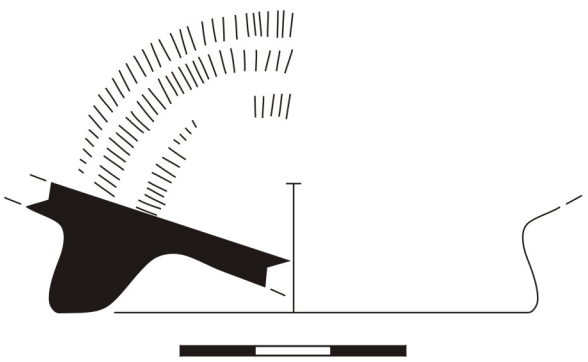

Kat.No.94

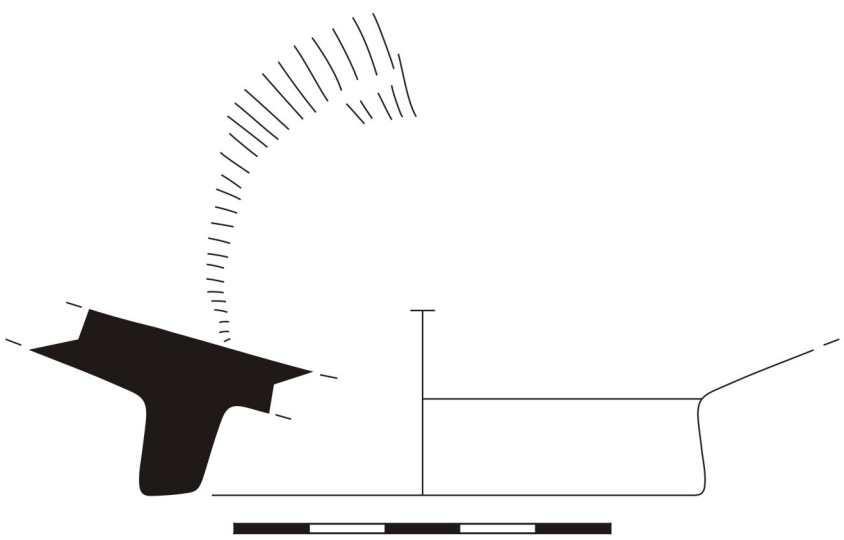

Kat.No.95

Çizim 26

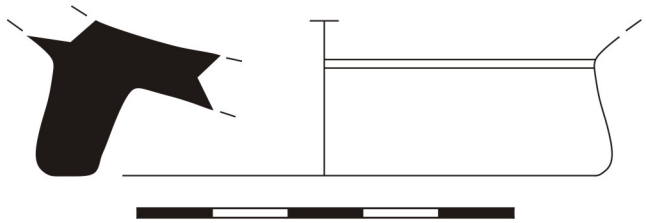

Kat.No.96

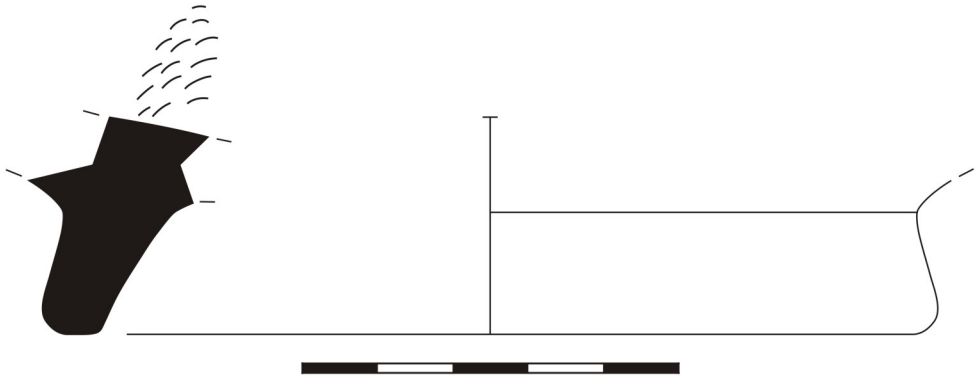

Kat.No.97

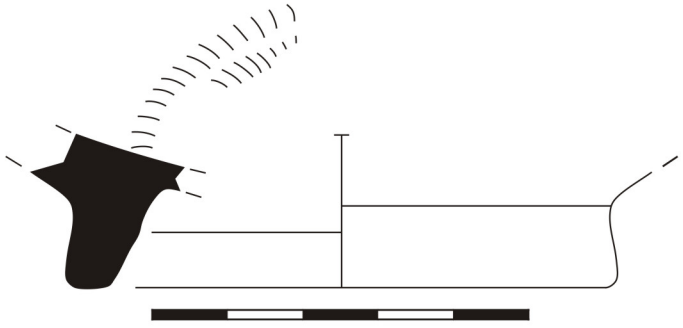
Çizim 27

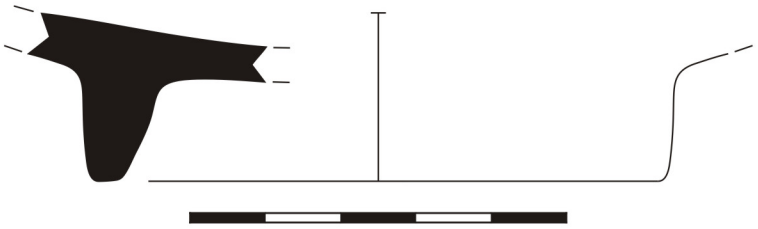
Kat.No.98

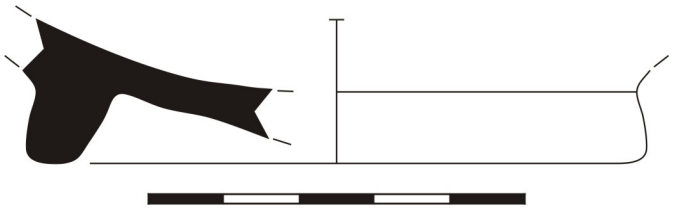
Kat.No.99

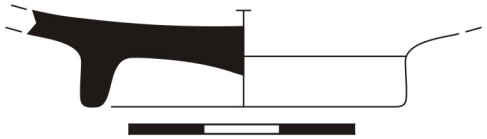
Kat.No.100

Kat.No.101

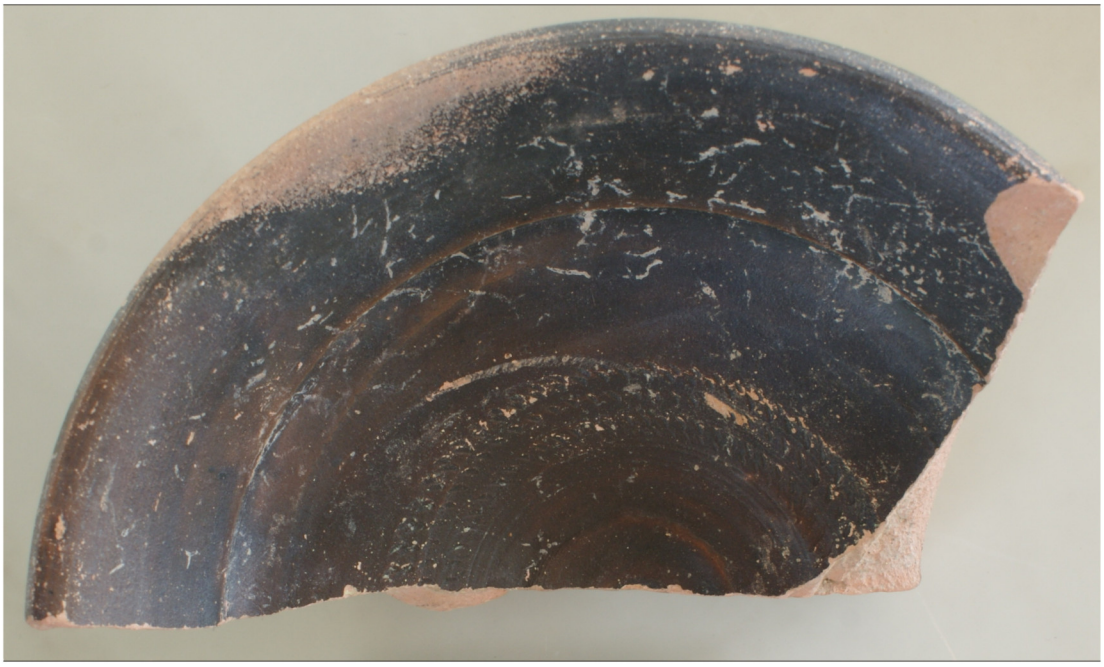
Kat.No.102

Kat.No.103

LEVHALAR

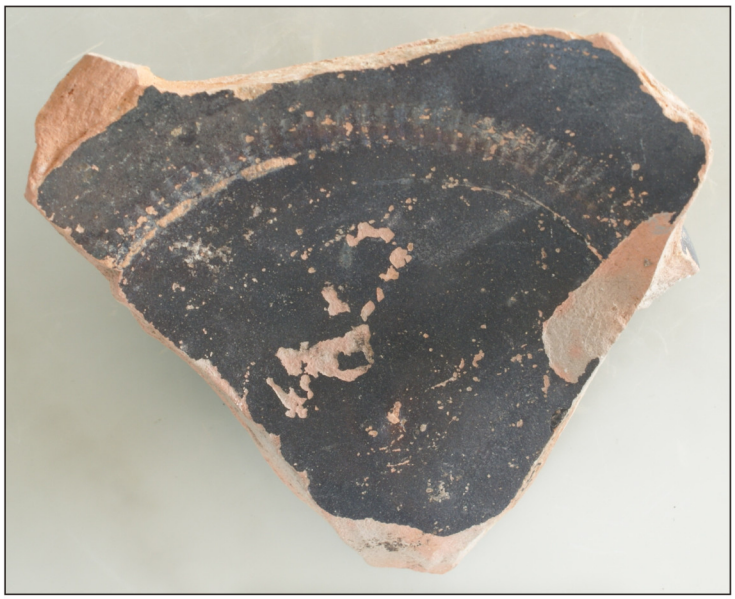
Levha 1

Kat.No.8a

Kat.No.8b

Kat.No.17a

Kat.No.17b

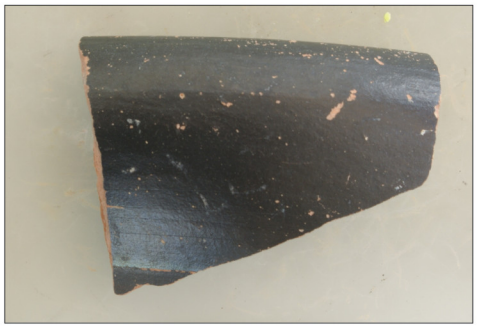
Kat.No.19

Kat.No.20

Kat.No.23

Kat.No.26

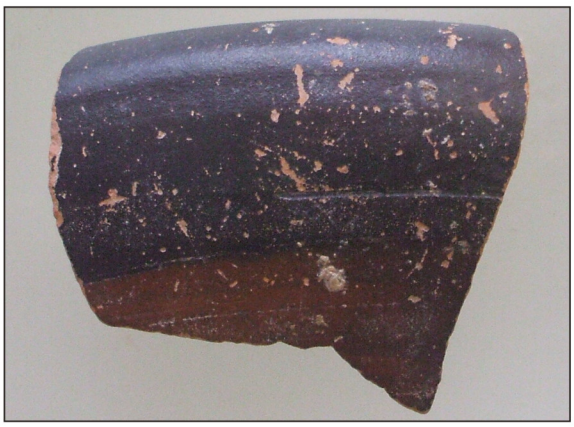
Kat.No.29a

Kat.No.29b

Kat.No.32

Kat.No.34

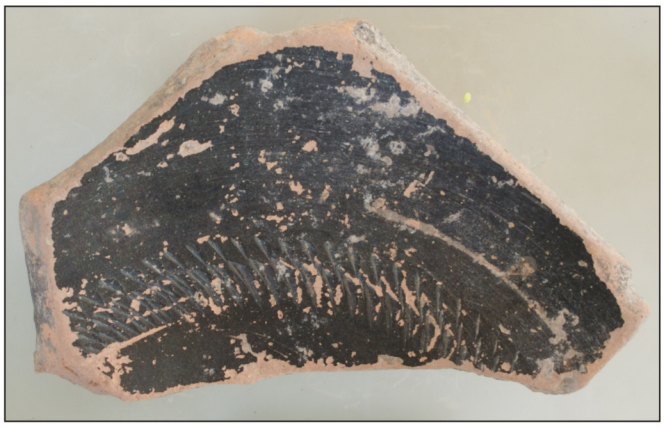
Kat.No.36

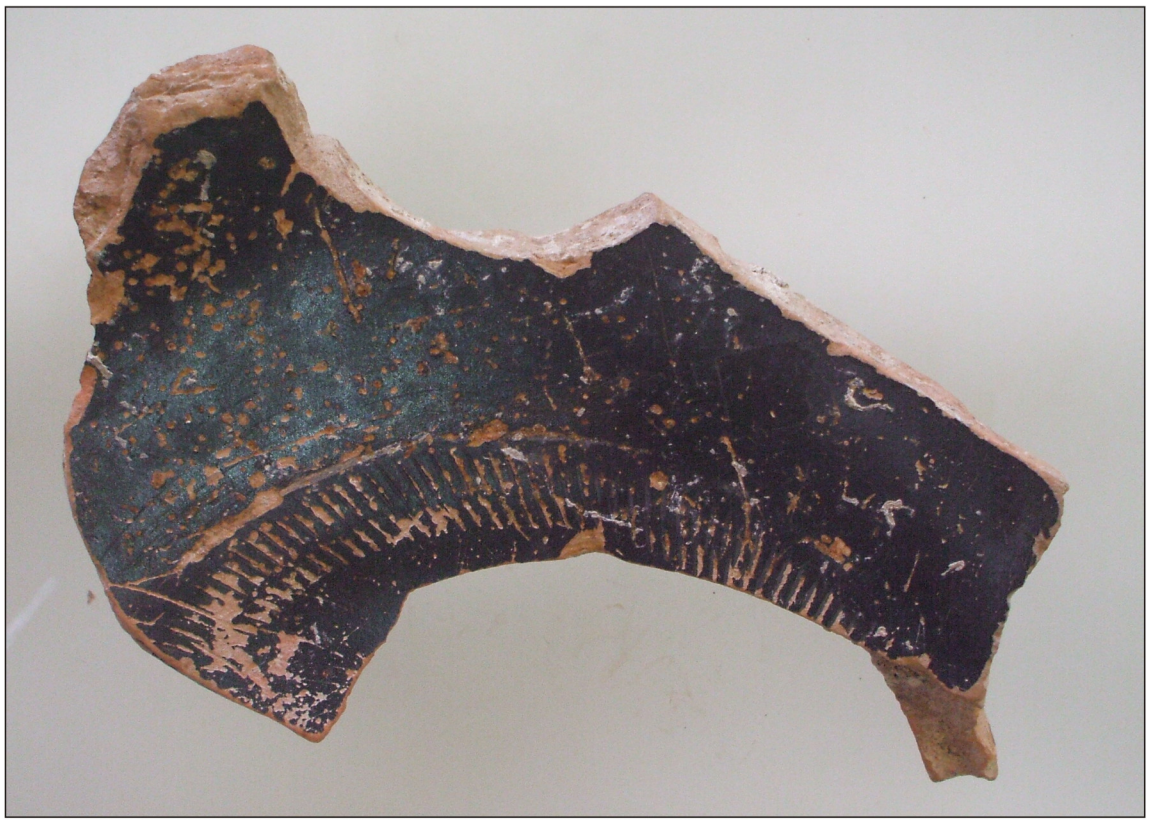
Kat.No.37

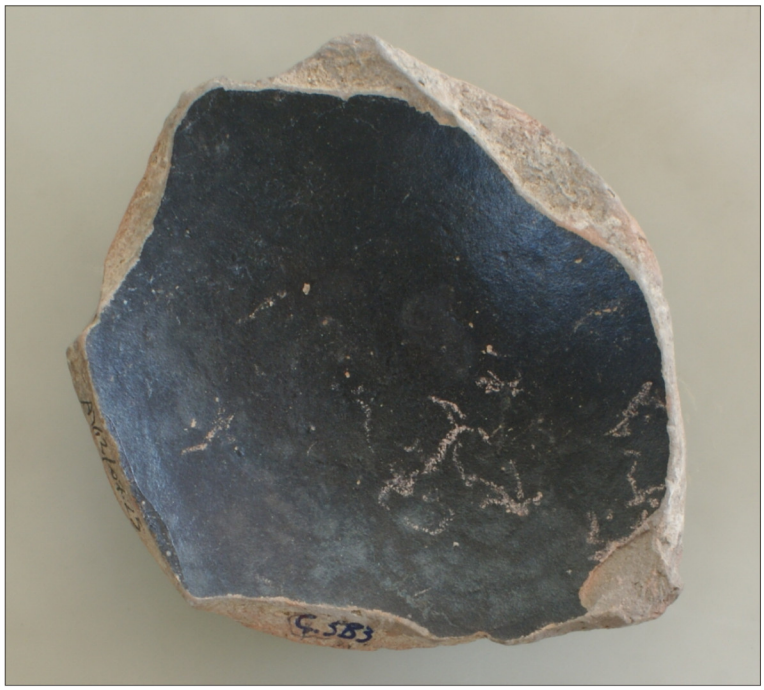
Kat.No.47

Kat.No.48

Kat.No.49

Kat.No.53a

Kat.No.53b

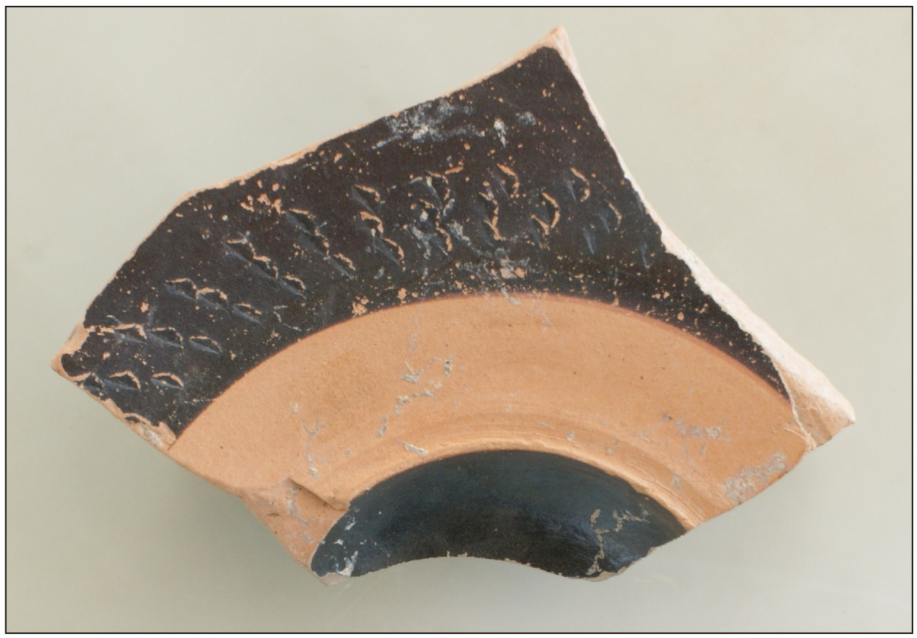
Kat.No.54a

Kat.No.54b

Kat.No.58

Kat.No.59

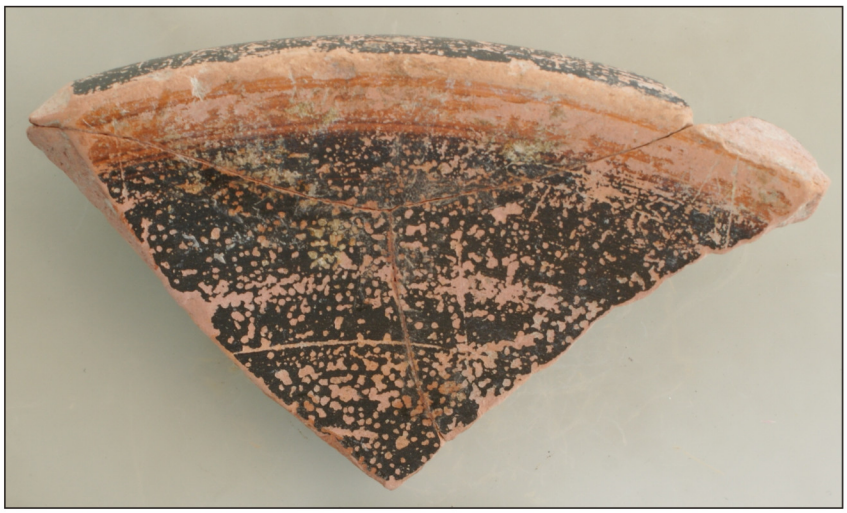
Kat.No.60

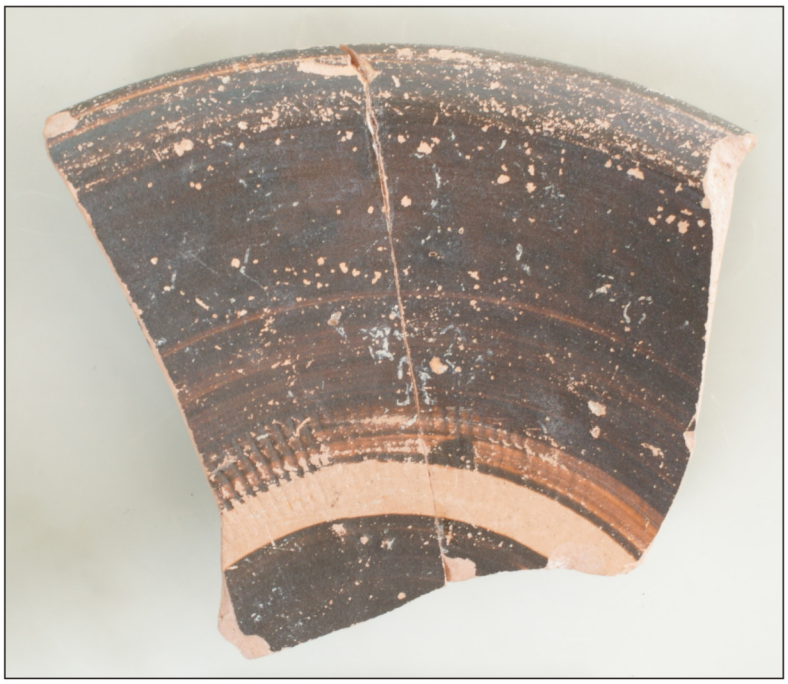
Kat.No.61

Kat.No.62

Kat.No.63

Kat.No.64

Kat.No.65

Kat.No.66

Kat.No.67

Kat.No.68

Kat.No.70

Kat.No.71

Kat.No.72

Kat.No.75

Kat.No.76

Kat.No.81

Kat.No.86

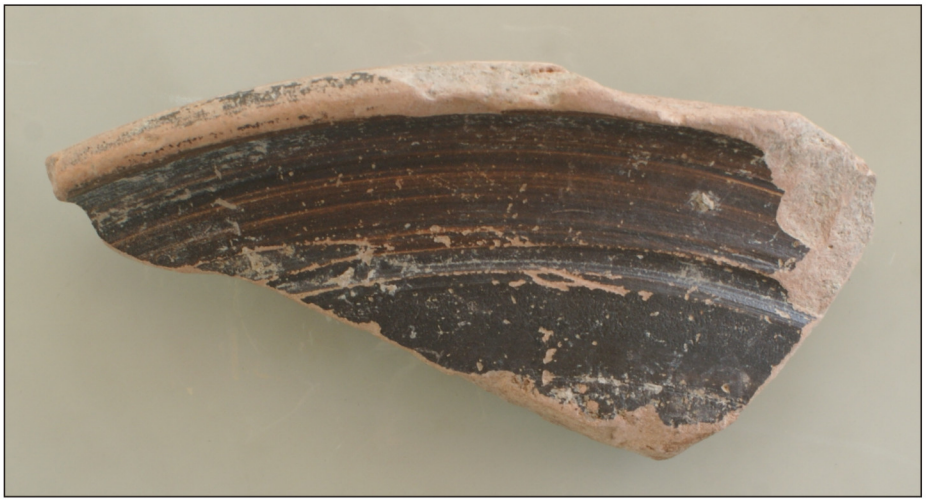
Kat.No.92

Kat.No.91

Kat.No.94a

Kat.No.94b

Kat.No.96